

V Bruseli 12. júla 2023
(OR. en)

11456/23

**Medziinštitucionálny spis:
2021/0203(COD)**

**CODEC 1277
ENER 429
ENV 806
TRANS 296
ECOFIN 729
RECH 335
CLIMA 336
IND 364
COMPET 725
CONSOM 262
PE 80**

INFORMAČNÁ POZNÁMKA

Od: Generálny sekretariát Rady
Komu: Výbor stálych predstaviteľov/Rada

Predmet: Návrh SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o energetickej
efektívnosti (prepracované znenie)
– výsledok prvého čítania v Európskom parlamente
(Štrasburg 10. – 13. júla 2023)

I. ÚVOD

V súlade s ustanoveniami článku 294 ZFEÚ a so spoločným vyhlásením o praktických opatreniach pre spolurozhodovací postup¹ sa medzi Radou, Európskym parlamentom a Komisiou uskutočnilo niekoľko neformálnych kontaktov s cieľom dosiahnuť dohodu o tomto spise v prvom čítaní.

¹ Ú. v. EÚ C 145, 30.6.2007, s. 5.

Predseda Výboru pre priemysel, výskum a energetiku (ITRE) Cristian-Silviu BUȘOI (PPE, RO) predložil v tejto súvislosti v mene výboru ITRE kompromisný pozmeňujúci návrh (pozmeňujúci návrh č. 28) k uvedenému návrhu smernice, ku ktorému Niels FUGLSANG (S&D, DK) vypracoval návrh správy. O tomto pozmeňujúcom návrhu sa počas uvedených neformálnych kontaktov dosiahla dohoda. Neboli predložené žiadne iné pozmeňujúce návrhy.

II. HLASOVANIE

Plénum hlasovaním 11. júla 2023 prijalo kompromisný pozmeňujúci návrh (pozmeňujúci návrh č. 28) k uvedenému návrhu smernice. Takto zmenený návrh Komisie predstavuje pozíciu Parlamentu v prvom čítaní, ktorá sa nachádza v jeho legislatívnom uznesení uvedenom v prílohe k tejto poznámke².

Pozícia Parlamentu odráža predchádzajúcu dohodu medzi inštitúciami. Rada by preto mala byť schopná pozíciu Parlamentu schváliť.

Akt by sa potom prijal v znení zodpovedajúcom pozícii Parlamentu.

² V pozícii Parlamentu uvedenej v legislatívnom uznesení boli vyznačené zmeny v návrhu Komisie zavedené pozmeňujúcimi návrhmi. Doplňenia oproti zneniu Komisie sú vyznačené *tučnou kurzívou*. Znak „■“ označuje vypustený text.

P9_TA(2023)0263

Energetická efektívnosť (prepracované znenie)

Legislatívne uznesenie Európskeho parlamentu z 11. júla 2023 o návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o energetickej efektívnosti (prepracované znenie) (COM(2021)0558 – C9-0330/2021 – 2021/0203(COD))

(Riadny legislatívny postup – prepracované znenie)

Európsky parlament,

- so zreteľom na návrh Komisie pre Európsky parlament a Radu (COM(2021)0558),
- so zreteľom na článok 294 ods. 2 a článok 194 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, v súlade s ktorými Komisia predložila návrh Európskemu parlamentu (C9-0330/2021),
- so zreteľom na článok 294 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
- so zreteľom na odôvodnené stanovisko predložené na základe Protokolu č. 2 o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality českým Senátom, ktorý tvrdí, že návrh legislatívneho aktu nie je v súlade so zásadou subsidiarity,
- so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru z 9. decembra 2021¹,
- so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov z 28. apríla 2022²,
- so zreteľom na Medziinštitucionálnu dohodu z 28. novembra 2001 o systematickejšom používaní techniky prepracovania právnych aktov³,
- so zreteľom na list Výboru pre právne veci zo 6. septembra 2022 adresovaný Výboru pre priemysel, výskum a energetiku v súlade s článkom 110 ods. 3 rokovacieho poriadku,
- so zreteľom na predbežnú dohodu schválenú gestorským výborom podľa článku 74 ods. 4 rokovacieho poriadku, a na záväzok zástupcu Rady, vyjadrený v liste z 29. marca 2023, schváliť pozíciu Európskeho parlamentu v súlade s článkom 294 ods. 4 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,

¹ Ú. v. EÚ C 152, 6.4.2022, s. 134.

² Ú. v. EÚ C 301, 5.8.2022, s. 139.

³ Ú. v. ES C 77, 28.3.2002, s. 1.

- so zreteľom na články 110 a 59 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na stanoviská Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín, Výboru pre dopravu a cestovný ruch a Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť,
 - so zreteľom na správu Výboru pre priemysel, výskum a energetiku (A9- 0221/2022),
- A. keďže podľa stanoviska konzultačnej pracovnej skupiny právnych služieb Európskeho parlamentu, Rady a Komisie návrh Komisie neobsahuje žiadne zásadné zmeny okrem tých, ktoré sú ako také označené v návrhu, a keďže pokiaľ ide o kodifikáciu nezmenených ustanovení skorších aktov spolu s uvedenými zmenami, predmetom návrhu je iba jasná a jednoduchá kodifikácia platných aktov bez zmeny ich podstaty;
1. prijíma nasledujúcu pozíciu v prvom čítaní, pričom berie do úvahy odporúčania konzultačnej pracovnej skupiny právnych služieb Európskeho parlamentu, Rady a Komisie;
 2. žiada Komisiu, aby mu vec znovu predložila, ak nahrádza, podstatne mení alebo má v úmysle podstatne zmeniť svoj návrh;
 3. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila túto pozíciu Rade, Komisii a národným parlamentom.

P9_TC1-COD(2021)0203

Pozícia Európskeho parlamentu prijatá v prvom čítaní 11. júla 2023 na účely prijatia smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/... o energetickej efektívnosti a o zmene nariadenia (EÚ) 2023/955

(prepracované znenie)

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 194 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

1,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov²,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom³,

¹ Ú. v. EÚ C 152, 6.4.2022, s. 134.

² Ú. v. EÚ C 301, 5.8.2022, s. 139.

³ Pozícia Európskeho parlamentu z 11. júla 2023.

keďže:

- (1) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ⁴ bola opakovane podstatným spôsobom zmenená⁵. Pri príležitosti ďalších zmien by sa z dôvodu jasnosti mala uvedená smernica prepracovať.
- (2) Komisia vo svojom oznámení zo 17. septembra 2020 s názvom „Ambicióznejšie klimatické ciele pre Európu na rok 2030 – Investícia do klimaticky neutrálnej budúcnosti v prospech našich občanov“ (ďalej len „plán cieľov v oblasti klímy“) navrhla zvýšiť mieru ambície Únie v oblasti klímy a stanoviť cieľ zníženia emisií skleníkových plynov do roku 2030 na úroveň, ktorá bude v porovnaní s rokom 1990 minimálne o 55 % nižšia. V porovnaní s doterajšou cieľovou hodnotou zníženia o 40 % ide o výrazné sprísnenie. Návrh predstavuje naplnenie záväzku formulovaného v oznámení Komisie z 11. decembra 2019 s názvom „Európska zelená dohoda“ (ďalej len „Európska zelená dohoda“) predložiť komplexný plán zvýšenia cieľovej hodnoty Únie do roku 2030 na 55 % zodpovedným spôsobom. Takisto je v súlade s cieľmi Parížskej dohody prijatej 12. decembra 2015 na základe Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (ďalej len „Parížska dohoda“) udržať nárast globálnej teploty pod úrovňou 2 °C a naďalej sa usilovať udržať ho na úrovni 1,5 °C.
- (3) Európska rada vo svojich záveroch z 10. – 11. decembra 2020 schválila záväzný cieľ Únie dosiahnuť do roku 2030 čisté domáce zníženie emisií skleníkových plynov v porovnaní s rokom 1990 aspoň o 55 %. Európska rada dospela k záveru, že mieru ambície v oblasti klímy treba zvýšiť takým spôsobom, aby sa prostredníctvom podpory inovácií v oblasti zelených technológií podnietil udržateľný hospodársky rast, vytvárali pracovné miesta, občania Únie získali prínosy v oblasti zdravia a životného prostredia a aby sa prispelo k dlhodobej globálnej konkurencieschopnosti hospodárstva Únie.

⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ z 25. októbra 2012 o energetickej efektívnosti, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2009/125/ES a 2010/30/EÚ a ktorou sa zrušujú smernice 2004/8/ES a 2006/32/ES (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 1).

⁵ Pozri časť A prílohy XVI.

- (4) So zámerom splniť tieto ciele Komisia vo svojom oznámení z 19. októbra 2020 s názvom „Pracovný program Komisie na rok 2021 – Vitálna Únia v krehkom svete“ oznámila legislatívny balík, na základe ktorého sa má do roku 2030 dosiahnuť zníženie emisií skleníkových plynov aspoň o 55 % (ďalej len „balík Fit for 55“) a do roku 2050 klimatická neutralita Unie. Uvedený balík sa vzťahuje na celú škálu oblastí politik vrátane energetickej efektívnosti, energie z obnoviteľných zdrojov, využívania pôdy, zmeny vo využívaní pôdy a lesného hospodárstva, zdaňovania energie, spoločného úsilia a obchodovania s emisiami.
- (5) ***Cieľom balíka Fit for 55 je udržiavať a vytvárať pracovné miesta v Únii a umožniť jej stať sa svetovým lídrom vo vývoji a zavádzaní čistých technológií v rámci globálnej energetickej transformácie, a to aj pokiaľ ide o riešenia energetickej efektívnosti.***
- (6) Z prognóz vyplýva, že pri úplnom vykonaní súčasných politik by sa do roku 2030 dosiahlo približne 45 % zníženie emisií skleníkových plynov v porovnaní s úrovňami z roku 1990, ak sa vylúčia emisie z využívania pôdy a absorpcie, a približne 47 %, ak sa tieto emisie započítajú. V pláne cieľov v oblasti klímy sa preto uvádza súbor požadovaných opatrení vo všetkých sektoroch hospodárstva, ako aj revízia kľúčových legislatívnych nástrojov, aby sa podarilo zrealizovať zvýšenú mieru ambície v oblasti klímy.
- (7) Komisia vo svojom oznámení z 28. novembra 2018 s názvom „Čistá planéta pre všetkých – Európska dlhodobá strategická vízia pre prosperujúce, moderné, konkurencieschopné a klimaticky neutrálne hospodárstvo“ uviedla, že energetická efektívnosť je kľúčovou oblasťou, v ktorej treba konať, pretože bez nej nemožno dosiahnuť úplnú dekarbonizáciu hospodárstva Únie. Potreba využiť nákladovo efektívne príležitosti na úsporu energie viedla k súčasnej politike Únie v oblasti energetickej efektívnosti. V decembri 2018 sa ako súčasť balíka opatrení v oblasti čistej energie pre všetkých Európanov zaviedol nový hlavný cieľ energetickej efektívnosti Únie vo výške minimálne 32,5 % do roku 2030 v porovnaní s predpokladanou spotrebou energie v roku 2030, pričom cieľom tohto balíka bolo uplatňovať prvoradosť energetickej efektívnosti, dosiahnuť celosvetové vedúce postavenie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a zabezpečiť spravodlivé podmienky pre spotrebiteľov.

- (8) Posúdenie vplyvu, ktoré tvorilo sprievodný dokument k plánu cieľov v oblasti klímy, preukázalo, že v snahe naplniť vyššiu mieru ambícií v oblasti klímy sa bude musieť výrazne zintenzívniť zlepšenie energetickej efektívnosti oproti súčasnej úrovni 32,5 %.

- (9) *Zvýšenie cieľ a energetickej efektívnosti Únie do roku 2030 môže znížiť ceny energie a mať zásadný význam z hľadiska znižovania emisií skleníkových plynov, pričom ju bude sprevádzať zintenzívnenie a zavádzanie elektrifikácie, vodíka, e-palív a ďalších relevantných technológií potrebných na zelenú transformáciu, a to aj v odvetví dopravy. Aj pri rýchlom raste výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov môže energetická efektívnosť znížiť potrebu nových kapacít na výrobu elektrickej energie a náklady spojené so skladovaním, prenosom a distribúciou. Zlepšená energetická efektívnosť je mimoriadne dôležitá aj z hľadiska bezpečnosti dodávok energie Únie, pretože znižuje závislosť Únie od dovozu palív z tretích krajín. Energetická efektívnosť je jedným z najčistejších a nákladovo najefektívnejších opatrení, ktorými možno túto závislosť riešiť.*
- (10) Súhrn národných príspevkov, ktoré oznámili členské štáty vo svojich národných energetických a klimatických plánoch, nedosahuje cieľovú hodnotu Únie 32,5 %. Príspevky by spolu viedli k zníženiu o 29,7 % v prípade primárnej energetickej spotreby a 29,4 % v prípade konečnej energetickej spotreby v porovnaní s prognózami Komisie v referenčnom scenári EÚ z roku 2007 na rok 2030. Výsledkom by bol kolektívny nedostatok 2,8 percentuálneho bodu v prípade primárnej energetickej spotreby a 3,1 percentuálneho bodu v prípade konečnej energetickej spotreby v EÚ27.
- (11) *Viacere členské štáty predložili ambiciózne národné energetické a klimatické plány, ktoré Komisia posúdila ako „dostatočné“ a ktoré obsahujú opatrenia umožňujúce týmto členským štátom prispieť k dosiahnutiu kolektívnych cieľov v oblasti energetickej efektívnosti s pomerom vyšším ako priemer Únie. Okrem toho viaceré členské štáty zdokumentovali „včasné úsilie“ pri dosahovaní úspor energie, konkrétne úspory energie nad priemernými trajektóriami Únie v posledných rokoch. Oba prípady predstavujú značné úsilie, ktoré by sa malo uznať a zahrnúť do budúcich modelových prognóz Únie a ktoré môže slúžiť ako dobrý príklad toho, ako môžu všetky členské štáty pracovať na svojom potenciáli energetickej efektívnosti s cieľom priniesť významné výhody svojim hospodárstvám a spoločnostiam.*

- (12) *V niektorých prípadoch sa predpoklady použité Komisiou v jej referenčnom scenári EÚ na rok 2020 odlišujú od predpokladov použitých niektorými členskými štátmi v ich referenčných scenároch, z ktorých vychádzajú ich národné energetické a klimatické plány. Môže to viesť k rozdielom z hľadiska výpočtu primárnej energetickej spotreby, ale oba prístupy sú platné, pokiaľ ide o primárnu energetickú spotrebu.*
- (13) Hoci potenciál úspor energie zostáva vo všetkých odvetviach veľký, osobitnú výzvu predstavuje odvetvie dopravy, pretože naň pripadá vyše 30 % konečnej energetickej spotreby, a sektor budov, pretože 75 % fondu budov Únie vykazuje nedostatočnú energetickú hospodárnosť. Ďalším čoraz dôležitejším odvetvím je odvetvie informačných a komunikačných technológií, na ktoré pripadá 5 až 9 % celkovej svetovej spotreby elektriny a vyše 2 % celosvetových emisií. Za rok 2018 možno dátovým centráram pripísať 2,7 % dopytu po elektrine v EÚ28. V uvedenom kontexte Komisia vo svojom oznámení z 19. februára 2020 s názvom „Formovanie digitálnej budúcnosti Európy“ (ďalej len „digitálna stratégia Únie“) zdôraznila potrebu energeticky vysokoefektívnych a udržateľných dátových centier aj opatrení zameraných na transparentnosť telekomunikačných operátorov, pokiaľ ide o ich environmentálnu stopu. Okrem toho by sa mal vziať do úvahy aj možný nárast dopytu priemyslu po energii ako dôsledok jeho dekarbonizácie, predovšetkým pri energeticky náročných procesoch.

- (14) Vyššia úroveň ambície si vyžaduje silnejšiu podporu opatrení zameraných na nákladovo efektívnu energetickú efektívnosť vo všetkých oblastiach energetického systému a vo všetkých relevantných odvetviach, v ktorých činnosť ovplyvňuje dopyt po energii, ako sú odvetvia dopravy, vodného hospodárstva a poľnohospodárstva. Zlepšenie energetickej efektívnosti v celom energetickom reťazci vrátane výroby, prenosu, distribúcie a konečnej spotreby energie bude predstavovať prínos pre životné prostredie, povedie k zlepšeniu kvality ovzdušia a verejného zdravia, zníženiu emisií skleníkových plynov, zvýšeniu energetickej bezpečnosti **znížením potreby dovozu energie, najmä fosílnych palív**, zníženiu nákladov na energiu pre domácnosti i firmy, pomôže zmierniť energetickú chudobu a povedie k zvýšenej konkurencieschopnosti, väčšej zamestnanosti a zvýšenej ekonomickej činnosti v celom hospodárstve. Vďaka zlepšeniu energetickej efektívnosti by sa zlepšila kvalita života občanov **a zároveň by sa prispelo k transformácii energetických vzťahov Únie s partnermi z tretích krajín smerom k dosiahnutiu klimatickej neutrality**. Je to v súlade so záväzkami Únie v rámci energetickej únie a globálneho programu v oblasti klímy prijatého na základe Parížskej dohody. **Zvýšenie energetickej hospodárnosti rôznych odvetví má potenciál podporiť obnovu miest vrátane zlepšenia budov a zmeny modelov mobility a prístupnosti a zároveň propagovať efektívnejšie, udržateľnejšie a cenovo dostupnejšie možnosti.**
- (15) Táto smernica predstavuje ďalší krok k dosiahnutiu klimatickej neutrality do roku 2050, pri ktorej sa má energetická efektívnosť považovať za samostatný zdroj energie. Zásada prvoradosti energetickej efektívnosti je ústrednou zásadou, ktorá by sa mala zohľadniť vo všetkých odvetviach nad rámec energetického systému na všetkých úrovniach vrátane finančného sektora. Riešenia energetickej efektívnosti by sa mali zvažovať ako prvá voľba v politike, plánovaní a investičných rozhodnutiach pri stanovovaní nových pravidiel na strane dodávky a v iných oblastiach politiky. Zásada prvoradosti energetickej efektívnosti by sa mala uplatňovať bez toho, aby ňou boli dotknuté iné právne povinnosti, ciele a zásady, zároveň by však takéto povinnosti, ciele a zásady nemali obmedzovať jej uplatňovanie a ani viesť k výnimkám z uplatňovania tejto zásady. Komisia by mala zaistiť, aby energetická efektívnosť a reakcia na strane dopytu mohli rovnocenne konkurovať výrobnnej kapacite. K zlepšeniam energetickej efektívnosti treba pristúpiť vždy, keď sú nákladovo efektívnejšie než ekvivalentné riešenia na strane dodávky. Malo by to pomôcť využívať viaceré prínosy energetickej efektívnosti pre Úniu, najmä pre občanov a podniky.

Vykonávanie opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti by malo byť prioritou aj pri zmierňovaní energetickej chudoby.

- (16) Energetická efektívnosť by sa mala považovať za kľúčový prvok a prioritu v budúcich investičných rozhodnutiach o energetickej infraštruktúre Únie. Zásada prvoradosti energetickej efektívnosti by sa mala uplatňovať tak, že v prvom rade by sa mal zohľadniť prístup k efektívnosti systému a spoločenskému a **zdravotnému** hľadisku, **pričom pozornosť by sa mala venovať aj bezpečnosti dodávok, integrácii energetického systému a prechodu ku klimatickej neutralite**. Následne by zásada prvoradosti energetickej efektívnosti mala pomôcť zvýšiť efektívnosť jednotlivých odvetví konečnej spotreby a celého energetického systému. Uplatňovanie tejto zásady by takisto malo podporovať investície do energeticky efektívnych riešení prispievajúcich k environmentálnym cieľom nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852⁶.
- (17) Zásada prvoradosti energetickej efektívnosti je uvedená v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999⁷ a tvorí jadro stratégie integrácie energetického systému EÚ stanovenej v oznámení Komisie z 8. júla 2022. V prípadoch, keď je zásada založená na nákladovej efektívnosti, jej uplatňovanie má širšie dôsledky **zo spoločenského hľadiska**. Tieto dôsledky sa môžu líšiť v závislosti od okolností a **mali by sa starostlivo vyhodnotiť prostredníctvom spoľahlivých metodík analýzy nákladov a prínosov, v ktorých sa zohľadnia viaceré prínosy energetickej efektívnosti**. Komisia vypracovala špecializované usmernenia k prevádzke a uplatňovaniu zásady a navrhla v nich konkrétne nástroje a príklady uplatňovania v rozmanitých odvetviach. Komisia tiež vydala odporúčanie členským štátom, ktoré vychádza z požiadaviek stanovených v tejto smernici a vyžaduje si konkrétne opatrenia v súvislosti s uplatňovaním tejto zásady. **Členské štáty by mali v čo najväčšej miere zohľadniť toto odporúčanie a riadiť sa ním pri uplatňovaní zásady energetickej efektívnosti v praxi**.

⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852 z 18. júna 2020 o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií a o zmene nariadenia (EÚ) 2019/2088 (Ú. v. EÚ L 198, 22.6.2020, s. 13).

⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 525/2013 (Ú. v. EÚ L 328 21.12.2018, s. 1).

- (18) *Zásada prvoradosti energetickej efektívnosti nepriamo znamená prijatie celostného prístupu, v ktorom sa zohľadňuje celková účinnosť integrovaného energetického systému, bezpečnosť dodávky a nákladová efektívnosť a podporujú sa najefektívnejšie riešenia týkajúce sa klimatickej neutrality v celom hodnotovom reťazci, a to od výroby energie, sieťovej prepravy po konečnú energetickú spotrebu, aby sa efektívnosť dosiahla aj v primárnej energetickej spotrebe a aj v konečnej energetickej spotrebe. Pri tomto prístupe by sa malo prihliadať na výkon sústavy a dynamické využívanie energie, pri ktorom sa zdroje na strane dopytu a flexibilita systému považujú za riešenia energetickej efektívnosti.*
- (19) Ak má mať zásada prvoradosti energetickej efektívnosti nejaký vplyv, musia ju uplatňovať konzistentným spôsobom **vnútroštátni, regionálni, miestni a sektoroví** aktéri s rozhodovacími právomocami pri všetkých relevantných **scenároch** a politických, plánovacích a významných investičných rozhodnutiach, ktoré ovplyvnia spotrebu alebo dodávku energie, teda pri veľkých investíciách s hodnotou vyše **100 000 000 EUR** alebo **175 000 000 EUR** v prípade projektov dopravnej infraštruktúry. Riadne uplatňovanie tejto zásady si vyžaduje správnu metodiku analýzy nákladov a prínosov, stanovenie základných podmienok energetickej efektívnych riešení a správne monitorovanie. **Mali by sa systematicky vypracúvať a vykonávať analýzy nákladov a prínosov, tieto by mali vychádzať z najaktuálnejších informácií o cenách energie a mali by zahŕňať scenáre rastúcich cien, napríklad v dôsledku znižovania kvót v rámci systému Únie na obchodovanie s emisiami (ďalej len „EU ETS“) podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES⁸, aby sa vytvoril stimul na uplatňovanie opatrení v oblasti energetickej efektívnosti. Mali by sa uprednostniť riešenia na strane dopytu, keď sú pri plnení cieľov politiky nákladovo efektívnejšie než investície do infraštruktúry na dodávku energií.** Flexibilita na strane dopytu môže priniesť **širšie hospodárske, environmentálne a spoločenské** výhody pre spotrebiteľov a spoločnosť v širšom zmysle vrátane **miestnych komunit** a môže zvýšiť efektívnosť energetického systému a znížiť náklady na energiu, napríklad znížením nákladov na prevádzku systému, výsledkom čoho by bolo zníženie taríf pre všetkých spotrebiteľov. Členské štáty by mali pri uplatňovaní zásady prvoradosti energetickej efektívnosti zohľadniť možné výhody spojené

⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES z 13. októbra 2003 o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 96/61/ES (Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2003, s. 32).

s flexibilitou na strane dopytu a v relevantných prípadoch zväžiť reakciu na strane dopytu na *centralizovanej aj decentralizovanej úrovni*, uskladňovanie energie a inteligentné riešenia ako súčasť svojho úsilia zvýšiť efektívnosť integrovaného energetického systému.

- (20) *Pri posudzovaní hodnôt projektov na účely uplatňovania zásady prvoradosti energetickej efektívnosti by Komisia mala vo svojej správe Európskemu parlamentu a Rade posúdiť najmä to, či a akým spôsobom sa prahové hodnoty účinne uplatňujú v každom členskom štáte.*
- (21) Zásada prvoradosti energetickej efektívnosti by sa mala vždy uplatňovať úmerne a požiadavky stanovené v tejto smernici by nemali obsahovať povinnosti členských štátov, ktoré by sa prekrývali alebo boli v rozpore s inými povinnosťami, keď uplatňovanie zásady priamo zaručujú iné právne predpisy. Takáto situácia by mohla nastať pri projektoch spoločného záujmu uvedených v zozname Únie podľa článku 3 *nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/869*⁹, v ktorom sa zavádza požiadavka zvážiť pri vývoji a posudzovaní daných projektov zásadu prvoradosti energetickej efektívnosti.
- (22) Ústredným prvkom Európskej zelenej dohody je spravodlivý prechod na klimatickú neutralitu v Únii do roku 2050. Energetická chudoba je kľúčový pojem v balíku Čistá energia pre všetkých Európanov, ktorý má uľahčiť spravodlivú transformáciu energetiky. Komisia podľa nariadenia (EÚ) 2018/1999 a smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944¹⁰ poskytla vo svojom odporúčaní (EÚ) 2020/1563 týkajúcom sa energetickej chudoby¹¹ orientačné usmernenie k primeraným ukazovateľom na meranie energetickej chudoby a vymedzenie „významného počtu domácností v energetickej chudobe“. V smernici Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES¹² a smernici (EÚ) 2019/944 sa členským štátom ukladá povinnosť prijať primerané opatrenia v snahe riešiť energetickú chudobu vždy, keď sa energetická chudoba zistí, a to vrátane opatrení pokrývajúcich širší kontext chudoby. *Je to dôležité najmä v kontexte rastúcich cien*

⁹ *Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/869 z 30. mája 2022 o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru, ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 715/2009, (EÚ) 2019/942 a (EÚ) 2019/943 a smernice 2009/73/ES a (EÚ) 2019/944 a ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 347/2013 (Ú. v. EÚ L 152, 3.6.2022, s. 45).*

¹⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 125).

¹¹ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2020/1563 zo 14. októbra 2020 týkajúce sa energetickej chudoby (Ú. v. EÚ L 357, 27.10.2020, s. 35).

¹² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa zrušuje smernica 2003/55/ES (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 94).

energií a inflačných tlakov, keď by sa mali zaviesť krátkodobé aj dlhodobé opatrenia na riešenie systémových výziev energetického systému Únie.

- (23) Výhody z uplatňovania zásady prvoradosti energetickej efektívnosti by mali plynúť ľuďom, ktorí čelia energetickej chudobe alebo riziku, že do nej upadnú, zraniteľným odberateľom vrátane konečných spotrebiteľov, domácnostiam s nízkymi a stredne vysokými príjmami, a ľuďom žijúcim v sociálnom bývaní. Opatrenia energetickej efektívnosti by sa mali vykonávať prioritne v snahe zlepšiť situáciu týchto jednotlivcov a domácností a v snahe zmierniť energetickú chudobu a **nemali by podporovať neprimerané zvyšovanie nákladov na bývanie, mobilitu alebo energiu**. Celostný prístup v tvorbe politiky a pri vykonávaní politik a opatrení si vyžaduje, aby členské štáty zabezpečili, aby iné politiky a opatrenia nemali nepriaznivý účinok na uvedených jednotlivcov a domácnosti.
- (24) Táto smernica je súčasťou širšieho politického rámca politik energetickej efektívnosti, ktoré sú zamerané na potenciál energetickej efektívnosti v konkrétnych politických oblastiach vrátane budov (smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/31/EÚ¹³), výrobkov (smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/125/ES¹⁴ a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1369¹⁵ a (EÚ) 2020/740¹⁶) a riadenia (nariadenie (EÚ) 2018/1999). Dané politiky zohrávajú veľmi dôležitú úlohu pri realizovaní úspor energie, keď sa nahrádzajú výrobky alebo stavajú alebo renovujú budovy.
- (25) Dosiahnutie ambiciózneho cieľa energetickej efektívnosti si vyžaduje odstránenie prekážok, aby sa uľahčilo investovanie do opatrení energetickej efektívnosti. Z podprogramu Prechod na čistú energiu, ktorý je súčasťou programu Únie LIFE zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/783¹⁷, budú plynúť

¹³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/31/EÚ z 19. mája 2010 o energetickej hospodárnosti budov (Ú. v. EÚ L 153, 18.6.2010, s. 13).

¹⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/125/ES z 21. októbra 2009 o vytvorení rámca na stanovenie požiadaviek na ekodizajn energeticky významných výrobkov (Ú. v. EÚ L 285, 31.10.2009, s. 10).

¹⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1369 zo 4. júla 2017, ktorým sa stanovuje rámec pre energetické označovanie a zrušuje smernica 2010/30/EÚ (Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 1).

¹⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/740 z 25. mája 2020 o označovaní pneumatík vzhľadom na palivovú úspornosť a iné parametre, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2017/1369 a zrušuje nariadenie (ES) č. 1222/2009 (Ú. v. EÚ L 177, 5.6.2020, s. 1).

¹⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/783 z 29. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Program pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1293/2013 (Ú. v. EÚ L 172, 17.5.2021, s. 53).

osobitne vyčlenené finančné prostriedky na podporu vývoja najlepších postupov Únie pri vykonávaní politiky energetickej efektívnosti so zameraním na behaviorálne, trhové a regulačné prekážky energetickej efektívnosti.

- (26) Európska rada vo svojich záveroch z 23. a 24. októbra 2014 podporila cieľ energetickej efektívnosti do roku 2030 vo výške 27 % na úrovni Únie, ktorý sa má do roku 2020 preskúmať so zreteľom na cieľ vo výške 30 % na úrovni Únie. Európsky parlament vo svojom uznesení z 15. decembra 2015 s názvom „Na ceste k európskej energetickej únii“ vyzval Komisiu, aby posúdila navyše realističnosť cieľa dosiahnuť v rovnakom období energetickú efektívnosť vo výške 40 %.
- (27) Komisia vo svojom oznámení z 28. novembra 2018 s názvom „Čistá planéta pre všetkých – Európska dlhodobá strategická vízia pre prosperujúce, moderné, konkurencieschopné a klimaticky neutrálne hospodárstvo“ predpokladá, že dosiahnutie cieľa Únie v oblasti energetickej efektívnosti vo výške 32,5 % do roku 2030 a využitie ostatných politických nástrojov existujúceho rámca povedú k 45 % zníženiu emisií skleníkových plynov do roku 2030. Posúdenie vplyvu plánu cieľov v oblasti klímy na účely zvýšenej ambície v oblasti klímy, teda dosiahnuť 55 % zníženie emisií skleníkových plynov do roku 2030, bolo zamerané na otázku, aká úroveň úsilia by bola potrebná v rôznych oblastiach politiky. Dospelo sa v ňom k záveru, že v porovnaní so základným scenárom by dosiahnutie cieľovej hodnoty emisií skleníkových plynov nákladovo optimálnym spôsobom znamenalo, že primárnu energetickú spotrebu treba znížiť o minimálne 39 až 41 % a konečnú energetickú spotrebu o 36 až 37 %.
- (28) Cieľ Únie v oblasti energetickej efektívnosti sa pôvodne stanovil a vypočítal pomocou prognóz v referenčnom scenári EÚ z roku 2007 na rok 2030 ako základný scenár. Zmena metodiky Eurostatu na výpočet energetickej bilancie a zlepšenia v následných modelových prognózach si vyžadujú zmenu základného scenára. Pomocou tej istej koncepcie na stanovenie cieľa, konkrétne jej porovnaním s prognózami budúcich základných scenárov, sa teda ambícia Únie v podobe cieľa energetickej efektívnosti do roku 2030 stanovuje na základe porovnania s projekciami v referenčnom scenári EÚ z roku 2020 na rok 2030, pričom sa zväžili aj národné príspevky z národných energetických a klimatických plánov. Vychádzajúc z tohto aktualizovaného základného scenára bude Únia musieť ešte zvýšiť svoju ambíciu energetickej efektívnosti o minimálne **11,7 %** v roku 2030 v porovnaní s úrovňou úsilia podľa referenčného scenára EÚ z roku 2020. Nový spôsob vyjadrenia úrovne ambície pri cieľoch Únie nemá vplyv na skutočnú potrebnú mieru úsilia a v porovnaní s projekciami v referenčnom scenári EÚ z roku 2007

na rok 2030 zodpovedá zníženiu primárnej energetickej spotreby o **40,5 %** a zníženiu konečnej energetickej spotreby o **38 %**.

- (29) Metodika výpočtu primárnej energetickej spotreby a konečnej energetickej spotreby sa zladuje s novou metodikou Eurostatu, ale ukazovatele používané na účely tejto smernice majú odlišný rozsah pôsobnosti, pretože je z nich vylúčená **energia** z okolitého prostredia a zahŕňajú spotrebu energie v medzinárodnom letectve na účely **cieľov primárnej energetickej spotreby a konečnej energetickej spotreby**. Používanie nových ukazovateľov takisto znamená, že akékoľvek zmeny spotreby energie vysokých pecí sa teraz prejavujú len v primárnej energetickej spotrebe.
- (30) Potreba Únie zlepšiť svoju energetickú efektívnosť by sa mala vyjadriť v primárnej energetickej spotrebe a konečnej energetickej spotrebe, ktoré sa majú dosiahnuť v roku 2030, a mali by sa uviesť dodatočné úrovne úsilia potrebného v porovnaní so zavedenými opatreniami alebo opatreniami plánovanými v národných energetických a klimatických plánoch. Podľa projekcií referenčného scenára EÚ z roku 2020 sa má do roku 2030 dosiahnuť konečná energetická spotreba vo výške 864 Mtoe a primárna energetická spotreba vo výške 1124 Mtoe (s výnimkou **energie** z okolitého prostredia a vrátane medzinárodného letectva). Dodatočné **11,7 %** zníženie povedie k hodnotám **763 Mtoe** a **992,5 Mtoe** v roku 2030. V porovnaní s úrovňami z roku 2005 to znamená, že konečná energetická spotreba v Únii by sa mala znížiť o približne **25 %** a primárna energetická spotreba by sa mala znížiť o približne **34 %**. Neexistujú žiadne záväzné ciele na úrovni členských štátov v perspektívach na roky 2020 a 2030 a členské štáty by mali stanoviť svoje príspevky na účely dosiahnutia cieľa Únie v oblasti energetickej efektívnosti, pričom by mali zohľadniť vzorec stanovený v tejto smernici. Členské štáty by si mali môcť slobodne stanoviť svoje národné ciele na základe buď primárnej energetickej spotreby alebo konečnej energetickej spotreby alebo úspor primárnej energie alebo úspor konečnej energie či energetickej náročnosti. Touto smernicou sa mení spôsob, akým by členské štáty mali vyjadrovať svoje národné príspevky k cieľu Únie. Príspevky členských štátov k cieľovej hodnote Únie by sa mali vyjadrovať v primárnej energetickej spotrebe a konečnej energetickej spotrebe, aby sa zaručil súlad a monitorovanie pokroku. Je potrebné pravidelne hodnotiť pokrok v dosahovaní cieľov Únie na rok 2030, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ) 2018/1999.
- (31) **Komisia by mala do 30. novembra 2023 aktualizovať referenčný scenár EÚ z roku 2020 na základe najnovších údajov Eurostatu. Členské štáty, ktoré chcú použiť aktualizovaný**

referenčný scenár, by mali svoje aktualizované národné príspevky oznámiť do 1. februára 2024 v rámci iteratívneho procesu stanoveneho v nariadení (EÚ) 2018/1999.

- (32) Bolo by vhodnejšie, ak by sa ciele energetickej efektívnosti dosiahli v dôsledku kumulovaného vykonávania špecifických opatrení Únie a špecifických vnútroštátnych opatrení podporujúcich energetickú efektívnosť v rôznych oblastiach. Členské štáty by mali mať povinnosť stanoviť vnútroštátne politiky a opatrenia týkajúce sa energetickej efektívnosti. Tieto politiky a opatrenia a individuálne úsilie každého členského štátu by mala spolu s údajmi o dosiahnutom pokroku hodnotiť Komisia s cieľom posúdiť pravdepodobnosť dosiahnutia celkového cieľa Únie a mieru, v akej sú individuálne snahy dostatočné na splnenie spoločného cieľa.
- (33) Na verejný sektor pripadá približne 5 až 10 % celkovej konečnej energetickej spotreby Únie. Každoročné výdavky orgánov verejnej moci sa pohybujú na úrovni približne 1 800 000 000 000 EUR. To zodpovedá približne 14 % hrubého domáceho produktu Únie. Z uvedeného dôvodu verejný sektor predstavuje dôležitú hnaciu silu pre stimuláciu transformácie trhu smerom k efektívnejším výrobkom, budovám a službám, ako aj na spustenie zmien v správaní občanov a podnikov, pokiaľ ide o spotrebu energie. Okrem toho sa znížením spotreby energie prostredníctvom opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti môžu uvoľniť verejné zdroje na iné účely. Pokiaľ ide o energetickú efektívnosť, verejné subjekty na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni by mali ísť príkladom.
- (34) Verejný sektor by mal ísť príkladom a stanoviť svoje vlastné ciele v oblasti dekarbonizácie a energetickej efektívnosti. Zlepšenia energetickej efektívnosti vo verejnom sektore by mali odrážať úsilie vyžadované na úrovni Únie. Únia by v snahe dosiahnuť cieľ konečnej energetickej spotreby mala znížiť svoju konečnú spotrebu energie do roku 2030 o 19 % v porovnaní s priemernou energetickou spotrebou v rokoch 2017, 2018 a 2019. Povinnosť dosiahnuť vo verejnom sektore ročné zníženie spotreby energie o minimálne 1,9 % by mala byť zárukou toho, že verejný sektor si splní svoju úlohu ísť príkladom. Členské štáty si zachovávajú úplnú flexibilitu, pokiaľ ide o výber opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti v snahe dosiahnuť zníženie konečnej energetickej spotreby. Požiadavka ročného znižovania konečnej energetickej spotreby znamená menšiu administratívnu záťaž ako zavedenie metód merania úspor energie.

- (35) Členské štáty by sa pri plnení svojej povinnosti mali zamerať na konečnú energetickú spotrebu všetkých verejných služieb a zariadení verejných subjektov. Na určenie rozsahu adresátov by členské štáty mali uplatňovať pojem „*verejné subjekty*“ *vymedzený v tejto smernici, pričom slovné spojenie „ktoré tieto orgány priamo financujú“ znamená, že tieto subjekty sú väčšinou financované z verejných prostriedkov, a slovné spojenie „ktoré tieto orgány spravujú“ znamená, že celoštátny, regionálny alebo miestny orgán má väčšinu, pokiaľ ide o voľbu riadenia subjektu.* Túto povinnosť možno splniť znížením konečnej energetickej spotreby v ktorejkoľvek oblasti verejného sektora vrátane dopravy, verejných budov, zdravotnej starostlivosti, územného plánovania, vodného hospodárstva a úpravy odpadových vôd, čistenia komunálnej odpadovej vody a vody, nakladania s odpadom, centralizovaného zásobovania teplom a chladom, distribúcie energie, dodávok a skladovania energie, verejného osvetlenia, plánovania infraštruktúry, *vzdelávania a sociálnych služieb.* Členské štáty môžu pri transpozícii tejto smernice zahrnúť aj iné druhy služieb. Na zníženie administratívnej záťaže pre verejné subjekty by členské štáty mali zriadiť digitálne platformy alebo nástroje na zber agregovaných údajov o spotrebe od verejných subjektov, verejne ich sprístupniť a nahlasovať údaje Komisii. *Členské štáty by mali zabezpečiť plánovanie a každoročné podávanie správ o spotrebe verejných subjektov v agregovanej podobe za každý sektor samostatne.*
- (36) Členské štáty by mali podporovať energeticky efektívne prostriedky mobility, a to aj v rámci svojich postupov verejného obstarávania, ako sú železničná doprava, cyklistika, chôdza alebo zdieľaná mobilita, obnovou a dekarbonizáciou vozového parku, podporou prechodu na iné druhy dopravy a zahrnutím týchto druhov dopravy do plánovania mestskej mobility.
- (37) Členské štáty by mali ísť príkladom a zabezpečiť, aby sa všetky zmluvy o energetickej efektívnosti, *energetické audity* a systémy energetického manažérstva vo verejnom sektore realizovali v súlade s európskymi alebo medzinárodnými normami, alebo aby sa v energeticky náročných častiach verejného sektora vo veľkej miere používali energetické audity. *Členské štáty by mali poskytnúť usmernenia a mali by stanoviť postupy na používanie uvedených nástrojov.*

- (38) Orgánom verejnej moci sa odporúča, aby v prípade potreby získavali podporu od subjektov, ako sú agentúry pre udržateľnú energiu zriadené na regionálnej alebo prípadne miestnej úrovni. Organizačná štruktúra daných agentúr spravidla zodpovedá jednotlivým potrebám orgánov verejnej moci v určitom regióne alebo pôsobiacim v určitej oblasti verejného sektora. V iných ohľadoch môžu potreby lepšie napĺňať alebo účinnejšie pracovať centralizované agentúry, napríklad v menších alebo centralizovaných členských štátoch alebo vzhľadom na komplexné alebo medziregionálne aspekty, ako je centralizované zásobovanie teplom a chladom. Agentúry udržateľnej energetiky môžu slúžiť ako jednotné kontaktné miesta. Tieto agentúry sú často zodpovedné za vypracovanie miestnych alebo regionálnych dekarbonizačných plánov, čo môže zahŕňať aj iné dekarbonizačné opatrenia, ako napríklad výmenu kotlov na fosílnu palivo, a majú podporovať orgány verejnej moci pri vykonávaní politik súvisiacich s energetikou. Agentúry udržateľnej energetiky alebo iné subjekty pomáhajúce regionálnym a miestnym orgánom môžu mať jasné kompetencie, ciele a zdroje v oblasti udržateľnej energie. Agentúry udržateľnej energetiky by sa mohli podnecovať, aby zvažovali iniciatívy prijímané v rámci Dohovoru primátorov a starostov, ktorý združuje miestne samosprávy s dobrovoľným záväzkom realizovať ciele Únie v oblasti klímy a energetiky, ako aj iné existujúce iniciatívy na uvedený účel. Dekarbonizačné plány by mali byť prepojené s plánmi územného rozvoja a mali by zohľadňovať komplexné posúdenie, ktoré majú vykonať členské štáty.
- (39) Členské štáty by mali podporovať verejné subjekty pri plánovaní a zavádzaní opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti, a to aj na regionálnej a miestnej úrovni, poskytovaním usmernení podporujúcich budovanie kompetencií a príležitosti na odbornú prípravu a podnecovaním spolupráce medzi verejnými subjektmi, a to aj medzi agentúrami. Na tento účel by členské štáty mohli vytvoriť národné kompetenčné centrá venujúce sa komplexným otázkam, ako napríklad poradenstvu pre miestne alebo regionálne energetické agentúry o centralizovanom zásobovaní teplom alebo chladom.
- Požiadavka na transformáciu budov na budovy s takmer nulovou potrebou energie nevylučuje ani nezakazuje rozlišovanie medzi úrovňami budov s takmer nulovou potrebou energie pri nových alebo obnovených budovách. Budovy s takmer nulovou potrebou energie vrátane nákladovo optimálnej úrovne sú vymedzené v smernici 2010/31/EÚ.***

- (40) *Do konca roku 2026 by členské štáty, ktoré v ktoromkoľvek danom roku obnovia viac ako 3 % celkovej podlahovej plochy svojich budov, mali mať možnosť započítať tento prebytok do ročnej miery obnovy v ktoromkoľvek z troch nasledujúcich rokov. Členský štát, ktorý od 1. januára 2027 obnoví viac ako 3 % celkovej podlahovej plochy svojich budov, by mal mať možnosť započítať tento prebytok do ročnej miery obnovy v nasledujúcich dvoch rokoch. Uvedená možnosť by sa nemala využívať na účely, ktoré nie sú v súlade so všeobecnými cieľmi a úrovňou ambícií tejto smernice.*
- (41) *Členské štáty by mali nabádať verejné subjekty, aby zohľadňovali širšie prínosy nad rámec úspor energie, ako je kvalita vnútorného prostredia, ako aj zlepšenie kvality života ľudí a pohodlia obnovených verejných budov, najmä škôl, centier dennej starostlivosti, zariadení opatrovateľskej starostlivosti, chráneného bývania, nemocníc a sociálneho bývania.*
- (42) Budovy a doprava majú spolu s priemyslom najväčšiu spotrebu energie a sú hlavným zdrojom emisií. Na budovy pripadá v Únii približne 40 % celkovej spotreby energie a 36 % skleníkových plynov z energetiky. Oznámenie Komisie zo 14. októbra 2020 s názvom „Vlna obnovy“ je venované problematike dvojakej výzvy energetickej efektívnosti a efektívnosti využívania zdrojov a cenovej dostupnosti v sektore budov a kladie si za cieľ zdvojnásobiť mieru obnovy budov. Je zamerané na budovy s najhoršou hospodárnosťou, na energetickú chudobu a na verejné budovy. Okrem toho sú budovy rozhodujúcim prvkom pri dosahovaní cieľa Únie do roku 2050 dospieť ku klimatickej neutralite. Budovy, ktoré sú vo vlastníctve verejných subjektov, predstavujú značný podiel z fondu budov a verejnosť ich vníma veľmi intenzívne. Preto je vhodné stanoviť ročnú mieru obnovy budov, ktoré na území členského štátu vlastní verejné subjekty, s cieľom zlepšiť ich energetickú hospodárnosť a **premeniť ich aspoň na budovy s takmer nulovou potrebou energie alebo budovy s nulovými emisiami**. Členské štáty sa vyzývajú, aby stanovili vyššiu mieru obnovy budov tam, kde je to nákladovo efektívne v rámci obnovy ich fondu budov v súlade s ich dlhodobými stratégiami obnovy budov alebo národnými programami obnovy budov, alebo oboma. Danou mierou obnovy by nemali byť dotknuté povinnosti týkajúce sa budov s takmer nulovou potrebou energie, stanovené v smernici 2010/31/EÚ. **Členské štáty by mali mať možnosť uplatňovať menej prísne požiadavky na niektoré budovy, napríklad na budovy s osobitnou architektonickou alebo historickou hodnotou.** Komisia by počas ďalšieho preskúmania smernice 2010/31/EÚ mala posúdiť pokrok, ktorý

členské štáty dosiahli pri obnove budov verejných subjektov. Komisia by mala zvážiť, či predloží legislatívny návrh na revíziu miery obnovy budov, pričom zohľadní pokrok, ktorý členské štáty dosiahli, zásadný hospodársky alebo technický vývoj, alebo v prípade potreby záväzky Únie v oblasti dekarbonizácie a nulového znečisťovania. Povinnosťou obnoviť budovy vo vlastníctve verejných subjektov v tejto smernici sa dopĺňa smernica 2010/31/EÚ, v ktorej sa od členských štátov vyžaduje, aby sa v prípade existujúcich budov, ktoré prechádzajú významnou obnovou, zabezpečilo zlepšenie ich energetickej hospodárnosti tak, aby spĺňali požiadavky na budovy s takmer nulovou potrebou energie.

- (43) *Systémy automatizácie a riadenia budov a iné riešenia na zabezpečenie aktívneho energetického manažérstva sú pre verejné subjekty dôležitými nástrojmi na zlepšenie a udržanie energetickej hospodárnosti budov, ako aj na zabezpečenie potrebných vnútorných podmienok v budovách, ktoré verejné subjekty vlastnia alebo užívajú, v súlade so smernicou 2010/31/EÚ.*
- (44) *Podpora ekologickej mobility je kľúčovou súčasťou Európskej zelenej dohody. Poskytovanie nabíjacej infraštruktúry je jedným z nevyhnutných prvkov prechodu. Nabíjacia infraštruktúra v budovách je mimoriadne dôležitá, pretože elektrické vozidlá parkujú v budovách pravidelne a dlhodobo, čím sa nabíjanie uľahčuje a zefektívňuje. Verejné subjekty by mali vynaložiť maximálne úsilie na inštaláciu nabíjacej infraštruktúry do budov, ktoré vlastnia alebo využívajú, v súlade so smernicou 2010/31/EÚ.*
- (45) Členské štáty potrebujú mať prehľad o budovách, ktoré nedosahujú úroveň budov s takmer nulovou potrebou energie, aby mohli stanoviť mieru obnovy. Preto by členské štáty mali uverejniť a priebežne aktualizovať zoznam verejných budov, **v relevantných prípadoch vrátane sociálneho bývania**, ako súčasť celkovej databázy energetických certifikátov. Daný zoznam by mal umožňovať aj súkromným aktérom vrátane spoločností poskytujúcich energetické služby navrhovať riešenia obnovy, ktoré môže agregovať monitorovacie stredisko EÚ pre budovy.

- (46) *Do zoznamu by sa mohli začleniť údaje z existujúcich zoznamov fondu budov. Členské štáty by mali prijať vhodné opatrenia na uľahčenie zberu údajov a sprístupniť zoznam súkromným aktérom vrátane spoločností poskytujúcich energetické služby s cieľom umožniť ich aktívnu úlohu pri riešení obnovy. Dostupné a verejne prístupné údaje o charakteristikách fondu budov, obnove budov a energetickej hospodárnosti budov môže agregovať monitorovacie stredisko EÚ pre budovy, aby sa prostredníctvom porovnateľných údajov zabezpečilo lepšie chápanie energetickej hospodárnosti sektora budov.*
- (47) V roku 2020 žila vyše polovica svetovej populácie v mestských oblastiach. Očakáva sa, že do roku 2050 tento podiel stúpne na 68 %. Okrem toho polovica mestskej infraštruktúry potrebnej do roku 2050 sa má ešte len postaviť. Mestá a metropolitné oblasti sú centrami ekonomickej činnosti, tvorby znalostí, inovácie a nových technológií. Mestá ovplyvňujú kvalitu života občanov, ktorí v nich žijú alebo pracujú. Členské štáty by mali podporovať obce technicky i finančne. Množstvo obcí a iných verejných subjektov v členských štátoch už zaviedlo integrované prístupy k úsporám energie, dodávkam energie a *udržateľnej mobilite*, napríklad prostredníctvom akčných plánov udržateľnej energie *alebo plánov udržateľnej mestskej mobility*, ako sú napríklad plány, ktoré boli vypracované v rámci iniciatívy Dohovor primátorov a starostov, ako aj integrované urbanistické prístupy, ktoré presahujú rámec individuálnych zásahov do budov alebo druhov dopravy. *Ďalšie úsilie je potrebné vynaložiť v súvislosti so zvyšovaním energetickej efektívnosti mestskej mobility v osobnej aj nákladnej doprave, keďže mestská mobilita využíva približne 40 % z celkovej energie v cestnej doprave.*
- (48) *V rámci tejto smernice zostávajú v plnom rozsahu uplatniteľné všetky zásady smerníc Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ¹⁸, 2014/24/EÚ¹⁹ a 2014/25/EÚ²⁰.*

¹⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ z 26. februára 2014 o udeľovaní koncesií (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 1).

¹⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 65).

²⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 243).

- (49) Pokiaľ ide o nákup určitých výrobkov a služieb a nákup a prenájom budov, verejní obstarávatelia a obstarávatelia, ktorí uzatvárajú zmluvy o verejných prácach, dodávkach tovaru alebo služieb, by mali ísť príkladom a rozhodovať o energeticky efektívnych nákupoch a uplatňovať zásadu prvoradosti energetickej efektívnosti, a to aj pri tých verejných zákazkách a koncesiách, na ktoré sa v tejto smernici nekladú žiadne osobitné požiadavky. Malo by sa to týkať verejných obstarávateľov a obstarávateľov, na ktorých sa vzťahuje rozsah pôsobnosti smernice 2014/23/EÚ, 2014/24/EÚ alebo 2014/25/EÚ. Členské štáty by mali odstrániť vnútroštátne alebo cezhraničné prekážky pre spoločné obstarávanie, ak tak možno znížiť náklady a dosiahnuť väčší prospech z vnútorného trhu vytvorením podnikateľských príležitostí pre dodávateľov a poskytovateľov energetických služieb.
- (50) Všetky verejné subjekty investujúce verejné zdroje prostredníctvom obstarávania by mali ísť príkladom pri zadávaní zákaziek a udeľovaní koncesií, a teda by sa mali rozhodovať v prospech výrobkov, prác a služieb s čo najvyššou energetickou efektívnosťou a budov s čo najvyššou energetickou hospodárnosťou, a to aj v prípade obstarávania, na ktoré sa nevzťahujú osobitné požiadavky podľa smernice 2009/30/ES. V tejto súvislosti sa pri všetkých postupoch zadávania verejných zákaziek a udeľovania koncesií s hodnotou nad prahovými hodnotami uvedenými v článku 8 smernice 2014/23/EÚ, článku 4 smernice 2014/24/EÚ a článku 15 smernice 2014/25/EÚ musia vziať do úvahy energetická efektívnosť výrobkov a služieb a energetická hospodárnosť budov stanovené v práve Únie alebo vo vnútroštátnom práve, pričom prioritou je zásada prvoradosti energetickej efektívnosti v postupoch obstarávania.

- (51) Takisto je dôležité, aby členské štáty monitorovali, ako verejní obstarávatelia a obstarávatelia pri obstarávaní výrobkov, budov, prác a služieb zohľadňujú požiadavky energetickej efektívnosti, a to tým, že zabezpečia, aby sa pri víťazných ponukách, ktoré presahujú prahové hodnoty uvedené v smerniciach o verejnom obstarávaní, verejne sprístupnili informácie o ich vplyvoch na energetickú efektívnosť. To by umožnilo zainteresovaným stranám a občanom posudzovať úlohu verejného sektora pri zabezpečovaní prvoradosti energetickej efektívnosti vo verejnom obstarávaní transparentným spôsobom.
- (52) ***Povinnosť členských štátov zabezpečiť, aby verejní obstarávatelia a obstarávatelia nakupovali len výrobky, práce a služby s vysokou energetickou efektívnosťou a budovy s vysokou energetickou hospodárnosťou, by však nemala členským štátom brániť v nákupe tovaru potrebného na ochranu verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia a reakciu na núdzové situácie v týchto oblastiach.***
- (53) V Európskej zelenej dohode sa uznáva úloha obehového hospodárstva pri prispievaní k celkovým cieľom Únie v oblasti dekarbonizácie. Verejný sektor, ***a najmä sektor dopravy, by mal*** k týmto cieľom prispieť tak, že svoju kúpnu silu bude vo vhodných prípadoch využívať tak, že sa rozhodne pre výrobky, budovy, služby a práce šetrné k životnému prostrediu, a to prostredníctvom dostupných nástrojov zeleného verejného obstarávania, čím môže významne prispieť k zníženiu spotreby energie a vplyvov na životné prostredie.
- (54) Je dôležité, aby členské štáty verejným subjektom poskytovali potrebnú podporu pri zavádzaní požiadaviek energetickej efektívnosti vo verejnom obstarávaní a vo vhodných prípadoch pri využívaní zeleného verejného obstarávania a poskytovali potrebné usmernenia a metodiky na posudzovanie nákladov počas životného cyklu a vplyvu na životné prostredie a súvisiacich nákladov. Očakáva sa, že dobre koncipované nástroje, predovšetkým digitálne nástroje, uľahčia postupy obstarávania a znížia administratívne náklady najmä v menších členských štátoch, ktoré nemusia mať dostatočné kapacity na prípravu výziev na predkladanie ponúk. V tomto ohľade by členské štáty mali aktívne propagovať využívanie digitálnych nástrojov a spoluprácu medzi verejnými obstarávateľmi, a to aj cezhranične, v záujme výmeny najlepších postupov.

- (55) Vzhľadom na skutočnosť, že budovy spôsobujú emisie skleníkových plynov pred svojou prevádzkovou životnosťou a aj po nej, členské štáty by mali zvážiť aj emisie uhlíka počas celého životného cyklu budov. Malo by sa to diať v kontexte úsilia venovať väčšiu pozornosť výsledkom počas celého životného cyklu, aspektom obehového hospodárstva a vplyvom na životné prostredie, ako súčasť úlohy verejného sektora ísť príkladom. Verejné obstarávanie môže teda slúžiť ako príležitosť riešiť problematiku zabudovaného uhlíka v budovách počas ich životného cyklu. V tomto ohľade sú verejní obstarávatelia dôležitými aktérmi, ktorí môžu konať kroky ako súčasť postupov obstarávania a nakupovať nové budovy, pri ktorých sa rieši potenciál globálneho otepľovania počas celého ich životného cyklu.
- (56) Pomocou potenciálu globálneho otepľovania počas celého životného cyklu sa merajú emisie skleníkových plynov súvisiace s budovou v rôznych fázach jej životného cyklu. Meria sa teda, akou celkovou mierou emisie budovy prispievajú k zmene klímy. Tento postup sa niekedy označuje ako posudzovanie uhlíkovej stopy alebo meranie emisií uhlíka za celú životnosť. Združujú sa pri ňom emisie uhlíka zabudované v stavebných materiáloch s priamymi a nepriamymi emisiami uhlíka z fázy používania. Budovy sú významným zásobníkom materiálov, na mnoho desaťročí sa stanú úložiskom zdrojov bohatých na uhlík, a preto je dôležité preskúmať koncepcie, ktoré uľahčia budúce opätovné použitie a recykláciu na konci prevádzkovej životnosti v **súlade s novým akčným plánom pre obehové hospodárstvo. Členské štáty by mali podporovať obehovosť, trvanlivosť a prispôsobivosť stavebných materiálov s cieľom riešiť parametre udržateľnosti stavebných výrobkov.**
- (57) Potenciál globálneho otepľovania sa vyjadruje ako číselný ukazovateľ v kgCO₂eq/m² (úžitkovej vnútornej podlahovej plochy) pre každú fázu životného cyklu určený ako priemer na jeden rok referenčného sledovaného obdobia 50 rokov. Výber údajov, vymedzenie scenára a výpočty sa vykonávajú v súlade s normou EN 15978. Rozsah prvkov budov a technického vybavenia sa stanovuje v ukazovateli 1,2 spoločného rámca Únie Level(s). V prípadoch, keď existuje vnútroštátny nástroj na výpočet alebo je tento nástroj potrebný na uverejňovanie údajov alebo získanie stavebných povolení, malo by byť možné používať ho na poskytovanie požadovaných informácií. Malo by byť možné používať iné nástroje na výpočet, ak spĺňajú minimálne kritériá stanovené v spoločnom rámci Únie Level(s).

- (58) V smernici Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ²¹ sa stanovujú pravidlá týkajúce sa zariadení, ktoré prispievajú k výrobe energie alebo využívajú energiu na účely výroby, a stanovuje sa, že informácie o energii využitej alebo vyrobenej v zariadení sa majú zahrnúť do žiadostí o integrované povolenia v súlade s článkom 12 ods. 1 písm. b) uvedenej smernice. Okrem toho sa v článku 11 uvedenej smernice stanovuje, že efektívne využívanie energie je jednou z hlavných zásad, ktorými sa riadia základné povinnosti prevádzkovateľa, a jedným z kritérií určovania najlepších dostupných techník podľa prílohy III k uvedenej smernici. Prevádzková účinnosť energetických systémov je v každom danom momente ovplyvnená schopnosťou dodávať elektrinu vyrobenú z rôznych zdrojov s rôznou mierou zotrvačnosti a dobou nábehu do sústavy plynulo a flexibilne. Zlepšenie účinnosti umožní lepšie využívanie energie z obnoviteľných zdrojov.
- (59) Zlepšenie energetickej efektívnosti môže prispieť k vyššej hospodárskej výkonnosti. Členské štáty a Únia by sa mali zameriavať na znižovanie spotreby energie bez ohľadu na úroveň hospodárskeho rastu.
- (60) Povinnosť úspor energie stanovená v tejto smernici by sa mala rozšíriť a mala by platiť aj po roku 2030. Tak sa zaručia stabilnejšie podmienky pre investorov, a teda podnikatia dlhodobé investície a dlhodobé opatrenia energetickej efektívnosti, ako je napríklad hĺbková obnova budov, s dlhodobým cieľom uľahčiť nákladovo efektívnu transformáciu existujúcich budov na budovy s takmer nulovou potrebou energie. Povinnosť úspor energie zohráva dôležitú úlohu pri tvorbe miestneho rastu, pracovných miest, konkurencieschopnosti a pri znižovaní energetickej chudoby. Malo by sa zabezpečiť, aby Únia mohla dosiahnuť svoje ciele v oblasti energetiky a klímy vytváraním ďalších príležitostí a prerušením spojenia medzi spotrebou energie a rastom. Spolupráca so súkromným sektorom je dôležitá na posúdenie podmienok, za akých je možné uvoľniť súkromné investície do projektov energetickej efektívnosti, a na vytvorenie nových modelov príjmov pre inováciu v oblasti energetickej efektívnosti.

²¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ z 24. novembra 2010 o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia) (Ú. v. EÚ L 334, 17.12.2010, s. 17).

- (61) Opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti majú pozitívny vplyv aj na kvalitu ovzdušia, pretože energeticky efektívnejšie budovy prispievajú k zníženiu dopytu po vykurovacích palivách vrátane tuhých vykurovacích palív. Opatrenia energetickej efektívnosti tak prispievajú k zlepšovaniu kvality ovzdušia vnútri aj vonku a nákladovo efektívnym spôsobom pomáhajú plniť ciele politiky Únie v oblasti kvality ovzdušia stanovené najmä smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2284²².
- (62) ***S cieľom zabezpečiť stabilný a predvídateľný príspevok k dosiahnutiu energetických a klimatických cieľov Únie do roku 2030 a cieľa klimatickej neutrality do roku 2050*** sa od členských štátov vyžaduje, aby dosiahli kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa počas celého povinného obdobia do roku 2030, pričom tieto úspory majú byť rovnocenné novým ročným úsporám na úrovni aspoň 0,8 % konečnej energetickej spotreby do 31. decembra 2023 a aspoň 1,3 % od 1. januára 2024, ***1,5 % od 1. januára 2026 a 1,9 % od 1. januára 2028***. Uvedená požiadavka by sa mohla splniť prostredníctvom nových politických opatrení prijatých počas povinného obdobia od 1. januára 2021 do 31. decembra 2030 alebo prostredníctvom nových individuálnych opatrení vyplývajúcich z politických opatrení prijatých počas predchádzajúceho obdobia alebo pred ním, pokiaľ sa individuálne opatrenia, ktorými sa úspory energie dosahujú, zavedú počas nasledujúceho obdobia. Na uvedený účel by členské štáty mali mať možnosť využiť povinnú schému energetickej efektívnosti, alternatívne politické opatrenia alebo oboje.
- (63) Od Cypru a Malty by sa na obdobie od ***1. januára 2021*** do 31. decembra 2023 malo požadovať, aby dosiahli kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa zodpovedajúce novým úsporám na úrovni 0,24 % ***ročnej*** konečnej energetickej spotreby ***█***, ktorá sa stanovila ako priemer za posledné trojročné obdobie pred 1. januárom 2019. ***Od Cypru a Malty by sa na obdobie od 1. januára 2024 do 31. decembra 2030 malo požadovať, aby dosiahli kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa na úrovni 0,45 % ročnej konečnej energetickej spotreby, ktorá sa stanovila ako priemer za posledné trojročné obdobie pred 1. januárom 2019.***

²² Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2284 zo 14. decembra 2016 o znížení národných emisií určitých látok znečisťujúcich ovzdušie, ktorou sa mení smernica 2003/35/ES a zrušuje smernica 2001/81/ES (Ú. v. EÚ L 344, 17.12.2016, s. 1).

- (64) Členské štáty by pri využívaní povinnej schémy mali určiť povinné subjekty spomedzi prevádzkovateľov prenosovej sústavy, **prevádzkovateľov distribučnej sústavy**, distribútorov energie, maloobchodných energetických spoločností a distribútorov pohonných hmôt alebo maloobchodných predajcov pohonných hmôt na základe objektívnych a nediskriminačných kritérií. Určenie určitých kategórií takých subjektov, alebo ich vyňatie z určenia, by sa nemalo považovať za nezlučiteľné so zásadou nediskriminácie. Členské štáty sa preto môžu rozhodnúť, či sa také subjekty, alebo len ich určité kategórie, určujú za povinné subjekty. Členské štáty v snahe posilniť a chrániť ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov, **Ľudí v domácnostiach s nízkym príjmom a v uplatniteľnom prípade** ľudí žijúcich v sociálnom bývaní, ako aj prioritne vykonávať u nich politické opatrenia, môžu povinným subjektom uložiť povinnosť dosiahnuť úspory energie u týchto ľudí. Na tento účel môžu členské štáty stanoviť aj ciele znižovania nákladov na energiu. Povinné subjekty by uvedené ciele mohli dosiahnuť podporou zavedenia opatrení, ktoré povedú k úsporám energie a finančným úsporám pri vyúčtovaniach energie, ako je napríklad inštalácia izolácie a opatrenia na vykurovanie, **a podporou iniciatív na úsporu energie zo strany komunit vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov a občianskych energetických spoločností.**
- (65) Členské štáty by pri koncipovaní politických opatrení na splnenie povinnosti úspor energie mali dodržiavať normy a priority Únie v oblasti klímy a životného prostredia, ako aj zásadu „výrazne nenarušiť“ v zmysle nariadenia (EÚ) 2020/852. Členské štáty by nemali podporovať činnosti, ktoré nie sú udržateľné z hľadiska životného prostredia, ako je používanie ■ fosílnych palív. Povinnosť úspor energie je prejavom úsilia posilniť reakciu na zmenu klímy prostredníctvom podpory stimulov pre členské štáty, aby vykonávali udržateľný a čistý súbor politík, ktorý je odolný a zmierňuje zmenu klímy. Preto úspory energie vyplývajúce z politických opatrení zameraných na používanie priameho spaľovania fosílnych palív **môžu** byť oprávnenými úsporami energie v rámci povinnosti úspor energie **za určitých podmienok a počas prechodného obdobia po** transpozícii tejto smernice v **súlade s prílohou k tejto smernici**. Tým sa umožní zladit' povinnosť úspor energie s cieľmi Európskej zelenej dohody, plánom cieľov v oblasti klímy, Vlnou obnovy a zohľadní sa potreba konať, ako skonštatovala Medzinárodná energetická agentúra vo svojej správe o nulových čistých emisiách. Účelom obmedzenia je podnecovať členské štáty, aby vynakladali verejné financie len na nadčasové udržateľné technológie. Je dôležité, aby členské štáty účastníkom trhu poskytli jednoznačný politický rámec

a investičnú istotu. Zavedenie metodiky výpočtu v rámci povinnosti úspor energie by všetkým účastníkom trhu malo umožniť, aby prispôsobili svoje technológie v realizovateľnom časovom rámci. Ak členské štáty podporujú zavádzanie efektívnych technológií založených na fosílnom palive alebo včasné nahradenie takýchto technológií, napríklad prostredníctvom subvenčných schém alebo povinných schém energetickej efektívnosti, je možné, že žiadne vyplývajúce úspory energie už v rámci povinnosti úspor energie nemusia byť oprávnené. Hoci úspory energie vyplývajúce napríklad z podpory kombinovanej výroby používajúcej zemných plyn by neboli oprávnené v rámci povinnosti úspor energie, obmedzenie by sa nevzťahovalo na nepriame používanie fosílnych palív, napríklad, keď sa pri výrobe elektriny používajú aj fosílna palivá. Politické opatrenia zamerané na zmeny správania s cieľom znížiť spotrebu fosílnych palív, napríklad prostredníctvom informačných kampaní a ekologickej jazdy, by mali naďalej zostať oprávnené. Politické opatrenia zamerané na obnovu budov môžu zahŕňať opatrenia, ako je výmena vykurovacích systémov na fosílna palivá spolu so zlepšením stavebných konštrukcií. Tieto opatrenia by sa mali obmedziť na technológie, ktoré umožňujú dosiahnuť požadované úspory energie v súlade s národnými stavebnými zákonmi členských štátov. Členské štáty by napriek tomu mali podporovať modernizáciu vykurovacích systémov ako súčasť hĺbkovej obnovy v súlade s dlhodobým cieľom uhlíkovej neutrality, konkrétne znížiť dopyt po vykurovaní a zostávajúci dopyt po ňom uspokojiť zo zdrojov energie bez emisií uhlíka. ***Pri započítavaní úspor potrebných na dosiahnutie podielu povinnosti úspor energie u ľudí postihnutých energetickou chudobou môžu členské štáty zohľadniť svoje klimatické podmienky.***

- (66) Opatrenia členských štátov na zlepšenie energetickej efektívnosti v doprave sú oprávnené, aby boli zohľadnené na účely splnenia ich povinnosti úspor energie u konečného spotrebiteľa. Takéto opatrenia zahŕňajú politiky, ktoré sú okrem iného zamerané na podporu efektívnejších vozidiel, prechodu na iný druh dopravy, ako je cyklistika, chôdza a hromadná doprava, alebo plánovanie mobility a územné plánovanie, ktoré znižuje dopyt po doprave. Okrem toho systémy, ktoré urýchľujú prechod na nové, efektívnejšie vozidlá, alebo politické opatrenia, ktoré podporujú prechod na využívanie palív so zníženými úrovňami emisií, s výnimkou schém alebo politických opatrení týkajúcich sa používania priameho spaľovania fosílnych palív, ktoré znižujú spotrebu energie na kilometer, môžu byť takisto oprávnené, pokiaľ sú v súlade s pravidlami týkajúcimi sa podstatnosti a doplnkovosti stanovenými v tejto smernici. Politické opatrenia na podporu zavádzania vozidiel na nové fosílné palivá by sa nemali dať kvalifikovať ako oprávnené opatrenia v rámci povinnosti úspor energie.
- (67) Opatrenia prijaté členskými štátmi podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/842²³ a ktorých výsledkom sú overiteľné a merateľné alebo odhadnuteľné zlepšenia energetickej efektívnosti, možno považovať za nákladovo efektívny spôsob pre členské štáty, aby splnili svoju povinnosť úspor energie podľa tejto smernice.
- (68) V rámci povinných schém by členské štáty mali mať ako alternatívu k požiadavke, aby povinné subjekty dosiahli objem kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa požadovaný v rámci povinnosti úspor energie stanovenej v tejto smernici, možnosť umožniť povinným subjektom prispievať do národného fondu energetickej efektívnosti alebo od nich tento príspevok vyžadovať, pričom by sa dal využiť na vykonávanie politických opatrení ako prioritou u ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov, ľudí v domácnostiach s nízkym príjmom a v uplatniteľnom prípade ľudí žijúcich v sociálnom bývaní.

²³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/842 z 30. mája 2018 o záväznom ročnom znižovaní emisií skleníkových plynov členskými štátmi v rokoch 2021 až 2030, ktorým sa prispieva k opatreniam v oblasti klímy zameraným na splnenie záväzkov podľa Parížskej dohody, a o zmene nariadenia (EÚ) č. 525/2013 (Ú. v. EÚ L 156, 19.6.2018, s. 26).

- (69) Členské štáty a povinné subjekty by mali využívať všetky dostupné prostriedky a technológie, s výnimkou technológií priameho spaľovania fosílnych palív, na dosiahnutie požadovaných kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa, a to aj prostredníctvom podpory **inteligentných a udržateľných** technológií v rámci účinných systémov centralizovaného zásobovania teplom a chladom, efektívnej infraštruktúry vykurovania a chladenia, **efektívnych a inteligentných budov, elektrických vozidiel a priemyselných odvetví** a energetických auditov alebo rovnocenných systémov manažérstva za predpokladu, že nárokové úspory energie sú v súlade s touto smernicou. Členské štáty by sa mali usilovať o vysokú mieru flexibility pri navrhovaní a vykonávaní alternatívnych politických opatrení. Mali by podnecovať činnosti, pri ktorých by sa dosahovali úspory energie počas dlhej životnosti.
- (70) Hoci sa dlhodobými opatreniami energetickej efektívnosti dosahujú úspory energie aj po roku 2020, na účely príspevia k cieľu energetickej efektívnosti Únie na rok 2030 by sa týmito opatreniami mali po roku 2020 dosiahnuť nové úspory. Na druhej strane úspory energie dosiahnuté po 31. decembri 2020 by sa nemali započítať do kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa vyžadovaných za obdobie od 1. januára 2014 do 31. decembra 2020.
- (71) **Doplnkovosť je základnou zásadou povinnosti úspor energie stanovenej v tejto smernici, keďže zabezpečuje, aby členské štáty zaviedli politiky a opatrenia osobitne určené na účely plnenia povinnosti úspor energie.** Nové úspory by mali ísť nad rámec „bežného chodu vecí“, takže úspory, ku ktorým by došlo v každom prípade, by sa nemali započítavať do plnenia povinnosti úspor energie. Na výpočet dosahu zavedených opatrení by sa mali započítať iba čisté úspory vyjadrené zmenou spotreby energie, ktorú možno priamo prisúdiť danému opatreniu energetickej efektívnosti vykonávanému na účely povinnosti úspor energie stanovenej v tejto smernici. Na výpočet čistých úspor by mali členské štáty stanoviť základný scenár toho, ako by sa situácia vyvíjala bez predmetného opatrenia. Predmetné politické opatrenie by sa malo vyhodnotiť voči uvedenému základnému scenáru. Členské štáty by mali zohľadniť minimálne požiadavky stanovené v relevantnom legislatívnom rámci na úrovni Únie, ako aj skutočnosť, že v rovnakom časovom rámci môžu byť vykonané aj iné politické opatrenia, ktoré takisto môžu mať vplyv na objem úspor energie, takže nie všetky zmeny pozorované od zavedenia konkrétneho politického opatrenia možno pripísať výlučne danému politickému opatreniu. Opatrenia povinného,

zúčastňujúceho sa alebo povereného subjektu by mali skutočne prispievať k dosahovaniu nárokových úspor energie, aby sa zabezpečilo splnenie požiadavky podstatnosti.

- (72) Je dôležité, aby sa v prípade potreby vo výpočte úspor energie zohľadnili všetky články energetického reťazca s cieľom zvýšiť potenciál úspor energie v oblasti prenosu a distribúcie elektriny. Na základe štúdií a konzultácií so zainteresovanými stranami sa zistil výrazný potenciál. Materiálne podmienky a hospodárska situácia jednotlivých členských štátov sa však značne líšia, často sú rozdiely aj v rámci viacerých členských štátov, a je veľký počet prevádzkovateľov sústav. Tieto okolnosti svedčia o decentralizovanom prístupe podľa zásady subsidiarity. Národné regulačné orgány majú požadované vedomosti, právne kompetencie a administratívne kapacity, aby mohli podporovať vývoj energeticky efektívnej elektrizačnej sústavy. Subjekty ako Európska sieť prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu (ENTSO-E) a Európsky subjekt prevádzkovateľov distribučných sústav takisto môžu zabezpečiť potrebný prínos k zavádzaniu opatrení energetickej efektívnosti a mali by svojich členov podporovať pri tomto zavádzaní.
- (73) Podobné úvahy platia v prípade veľmi veľkého počtu prevádzkovateľov systémov zemného plynu. Úloha zemného plynu a miera dodávok a pokrytia územia sa medzi jednotlivými členskými štátmi značne líšia. V takých prípadoch majú národné regulačné orgány najlepšie predpoklady na monitorovanie a riadenie vývoja systému smerom k zvýšenej efektívnosti a subjekty ako Európska sieť prevádzkovateľov prepravných sietí pre plyn môžu zabezpečiť potrebný prínos k zavádzaniu opatrení energetickej efektívnosti a mali by svojich členov pri tomto zavádzaní podporovať.
- (74) ***Úloha spoločností poskytujúcich energetické služby je dôležitá pri vývoji, navrhovaní, výstavbe a zabezpečovaní financovania projektov, ktoré šetria energiu, znižujú náklady na energiu a náklady na prevádzku a údržbu v odvetviach, ako je stavebníctvo, priemysel a doprava.***

- (75) **Zohľadnenie prepojenia medzi vodou a energiou je obzvlášť dôležité na riešenie vzájomne závislého využívania energie a vody a rastúceho tlaku na oba zdroje.** Efektívne hospodárenie s vodami môže výrazne prispieť k úsporám energie, **čo by prinieslo nie len klimatické, ale aj hospodárske a sociálne výhody.** Podiel odvetví vodohospodárstva a odpadových vôd na spotrebe elektriny v Únii je 3,5 %, pričom sa očakáva sa, že uvedený podiel vzrastie. Okrem toho úniky vody predstavujú 24 % celkovej spotrebovanej vody v Únii a odvetvie energetiky je najväčším spotrebiteľom vody, predstavujúc 44 % spotreby. Mal by sa v plnej miere preskúmať potenciál úspor energie prostredníctvom inteligentných technológií a procesov vo **všetkých priemyselných, rezidenčných a komerčných vodných cykloch a aplikáciách**, a mal by sa realizovať vždy, keď sa ukáže ako nákladovo efektívny, a mala by sa zväziť zásada prvoradosti energetickej efektívnosti. Vyspelé technológie zavlažovania **a technológie zachytávania dažďovej vody a opätovného využívania vody** by navyše mohli výrazne znížiť spotrebu vody v poľnohospodárstve, **budovách a priemysle**, ako aj množstvo energie využívanej na jej úpravu a prepravu.
- (76) V súlade s článkom 9 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) by mali byť politiky Únie v oblasti energetickej efektívnosti inkluzívne a mali by teda zabezpečovať rovnaký prístup k opatreniam energetickej efektívnosti pre všetkých spotrebiteľov postihnutých energetickou chudobou. Zlepšenia v energetickej efektívnosti by sa mali realizovať ako priorita v prípade ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov a konečných spotrebiteľov, ľudí v domácnostiach s **nízkymi alebo** strednými príjmami, ľudí žijúcich v sociálnom bývaní, starších osôb, ako aj ľudí žijúcich vo vidieckych a odľahlých oblastiach **a v najvzdialenejších regiónoch**. V uvedenom kontexte by sa osobitná pozornosť mala venovať konkrétnym skupinám vystaveným väčšiemu riziku postihnutia energetickou chudobou alebo náchylnejším podliehať nepriaznivým vplyvom energetickej chudoby, ako sú ženy, ľudia so zdravotným postihnutím, staršie osoby, deti a ľudia s menšinovým rasovým alebo etnickým pôvodom. Členské štáty môžu vyžadovať od povinných subjektov, aby do opatrení na úsporu energie zahrnuli sociálne ciele, ktoré súvisia s energetickou chudobou, a táto možnosť sa už rozšírila aj o alternatívne politické opatrenia a národné fondy energetickej efektívnosti. Táto možnosť by sa mala zmeniť na povinnosť v snahe chrániť zraniteľných odberateľov a konečných spotrebiteľov a posilniť ich postavenie a zmenšiť energetickú chudobu, a to pri umožnení členským štátom zachovať si úplnú flexibilitu, pokiaľ ide o typ politického

opatrenia, jeho veľkosť, rozsah a obsah. Ak povinná schéma energetickej efektívnosti nepovoľuje opatrenia týkajúce sa jednotlivých spotrebiteľov energie, opatrenia na zmiernenie energetickej chudoby môže členský štát prijať len prostredníctvom alternatívnych politických opatrení. Členské štáty by vo svojom súbore politík mali zabezpečiť, aby iné politické opatrenia nemali negatívny dosah na ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov, konečných spotrebiteľov a v relevantnom prípade ľudí žijúcich v sociálnom bývaní. Členské štáty by mali čo najlepším spôsobom využívať investície z verejných zdrojov na opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti vrátane financovania a finančných nástrojov zriadených na úrovni Únie.

- (77) ***Každý členský štát by mal vymedziť pojem zraniteľní odberatelia, ktorý sa môže vzťahovať na energetickú chudobu a okrem iného na zákaz odpojenia takýchto odberateľov od elektriny v kritických časoch. Pojem zraniteľní odberatelia môže zahŕňať úroveň príjmu, podiel výdavkov na energiu z disponibilného príjmu, energetickú hospodárnosť domov, kritickú závislosť od elektrických zariadení zo zdravotných dôvodov, vek alebo iné kritériá. To umožňuje členským štátom zahrnúť ľudí v domácnostiach s nízkym príjmom.***
- (78) Podľa odporúčania (EÚ) 2020/1563 si približne 34 miliónov domácností v Únii v roku 2019 nedokázalo udržiavať v príbytku primerané teplo. V Európskej zelenej dohode figuruje sociálny rozmer transformácie ako priorita, pretože obsahuje záväzok voči zásade, že „na nikoho sa nezabudne“. Zelená transformácia vrátane čistej transformácie sa dotkne žien inak ako mužov a môže mať osobitný dosah na niektoré znevýhodnené skupiny vrátane ľudí so zdravotným postihnutím. Opatrenia energetickej efektívnosti musia preto byť ústredným prvkom každej nákladovo efektívnej stratégie na riešenie energetickej chudoby a zraniteľnosti odberateľov, pričom dopĺňajú politiky sociálneho zabezpečenia na úrovni členských štátov. S cieľom zabezpečiť, aby opatrenia energetickej efektívnosti udržateľne znížili energetickú chudobu nájomníkov, mala by sa vziať do úvahy nákladová efektívnosť takýchto opatrení, ako aj ich cenová dostupnosť pre vlastníkov nehnuteľností a nájomníkov, pričom na úrovni členských štátov by mala byť pre takéto opatrenia zaručená primeraná finančná a technická podpora. Členské štáty by mali zisťovaním energetickej chudoby a jej zmiernením podporovať miestnu a regionálnu úroveň. Fond budov v Únii je v súlade s cieľmi Parížskej dohody potrebné v dlhodobom horizonte zmeniť na fond budov s takmer nulovou potrebou energie. Súčasná miera obnovy budov je

nedostatočná a najt'ažšie je dosiahnuť obnovu budov, ktoré majú v užívaní občania s nízkymi príjmami postihnutí energetickou chudobou. Opatrenia stanovené v tejto smernici, ktoré sa týkajú povinnosti dosiahnuť úspory energie, povinných schém energetickej efektívnosti a alternatívnych politických opatrení, sú preto mimoriadne dôležité.

- (79) *Členské štáty by sa mali usilovať zabezpečiť, aby opatrenia na podporu alebo uľahčenie energetickej efektívnosti, najmä opatrenia týkajúce sa budov a mobility, nevedli k neprimeranému zvýšeniu nákladov na služby súvisiace s takýmito opatreniami alebo k väčšiemu sociálnemu vylúčeniu.*
- (80) Na využitie potenciálu úspor energie v určitých segmentoch trhu, v ktorých sa spravidla energetické audity komerčne neponúkajú, napríklad v malých a stredných podnikoch (ďalej len „MSP“), by členské štáty mali vypracovať programy, ktorými sa MSP budú nabádať a *podporovať*, aby takéto energetické audity absolvovali a *aby zaviedli odporúčania vyplývajúce z týchto energetických auditov*. Energetické audity by mali byť povinné a pravidelné pre *podniky s priemernou ročnou spotrebou energie nad určitou prahovou hodnotou*, pretože úspory energie môžu byť značné. Pri energetických auditoch by sa malo prihliadať na príslušné európske alebo medzinárodné normy, ako napríklad EN ISO 50001 (systémy energetického manažérstva) alebo EN 16247-1 (energetické audity), alebo v prípade zahrnutia energetického auditu EN ISO 14000 (systémy environmentálneho manažérstva), aby tak boli v súlade aj s touto smernicou, ktorá nejde nad rámec požiadaviek uvedených príslušných noriem. V súčasnosti sa pracuje na osobitnej európskej norme pre energetické audity. Energetické audity možno vykonávať jednotlivo, alebo môžu byť súčasťou širšieho systému environmentálneho manažérstva alebo zmluvy o energetickej efektívnosti. Vo všetkých takých prípadoch by uvedené systémy mali spĺňať minimálne požiadavky stanovené v tejto smernici. Navyše možno osobitné mechanizmy a schémy, ktoré zaviedli určití prevádzkovatelia dopravy na účely monitorovania emisií a spotreby paliva, napríklad EU ETS podľa práva Únie, považovať za zlučiteľné s energetickými auditmi, a to aj v systémoch energetického manažérstva, ak spĺňajú minimálne požiadavky stanovené v tejto smernici. *V prípade podnikov, ktoré povinnosť energetického auditu už vykonávajú, by sa energetické audity mali nad'alej vykonávať aspoň každé štyri roky od dátumu predchádzajúceho energetického auditu v súlade s touto smernicou.*
- (81) *Členské štáty by mohli vypracovať usmernenia, ktorými by sa mali podniky riadiť pri vykonávaní opatrení na dosiahnutie nových ročných úspor identifikovaných v energetickom audite.*

- (82) Priemerná spotreba podniku by mala byť kritériom na vymedzenie uplatňovania systému energetického manažérstva a energetických auditov s cieľom zvýšiť citlivosť daných mechanizmov pri zisťovaní relevantných príležitostí pre nákladovo efektívne úspory energie. Podnik, ktorý nedosahuje prahové hodnoty spotreby vymedzené na účely systémov energetického manažérstva a energetických auditov, by mal byť nabádaný, aby sa podrobil energetickému auditu a zaviedol odporúčania, ktoré z daných auditov vyplynú.
- (83) V prípade, že energetické audity vykonávajú vnútro podnikoví experti, nemali by byť priamo zapojení do činnosti, ktorá je predmetom auditu, aby sa zaručila ich nezávislosť.
- (84) **Členské štáty by mali podporovať zavádzanie systémov energetického manažérstva a energetických auditov v rámci verejnej správy na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.**
- (85) Odvetvie informačných a komunikačných technológií je ďalším dôležitým odvetvím, ktorému sa dostáva čoraz väčšia pozornosť. V roku 2018 spotreba energie dátových centier v Únii predstavovala 76,8 TWh. Očakáva sa, že do roku 2030 stúpne na 98,5 TWh, čo je nárast o 28 %. Tento nárast v absolútnych hodnotách možno pozorovať aj v relatívnom vyjadrení: v Únii na dátové centrá v roku 2018 pripadalo 2,7 % dopytu po elektrine a do roku 2030 tento podiel narastie na 3,21 %, ak súčasný trend bude pokračovať. V digitálnej stratégii Únie sa už zdôraznila potreba energeticky vysokoefektívnych a udržateľných dátových centier, ako aj požiadavka na opatrenia zamerané na transparentnosť telekomunikačných operátorov, pokiaľ ide o ich environmentálnu stopu. Členské štáty by na podporu udržateľného rozvoja odvetvia informačných a komunikačných technológií, predovšetkým v prípade dátových centier, mali vyžadovať zber a uverejňovanie údajov relevantných z hľadiska energetickej hospodárnosti, vodnej stopy dátových centier a **flexibility dátových centier na strane dopytu, na základe spoločného vzoru Únie**. Členské štáty by mali vyžadovať zber a uverejňovanie údajov len o dátových centrách s výraznou stopou, pri ktorých by primeraná koncepcia nových zariadení alebo efektívne zásahy v prípade existujúcich zariadení mohli viesť k citeľnému zníženiu spotreby energie a vody, k **zvýšeniu efektívnosti systémov podporujúcich dekarbonizáciu** sústavy alebo k opätovnému využitiu odpadového tepla z blízkych zariadení a vykurovacích sietí. Na základe zozbieraných údajov a **tiež s prihliadnutím na už existujúce iniciatívy v tomto sektore** by sa **mohli** stanoviť **ukazovatele** udržateľnosti dátových centier.

- (86) *Nahlasovacia povinnosť sa vzťahuje na tie dátové centrá, ktoré spĺňajú prahovú hodnotu stanovenú v tejto smernici. Vo všetkých prípadoch a osobitne pre podnikové dátové centrá na mieste by sa nahlasovacia povinnosť mala chápať tak, že sa vzťahuje na priestory a zariadenia, ktoré slúžia primárne alebo výlučne na dátové funkcie (serverové miestnosti), vrátane potrebného súvisiaceho vybavenia, napríklad súvisiaceho chladenia, osvetlenia, sústav batérií alebo neprerušiteľných zdrojov napájania. Z nahlasovacej povinnosti by mali byť vyňaté všetky IT zariadenia umiestnené alebo nainštalované primárne vo verejných priestoroch, v spoločenských priestoroch alebo v kancelárskych priestoroch alebo podporujúce iné podnikové funkcie, ako sú pracovné stanice, prenosné počítače, kopírovacie stroje, snímače, bezpečnostné zariadenia alebo biela technika a audiovizuálne zariadenia. Rovnaká výnimka by sa mala vzťahovať aj na serverové, sieťové, úložné a súvisiace zariadenia rozmiestnené v danej lokalite, ako sú samostatné servery, samostatné stojany alebo prístupové body Wi-Fi a prístupové body sieťových služieb.*
- (87) *Zozbierané údaje by sa mali používať na meranie aspoň niektorých základných rozmerov udržateľného dátového centra, konkrétne ako efektívne využíva energiu, aký podiel predmetnej energie pochádza z obnoviteľných zdrojov, opätovné využitie akéhokoľvek odpadového tepla, ktoré generuje, aká je účinnosť chladenia, efektívnosť využívania uhlíka a využívanie sladkej vody. Zozbierané údaje a ukazovatele udržateľnosti by mali slúžiť na zvýšenie informovanosti majiteľov a prevádzkovateľov dátových centier, výrobcov vybavenia, vývojárov softvéru a služieb, používateľov služieb dátového centra na všetkých úrovniach, ako aj subjektov a organizácií, ktoré zavádzajú, používajú alebo poskytujú služby cloudu a dátových centier. Získané údaje a ukazovatele udržateľnosti by tiež mali byť zárukou istoty vzhľadom na skutočné zlepšenia ako výsledok úsilia a opatrení na zvýšenie udržateľnosti v nových alebo existujúcich dátových centrách. A napokon uvedené údaje a ukazovatele by sa mali používať ako základ transparentného plánovania a rozhodovania založeného na dôkazoch. Komisia by mala posúdiť efektívnosť dátových centier na základe informácií oznámených príslušnými dátovými centrami.*
- (88) *Po posúdení by Komisia pri vytváraní možných sektorovo špecifických partnerstiev v oblasti energetickej efektívnosti mala inkluzívnym a reprezentatívnym spôsobom zapojiť kľúčové zainteresované strany vrátane mimovládnych organizácií a sociálnych*

*partnerov v odvetviach, ako sú informačné a komunikačné technológie, doprava,
financie a budovy.*

- (89) Zníženie výdavkov spotrebiteľov za energiu by sa malo dosiahnuť tak, že spotrebiteľom sa poskytne pomoc pri znižovaní spotreby energie znížením energetických potrieb budov a zlepšením účinnosti spotrebičov, čo by malo byť spojené s dostupnosťou druhov dopravy s nízkou spotrebou energie prepojených s verejnou dopravou, *so zdieľanou mobilitou* a s využívaním bicyklov. Členské štáty by mali zväžiť aj zlepšenie pripojiteľnosti vo vidieckych a vzdialených regiónoch.
- (90) Rozhodujúcim krokom je zvýšiť povedomie všetkých občanov Únie o prínosoch zlepšenej energetickej efektívnosti a poskytovať im presné informácie o spôsoboch, ktorými je ju možné dosiahnuť. Občania každého veku by mali byť zapojení aj do transformácie energetiky, a to prostredníctvom Európskeho klimatického paktu a Konferencie o budúcnosti Európy. Zlepšená energetická efektívnosť je veľmi dôležitá aj z hľadiska bezpečnosti dodávok energie Únie prostredníctvom zníženia závislosti Únie od dovozu palív z tretích krajín.
- (91) Náklady a prínosy všetkých prijatých opatrení energetickej efektívnosti vrátane doby návratnosti by mali byť pre spotrebiteľov úplne transparentné.
- (92) Pri vykonávaní tejto smernice a prijímaní iných opatrení v oblasti energetickej efektívnosti by mali členské štáty venovať osobitnú pozornosť synergiám medzi opatreniami energetickej efektívnosti a efektívnym využívaním prírodných zdrojov v súlade so zásadami obehového hospodárstva.
- (93) Členské štáty by v snahe podporovať a uľahčovať zavádzanie opatrení energetickej efektívnosti mali využívať nové obchodné modely a technológie vrátane inovatívnych energetických služieb pre veľkých a malých odberateľov.
- (94) Je dôležité stanoviť častú a lepšiu spätnú väzbu o spotrebe energie, pokiaľ je to technicky možné a nákladovo efektívne vzhľadom na použité meracie zariadenia. Táto smernica objasňuje, že nákladová efektívnosť pomerového merania závisí od toho, či sú súvisiace náklady primerané možným úsporám energie. Pri posudzovaní nákladovej efektívnosti pomerového merania sa môže zohľadniť vplyv ďalších konkrétnych plánovaných opatrení v danej budove, napríklad akejkoľvek pripravovanej obnovy.

- (95) Táto smernica takisto objasňuje, že práva spojené s vyúčtovaním a informáciami o vyúčtovaní alebo spotrebe by sa mali vzťahovať na spotrebiteľov tepla, chladu alebo teplej úžitkovej vody dodávaných z centrálného zdroja, aj keď nemajú s dodávateľom energie priamy individuálny zmluvný vzťah.
- (96) S cieľom dosiahnuť transparentnosť vyúčtovania individuálnej spotreby tepelnej energie, a tak uľahčiť zavedenie pomerového merania, by členské štáty mali zabezpečiť, aby mali zavedené transparentné a verejne dostupné vnútroštátne pravidlá rozdeľovania nákladov na vykurovanie, chladenie a spotrebu teplej úžitkovej vody v bytových domoch a viacúčelových budovách. Členské štáty by mohli okrem transparentnosti zvážiť aj prijatie opatrení na posilnenie hospodárskej súťaže v oblasti poskytovania služieb pomerového merania, a tým pomôcť zabezpečiť primeranosť všetkých nákladov, ktoré znášajú koneční spotrebiteľia.
- (97) Novo namontované meradlá tepla a pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov by mali umožňovať diaľkový odpočet, aby sa zaistilo nákladovo efektívne a časté poskytovanie informácií o spotrebe. Ustanovenia tejto smernice týkajúce sa merania v prípade vykurovania, chladenia a teplej úžitkovej vody; pomerového merania a rozdelenia nákladov v prípade vykurovania, chladenia a teplej úžitkovej vody; požiadavky na diaľkový odpočet; informácií o vyúčtovaní a spotrebe tepla, chladu a teplej úžitkovej vody; nákladov na prístup k informáciám o meraní, vyúčtovaní a spotrebe tepla, chladu a teplej úžitkovej vody; a minimálnych požiadaviek na vyúčtovanie a informácie o spotrebe v prípade vykurovania, chladenia a teplej úžitkovej vody sa majú uplatňovať len na vykurovanie, chladenie a dodávku teplej úžitkovej vody z centrálného zdroja. Členské štáty sa môžu rozhodnúť, či sa pochôdzkové systémy odčítania meradiel (walk-by) alebo systémy odčítania meradiel z vozidla (drive-by) majú považovať za diaľkovo odpočítateľné alebo nie. Pri zariadeniach umožňujúcich diaľkový odpočet sa na vykonanie odpočtu nevyžaduje prístup do jednotlivých bytov alebo jednotiek.
- (98) Členské štáty by mali vziať do úvahy skutočnosť, že úspešné zavedenie nových technológií na meranie spotreby energie si vyžaduje zvýšené investície do vzdelávania a zručností tak pre užívateľov, ako aj pre dodávateľov energie.

- (99) Informácie o vyúčtovaní a ročné výkazy sú dôležitým prostriedkom informovania odberateľov o ich spotrebe energie. Údaje o spotrebe a nákladoch môžu obsahovať aj ďalšie informácie, ktoré pomáhajú spotrebiteľom porovnať si svoju súčasnú zmluvu s inými ponukami a využiť mechanizmus na podávanie sťažností a mechanizmus alternatívneho riešenia sporov. Avšak vzhľadom na to, že spory súvisiace s vyúčtovaním sú častým zdrojom sťažností spotrebiteľov a predstavujú faktor, ktorý prispieva k trvalo nízkej úrovni spokojnosti spotrebiteľov a zainteresovanosti vo vzťahu k svojim poskytovateľom energie, je potrebné, aby vyúčtovanie bolo jednoduchšie, jasnejšie a ľahšie pochopiteľné, pričom je potrebné zabezpečiť, aby jednotlivé nástroje, ako sú informácie o vyúčtovaní, informačné nástroje a ročné výkazy, poskytovali všetky potrebné informácie, aby spotrebiteľia mohli regulovať svoju spotrebu energie, porovnávať ponuky a meniť dodávateľov.
- (100) Pri navrhovaní opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti by členské štáty mali náležitým spôsobom zohľadniť potrebu zabezpečiť správne fungovanie vnútorného trhu a konzistentného vykonávania *acquis* v súlade so ZFEÚ.
- (101) Vysokoúčinná kombinovaná výroba a účinné centralizované zásobovanie teplom a chladom majú významný potenciál úspor primárnej energie v Únii. Členské štáty by mali vykonať komplexné posúdenie potenciálu vysokoúčinnej kombinovanej výroby a účinného centralizovaného zásobovania teplom a chladom. Tieto posúdenia by mali byť konzistentné s integrovanými národnými energetickými a klimatickými plánmi členských štátov a s ich dlhodobými stratégiami obnovy budov ***a mohli by zahŕňať trajektórie vedúce na národnej úrovni k vykurovaniu a chladeniu založenému na energii z obnoviteľných zdrojov a odpadovom teple v časovom rámci kompatibilnom s dosiahnutím cieľa klimatickej neutrality.*** Nové zariadenia na výrobu elektriny a existujúce zariadenia, ktoré sú v značnej miere renovované, alebo ktorých povolenia alebo licencie boli aktualizované, by mali byť po vykonaní analýzy nákladov a prínosov, ktorou sa preukáže prevaha prínosov, vybavené zariadeniami vysokoúčinnej kombinovanej výroby na využitie odpadového tepla vznikajúceho pri výrobe elektriny. Podobne iné zariadenia so značným priemerným ročným energetickým vstupom by mali byť vybavené technickými riešeniami na využitie odpadového tepla zo zariadenia, ak z analýzy nákladov a prínosov vyplýva prevaha prínosov. Toto odpadové teplo by mohlo byť prostredníctvom sietí centralizovaného zásobovania teplom prepravované tam, kde je to potrebné. Udalosti,

na základe ktorých vznikne požiadavka uplatňovať povoloňovacie kritériá, budú vo všeobecnosti také, na základe ktorých vznikajú aj požiadavky na povolenia podľa smernice 2010/75/EÚ a na povolenie podľa smernice (EÚ) 2019/944.

- (102) V prípade zariadení na výrobu elektriny, ktoré majú využívať geologické uskladnenie povolené na základe smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/31/ES²⁴, môže byť žiadúce, aby boli umiestnené na miestach, kde využitie odpadového tepla vysokoúčinnou kombinovanou výrobou alebo dodávkou do systému centralizovaného zásobovania teplom alebo chladom nie sú nákladovo efektívne. Členské štáty by preto mali mať možnosť oslobodiť takéto zariadenia od povinnosti vykonať analýzu nákladov a prínosov na účely jeho vybavenia zariadením umožňujúcim zhodnotenie odpadového tepla prostredníctvom zariadenia vysokoúčinnej kombinovanej výroby. Od povinnosti poskytovať teplo by malo byť takisto možné oslobodiť aj zariadenia vyrábajúce elektrinu v špičkovom zaťažení a záložné zariadenia, pri ktorých sa plánuje prevádzka menej ako 1 500 prevádzkových hodín ročne ako kľzavý priemer za päťročné obdobie.
- (103) Je vhodné, aby členské štáty podporovali zavádzanie opatrení a postupov na podporu zariadení kombinovanej výroby s celkovým menovitým tepelným príkonom menším ako 5 MW s cieľom podporiť distribuovanú výrobu energie.
- (104) Členské štáty by v záujme vykonávania národného komplexného posúdenia mali podporovať posudzovanie potenciálu vysokoúčinnej kombinovanej výroby a účinné centralizované zásobovanie teplom a chladom na regionálnej a miestnej úrovni. Členské štáty by mali vykonať kroky na podporu a uľahčenie realizácie zisteného nákladovo efektívneho potenciálu vysokoúčinnej kombinovanej výroby a účinného centralizovaného zásobovania teplom a chladom.

²⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/31/ES z 23. apríla 2009 o geologickom ukladaní oxidu uhličitého a o zmene a doplnení smernice Rady 85/337/EHS, smerníc Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES, 2008/1/ES a nariadenia (ES) č. 1013/2006 (Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 114).

- (105) Požiadavky na účinné centralizované zásobovanie teplom a chladom by mali byť v súlade s dlhodobými cieľmi politiky v oblasti klímy a normami a prioritami Únie v oblasti klímy a životného prostredia, ako aj so zásadou „výrazne nenarušiť“ v zmysle nariadenia (EÚ) 2020/852. Všetky systémy centralizovaného zásobovania teplom a chladom by sa mali zamerať na zlepšenie schopnosti interakcie s ostatnými časťami energetického systému s cieľom optimalizovať využívanie energie a zabrániť plytvaniu energie prostredníctvom využívania úplného potenciálu budov uchovávať teplo alebo chlad vrátane nadbytočného tepla zo servisných zariadení a dátových centier nachádzajúcich sa v blízkosti. Z toho dôvodu by účinné systémy centralizovaného zásobovania teplom a chladom mali zabezpečiť zvýšenie efektívnosti primárnej energie a postupnú integráciu energie z obnoviteľných zdrojov a odpadového tepla a chladu v **zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001**²⁵. Preto sa touto smernicou postupne zavádzajú prísnejšie požiadavky na dodávky vykurovania a chladenia, ktoré by mali byť uplatniteľné počas konkrétne určených období a trvalo uplatniteľné od 1. januára 2050.
- (106) **Zásady výpočtu podielu tepla alebo chladu z obnoviteľných zdrojov energie v účinnom centralizovanom zásobovaní teplom a chladom by mali byť v súlade so smernicou (EÚ) 2018/2001 a metodikami štatistického vykazovania Eurostatu. Podľa článku 7 ods. 1 smernice (EÚ) 2018/2001 hrubá konečná spotreba energie z obnoviteľných zdrojov zahŕňa hrubú konečnú spotrebu energie z obnoviteľných zdrojov v odvetví vykurovania a chladenia. Hrubá konečná energetická spotreba tepla alebo chladu v centralizovanom zásobovaní teplom alebo chladom sa rovná dodávke tepla alebo chladu do siete zásobujúcej koncových odberateľov alebo distribútorov energie.**

²⁵ **Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82).**

- (107) *Tepelné čerpadlá sú dôležité pre dekarbonizáciu dodávok vykurovania a chladenia, a to aj pri centralizovanom zásobovaní teplom. Metodikou stanovenou v prílohe VII k smernici (EÚ) 2018/2001 sa stanovujú pravidlá započítavania energie zachytenej tepelnými čerpadlami ako energie z obnoviteľných zdrojov a zabráňuje sa dvojitému započítaniu elektriny z obnoviteľných zdrojov. Na účely výpočtu podielu energie z obnoviteľných zdrojov v sieti centralizovaného zásobovania teplom by sa všetko teplo pochádzajúce z tepelného čerpadla, ktoré vstupuje do siete, malo započítavať ako energia z obnoviteľných zdrojov za predpokladu, že tepelné čerpadlo v čase jeho inštalácie spĺňa kritériá minimálnej efektívnosti stanovené v prílohe VII k smernici (EÚ) 2018/2001.*
- (108) Vysokoúčinná kombinovaná výroba bola vymedzená prostredníctvom úspor energie dosiahnutých kombinovanou výrobou namiesto samostatnej výroby tepla a elektriny. Požiadavky na vysokoúčinnú kombinovanú výrobu by mali byť v súlade s dlhodobými cieľmi politiky v oblasti klímy. Vymedzenie pojmov kombinovanej výroby a vysokoúčinnej kombinovanej výroby používané v právnych predpisoch Únie by nemalo mať vplyv na používanie iného vymedzenia pojmov vo vnútroštátnych právnych predpisoch na iné účely, než sú účely príslušných právnych predpisov Únie. Na maximalizáciu úspor energie a zabránenie nevyužitiu príležitostí na úsporu energie by sa mala maximálna pozornosť venovať prevádzkovým podmienkam zariadení kombinovanej výroby.
- (109) Na účely zabezpečenia transparentnosti a s cieľom umožniť koncovému odberateľovi vybrať si medzi elektrinou z kombinovanej výroby a elektrinou vyrobenou inými technológiami, by pôvod vysokoúčinnej kombinovanej výroby mal byť garantovaný na základe harmonizovaných referenčných hodnôt účinnosti. Systémy záruk pôvodu samy osebe neimplikujú právo využívať vnútroštátne podporné mechanizmy. Je dôležité, aby sa na všetky formy elektriny vyrobenej vysokoúčinnou kombinovanou výrobou mohli vzťahovať záruky pôvodu. Záruky pôvodu by sa mali odlišovať od výmenných certifikátov.
- (110) Najmä pri revízii administratívnych postupov na získanie povolenia na výstavbu zariadenia kombinovanej výroby alebo súvisiacich sietí by sa mala zohľadniť osobitná štruktúra odvetví kombinovanej výroby a centralizovaného zásobovania teplom a chladom, ktoré

zahŕňajú mnoho výrobcov, ktorí sú MSP, pri uplatňovaní zásady „najskôr myslieť na malých“.

- (111) Väčšina podnikov v Únii patrí do kategórie MSP. Pre Úniu predstavujú obrovský potenciál úspor energie. Členské štáty by mali pomáhať MSP prijímať opatrenia energetickej efektívnosti stanovením priaznivého rámca, na základe ktorého im budú poskytovať technickú pomoc a ciele informácie.
- (112) Členské štáty by mali na základe objektívnych, transparentných a nediskriminačných kritérií stanoviť pravidlá, ktorými by sa riadilo znášanie a rozdelenie nákladov na pripojenie do sústavy a posilnenie sústavy, ako aj pravidlá pre technické úpravy potrebné na začlenenie nových výrobcov elektriny vyrobenej vysokoúčinnou kombinovanou výrobou, berúc do úvahy sieťové predpisy a usmernenia vypracované v súlade s nariadeniami Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943²⁶ a (ES) č. 715/2009²⁷. Výrobcovia elektriny vyrobenej vysokoúčinnou kombinovanou výrobou by mali mať možnosť vydať výzvu na predkladanie ponúk na práce súvisiace s pripojením. Mal by sa uľahčiť prístup elektriny vyrobenej vysokoúčinnou kombinovanou výrobou do sústavy, najmä pre malé zariadenia kombinovanej výroby a zariadenia kombinovanej výroby veľmi malých výkonov. V súlade s článkom 3 ods. 2 smernice 2009/73/ES a článkom 9 ods. 2 smernice (EÚ) 2019/944 môžu členské štáty uložiť podnikom pôsobiacim v elektroenergetike a plynárenstve povinnosti služby vo verejnom záujme vrátane tých, ktoré sa týkajú energetickej efektívnosti.
- (113) Je potrebné stanoviť ustanovenia týkajúce sa vyúčtovania, jednotného kontaktného miesta, mimosúdneho urovnávania sporov, energetickej chudoby a základných zmluvných práv s cieľom zladit' ich v prípade potreby s relevantnými ustanoveniami týkajúcimi sa elektriny podľa smernice (EÚ) 2019/944 v snahe posilniť ochranu spotrebiteľa a umožniť koncovým odberateľom, aby dostávali častejšie, jasné a aktualizované informácie o svojej spotrebe vykurovania, chladenia alebo teplej úžitkovej vody a mohli regulovať svoje využívanie energie.

²⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 54).

²⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009 z 13. júla 2009 o podmienkach prístupu do prepravných sietí pre zemný plyn, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1775/2005 (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 36).

- (114) *Touto smernicou sa posilňuje ochrana spotrebiteľov zavedením základných zmluvných práv na diaľkové vykurovanie, chladenie a teplú úžitkovú vodu, ktoré sú v súlade s úrovňou práv, ochrany a posilnenia postavenia, ktoré sa smernicou (EÚ) 2019/944 zaviedli pre koncových odberateľov v odvetví elektrickej energie. Spotrebiteľom by sa mali poskytovať jednoduché a jednoznačné informácie o ich právach. Viaceré faktory bránia spotrebiteľom v prístupe k rôznym dostupným zdrojom informácií o trhu, ako aj v ich porozumení a využití. Zavedenie základných zmluvných práv môže okrem iného pomôcť pri správnom porozumení základnej kvality služieb, ktoré dodávateľ ponúka v zmluve, vrátane kvality a vlastností dodávanej energie. Okrem toho môže prispieť k minimalizácii skrytých alebo dodatočných nákladov, ktoré by mohli vyplývať zo zavedenia modernizovaných alebo nových služieb po podpise zmluvy bez jasného porozumenia a súhlasu odberateľa. Tieto služby by sa mohli okrem iného týkať dodávanej energie, služieb merania a vyúčtovania, nákupu a inštalácie alebo podporných služieb a služieb údržby a nákladov súvisiacich so sieťou, meracími zariadeniami, miestnymi vykurovacími alebo chladiacimi zariadeniami. Požiadavky prispievajú k zlepšeniu porovnateľnosti ponúk a zabezpečia rovnakú úroveň základných zmluvných práv pre všetkých občanov Únie, pokiaľ ide o vykurovanie, chladenie a teplú úžitkovú vodu, bez obmedzenia vnútroštátnych právomocí.*
- (115) *V prípade plánovaného odpojenia od vykurovania, chladenia a teplej úžitkovej vody by dodávateľia mali dotknutým odberateľom poskytnúť primerané informácie o alternatívnych opatreniach, ako sú zdroje podpory na predchádzanie odpojeniu, systémy predplatného, energetické audity, poradenské služby v oblasti energetiky, alternatívne platobné plány, poradenstvo v oblasti riadenia dlhu alebo moratóriá na odpojenie.*
- (116) Väčšiu ochranu spotrebiteľa by mali zaručiť účinné, nezávislé mimosúdne mechanizmy na urovnávanie sporov dostupné pre všetkých spotrebiteľov, ako sú ombudsman pre otázky energetiky, orgán spotrebiteľov alebo regulačný orgán. Preto by členské štáty mali zaviesť rýchle a účinné postupy na vybavovanie sťažností.

- (117) Mal by sa uznať a **aktívne podporovať** prínos komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov podľa smernice (EÚ) 2018/2001 a občianskych energetických spoločenstiev podľa smernice (EÚ) 2019/944 k dosahovaniu cieľov Európskej zelenej dohody a plánu cieľov v oblasti klímy. Preto by členské štáty mali zväziť a podporovať úlohu komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov a občianskych energetických spoločenstiev. Tieto komunity a spoločenstvá môžu členským štátom pomôcť dosiahnuť ciele tejto smernice zvyšovaním energetickej efektívnosti na miestnej úrovni alebo na úrovni domácností, **ako aj vo verejných budovách, a to v spolupráci s miestnymi orgánmi**. Môžu posilniť postavenie spotrebiteľov a zaangažovať ich a umožniť určitým skupinám odberateľov v domácnostiach vrátane domácností vo vidieckych a vzdialených regiónoch účasť na projektoch a opatreniach v oblasti energetickej efektívnosti, **v rámci ktorých sa opatrenia môžu kombinovať s investíciami do energie z obnoviteľných zdrojov**. Energetické komunity a spoločenstvá **môžu zohrávať významnú úlohu pri vzdelávaní a zvyšovaní povedomia občanov o opatreniach na dosiahnutie úspor energie**. Ak ich riadne podporia členské štáty, energetické komunity a spoločenstvá môžu prispieť k boju proti energetickej chudobe podporou projektov energetickej efektívnosti, nižšou spotrebou energie a nižšími tarifami za dodávky.
- (118) **Dlhodobé zmeny správania v súvislosti so spotrebou energie možno dosiahnuť posilnením postavenia občanov. Energetické komunity a spoločenstvá môžu pomôcť dosiahnuť dlhodobé úspory energie, najmä v domácnostiach, a zvýšiť udržateľné investície zo strany občanov a malých podnikov. Členské štáty by mali posilniť takéto kroky občanov prostredníctvom podpory komunitných energetických projektov a organizácií. Okrem toho, s cieľom zvýšiť povedomie, získať spätnú väzbu o politikách a zlepšiť ich akceptáciu verejnosťou môžu byť stratégie zapojenia, ktoré zapájajú všetky príslušné zainteresované strany na vnútroštátnej a miestnej úrovni do procesu tvorby politiky, súčasťou miestnych alebo regionálnych dekarbonizačných plánov alebo národných plánov obnovy budov.**

- (119) Mal by sa uznať prínos jednotných kontaktných miest alebo podobných štruktúr ako mechanizmov, ktoré môžu umožniť mnohým cieľovým skupinám vrátane občanov, MSP a orgánov verejnej moci koncipovať a realizovať projekty a opatrenia týkajúce sa prechodu na čistú energiu. ***Jednotné kontaktné miesta môžu mať veľký prínos pre zraniteľných odberateľov, pretože by mohli dostávať spoľahlivé a dostupné informácie o zlepšeniach energetickej efektívnosti.*** Daný prínos môže zahŕňať poskytovanie technického, administratívneho a finančného poradenstva a pomoci, uľahčovanie potrebných administratívnych postupov alebo prístupu na finančné trhy, usmerňovanie v oblasti právneho rámca Únie a vnútroštátneho právneho rámca vrátane pravidiel a kritérií verejného obstarávania, ako aj taxonómie EÚ.
- (120) Komisia by mala preskúmať vplyv svojich opatrení zameraných na podporu rozvoja platforiem alebo fór, ktoré zahŕňajú okrem iného subjekty európskeho sociálneho dialógu, na posilňovanie programov odbornej prípravy na účely energetickej efektívnosti, a v prípade potreby by mala navrhnúť ďalšie opatrenia. Komisia by tiež mala podnecovať európskych sociálnych partnerov, aby sa vo svojich diskusiách zaoberali energetickou efektívnosťou, predovšetkým v prospech zraniteľných odberateľov a konečných spotrebiteľov vrátane tých, ktorí čelia energetickej chudobe.
- (121) Ústredným prvkom Európskej zelenej dohody je spravodlivý prechod na klimatickú neutralitu v Únii do roku 2050. Európsky pilier sociálnych práv, ktorý spoločne 17. novembra 2017 vyhlásili Európsky parlament, Rada a Komisia, okrem iného zahŕňa základné služby, na ktoré majú všetci nárok. Podpora prístupu k takýmto službám musí byť dostupná pre osoby v núdzi, ***najmä v kontexte inflačných tlakov a výrazného zvýšenia cien energií.***
- (122) Je potrebné zabezpečiť ochranu ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov, ľudí v domácnostiach s nízkym príjmom a v relevantnom prípade ľudí žijúcich v sociálnom bývaní a na tento účel posilniť ich postavenie, aby sa mohli aktívne zapájať do intervencií zameraných na zlepšenie energetickej efektívnosti, opatrení a súvisiacich opatrení na ochranu alebo informovanie spotrebiteľov, ktoré vykonávajú členské štáty. ***Mali by sa vytvoriť ciele kampane na zvýšenie povedomia s cieľom poukázať na výhody energetickej efektívnosti, ako aj poskytnúť informácie o dostupnej finančnej podpore.***

- (123) Financie z verejných zdrojov dostupné na úrovni Únie a vnútroštátnej úrovni by sa mali strategicky investovať do opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti, predovšetkým v prospech ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov, ľudí v domácnostiach s nízkym príjmom a v relevantnom prípade ľudí žijúcich v sociálnom bývaní. Členské štáty by mali využívať akékoľvek finančné príspevky, ktoré môžu získať zo Sociálno-klimatického fondu zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/955²⁸, ako aj príjmy z kvót v rámci systému EU ETS. Uvedené príjmy pomôžu členským štátom plniť si povinnosť vykonávať opatrenia energetickej efektívnosti a politické opatrenia v rámci povinnosti úspor energie prioritne medzi ľuďmi postihnutými energetickou chudobou, zraniteľnými odberateľmi, ľuďmi v domácnostiach s nízkym príjmom a v relevantnom prípade ľuďmi žijúcimi v sociálnom bývaní vrátane ľudí žijúcich vo vidieckych a vzdialených regiónoch.
- (124) Vnútroštátne schémy financovania by mali doplniť vhodné schémy lepšieho informovania, technickej a administratívnej pomoci a jednoduchšieho prístupu k financiám, čo umožní najlepšie využívanie dostupných finančných zdrojov, predovšetkým ľuďmi postihnutými energetickou chudobou, zraniteľnými odberateľmi, ľuďmi v domácnostiach s nízkym príjmom a v relevantnom prípade ľuďmi žijúcimi v sociálnom bývaní.
- (125) Členské štáty by mali posilniť postavenie všetkých ľudí a chrániť ich všetkých rovnako, bez ohľadu na pohlavie, rod, vek, zdravotné postihnutie, rasu či etnický pôvod, sexuálnu orientáciu, náboženské vyznanie alebo presvedčenie, a mali by zabezpečiť, aby ľudia najviac postihnutí alebo ohrození energetickou chudobou alebo najviac vystavení jej negatívnym účinkom boli primerane chránení. Okrem toho by členské štáty mali zabezpečiť, aby opatrenia energetickej efektívnosti neprehlbili žiadnu existujúcu nerovnosť, najmä pokiaľ ide o energetickú chudobu.
- (126) Podľa článku 15 ods. 2 smernice 2012/27/EÚ všetky členské štáty vykonali posúdenie potenciálu energetickej efektívnosti svojej plynárenskej a elektrizačnej infraštruktúry a určili konkrétne opatrenia a investície na zavedenie nákladovo efektívnych zlepšení energetickej efektívnosti v sieťovej infraštruktúre s harmonogramom ich zavedenia.**

²⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/955 z 10. mája 2023, ktorým sa zriaďuje Sociálno-klimatický fond a mení nariadenie (EÚ) 2021/1060 (Ú. v. EÚ L 130, 16.5.2023, s. 1).

Výsledky uvedených činností predstavujú pevný základ pre uplatňovanie zásady prvoradosti energetickej efektívnosti v ich rozhodnutiach o plánovaní siete, rozvoji siete a investíciách.

- (127) **█** Národné energetické regulačné orgány *by mali* zaujať integrovaný prístup zahŕňajúci potenciálne úspory v sektoroch dodávky energie a konečnej spotreby. Národné energetické regulačné orgány by bez toho, aby bola dotknutá bezpečnosť dodávok, integrácia trhov a anticipačné investície do sústav na mori potrebných na zavedenie morskej energie z obnoviteľných zdrojov, mali zabezpečiť, aby sa pri plánovaní a rozhodovacích procesoch uplatňovala zásada prvoradosti energetickej efektívnosti a aby sieťové tarify a regulácie pôsobili ako stimul zlepšovania energetickej efektívnosti. Členské štáty by takisto mali zabezpečiť, aby zásadu prvoradosti energetickej efektívnosti zohľadňovali prevádzkovatelia prenosovej a distribučnej sústavy. Prevádzkovateľom prenosovej a distribučnej sústavy by to pomohlo zvažovať lepšie riešenia energetickej efektívnosti a prírastkové náklady vyplývajúce z obstarávania zdrojov na strane dopytu, ako aj environmentálne a sociálno-ekonomické vplyvy rozmanitých sieťových investícií a operačných plánov. Takáto koncepcia si vyžaduje prechod z úzkeho hľadiska hospodárskej efektívnosti na hľadisko maximalizovanej sociálnej starostlivosti. Zásada prvoradosti energetickej efektívnosti by sa mala uplatňovať predovšetkým pri vytváraní scenárov rozširovania energetickej infraštruktúry, kde by sa riešenia na strane dopytu mohli zvažovať ako realizovateľné alternatívy a mali by byť náležite posúdené, a táto zásada by sa mala stať neoddeliteľnou súčasťou posudzovania projektov plánovania sietí. Jej uplatňovanie by mali podrobne kontrolovať národné regulačné orgány.
- (128) Na zabezpečenie účinného a včasného vykonávania tejto smernice by mal byť k dispozícii dostatočný počet spoľahlivých odborníkov pôsobiacich v oblasti energetickej efektívnosti, napríklad pokiaľ ide o súlad s požiadavkami na energetické audity a vykonávanie povinných schém energetickej efektívnosti. Členské štáty by preto mali zavádzať certifikačné systémy alebo rovnocenné systémy kvalifikácie, alebo oboje, a vhodné systémy odbornej prípravy pre poskytovateľov energetických služieb, energetických auditov a ďalších opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti v úzkej spolupráci so sociálnymi partnermi, poskytovateľmi odbornej prípravy a inými relevantnými zainteresovanými stranami. Tieto systémy by sa mali posudzovať každé štyri roky počnúc decembrom 2024 a v prípade potreby by sa mali aktualizovať, aby sa zaručila potrebná úroveň kompetencie poskytovateľov energetických služieb, energetických audítorov, manažérov v oblasti energetiky a inštalátorov prvkov budov.

- (129) Je potrebné pokračovať v rozvoji trhu s energetickými službami s cieľom zaistiť dostupnosť dopytu a ponuky energetických služieb. Transparentnosť, napríklad pomocou zoznamov certifikovaných poskytovateľov energetických služieb, a dostupné vzorové zmluvy, výmena najlepších postupov a usmernení výrazne prispievajú k zavádzaniu energetických služieb a zmlúv o energetickej efektívnosti a tiež môžu pomôcť stimulovať dopyt a zvýšiť dôveru v poskytovateľov energetických služieb. V zmluve o energetickej efektívnosti sa príjemca energetických služieb vyhne investičným nákladom tým, že použije časť finančnej hodnoty úspor energie na úplné alebo čiastočné splatenie investícií uskutočnených treťou stranou. Táto skutočnosť môže pomôcť prilákať súkromný kapitál, ktorý je kľúčovým predpokladom toho, aby sa zvýšila miera obnovy budov v Únii, dostali sa na trh odborné znalosti a vytvárali inovačné obchodné modely. Preto by sa malo vyžadovať, aby sa pri nebytových budovách s úžitkovou podlahovou plochou nad 750 m² posudzovala realizovateľnosť využitia zmlúv o energetickej efektívnosti na účely obnovy. Týmto krokom sa zvýši dôvera v spoločnosti poskytujúce energetické služby a vytvorí sa podmienky na intenzívnejšiu realizáciu takýchto projektov v budúcnosti.
- (130) Vzhľadom na ambiciózne ciele obnovy v nasledujúcom desaťročí v kontexte Vlny obnovy je potrebné zintenzívniť úlohu nezávislých trhových sprostredkovateľov vrátane jednotných kontaktných miest alebo podobných podporných mechanizmov s cieľom stimulovať vývoj trhu na stranách dopytu a dodávky a podporovať uzatváranie zmlúv o energetickej efektívnosti pri obnove súkromných aj verejných budov. Miestne energetické agentúry by mohli v tomto ohľade zohrávať kľúčovú úlohu, pričom by určovali možných sprostredkovateľov alebo jednotné kontaktné miesta a pomáhali by pri ich zriadení. ***Táto smernica by mala pomôcť zlepšiť dostupnosť výrobkov, služieb a poradenstva, a to aj podporou potenciálu podnikateľov vyplniť medzery na trhu a poskytnúť inovátné spôsoby na zlepšenie energetickej efektívnosti pri súčasnom zabezpečení dodržiavania zásady nediskriminácie.***
- (131) Vo viacerých členských štátoch ešte stále existujú výrazné prekážky pre zmluvy o energetickej efektívnosti, a to z dôvodu pretrvávajúcich regulačných a neregulačných prekážok. Preto je potrebné riešiť nejednoznačnosť v národných legislatívnych rámcoch, nedostatok odborných znalostí, predovšetkým vzhľadom na postupy zadávania zákaziek, a konkurenčné úvery a granty.

- (132) Členské štáty by mali naďalej podporovať verejný sektor pri zavádzaní zmlúv o energetickej efektívnosti a poskytovať modelové zmluvy, v ktorých sú zohľadnené dostupné európske alebo medzinárodné normy, usmernenia k zadávaniu zákaziek, ako aj príručka o štatistickom spracovaní zmlúv o energetickej efektívnosti, ktorú v máji 2018 uverejnil Eurostat a Európska investičná banka (ďalej len „EIB“) a ktorej predmetom je zaobchádzanie so zmluvami o energetickej efektívnosti v účtoch verejnej správy, ktoré priniesli možnosti riešenia pretrvávajúcich regulačných prekážok týmto zmluvám v členských štátoch.
- (133) Členské štáty prijali opatrenia na zistenie a riešenie regulačných a neregulačných prekážok. Je však potrebné zvýšiť úsilie a odstrániť regulačné a neregulačné prekážky využívania zmlúv o energetickej efektívnosti a dohôd o financovaní treťou stranou, ktoré pomáhajú dosahovať úspory energie. Tieto prekážky zahŕňajú aj účtovné pravidlá a postupy, ktoré bránia tomu, aby sa kapitálové investície a ročné finančné úspory vyplývajúce z opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti primerane odzrkadľovali v účtovníctve počas celého životného cyklu investície.
- (134) Členské štáty využili národné akčné plány energetickej efektívnosti z rokov 2014 a 2017 pri nahlasovaní pokroku v odstraňovaní regulačných a neregulačných prekážok energetickej efektívnosti, pokiaľ ide o rozdielnosť motivácie vlastníkov a nájomníkov alebo vlastníkov budovy alebo jednotiek budovy. Členské štáty by mali svoju prácu naďalej zameriavať týmto smerom a využívať potenciál energetickej efektívnosti v súvislosti so štatistikami Eurostatu za rok 2016, najmä vzhľadom na skutočnosť, že viac než štyria z desiatich Európanov žijú v bytoch a viac než traja z desiatich Európanov sú nájomníkmi.

- (135) Členské štáty *vrátane regionálnych a miestnych orgánov* by sa mali nabádať na plné využívanie európskych fondov dostupných vo viacročnom finančnom rámci na roky 2021 až 2027 stanovenom v nariadení Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093²⁹, Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti *zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241*³⁰, ako aj finančných nástrojov a technickej pomoci dostupných v rámci Programu InvestEU zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523³¹ s cieľom podnietiť súkromné a verejné investície do opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti. Investície do energetickej efektívnosti majú potenciál prispievať k hospodárskemu rastu, zamestnanosti, inováciám a znižovaniu energetickej chudoby v domácnostiach, a preto pozitívne prispievajú k hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti i zelenej obnove. Potenciálne oblasti financovania zahŕňajú opatrenia energetickej efektívnosti vo verejných budovách a budovách na bývanie a poskytujú nové zručnosti *prostredníctvom rozvoja odbornej prípravy, rekvalifikácie a zvyšovania úrovne zručnosti odborníkov, najmä pokiaľ ide o pracovné miesta súvisiace s obnovou budov*, s cieľom podporiť zamestnanosť v oblasti energetickej efektívnosti. Komisia zabezpečí synergické účinky rôznych nástrojov financovania, predovšetkým finančných zdrojov v zdieľanom riadení a v priamom riadení, akými sú centrálné riadené programy Horizont Európa a LIFE, ako aj grantov, úverov a technickej pomoci na maximalizovanie ich pákového efektu na súkromné financovanie a ich vplyvu na dosahovanie cieľov politiky v oblasti energetickej efektívnosti.
- (136) Členské štáty by mali podporovať využívanie nástrojov financovania na podporu cieľov tejto smernice. Takéto nástroje financovania by mohli zahŕňať finančné príspevky a pokuty za porušenia určitých ustanovení tejto smernice, zdroje pridelené na energetickú efektívnosť podľa článku 10 ods. 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES³² a zdroje pridelené na energetickú efektívnosť v európskych fondoch a programoch

²⁹ Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027 (Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020, s. 11).

³⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

³¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523 z 24. marca 2021, ktorým sa zriaďuje Program InvestEU a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2015/1017 (Ú. v. EÚ L 107, 26.3.2021, s. 30).

³² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES z 13. októbra 2003 o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 96/61/ES (Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2003, s. 32).

a špecializovaných európskych finančných nástrojoch, ako Európsky fond energetickej efektívnosti.

- (137) Nástroje financovania by mohli byť v príslušných prípadoch založené na zdrojoch pridelených na energetickú efektívnosť z dlhopisov na projekty Únie, zdrojoch pridelených na energetickú efektívnosť z EIB a ďalších európskych finančných inštitúcií, predovšetkým Európskej banky pre obnovu a rozvoj (ďalej len „EBOR“) a Rozvojovej banky Rady Európy, zdrojoch získaných z finančných inštitúcií pomocou finančnej páky, vnútroštátnych zdrojov, a to aj vytvorením regulačných a fiškálnych rámcov na podporu realizácie iniciatív a programov v oblasti energetickej efektívnosti, a príjmov z ročných pridelených emisných kvót podľa rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 406/2009/ES³³.
- (138) Nástroje financovania by mohli predovšetkým využívať príspevky, zdroje a príjmy z týchto zdrojov na umožnenie a podporu súkromných kapitálových investícií, pričom sa opierajú najmä o inštitucionálnych investorov, s tým, že sa pri poskytovaní finančných prostriedkov používajú kritériá na zabezpečenie dosiahnutia environmentálnych aj sociálnych cieľov; využívať inovatívne finančné mechanizmy vrátane záruk na úvery pre súkromný kapitál, záruk na úvery na podporu uzatvárania zmlúv o energetickej efektívnosti, grantov, zvýhodnených pôžičiek a špecializovaných úverových liniek, systémov financovania treťou stranou, ktoré znižujú mieru rizika v súvislosti s projektmi energetickej efektívnosti a umožňujú nákladovo efektívnu obnovu aj v prípade domácností s nízkymi a strednými príjmami; byť napojené na programy alebo agentúry, ktoré zlučujú projekty zamerané na úsporu energie a posudzujú ich kvalitu, poskytujú technickú pomoc, podporujú trh s energetickými službami a pomáhajú vytvárať dopyt spotrebiteľov po týchto službách.
- (139) Nástroje financovania by mohli takisto poskytovať náležité zdroje na podporu programov odbornej prípravy a certifikácie, ktoré slúžia na zlepšovanie a akreditáciu zručností v oblasti energetickej efektívnosti, poskytovať zdroje na výskum a predvádzanie a urýchlenie zavádzania malých technológií a mikrotechnológií pri výrobe energie a optimalizácii pripojenia týchto zariadení do sústavy, byť napojené na programy, v rámci ktorých sa vykonáva činnosť na podporu energetickej hospodárnosti vo všetkých obydliach v záujme predchádzania energetickej chudobe a podnecovania majiteľov prenajímaných

³³ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 406/2009/ES z 23. apríla 2009 o úsilí členských štátov znížiť emisie skleníkových plynov s cieľom splniť záväzky Spoločenstva týkajúce sa zníženia emisií skleníkových plynov do roku 2020 (Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 136).

obydlí, aby sa usilovali dosiahnuť čo najvyššiu energetickú hospodárnosť týchto obydlí, a poskytovať náležité zdroje na podporu sociálneho dialógu a určovania noriem v záujme zlepšenia energetickej efektívnosti a zabezpečenia dobrých pracovných podmienok a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

- (140) Dostupné programy financovania, finančné nástroje Únie a jej inovatívne mechanizmy financovania by sa mali používať na reálne plnenie cieľa, ktorým je zvyšovanie energetickej hospodárnosti budov verejných subjektov. Členské štáty môžu v tomto ohľade používať svoje príjmy z ročných pridelených emisných kvót podľa rozhodnutia č. 406/2009/ES na rozvoj takýchto mechanizmov na dobrovoľnom základe a pri zohľadnení vnútroštátnych rozpočtových pravidiel. **Komisia a členské štáty by mali regionálnym a miestnym orgánom verejnej správy poskytovať primerané informácie o takýchto programoch financovania, finančných nástrojoch Únie a jej inovatívnych mechanizmoch financovania.**
- (141) Pri plnení cieľa energetickej efektívnosti by Komisia mala monitorovať vplyv relevantných opatrení na smernicu 2003/87/ES s cieľom uchovať stimuly v rámci systému EU ETS, ktorými sa odmeňujú nízkouhlíkové investície, a pripraviť odvetvia EU ETS na budúce potrebné inovácie. Bude potrebné monitorovať vplyv na tie priemyselné odvetvia, ktoré čelia vysokému riziku úniku uhlíka, ako sa uvádza v prílohe k rozhodnutiu Komisie 2014/746/EÚ³⁴, s cieľom zabezpečiť, aby táto smernica podporila rozvoj týchto odvetví, a nie aby mu bránila.
- (142) Opatrenia členských štátov by mali byť podporené dobre navrhnutými a účinnými finančnými nástrojmi Únie v rámci Programu InvestEU a financovaním zo strany EIB a EBOR, ktoré by mali podporovať investície do energetickej efektívnosti vo všetkých článkoch energetického reťazca a uplatňovať komplexnú analýzu nákladov a prínosov s modelom diferencovaných diskontných sadzieb. Finančná podpora by sa mala zameriavať na nákladovo efektívne metódy na zvýšenie energetickej efektívnosti, čo by viedlo k zníženiu spotreby energie. EIB a EBOR by spolu s národnými podpornými bankami mali navrhovať, vytvárať a financovať programy a projekty určené pre oblasť efektívnosti, a to aj pre energeticky chudobné domácnosti.

³⁴ Rozhodnutie Komisie 2014/746/EÚ z 27. októbra 2014, ktorým sa podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES určuje zoznam odvetví a pododvetví, ktoré sa považujú za odvetvia a pododvetvia vystavené vysokému riziku úniku uhlíka medzi rokmi 2015 až 2019 (Ú. v. EÚ L 308, 29.10.2014, s. 114).

- (143) Medziodvetvové právne predpisy predstavujú solidný základ ochrany spotrebiteľa pri širokej palete súčasných energetických služieb a je pravdepodobné, že sa budú ďalej vyvíjať. Napriek tomu by sa mali jednoznačne stanoviť určité základné zmluvné práva spotrebiteľov. Spotrebiteľom by sa mali poskytovať jednoduché a jednoznačné informácie o ich právach v súvislosti s odvetvím energetiky.
- (144) Aby sa dala vyhodnotiť účinnosť tejto smernice, mala by sa stanoviť požiadavka uskutočniť celkové preskúmanie tejto smernice a predložiť správu Európskemu parlamentu a Rade do 28. februára 2027. Uvedené preskúmanie by malo umožniť potrebné zosúladenie, pričom by sa mal zohľadniť aj hospodársky vývoj a vývoj v oblasti inovácií.
- (145) Miestne a regionálne orgány by mali mať vedúcu úlohu pri vývoji a navrhovaní, vykonávaní a hodnotení opatrení stanovených v tejto smernici, aby mohli vhodne reagovať na osobitosti svojich vlastných klimatických podmienok, kultúry a spoločnosti.
- (146) Vzhľadom na technologický pokrok a rastúci podiel obnoviteľných zdrojov energie v sektore výroby elektriny by sa mal prehodnotiť predvolený koeficient úspor elektriny v kWh, aby odrážal zmeny faktora primárnej energie pre elektrinu a iné nosiče energie. Metodika výpočtu je v súlade s energetickými bilanciami a definíciami Eurostatu, s výnimkou metódy pridelovania vstupujúceho paliva použitého na teplo a elektrinu v zariadeniach na kombinovanú výrobu tepla a elektriny, v prípade ktorých sa účinnosť referenčného systému potrebná na pridelovanie spotreby paliva zosúladiť s údajmi Eurostatu za roky 2015 a 2020. Výpočty faktora primárnej energie pre elektrinu, v ktorých je premietnutý energetický mix, vychádzajú z priemerných ročných hodnôt. Na výrobu elektriny a tepla z jadrovej energie sa uplatňuje výpočtová metóda „fyzického energetického obsahu“ a na výrobu elektriny a tepla z fosílnych palív a biomasy sa uplatňuje metóda „účinnosti technickej premeny“. V prípade energie z nepalivových obnoviteľných zdrojov je metódou priamy ekvivalent vychádzajúci z prístupu založeného na „celkovej primárnej energii“. Na výpočet podielu primárnej energie pre elektrinu v kombinovanej výrobe sa používa metóda stanovená v tejto smernici. Namiesto marginálnej pozície na trhu sa používa priemerná. V prípade nepalivových obnoviteľných zdrojov energie sa predpokladá účinnosť premeny 100 %, v prípade geotermálnych elektrární 10 % a v prípade jadrových elektrární 33 %. Celková účinnosť kombinovanej výroby sa počíta na základe najnovších údajov Eurostatu. Zohľadňujú sa konverzné, prenosové a distribučné straty. Distribučné straty u iných nosičov energie ako elektriny sa

vo výpočtoch nezohľadňujú z dôvodu nedostatku spoľahlivých údajov a zložitosti výpočtu. Pokiaľ ide o vymedzenie systému, hodnota faktora primárnej energie je 1 pre všetky zdroje energie. Zvolený koeficient faktora primárnej energie pre elektrinu je priemer hodnôt za roky 2024 a 2025, keďže faktor primárnej energie orientovaný do budúcnosti je vhodnejším ukazovateľom ako historický ukazovateľ. Analýza zahŕňa členské štáty a Nórsko. Súbor údajov pre Nórsko je založený na údajoch ENTSO-E.

- (147) Úspory energie vyplývajúce z vykonávania práva Únie by sa nemali nárokovať, pokiaľ nevyplývajú z opatrenia, ktoré prekračuje minimálne požiadavky stanovené v predmetnom právnom akte Únie, či už stanovením ambicióznejších požiadaviek na energetickú efektívnosť na úrovni členského štátu alebo intenzívnejším uplatňovaním daného opatrenia. Budovy predstavujú významný potenciál na ďalšie zvyšovanie energetickej efektívnosti a obnova budov je kľúčovým a dlhodobým prvkom pri zvyšovaní úspor energie spojeným s úsporami z rozsahu. Je preto potrebné objasniť, že všetky úspory energie dosiahnuté opatreniami na podporu obnovy existujúcich budov si možno nárokovať za predpokladu, že prevyšujú úspory, ku ktorým by došlo bez prijatia daného politického opatrenia a za predpokladu, že členský štát preukáže, že povinný, zúčastňujúci sa alebo poverený subjekt skutočne prispel k dosiahnutiu nárokovaných úspor energie.
- (148) V súlade s oznámením Komisie z 25. februára 2015 s názvom „Rámcová stratégia odolnej energetickej únie s výhľadovou politikou v oblasti zmeny klímy“ a so zásadami lepšej tvorby práva by sa mal klásť väčší dôraz na pravidlá monitorovania a overovania, ktoré sa týkajú vykonávania povinných schém energetickej efektívnosti a alternatívnych politických opatrení, vrátane požiadavky kontrolovať štatisticky reprezentatívnu vzorku opatrení.

- (149) Energiou vyrábanou na budovách alebo v nich technológiami na získavanie energie z obnoviteľných zdrojov sa znižuje množstvo energie dodávanej z fosílnych palív. Znižovanie spotreby energie a využívanie energie z obnoviteľných zdrojov v sektore budov sú významnými opatreniami na znižovanie energetickej závislosti Únie, ako aj emisií skleníkových plynov v Únii, najmä vzhľadom na ambiciózne ciele v oblasti klímy a energetiky stanovené do roku 2030, ako aj na globálny záväzok prijatý v kontexte Parížskej dohody. Na účely svojej povinnosti kumulatívnych úspor energie môžu členské štáty s cieľom splniť svoje požiadavky úspor energie v súlade s metodikou výpočtu stanovenou v tejto smernici zohľadniť úspory energie vyplývajúce z politických opatrení na podporu technológií v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov. Úspory energie v dôsledku politických opatrení týkajúcich sa používania priameho spaľovania fosílnych palív by sa nemali započítavať.
- (150) Niektoré zo zmien zavedených touto smernicou si môžu vyžadovať následnú zmenu nariadenia (EÚ) 2018/1999, aby sa zabezpečila koherentnosť medzi oboma právnymi aktmi. Nové ustanovenia, predovšetkým ustanovenia týkajúce sa stanovenia národných príspevkov, mechanizmov preklenutia rozdielov a nahlasovacích povinností, by sa mali zjednodušiť a zaviesť do zmenenej verzie uvedeného nariadenia. Vzhľadom na zmeny navrhované v tejto smernici môže existovať potreba preskúmať aj určité ustanovenia nariadenia (EÚ) 2018/1999. Dodatočné požiadavky na nahlasovanie a monitorovanie by nemali viesť k vzniku paralelného systému nahlasovania, ale vzťahoval by sa na ne existujúci rámec monitorovania a nahlasovania podľa nariadenia (EÚ) 2018/1999.
- (151) Komisia by na podporu praktického vykonávania tejto smernice na celoštátnej, regionálnej i miestnej úrovni mala aj naďalej podporovať výmenu skúseností z praxe, referenčné porovnávanie, činnosti vytvárania sietí, ako aj inovačné postupy prostredníctvom online platformy.
- (152) Keďže ciele tejto smernice, a to dosiahnuť cieľ energetickej efektívnosti Únie a vytvoriť podmienky na ďalšie zlepšovanie energetickej efektívnosti a dosahovanie klimateknej neutrality, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodov rozsahu a dôsledkov činnosti ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.

- (153) S cieľom umožniť prispôsobenie sa technickému pokroku a zmenám v distribúcii zdrojov energie by sa mala Komisia udeliť právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 ZFEÚ, pokiaľ ide o preskúmanie harmonizovaných referenčných hodnôt efektívnosti stanovených na základe tejto smernice, pokiaľ ide o hodnoty, metódy výpočtu, predvolený koeficient primárnej energie a požiadavky v prílohách k tejto smernici a pokiaľ ide o doplnenie tejto smernice stanovením spoločnej schémy Únie na hodnotenie udržateľnosti dátových centier nachádzajúcich sa na jej území. Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni expertov, a aby tieto konzultácie vykonávala v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva³⁵. Predovšetkým v záujme rovnakého zastúpenia pri príprave delegovaných aktov sa všetky dokumenty doručujú Európskemu parlamentu a Rade v rovnakom čase ako expertom z členských štátov, a experti Európskeho parlamentu a Rady majú systematicky prístup na zasadnutia skupín expertov Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou delegovaných aktov.
- (154) Nariadenie (EÚ) 2023/955 by sa malo zmeniť s cieľom zohľadniť vymedzenie pojmu energetická chudoba stanovené v tejto smernici. Tým by sa zabezpečila konzistentnosť, súdržnosť, komplementárnosť a synergie medzi rôznymi nástrojmi a financovaním, najmä pokiaľ ide o riešenie problémov domácností postihnutých energetickou chudobou.
- (155) Povinnosť transponovať túto smernicu do vnútroštátneho práva by sa mala obmedziť na tie ustanovenia, ktoré predstavujú podstatnú zmenu v porovnaní s predchádzajúcou smernicou. Povinnosť transponovať ustanovenia, ktoré sa nezmenili, vyplýva z predchádzajúcej smernice.
- (156) Touto smernicou by nemali byť dotknuté povinnosti členských štátov týkajúce sa lehôt na transpozíciu do vnútroštátneho práva smerníc stanovených v časti B prílohy XVI,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

³⁵ Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1.

KAPITOLA I

PREDMET ÚPRAVY, ROZSAH PÔSOBNOSTI, VYMEDZENIE POJMOV A CIELE ENERGETICKEJ EFEKTÍVNOSTI

Článok 1

Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

1. Touto smernicou sa stanovuje spoločný rámec opatrení na podporu energetickej efektívnosti v Únii s cieľom zabezpečiť dosiahnutie cieľov energetickej efektívnosti Únie a umožňujú sa ňou ďalšie zlepšovanie energetickej efektívnosti. ***Cieľom uvedeného spoločného rámca je prispieť k vykonávaniu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119³⁶ a k bezpečnosti dodávok energie v Únii prostredníctvom zníženia jej závislosti od dovozu energie vrátane fosílnych palív.***

Táto smernica stanovuje pravidlá navrhnuté na realizáciu energetickej efektívnosti ako priority vo všetkých odvetviach, odstránenie prekážok na trhu s energiou a prekonanie zlyhaní trhu, ktoré bránia efektívnosti pri dodávke, ***prenose, uskladňovaní*** a využívaní energie. Takisto stanovuje zavedenie indikatívnych národných príspevkov energetickej efektívnosti do roku 2030.

Táto smernica prispieva k implementácii zásady prvoradosti energetickej efektívnosti, a teda aj k tomu, aby Únia bola inkluzívnou, spravodlivou a prosperujúcou spoločnosťou s moderným konkurencieschopným hospodárstvom efektívne využívajúcim zdroje.

2. Požiadavky stanovené v tejto smernici sú minimálnymi požiadavkami a nebránia žiadnemu členskému štátu zachovať alebo zaviesť prísnejšie opatrenia. Takéto opatrenia musia byť v súlade s právom Únie. V prípade, že vnútroštátne právne predpisy stanovujú prísnejšie opatrenia, členské štáty ich oznámia Komisii.

³⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a menia nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 (európsky právny predpis v oblasti klímy) (Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 1).

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „energia“ sú energetické produkty v zmysle vymedzenia v článku 2 písm. d) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1099/2008³⁷;
2. „prvoradosť energetickej efektívnosti“ je prvoradosť energetickej efektívnosti v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 18 nariadenia (EÚ) 2018/1999;
3. „energetický systém“ je systém koncipovaný v prvom rade na poskytovanie energetických služieb na nasýtenie dopytu odvetví konečnej spotreby po energii v podobe tepla, paliva a elektriny;
4. **„efektívnosť systému“ je výber energeticky efektívnych riešení, ak umožňujú aj nákladovo efektívnu cestu dekarbonizácie, dodatočnú flexibilitu a efektívne využívanie zdrojov;**
5. „primárna energetická spotreba“ alebo „PEC“ je hrubá dostupná energia s výnimkou paliva v palivových nádržiach v medzinárodnej námornej doprave, konečnej neenergetickej spotreby a **energie** z okolitého prostredia;
6. „konečná energetická spotreba“ alebo „FEC“ je všetka energia dodaná do priemyslu, do dopravy vrátane spotreby energie v medzinárodnom letectve, do domácností, do verejných a súkromných služieb, do poľnohospodárstva, do lesného hospodárstva, do rybárstva a iným odvetviam konečných spotrebiteľov, pričom sú z nej vylúčené spotreba energie v prípade paliva v palivových nádržiach v medzinárodnej námornej doprave, **energie** z okolitého prostredia a dodávky do sektora transformácie a do sektora energetiky a straty v dôsledku prenosu a distribúcie v zmysle vymedzenia v prílohe A k nariadeniu (ES) č. 1099/2008;

³⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1099/2008 z 22. októbra 2008 o energetickej štatistike (Ú. v. EÚ L 304, 14.11.2008, s. 1).

7. *„energia z okolitého prostredia“ je energia z okolia v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 2 smernice (EÚ) 2018/2001;*

8. „energetická efektívnosť“ je pomer medzi výstupom výkonu, služby, tovaru alebo energie a energetickým vstupom;
9. „úspory energie“ je množstvo usporenej energie určené meraním alebo odhadom spotreby, alebo obomi, pred a po vykonaní opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti pri zabezpečení normalizácie vonkajších podmienok, ktoré ovplyvňujú spotrebu energie;
10. „zlepšenie energetickej efektívnosti“ je zvýšenie energetickej efektívnosti v dôsledku akýchkoľvek technologických zmien, zmien správania alebo hospodárskych zmien;
11. „energetická služba“ je hmotný prospech, úžitok alebo statok získaný kombináciou energie s energeticky účinnou technológiou alebo s činnosťou, ktorá môže zahŕňať prevádzku, údržbu a kontrolu potrebnú na dodanie služby, ktorá sa dodáva na základe zmluvy a v dôsledku ktorej za bežných okolností preukázateľne dochádza k overiteľnému a merateľnému alebo odhadnuteľnému zlepšeniu energetickej efektívnosti alebo k úsporám primárnej energie;
12. „verejné subjekty“ sú ***celoštátne, regionálne alebo miestne*** orgány ***a subjekty, ktoré tieto orgány priamo financujú a spravujú, no ktoré nemajú priemyselný ani obchodný charakter;***
13. „celková úžitková podlahová plocha“ je podlahová plocha budovy alebo časti budovy, v ktorej sa používa energia na úpravu vnútorného prostredia;
14. „verejní obstarávatelia“ sú verejní obstarávatelia v zmysle vymedzenia v článku 6 ods. 1 smernice 2014/23/EÚ, článku 2 ods. 1 bode 1 smernice 2014/24/EÚ a článku 3 ods. 1 smernice 2014/25/EÚ;
15. „obstarávatelia“ sú obstarávatelia v zmysle vymedzenia v článku 7 ods. 1 smernice 2014/23/EÚ a článku 4 ods. 1 smernice 2014/25/EÚ;
16. „systém energetickeho manažérstva“ je súbor vzájomne súvisiacich alebo vzájomne pôsobiacich prvkov stratégie, ktorým sa stanovuje cieľ energetickej efektívnosti a plán na dosiahnutie tohto cieľa vrátane monitorovania skutočnej spotreby energie, opatrení na zvýšenie energetickej efektívnosti a merania pokroku;

17. „európska norma“ je norma prijatá Európskym výborom pre normalizáciu, Európskym výborom pre normalizáciu v elektrotechnike alebo Európskym inštitútom pre telekomunikačné normy, ktorá je sprístupnená na verejné používanie;
18. „medzinárodná norma“ je norma prijatá Medzinárodnou organizáciou pre normalizáciu, ktorá je sprístupnená na verejné používanie;
19. „povinný subjekt“ je distribútor energie, maloobchodná energetická spoločnosť alebo prevádzkovateľ prenosovej sústavy, **ktorí** sú viazaní národnými povinnými schémami energetickej efektívnosti uvedenými v článku 9;
20. „poverený subjekt“ je právnická osoba, na ktorú vláda alebo iný verejný subjekt delegovali právomoc vypracovať, riadiť alebo prevádzkovať finančnú schému v mene tejto vlády alebo iného verejného subjektu;
21. „zúčastňujúci sa subjekt“ je podnik alebo verejný subjekt, ktorý sa zaviazal dosiahnuť určité ciele v rámci dobrovoľnej dohody alebo na ktorý sa vzťahuje vnútroštátny nástroj regulačnej politiky;
22. „vykonávajúci orgán verejnej moci“ je orgán spravovaný verejným právom, ktorý je zodpovedný za vykonávanie alebo monitorovanie zdaňovania energie alebo uhlíka, finančných schém a nástrojov, fiškálnych stimulov, štandardov a noriem, programov energetického označovania, odbornej prípravy alebo vzdelávania;
23. „politické opatrenie“ je nástroj regulačnej, finančnej, fiškálnej, dobrovoľnej alebo informačnej povahy, ktorý bol v danom členskom štáte formálne stanovený a implementovaný s cieľom vytvoriť podporný rámec, požiadavky alebo stimuly, aby účastníci trhu poskytovali a nakupovali energetické služby a vykonávali iné opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti;
24. „individuálne opatrenie“ je činnosť vykonaná v dôsledku politického opatrenia, ktorej výsledkom je overiteľné a merateľné alebo odhadnuteľné zlepšenie energetickej efektívnosti;

25. „distribútor energie“ je fyzická alebo právnická osoba vrátane prevádzkovateľa distribučnej sústavy, ktorá je zodpovedná za distribúciu energie na účely jej dodania koncovým odberateľom alebo do distribučných staníc, z ktorých sa energia predáva koncovým odberateľom;
26. „prevádzkovateľ distribučnej sústavy“ je prevádzkovateľ distribučnej sústavy v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 29 smernice (EÚ) 2019/944, pokiaľ ide o elektrinu, alebo prevádzkovateľ distribučnej siete v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 6 smernice 2009/73/ES, pokiaľ ide o plyn;
27. „maloobchodná energetická spoločnosť“ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá predáva energiu koncovým odberateľom;
28. „koncový odberateľ“ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá nakupuje energiu pre vlastnú konečnú spotrebu;
29. „poskytovateľ energetických služieb“ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá poskytuje energetické služby alebo opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti v zariadení alebo priestoroch koncového odberateľa;
30. **„malé a stredné podniky“ alebo „MSP“ sú podniky v zmysle vymedzenia v článku 2 ods. 1 prílohy k odporúčaniu Komisie 2003/361/ES³⁸;**
31. **„mikropodnik“ je podnik v zmysle vymedzenia v článku 2 ods. 3 prílohy k odporúčaniu 2003/361/ES;**
32. „energetický audit“ je systematický postup na účely získania dostatočných informácií o profile spotreby energie budovy alebo skupiny budov, priemyselnej alebo obchodnej prevádzky alebo zariadenia alebo súkromných alebo verejných služieb a na identifikáciu a kvantifikáciu nákladovo efektívnych možností úspor energie, ktorého súčasťou je určenie potenciálu nákladovo efektívneho využívania alebo výroby energie z obnoviteľných zdrojov a správa o príslušných zisteniach;
33. „zmluva o energetickej efektívnosti“ je dohoda na zmluvnom základe uzatvorená medzi príjemcom a poskytovateľom opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti, ktorá sa

³⁸ ***Odporúčanie Komisie zo 6. mája 2003 o vymedzení mikropodnikov, malých a stredných podnikov (Ú. v. EÚ L 124, 20.5.2003, s. 36).***

overuje a monitoruje počas celého trvania zmluvného vzťahu, podľa ktorej sa za práce, dodávky alebo služby v rámci opatrenia platí na základe zmluvne dohodnutej úrovne zlepšenia energetickej efektívnosti alebo iného dohodnutého kritéria energetickej efektívnosti, ako sú napríklad finančné úspory;

34. „inteligentný merací systém“ je inteligentný merací systém v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 23 smernice (EÚ) 2019/944 alebo inteligentný merací systém podľa smernice 2009/73/ES;
35. „prevádzkovateľ prenosovej sústavy“ je prevádzkovateľ prenosovej sústavy v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 35 smernice (EÚ) 2019/944, pokiaľ ide o elektrinu, alebo prevádzkovateľ prepravnej siete v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 4 smernice 2009/73/ES, pokiaľ ide o plyn;
36. „kombinovaná výroba“ je výroba tepla a elektriny alebo mechanickej energie, ktorá prebieha v rovnakom čase a v jednom procese;
37. „ekonomicky zdôvodnený dopyt“ je dopyt, ktorý neprekračuje potreby vykurovania alebo chladenia a ktorý by bol inak uspokojený za trhových podmienok inými procesmi výroby energie než je kombinovaná výroba;
38. „využiteľné teplo“ je teplo vyrobené v procese kombinovanej výroby určené na uspokojenie ekonomicky zdôvodneného dopytu po teple alebo chlade;
39. „elektrina z kombinovanej výroby“ je elektrina vyrobená v procese spojenom s výrobou využiteľného tepla a vypočítaná v súlade so všeobecnými zásadami uvedenými v prílohe II;
40. „vysokoúčinná kombinovaná výroba“ je kombinovaná výroba spĺňajúca kritériá stanovené v prílohe III;
41. „celková účinnosť“ je ročný súčet výroby elektriny a mechanickej energie a využiteľného tepla vydelený vstupujúcim palivom použitým na výrobu tepla v procese kombinovanej výroby a na hrubú výrobu elektriny a mechanickej energie;
42. „pomer elektriny a tepla“ je pomer elektriny z kombinovanej výroby a využiteľného tepla pri prevádzke v režime úplnej kombinovanej výroby vychádzajúci z prevádzkových údajov konkrétneho zariadenia;
43. „zariadenie kombinovanej výroby“ je zariadenie, ktoré je schopné pracovať v režime kombinovanej výroby;

44. „zariadenie kombinovanej výroby malých výkonov“ je zariadenie kombinovanej výroby s inštalovaným výkonom nižším ako 1 MW_e;

45. „zariadenie kombinovanej výroby veľmi malých výkonov“ je zariadenie kombinovanej výroby s maximálnym výkonom nižším ako 50 kW_e;
46. „účinné centralizované zásobovanie teplom a chladom“ je systém centralizovaného zásobovania teplom alebo chladom, ktorý spĺňa kritériá stanovené v článku 26;
47. „účinné vykurovanie a chladenie“ je spôsob vykurovania a chladenia, ktorým sa v porovnaní so základným scenárom zachytávajúcou obvyklú situáciu merateľne zníži vstup primárnej energie potrebnej na dodanie jednej jednotky energie dodanej v rámci príslušného vymedzenia systému, a to nákladovo efektívnym spôsobom, ktorý sa posúdi analýzou nákladov a prínosov podľa tejto smernice, pričom sa zohľadňuje energia potrebná na ťažbu, premenu, dopravu a distribúciu;
48. „účinné individuálne vykurovanie a chladenie“ je spôsob dodávky individuálneho vykurovania a chladenia, ktorým sa v porovnaní s účinným centralizovaným zásobovaním teplom a chladom merateľne zníži vstup primárnej energie z neobnoviteľných zdrojov potrebných na dodanie jednej jednotky energie dodanej v rámci príslušného vymedzenia systému alebo ktorý vyžaduje rovnaký vstup primárnej energie z neobnoviteľných zdrojov, avšak za nižších nákladov, pričom sa zohľadňuje energia potrebná na ťažbu, premenu, dopravu a distribúciu;
49. „ dátové centrum“ je *dátové centrum v zmysle vymedzenia v bode 2.6.3.1.16 prílohy A k nariadeniu (ES) č. 1099/2008*;
50. „významná obnova“ je obnova, ktorej náklady presahujú 50 % investičných nákladov na nové porovnateľné zariadenie;
51. „agregátor“ je nezávislý agregátor v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 19 smernice (EÚ) 2019/944;
52. „energetická chudoba“ je nedostatočný prístup domácnosti k základným energetickým službám, *pričom tieto služby poskytujú základné úrovne a dôstojné štandardy* pre život a zdravie, vrátane primeraného *vykurovania, teplej vody*, chladenia, osvetlenia a elektrickej energie pre spotrebiče v relevantnom vnútroštátnom kontexte, existujúcej *vnútroštátnej* sociálnej politike a iných relevantných *vnútroštátnych* politikách, *spôsobený*

kombináciou faktorov, medzi ktoré patrí aspoň finančná nedostupnosť, nedostatočný disponibilný príjem, vysoké výdavky na energie a nízka energetická efektívnosť obydľí;

53. „konečný spotrebiteľ“ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá nakupuje teplo, chlad alebo teplú úžitkovú vodu na vlastnú konečnú spotrebu, alebo fyzická alebo právnická osoba, ktorá má v užívaní samostatnú budovu alebo jednotku v bytovom dome alebo viacúčelovej budove s dodávkami tepla, chladu alebo teplej úžitkovej vody z centrálného zdroja, pričom takáto osoba nemá priamy ani individuálny zmluvný vzťah s dodávateľom energie;
54. „rozdielnosť motivácie“ je nedostatok spravodlivého a opodstatneného rozdelenia finančných záväzkov a odmien súvisiacich s investíciami do energetickej efektívnosti medzi dotknutými aktérmi, napríklad medzi vlastníkami a nájomníkmi alebo rôznymi vlastníkami jednotiek budov, alebo vlastníkami a nájomníkmi alebo rôznymi vlastníkami bytových alebo viacúčelových budov;
55. **„stratégia zapojenia“ je stratégia, ktorá stanovuje ciele, vyvíja techniky a zavádza proces zapojenia všetkých príslušných zainteresovaných strán na vnútroštátnej alebo miestnej úrovni vrátane zástupcov občianskej spoločnosti, ako sú spotrebiteľské organizácie, do procesu tvorby politiky s cieľom zvýšiť informovanosť, získať spätnú väzbu o takýchto politikách a zlepšiť ich akceptáciu verejnosťou;**
56. „štatisticky významný podiel a reprezentatívna vzorka opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti“ je taký podiel a vzorka, ktoré si vyžadujú vytvorenie podsúboru štatistickej populácie daných opatrení na úsporu energie takým spôsobom, ktorý bude odrážať celú populáciu všetkých opatrení na úsporu energie, a tak umožňovať primerane spoľahlivé závery, pokiaľ ide o dôveryhodnosť všetkých opatrení.

Článok 3

Zásada prvoradosti energetickej efektívnosti

1. Členské štáty v súlade so zásadou prvoradosti energetickej efektívnosti zabezpečia, aby sa riešenia energetickej efektívnosti **vrátane zdrojov na strane dopytu a systémovej flexibility posudzovali** v rozhodnutiach o plánovaní, politikách a dôležitých investíciách **s hodnotou vyše 100 000 000 EUR každé alebo 175 000 000 EUR v prípade projektov dopravnej infraštruktúry**, súvisiacich s týmito odvetviami:
- a) energetické systémy; a

b) iné než energetické odvetvia, ak majú tieto odvetvia vplyv na spotrebu energie a energetickú efektívnosť, *ako sú odvetvia budov, dopravy, vodného hospodárstva, informačných a komunikačných technológií, poľnohospodárstva a financií.*

2. *Komisia do ... [štyri roky po dni nadobudnutia účinnosti tejto smernice] vykoná posúdenie prahových hodnôt stanovených v odseku 1 s cieľom upraviť ich smerom nadol, pričom zohľadní možný vývoj v hospodárstve a na trhu s energiou. Komisia do ... [päť rokov po dni nadobudnutia účinnosti tejto smernice] predloží Európskemu parlamentu a Rade správu, po ktorej v prípade potreby budú nasledovať legislatívne návrhy.*

3. *Členské štáty sa nabádajú, aby pri uplatňovaní tohto článku zohľadnili odporúčanie Komisie (EÚ) 2021/1749³⁹.*

4. Členské štáty zabezpečia, aby v prípadoch, keď sú rozhodnutia o politikách, plánovaní a investíciách podmienené schválením a požiadavkami na monitorovanie, *príslušné orgány monitorovali* uplatňovanie zásady prvoradosti energetickej efektívnosti, a to *v prípade potreby vrátane vplyvov sektorovej integrácie a medziodvetvových vplyvov.*

5. Členské štáty pri uplatňovaní zásady prvoradosti energetickej efektívnosti:

a) podporujú a v prípadoch, keď sa vyžadujú analýzy nákladov a prínosov, zabezpečujú uplatňovanie metodík nákladov a prínosov, ktoré umožňujú náležité posúdenie širších prínosov riešení energetickej efektívnosti, *ak je to vhodné, s prihliadnutím na celý životný cyklus a dlhodobú perspektívu, systémovú a nákladovú efektívnosť, bezpečnosť dodávok a kvantifikáciu* zo spoločenských, zdravotných a hospodárskych hľadísk a hľadiska klimatickej neutrality, *zásady udržateľnosti a obehového hospodárstva pri prechode na klimatickú neutralitu, a tieto metodiky sprístupňujú verejnosti;*

b) *sa zaoberajú vplyvom na energetickú chudobu;*

c) určia subjekt *alebo subjekty* zodpovedné za monitorovania uplatňovania zásady prvoradosti energetickej efektívnosti a vplyvov *regulačných rámcov vrátane*

³⁹ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2021/1749 z 28. septembra 2021 o zásade prvoradosti energetickej efektívnosti: od zásad k praxi – Usmernenia a príklady na jej vykonávanie pri rozhodovaní v odvetví energetiky a mimo neho (Ú. v. EÚ L 350, 4.10.2021, s. 9).

finančných predpisov, rozhodnutí o plánovaní, politikách a *dôležitých* investíciách podľa odseku 1 na spotrebu energie, energetickú efektívnosť a *energetické systémy*;

d) nahlásia Komisii ako súčasť svojich integrovaných národných energetických a klimatických správ o pokroku predkladaných podľa článku 17 nariadenia (EÚ) 2018/1999, ako sa zásada *prvoradosti energetickej efektívnosti* zohľadnila vo vnútroštátnych a v relevantnom *prípade* regionálnych a *miestnych* rozhodnutiach o plánovaní, politikách a dôležitých investíciách týkajúcich sa vnútroštátnych a regionálnych energetických systémov, *pričom uvedú aspoň:*

- i) posúdenie uplatňovania a prínosov zásady prvoradosti energetickej efektívnosti v energetických systémoch, najmä vo vzťahu k spotrebe energie;*
- ii) zoznam opatrení prijatých na odstránenie akýchkoľvek zbytočných regulačných alebo neregulačných prekážok uplatňovania zásady prvoradosti energetickej efektívnosti a riešení na strane dopytu, a to aj identifikáciou vnútroštátnych právnych predpisov a opatrení, ktoré sú v rozpore so zásadou prvoradosti energetickej efektívnosti.*

6. *Komisia do ... [šesť mesiacov po dni nadobudnutia účinnosti tejto smernice] prijme usmernenia, v ktorých sa stanoví spoločný všeobecný rámec vrátane dohľadu, monitorovania a postupu podávania správ, ktorý môžu členské štáty použiť pri navrhovaní metodík nákladov a prínosov uvedených v odseku 5 písm. a) na účely porovnateľnosti, pričom sa členským štátom ponecháva možnosť prispôsobiť sa vnútroštátnym a miestnym okolnostiam.*

Článok 4

Ciele energetickej efektívnosti

1. Členské štáty kolektívne zabezpečia zníženie spotreby energie o minimálne **11,7 %** v roku 2030 v porovnaní s prognózami referenčného scenára EÚ z roku 2020 tak, aby konečná energetická spotreba Únie nepresiahla **763 Mtoe**. **Členské štáty vynaložia úsilie, aby kolektívne prispeli k dosiahnutiu indikatívneho cieľa primárnej energetickej spotreby Únie tak, aby v roku 2030 nepresiahla 992,5 Mtoe.**
2. Každý členský štát stanoví **indikatívny** národný **príspevok** k energetickej efektívnosti na **základe konečnej** energetickej spotreby v snahe kolektívne dosiahnuť záväzný cieľ **konečnej energetickej spotreby** Únie uvedený v odseku 1 tohto článku **a vynaloží úsilie, aby kolektívne prispel k dosiahnutiu indikatívneho cieľa primárnej energetickej spotreby Únie uvedeného v uvedenom odseku.** Členské štáty tieto príspevky spolu s ich orientačnou trajektóriou oznámia Komisii ako súčasť aktualizácií svojich integrovaných národných energetických a klimatických plánov predkladaných podľa článku 14 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2018/1999 a svojich integrovaných národných energetických a klimatických plánov oznámených podľa článku 3 a článkov 7 až 12 uvedeného nariadenia. Členské štáty pritom **svoje príspevky vyjadria aj ako absolútnu úroveň primárnej energetickej spotreby v roku 2030. Pri stanovovaní svojich indikatívnych národných príspevkov k energetickej efektívnosti členské štáty zohľadnia požiadavky uvedené v odseku 3 tohto článku** a vysvetlia, ako a na základe akých údajov dané príspevky vypočítali. Na uvedený účel **môžu použiť vzorec stanovený v prílohe I k tejto smernici.**

Členské štáty vo svojich národných príspevkoch k energetickej efektívnosti stanovujú podiely primárnej energetickej spotreby a konečnej energetickej spotreby jednotlivých odvetví konečného použitia energie v zmysle nariadenia (ES) č. 1099/2008 vrátane odvetvia priemyslu, domácností, služieb a dopravy. Členské štáty takisto uvedú prognózy spotreby energie v oblasti informačných a komunikačných technológií.
3. Členské štáty pri stanovení svojich indikatívnych národných príspevkov k energetickej efektívnosti uvedených v odseku 2 zohľadnia:

- a) cieľ konečnej energetickej spotreby Únie v roku 2030, ktorý nesmie presiahnuť **763** Mtoe a cieľ primárnej energetickej spotreby Únie v roku 2030, ktorý nesmie presiahnuť **992,5** Mtoe, ako sa uvádza v odseku 1;
- b) opatrenia stanovené v tejto smernici;
- c) iné opatrenia na podporu energetickej efektívnosti v členských štátoch a na úrovni Únie;
- d) akékoľvek relevantné faktory ovplyvňujúce úsilie v oblasti efektívnosti **■** :
 - i) **včasné úsilie a opatrenia energetickej efektívnosti**;
 - ii) spravodlivé rozdelenie úsilia v celej Únii;
 - iii) energetickú náročnosť hospodárstva;
 - iv) zostávajúci potenciál nákladovo efektívnych úspor energie;
- e) iné vnútroštátne okolnosti ovplyvňujúce spotrebu energie, najmä:
 - i) HDP a **demografický** vývoj a prognózu;
 - ii) zmeny v dovoze a vývoze energie, vývoj energetického mixu a zavádzanie nových udržateľných palív;
 - iii) rozvoj všetkých obnoviteľných zdrojov energie, jadrovú energiu, zachytávanie a ukladanie uhlíka;

- iv) dekarbonizáciu energeticky náročných priemyselných odvetví;
- v) *úroveň ambície v národných dekarbonizačných plánoch alebo plánoch klimateckej neutrality;*
- vi) *potenciál ekonomických úspor energie;*
- vii) *súčasnú klimateckú podmienku a prognózu zmeny klímy.*

4. *Pri uplatňovaní požiadaviek stanovených v odseku 3 členský štát zabezpečí, aby jeho príspevok vyjadrený v Mtoe nepresahoval o viac ako 2,5 % to, čo by bolo výsledkom podľa vzorca stanoveného v prílohe I.*
5. *Komisia posúdi, či sa kolektívny príspevok členských štátov rovná aspoň záväznému cieľu konečnej energetickej spotreby Únie stanovenému v odseku 1 tohto článku. Ak Komisia dospeje k záveru, že nie je dostatočný, v rámci svojho posúdenia navrhovaných aktualizovaných národných energetických a klimateckých plánov podľa článku 9 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2018/1999, alebo najneskôr do 1. marca 2024, s prihliadnutím na aktualizovaný referenčný scenár EÚ z roku 2020 podľa tohto odseku, Komisia predloží každému členskému štátu opravený indikatívny národný príspevok k energetickej efektívnosti v konečnej energetickej spotrebe na základe:*
- a) *zostávajúceho kolektívneho zníženia konečnej energetickej spotreby, ktoré je potrebné na dosiahnutie záväzného cieľa Únie stanoveného v odseku 1;*
 - b) *relatívnej intenzity skleníkových plynov na jednotku HDP v roku 2019 medzi dotknutými členskými štátmi;*
 - c) *HDP týchto členských štátov v roku 2019.*

Pred tým, ako sa na mechanizmus stanovený v tomto odseku začne uplatňovať vzorec uvedený v prílohe I, a najneskôr do 30. novembra 2023, Komisia aktualizuje referenčný scenár EÚ z roku 2020 na základe najnovších údajov Eurostatu oznámených členskými štátmi, podľa článkov 4 ods. 2 písm. b) a článku 14 nariadenia (EÚ) 2018/1999.

Bez ohľadu na článok 37 tejto smernice členské štáty, ktoré chcú aktualizovať svoje indikatívne národné príspevky k energetickej efektívnosti podľa odseku 2 tohto článku, s využitím aktualizovaného referenčného scenára EÚ z roku 2020, oznámia svoj

aktualizovaný indikatívny národný príspevok k energetickej efektívnosti najneskôr do 1. februára 2024. Ak chce členský štát aktualizovať svoj indikatívny národný príspevok k energetickej efektívnosti, zabezpečí, aby jeho príspevok vyjadrený v Mtoe nepresahoval o viac ako 2,5 % to, čo by bolo výsledkom podľa vzorca stanoveného v prílohe I s využitím aktualizovaného referenčného scenára EÚ z roku 2020.

Členské štáty, ktorým Komisia predložila opravený indikatívny národný príspevok k energetickej efektívnosti, aktualizujú svoje indikatívne národné príspevky k energetickej efektívnosti podľa odseku 2 tohto článku, a to podľa opravených indikatívnych národných príspevkov k energetickej efektívnosti v oblasti konečnej energetickej spotreby spolu s aktualizáciou svojej orientačnej trajektórie pre tento príspevok a v relevantnom prípade vrátane svojich dodatočných opatrení, ako súčasť aktualizácií svojich integrovaných národných energetických a klimatických plánov predložených podľa článku 14 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2018/1999. Komisia v súlade s uvedeným nariadením požiada členské štáty, aby bezodkladne predložili svoj opravený indikatívny príspevok k energetickej efektívnosti a v relevantnom prípade svoje dodatočné opatrenia s cieľom zabezpečiť uplatňovanie mechanizmu stanoveného v tomto odseku.

Ak členský štát oznámil indikatívny národný príspevok k energetickej efektívnosti v konečnej energetickej spotrebe vyjadrený v Mtoe, ktorý je rovnaký alebo nižší ako to, čo by bolo výsledkom podľa vzorca stanoveného v prílohe I, Komisia tento príspevok nezmení.

Pri uplatňovaní mechanizmu stanoveného v tomto odseku Komisia zabezpečí, aby medzi súčtom národných príspevkov všetkých členských štátov a záväzným cieľom Únie stanoveným v odseku 1 nevznikol žiadny rozdiel.

6. Ak Komisia na základe posúdenia podľa článku 29 ods. 1 a 3 nariadenia (EÚ) 2018/1999 skonštatuje nedostatočný pokrok pri napĺňaní príspevkov k energetickej efektívnosti, členské štáty, ktoré presahujú svoje orientačné trajektórie **konečnej energetickej spotreby** uvedené v odseku 2 tohto článku, zabezpečia, aby sa do jedného roka odo dňa doručenia posúdenia Komisie vykonali dodatočné opatrenia s cieľom zabezpečiť že znovu budú dosahovať svoje príspevky k energetickej efektívnosti. Tieto dodatočné opatrenia zahŕňajú okrem iného **aspoň jedno** z týchto opatrení:
- a) vnútroštátne opatrenia dosahujúce ďalšie úspory energie vrátane silnejšej podpory pri vývoji projektov na vykonávanie investičných opatrení v oblasti **energetickej efektívnosti**;
 - b) sprísnenie povinnosti úspor energie stanovenej v článku 8 tejto smernice;
 - c) prispôsobenie povinnosti pre verejný sektor;
 - d) dobrovoľný finančný príspevok do národného fondu energetickej efektívnosti uvedeného v článku 30 tejto smernice alebo do iného finančného nástroja zameraného na energetickú efektívnosť, pričom ročné finančné príspevky musia zodpovedať investíciám požadovaným na dosiahnutie orientačnej trajektórie.

Ak konečná energetická spotreba členského štátu presahuje orientačnú trajektóriu v **konečnej energetickej spotrebe** uvedenú v odseku 2 tohto článku, členský štát zahrnie do svojej integrovanej národnej energetickej a klimatickej správy o pokroku predkladanej podľa článku 17 nariadenia (EÚ) 2018/1999 vysvetlenie **opatrení**, ktoré **prijme** na prekonanie rozdielu, aby zaručil dosiahnutie svojich národných príspevkov k energetickej efektívnosti, **ako aj očakávaný objem dosiahnutých úspor energie**.

Komisia posúdi, či sú vnútroštátne opatrenia uvedené v tomto odseku dostatočné na dosiahnutie cieľových hodnôt Únie v oblasti energetickej efektívnosti. Ak skonštatuje, že vnútroštátne opatrenia nie sú dostatočné, v prípade potreby navrhne opatrenia a vykoná svoju právomoc na úrovni Únie v snahe zabezpečiť predovšetkým dosiahnutie cieľov energetickej efektívnosti Únie do roku 2030.

7. Komisia do 31. decembra 2026 posúdi akékoľvek metodické zmeny pri údajoch nahlasovaných podľa nariadenia (ES) č. 1099/2008 pri metodike výpočtu energetickej bilancie a energetických modeloch využívania energie v Európe a v prípade potreby navrhne technické úpravy výpočtov týkajúcich sa cieľových hodnôt Únie do roku 2030 so zámerom udržať úroveň ambície stanovenú v odseku 1 tohto článku.

KAPITOLA II

VZOROVÁ ÚLOHA VEREJNÉHO SEKTORA

Článok 5

Verejný sektor ako vzor v energetickej efektívnosti

1. Členské štáty zabezpečia, aby sa celková konečná energetická spotreba všetkých verejných subjektov spolu znížila každoročne aspoň o **1,9 %** v porovnaní s rokom 2021.

Členské štáty sa môžu rozhodnúť vyňať verejnú dopravu alebo ozbrojené sily z povinnosti uvedenej v prvom pododseku. Na účely prvého a druhého pododseku stanovia členské štáty základný scenár, ktorý zahŕňa konečnú energetickú spotrebu všetkých verejných subjektov s výnimkou verejnej dopravy a ozbrojených síl, na rok 2021. Zníženie spotreby energie v rámci verejnej dopravy a ozbrojených síl je indikatívne a stále je možné ho započítať do plnenia povinnosti podľa prvého pododseku, aj keď je vyňaté zo základného scenára podľa tohto článku.

2. *Počas prechodného obdobia, ktoré sa končí ... [štyri roky po dni nadobudnutia účinnosti tejto smernice], je cieľ stanovený v odseku 1 indikatívny. Počas uvedeného prechodného obdobia môžu členské štáty použiť údaje o odhadovanej spotrebe a do toho istého dátumu členské štáty upravia základný scenár a zosúladiť odhadovanú konečnú energetickú spotrebu všetkých verejných subjektov so skutočnou konečnou energetickou spotrebou všetkých verejných subjektov.*

3. ***Povinnosť stanovená v odseku 1 nezahrňa do 31. decembra 2026 spotrebu energie verejných subjektov v miestnych územných jednotkách s počtom obyvateľov menej ako 50 000 a do 31. decembra 2029 spotrebu energie verejných subjektov v miestnych územných jednotkách s počtom obyvateľov menej ako 5 000.***
4. Členský štát môže pri výpočte konečnej energetickej spotreby svojich verejných subjektov zohľadniť klimatické rozdiely na svojom území.
5. Členské štáty zahrnú do aktualizácií svojich národných energetických a klimatických plánov oznámených podľa článku 3 a článkov 7 až 12 nariadenia (EÚ) 2018/1999, ktoré sa predkladajú podľa článku 14 ods. 2 uvedeného nariadenia, množstvo zníženia spotreby energie, ktoré majú dosiahnuť ***všetky verejné subjekty, rozčlenené podľa odvetví,*** a opatrenia, ktoré plánujú prijať na účely dosiahnutia týchto znížení. Ako súčasť svojich integrovaných národných energetických a klimatických správ o pokroku predkladaných podľa článku 17 nariadenia (EÚ) 2018/1999 členské štáty Komisii nahlasujú každoročne dosiahnuté zníženie konečnej energetickej spotreby.
6. Členské štáty zabezpečia, aby regionálne a miestne orgány zaviedli konkrétne opatrenia energetickej efektívnosti vo svojich ***nástrojoch dlhodobého plánovania, ako je*** dekarbonizačný plán ***alebo plán udržateľnej energie,*** po konzultácii s ***príslušnými*** zainteresovanými stranami, vo ***vhodných prípadoch vrátane energetických agentúr,*** a s verejnosťou vrátane najmä ***zraniteľných*** skupín, ktorým hrozí, že budú postihnuté energetickou chudobou alebo sú náchylnejšie podliehať jej nepriaznivým vplyvom.

Členské štáty tiež zabezpečia, aby príslušné orgány pri tvorbe a vykonávaní opatrení energetickej efektívnosti prijímali kroky na zmiernenie významných negatívnych priamych alebo nepriamych vplyvov opatrení energetickej efektívnosti na energeticky chudobné domácnosti, domácnosti s nízkym príjmom alebo zraniteľné skupiny.

7. Členské štáty podporujú verejné subjekty. *Bez toho, aby boli dotknuté pravidlá štátnej pomoci*, môže takáto podpora *zahŕňať finančnú a technickú podporu*, na účely prijatia opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti a *podnecovania verejných subjektov, aby zohľadňovali širšie prínosy nad rámec úspor energie, napríklad kvalitu vnútorného prostredia*, a to aj na regionálnej a miestnej úrovni, a to tým, že poskytujú usmernenia, podporujú budovanie kompetencií, *nadobúdanie zručností*, príležitosti na odbornú prípravu a podnecujú spoluprácu medzi verejnými subjektmi.
8. Členské štáty podnecujú verejné subjekty, aby zohľadňovali emisie uhlíka z celého životného cyklu, *ako aj hospodárske a sociálne prínosy* investičných a politických činností svojich verejných subjektov.
9. *Členské štáty nabádajú verejné subjekty, aby zlepšili energetickú hospodárnosť budov, ktoré vlastní alebo využívajú verejné subjekty, a to aj prostredníctvom výmeny starých a neefektívnych tepelných zdrojov.*

Článok 6

Vzorová úloha budov verejných subjektov

1. Bez toho, aby bol dotknutý článok 7 smernice 2010/31/EÚ, každý členský štát zabezpečí, aby sa každoročne obnovovali aspoň **3 %** z celkovej podlahovej plochy vykurovaných a/alebo chladených budov, ktoré vlastní verejné subjekty, tak, aby sa z nich stali aspoň ■ budovy s takmer nulovou potrebou energie alebo budovy s *nulovými emisiami* v súlade s článkom 9 smernice 2010/31/EÚ.

Členské štáty si pri výbere budov, ktoré sa majú obnoviť, môžu vybrať, na ktoré budovy sa bude vzťahovať požiadavka obnovy na úrovni 3 %, s náležitým ohľadom na nákladovú efektívnosť a technickú uskutočniteľnosť.

Členské štáty môžu z povinnosti obnovy uvedenej v prvom pododseku vyňať sociálne bývanie, ak by takéto obnovy neboli nákladovo neutrálne alebo by viedli k zvýšeniu nájomného pre ľudí žijúcich v sociálnom bývaní, pokiaľ takéto zvýšenia nájomného nie sú vyššie ako ekonomické úspory v účtoch za energiu.

Ak verejné subjekty využívajú budovu, ktorú nevlastnia, *vyjednávajú s vlastníkom, najmä pri zmene podmienok, ako napríklad pri obnovení nájmu, zmene užívania, významnej oprave alebo údržbárskych prácach, s cieľom stanoviť zmluvné ustanovenia, podľa ktorých sa má budova stať aspoň budovou s takmer nulovou potrebou energie alebo budovou s nulovými emisiami.*

Podiel aspoň 3 % sa vypočíta z celkovej podlahovej plochy budov s celkovou úžitkovou podlahovou plochou nad 250 m², ktoré vlastnia verejné subjekty a ktoré k 1. januáru 2024 nie sú budovami s takmer nulovou potrebou energie.

2. Členské štáty môžu uplatňovať požiadavky, ktoré sú menej prísne ako požiadavky uvedené v odseku 1, v prípade týchto kategórií budov:

- a) budovy úradne chránené ako súčasť označeného prostredia alebo pre ich osobitnú architektonickú alebo historickú hodnotu, pokiaľ by dodržiavanie určitých minimálnych požiadaviek na energetickú hospodárnosť neprijateľne zmenilo ich charakter alebo vzhľad;*
- b) budovy, ktoré vlastnia ozbrojené sily alebo ústredné štátne orgány a ktoré slúžia na národné obranné účely, okrem samostatných bytových priestorov alebo budov s úradmi pre ozbrojené sily a iný personál zamestnaný národnými orgánmi obrany;*
- c) budovy používané ako miesta na bohoslužby a na náboženské podujatia.*

Členské štáty sa môžu rozhodnúť, že neobnovia žiadnu budovu, ktorá nie je uvedená v prvom pododseku tohto odseku, na úroveň stanovenú v odseku 1, ak posúdia, že premena tejto budovy na budovu s takmer nulovou potrebou energie nie je technicky, ekonomicky alebo funkčne uskutočniteľná. Ak sa tak členské štáty rozhodnú, nezapočítajú obnovu danej budovy do plnenia požiadavky stanovenej v odseku 1.

3. *S cieľom dosiahnuť úspory energie v prvotnej fáze a poskytnúť stimul pre včasné opatrenia môže členský štát, ktorý v ktoromkoľvek roku do 31. decembra 2026 obnoví viac ako 3 % celkovej podlahovej plochy svojich budov v súlade s odsekom 1, tento prebytok započítať do ročnej miery obnovy v ktoromkoľvek z nasledujúcich troch rokov. Členský štát, ktorý od 1. januára 2027 obnoví viac ako 3 % celkovej podlahovej plochy svojich budov, môže tento prebytok započítať do ročnej miery obnovy v nasledujúcich dvoch rokoch.*
4. **■** Členské štáty môžu do ročnej miery obnovy budov započítať nové budovy vlastnené ako náhrada za konkrétne budovy verejných subjektov zbúrané počas ktoréhokoľvek z dvoch predchádzajúcich rokov. *To sa uplatňuje len vtedy, keď by boli nákladovo efektívnejšie a udržateľnejšie z hľadiska dosiahnutých úspor energie a dosiahnutého zníženia emisií CO₂ počas celého životného cyklu v porovnaní s obnovou takýchto budov. Každý členský štát jednoznačne stanoví a uverejní všeobecné kritériá, metodiky a postupy na určenie takýchto výnimočných prípadov.*
5. Členské štáty *do ... [dva roky po dni nadobudnutia účinnosti tejto smernice]* na účely tohto článku zriadia, zverejnia a *sprístupnia* verejnosti zoznam vykurovaných a/alebo chladených *budov, ktoré vlastní alebo využívajú* verejné subjekty **■** *a ktorých celková úžitková podlahová plocha je väčšia ako 250 m². Členské štáty aktualizujú tento zoznam aspoň každé dva roky. Zoznam musí byť prepojený s prehľadom fondu budov vypracovaným v rámci národných plánov obnovy budov v súlade so smernicou 2010/31/EÚ a príslušnými databázami.*

Verejne dostupné a prístupné údaje o charakteristikách fondu budov, obnove budov a energetickej hospodárnosti môžu byť agregované Monitorovacím strediskom EÚ pre budovy, aby sa prostredníctvom porovnateľných údajov zabezpečilo lepšie porozumenie energetickej hospodárnosti sektora budov.

Zoznam musí obsahovať aspoň tieto údaje:

- a) *podlahová plocha v m²;*
- b) *meraná ročná spotreba energie na vykurovanie, chladenie, elektrinu a teplú vodu, ak sú tieto údaje k dispozícii;*
- c) *energetický certifikát každej budovy vydaný v súlade so smernicou 2010/31/EÚ.*

6. *Členské štáty sa môžu rozhodnúť uplatniť alternatívny prístup k prístupu stanovenému v odsekoch 1 až 4 s cieľom dosiahnuť každý rok objem úspor energie v budovách verejných subjektov, ktorý sa minimálne rovná objemu požadovanému v odseku 1.*

Na účely uplatňovania uvedeného alternatívneho prístupu členské štáty:

- a) *zabezpečia, aby sa každoročne vo vhodnom prípade zaviedol pasport obnovy pre budovy predstavujúce aspoň 3 % celkovej podlahovej plochy vykurovaných a/alebo chladených budov, ktoré sú vo vlastníctve verejných subjektov. V prípade týchto budov sa obnova na budovy s takmer nulovou potrebou energie dosiahne najneskôr do roku 2040;*
- b) *odhadnú úspory energie, ktoré by sa dosiahli na základe odsekov 1 až 4 použitím príslušných štandardných hodnôt spotreby energie referenčných budov verejných subjektov pred a po obnove, ktoré sa majú transformovať na budovy s takmer nulovou potrebou energie, ako sa uvádza v smernici 2010/31/EÚ.*

Členské štáty, ktoré sa rozhodnú uplatniť alternatívny prístup, oznámia Komisii do 31. decembra 2023 svoje predpokladané úspory energie na dosiahnutie aspoň ekvivalentných úspor energie v budovách, na ktoré sa vzťahuje odsek 1, do 31. decembra 2030.

Článok 7

Verejné obstarávanie

1. Členské štáty zabezpečia, aby verejní obstarávatelia a obstarávatelia pri zadávaní verejných zákaziek a udeľovaní koncesií s hodnotou rovnakou alebo väčšou ako prahové hodnoty stanovené v článku 8 smernice 2014/23/EÚ, článku 4 smernice 2014/24/EÚ a článku 15 smernice 2014/25/EÚ obstarávali, **pokiaľ je to technicky možné**, iba výrobky, služby a práce s vysokou energetickou efektívnosťou a budovy s vysokou energetickou hospodárnosťou v súlade s požiadavkami uvedenými v prílohe **IV** k tejto smernici.

Členské štáty takisto zabezpečia, aby verejní obstarávatelia a obstarávatelia pri zadávaní verejných zákaziek a udeľovaní koncesií s hodnotou, ktorá je rovnaká alebo väčšia ako prahové hodnoty uvedené v prvom pododseku, uplatňovali zásadu prvoradosti energetickej efektívnosti v súlade s článkom 3, a to aj pri verejných zákazkách a koncesiách, vzhľadom na ktoré sa v prílohe IV nestanovujú žiadne osobitné požiadavky.

2. ***Povinnosti uvedené v odseku 1 tohto článku sa neuplatňujú, ak ohrozujú verejnú bezpečnosť alebo bránia reagovaniu na núdzové situácie v oblasti verejného zdravia.*** Povinnosti uvedené v odseku 1 tohto článku sa vzťahujú na zmluvy, ktoré uzavreli ozbrojené sily, len do takej miery, v akej ich uplatňovanie nie je v rozpore s povahou a primárnym cieľom činností ozbrojených síl. Povinnosti sa nevzťahujú na dodávateľské zmluvy vojenských zariadení v zmysle vymedzenia v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2009/81/ES⁴⁰.

⁴⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/81/ES z 13. júla 2009 o koordinácii postupov pre zadávanie určitých zákaziek na práce, zákaziek na dodávku tovaru a zákaziek na služby verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi v oblastiach obrany a bezpečnosti a o zmene a doplnení smerníc 2004/17/ES a 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 216, 20.8.2009, s. 76).

3. Členské štáty bez ohľadu na článok **29 ods. 4** zabezpečia, aby verejní obstarávatelia a obstarávatelia pri zadávaní zákaziek na poskytnutie služieb s významným energetickým obsahom posúdili realizovateľnosť uzatvárania dlhodobých zmlúv o energetickej efektívnosti, ktoré poskytujú dlhodobé úspory energie.
4. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 1 tohto článku, môžu členské štáty pri obstarávaní balíka produktov, na ktorý sa v plnej miere vzťahuje delegovaný akt prijatý podľa nariadenia (EÚ) 2017/1369, požadovať, aby mala celková energetická efektívnosť celého balíka prednosť pred energetickou efektívnosťou jednotlivých produktov v rámci daného balíka, a to tak, že zakúpi balík produktov, ktorý spĺňa kritérium najvyššej **existujúcej** triedy energetickej efektívnosti.
5. Členské štáty môžu od verejných obstarávateľov a obstarávateľov vyžadovať, aby **pri zadávaní zákaziek podľa odseku 1 tohto článku** vo svojich praktikách obstarávania v náležitých prípadoch zohľadňovali aspekty širšej udržateľnosti, sociálne a environmentálne aspekty, ako aj aspekty obehového hospodárstva so zreteľom na dosiahnutie cieľov Únie v oblasti dekarbonizácie a nulového znečisťovania. V prípade potreby a v súlade s prílohou IV vyžadujú od verejných obstarávateľov a obstarávateľov, aby zohľadňovali kritériá Únie vzťahujúce sa na zelené verejné obstarávanie **alebo existujúce rovnocenné národné kritériá**.

Členské štáty v snahe zabezpečiť transparentnosť pri uplatňovaní požiadaviek energetickej efektívnosti v postupe obstarávania zabezpečia, aby verejní obstarávatelia a obstarávatelia zverejnili informácie o vplyvoch zákaziek s hodnotou rovnakou alebo väčšou ako prahové hodnoty uvedené v odseku 1 na energetickú efektívnosť ***tak, že tieto informácie uverejňujú prostredníctvom príslušných oznámení v databáze Tenders Electronic Daily (TED) v súlade so smernicami 2014/23/EÚ, 2014/24/EÚ, 2014/25/EÚ a vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2019/1780⁴¹***. Verejní obstarávatelia sa môžu rozhodnúť vyžadovať, aby predkladatelia ponúk zverejňovali informácie o potenciáli globálneho otepľovania nových budov a ***obnovovaných budov*** počas celého ich životného cyklu, ***použití nízkouhlíkových materiálov a obehovosti použitých materiálov***. ***Verejní obstarávatelia*** môžu tieto informácie ***zverejniť*** pri zákazkách, najmä v prípade nových budov s podlahovou plochou presahujúcou 2 000 m².

Členské štáty podporujú verejných obstarávateľov a obstarávateľov pri zavádzaní požiadaviek na energetickú efektívnosť, a to aj na regionálnej a miestnej úrovni, tým, že poskytujú jasné pravidlá a usmernenia vrátane metodík posudzovania nákladov vyplývajúcich zo životného cyklu a environmentálnych vplyvov a nákladov, vytvárajú centrá na podporu kompetencií, podnecujú spoluprácu medzi verejnými obstarávateľmi, a to aj cezhraničnú spoluprácu, ako aj využívanie hromadného a digitálneho obstarávania, keď to je možné.

6. ***Komisia môže v prípade potreby poskytnúť vnútroštátnym orgánom a úradníkom v oblasti verejného obstarávania ďalšie usmernenia pre uplatňovanie požiadaviek na energetickú efektívnosť v procese verejného obstarávania. Takáto podpora môže posilniť existujúce fóra na účely podpory členských štátov, napríklad prostredníctvom zladených konaní, a môže im pomôcť pri zohľadňovaní kritérií zeleného verejného obstarávania.***
7. Členské štáty zavedú právne a regulačné ustanovenia, ako aj správne postupy týkajúce sa verejného obstarávania a zostavovania ročného rozpočtu a účtovníctva potrebné na zabezpečenie, aby jednotliví verejní obstarávatelia neboli odrádzaní od investícií

⁴¹ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1780 z 23. septembra 2019, ktorým sa stanovujú štandardné formuláre na uverejňovanie oznámení v oblasti verejného obstarávania a ktorým sa zrušuje vykonávacie nariadenie (EÚ) 2015/1986 („elektronické formuláre“) (Ú. v. EÚ L 272, 25.10.2019, s. 7).

do zlepšovania energetickej efektívnosti ani od používania zmlúv o energetickej efektívnosti a iných mechanizmov financovania treťou stranou na dlhodobom zmluvnom základe.

8. Členské štáty odstránia akékoľvek regulačné a neregulačné prekážky energetickej efektívnosti, predovšetkým pokiaľ ide o právne a regulačné ustanovenia, ako aj správne postupy týkajúce sa verejného obstarávania a ročného zostavovania rozpočtu a účtovníctva s cieľom zabezpečiť, aby jednotlivé verejné subjekty neboli odrádzané od investícií na zlepšenie energetickej efektívnosti a od používania zmlúv o energetickej efektívnosti a iných mechanizmov financovania treťou stranou na dlhodobom zmluvnom základe.

Členské štáty ako súčasť svojich integrovaných národných energetických a klimatických správ o pokroku predkladaných podľa článku 17 nariadenia (EÚ) 2018/1999 nahlasujú Komisii opatrenia prijaté na odstraňovanie prekážok zavádzania zlepšení energetickej efektívnosti.

KAPITOLA III

EFEKTÍVNOSŤ PRI POUŽÍVANÍ ENERGIE

Článok 8

Povinnosť úspor energie

1. Členské štáty dosiahnu kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa, ktoré zodpovedajú aspoň:
 - a) každoročným novým úsporám od 1. januára 2014 do 31. decembra 2020 vo výške 1,5 % ročného množstva energie predanej koncovým odberateľom, ktoré sa stanoví ako priemer za posledné tri roky pred 1. januárom 2013; z uvedeného výpočtu možno úplne alebo čiastočne vylúčiť množstvo predanej energie využitej v doprave;
 - b) každoročným novým úsporám od 1. januára 2021 do 31. decembra **2030 vo výške:**
 - i) ***0,8 % ročnej konečnej energetickej spotreby od 1. januára 2021 do 31. decembra 2023, ktorá sa stanoví ako priemer za posledné tri roky pred 1. januárom 2019;***
 - ii) ***1,3 % ročnej konečnej energetickej spotreby od 1. januára 2024 do 31. decembra 2025, ktorá sa stanoví ako priemer za posledné tri roky pred 1. januárom 2019;***
 - iii) ***1,5 % ročnej konečnej energetickej spotreby od 1. januára 2026 do 31. decembra 2027, ktorá sa stanoví ako priemer za posledné tri roky pred 1. januárom 2019;***

iv) 1,9 % ročnej konečnej energetickej spotreby od 1. januára 2028 do 31. decembra 2030, ktorá sa stanoví ako priemer za posledné tri roky pred 1. januárom 2019.

Odchylné od prvého pododseku písm. b) bodu i) dosiahnu Cyprus a Malta každý rok od 1. januára 2021 do 31. decembra 2023 nové úspory vo výške 0,24 % ročnej konečnej energetickej spotreby, ktorá sa stanoví ako priemer za posledné tri roky pred 1. januárom 2019.

Odchylné od prvého pododseku písm. b) bodov ii), iii) a iv) dosiahnu Cyprus a Malta každý rok od 1. januára 2024 do 31. decembra 2030 nové úspory vo výške 0,45 % ročnej konečnej energetickej spotreby, ktorá sa stanoví ako priemer za posledné tri roky pred 1. januárom 2019.

Členské štáty rozhodnú, akým spôsobom sa vypočítaný objem nových úspor rozloží na jednotlivé obdobia uvedené v písmenách a) a b) prvého pododseku za predpokladu, že sa požadované celkové kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa dosiahli do konca každého z povinných období.

Členské štáty budú po roku 2030 pokračovať v dosahovaní každoročných nových úspor v súlade s mierou úspor stanovenou v prvom pododseku písm. b) **bode iv)** v desaťročných obdobiach.

2. Členské štáty dosiahnu objem úspor energie požadovaný podľa odseku 1 tohto článku buď zavedením povinnej schémy energetickej efektívnosti uvedenej v článku 9 alebo prijatím alternatívnych politických opatrení uvedených v článku 10. Členské štáty môžu povinnú schému energetickej efektívnosti kombinovať s alternatívnymi politickými opatreniami. Členské štáty zabezpečia, aby sa úspory energie vyplývajúce z politických opatrení uvedených v článkoch 9 a 10 a článku 30 ods. 14 vypočítali v súlade s prílohou V.

3. Členské štáty vykonávajú povinné schémy energetickej efektívnosti, alternatívne politické opatrenia alebo ich kombináciu, alebo programy či opatrenia financované z národného fondu energetickej efektívnosti prioritne, **no nie výlučne** vo vzťahu k ľuďom postihnutým energetickou chudobou, zraniteľným odberateľom, **Ľuďom v domácnostiach s nízkym príjmom** a v uplatniteľnom prípade ľuďom žijúcim v sociálnom bývaní. Členské štáty zabezpečia, aby politické opatrenia vykonávané podľa tohto článku nemali na dané osoby nepriaznivé účinky. V uplatniteľných prípadoch členské štáty čo najlepším spôsobom využívajú financovanie vrátane financovania z verejných zdrojov, nástrojov financovania zriadených na úrovni Únie a príjmov z kvót podľa článku 24 ods. 3 písm. b) s cieľom odstrániť nepriaznivé účinky a zabezpečiť spravodlivú a inkluzívnu transformáciu energetiky.

Na účely dosiahnutia úspor energie požadovaných podľa odseku 1 a bez toho, aby bolo dotknuté nariadenie (EÚ) 2019/943 a smernica (EÚ) 2019/944, členské štáty pri navrhovaní takýchto politických opatrení zväžia a podporia úlohu komunit vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov a občianskych energetických spoločností ako ich príspevok k vykonávaniu uvedených politických opatrení.

Členské štáty **stanovia a** dosiahnu podiel požadovaného objemu kumulovaných úspor energie u konečného spotrebiteľa v prípade ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov, **Ľudí v domácnostiach s nízkym príjmom** a v uplatniteľnom prípade ľudí žijúcich v sociálnom bývaní. Tento podiel sa musí rovnať aspoň pomeru domácností postihnutých energetickou chudobou, ako ho posúdili vo svojich národných energetických a klimatických plánoch vypracovaných v súlade s článkom 3 ods. 3 písm. d) nariadenia (EÚ) 2018/1999. **Členské štáty pri posudzovaní podielu energetickej chudoby vo svojich národných energetických a klimatických plánoch zohľadnia tieto ukazovatele:**

- a) nemožnosť primerane vykurovať domácnosť (Eurostat, SILC [ilc_mdes01]);
- b) nedoplatky za služby spojené s bývaním (Eurostat, SILC, [ilc_mdes07]);
- c) **celkový počet obyvateľov žijúcich v obydli s netesnou strechou, vlhkými stenami, podlahami alebo základmi alebo hnilobou v okenných rámoch alebo podlahe (Eurostat, SILC [ilc_mdho01]);**

d) miera rizika chudoby (Eurostat, SILC a ECHP [ilc_li02]) (hraničný bod: 60 % mediánu ekvivalentného príjmu po sociálnych transferoch).

Ak členský štát neoznámil podiel domácností postihnutých energetickou chudobou podľa posúdenia vo svojom národnom energetickom a klimatickom pláne, podiel požadovaného objemu kumulovaných úspor energie u konečného spotrebiteľa v prípade ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov, **Ľudí v domácnostiach s nízkym príjmom** a v uplatniteľnom prípade ľudí žijúcich v sociálnom bývaní sa musí rovnať minimálne aritmetickému priemeru podielu ukazovateľov uvedených v treťom pododseku za rok 2019, alebo ak ukazovatele za rok 2019 nie sú k dispozícii, lineárnej extrapolácii hodnôt týchto ukazovateľov za posledné tri dostupné roky.

4. Členské štáty zahrnú informácie o uplatnených ukazovateľoch, aritmetickom priemere podielu a výsledkoch politických opatrení stanovených podľa odseku 3 tohto článku do aktualizácií svojich integrovaných národných energetických a klimatických plánov predkladaných v súlade s článkom 14 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2018/1999, do svojich následných integrovaných národných energetických a klimatických plánov oznamovaných podľa článku 3 a článkov 7 až 12 uvedeného nariadenia a do súvisiacich národných energetických a klimatických správ o pokroku predkladaných v súlade s článkom 17 uvedeného nariadenia.
5. Členské štáty môžu započítať úspory energie, ktoré vyplývajú z politických opatrení, ktoré sa zaviedli do 31. decembra 2020 alebo po tomto dátume, a to pod podmienkou, že výsledkom týchto opatrení budú nové individuálne opatrenia vykonávané po 31. decembri 2020. Úspory energie dosiahnuté v ktoromkoľvek povinnom období sa nezapočítavajú do objemu požadovaných úspor energie za predchádzajúce povinné obdobia stanovené v odseku 1.
6. Za predpokladu, že členské štáty dosiahnu aspoň svoje povinné kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa uvedené v odseku 1 prvom pododseku písm. b) **bode i**), môžu požadovaný objem úspor energie uvedený v danom písmene vypočítať jedným alebo viacerými z týchto spôsobov:
 - a) uplatnením ročnej miery úspor na energiu predanú koncovým odberateľom alebo na konečnú energetickú spotrebu, ktorá sa stanoví ako priemer za posledné tri roky pred 1. januárom 2019;

- b) úplným alebo čiastočným vylúčením energie použitej v doprave zo základu výpočtu;
 - c) využitím niektorej z možností stanovených v odseku 8.
7. V prípade, že členské štáty využijú ktorúkoľvek z možností uvedených v odseku 6 vzhľadom na požadované úspory energie uvedené v odseku 1 prvom pododseku písm. b) **bode i)**, stanovia:
- a) vlastnú ročnú mieru úspor, ktorá sa uplatní pri výpočte ich kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa, čím sa zabezpečí, aby konečný objem ich čistých úspor energie nebol nižší ako úspor, ktoré sa vyžadujú podľa uvedeného písmena;
 - b) vlastný základ výpočtu, z ktorého sa môže úplne alebo čiastočne vylúčiť energia použitá v doprave.
8. S výhradou odseku 9 môže každý členský štát:
- a) vykonať výpočet požadovaný v odseku 1 prvom pododseku písm. a) použitím hodnoty 1 % v rokoch 2014 a 2015, hodnoty 1,25 % v rokoch 2016 a 2017 a hodnoty 1,5 % v rokoch 2018, 2019 a 2020;
 - b) vylúčiť z výpočtu celý objem alebo časť objemu predanej energie, ktorá sa použila, pokiaľ ide o povinné obdobie uvedené v odseku 1 prvom pododseku písm. a), alebo koncovej energie, ktorá sa spotrebovala, pokiaľ ide o povinné obdobie uvedené v písmene b) **bode i)** uvedeného pododseku, pri priemyselných činnostiach uvedených v prílohe I k smernici 2003/87/ES;

- c) započítať do objemu požadovaných úspor energie podľa odseku 1 prvého pododseku písm. a) a písm. b) **bodu i)** úspory energie, ktoré sa dosiahli v sektoroch premeny, distribúcie a prenosu energie vrátane účinnej infraštruktúry centralizovaného zásobovania teplom a chladom uplatňovaním požiadaviek stanovených v článku 25 ods. 4, článku 26 ods. 7 písm. a) a článku 27 ods. 1, 5 až 9 a 11. Členské štáty informujú Komisiu o svojich plánovaných politických opatreniach podľa tohto písmena na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2030 v rámci svojich integrovaných národných energetických a klimatických plánov oznamovaných podľa článku 3 a článkov 7 až 12. Vplyv uvedených opatrení sa vypočíta v súlade s prílohou V a zahrnie sa do daných plánov;
- d) započítať do objemu požadovaných úspor energie úspory energie, ktoré sú výsledkom novozavedených individuálnych opatrení realizovaných od 31. decembra 2008 a ktoré majú v roku 2020 vo vzťahu k povinnému obdobiu uvedenému v odseku 1 prvom pododseku písm. a) a po roku 2020 vo vzťahu k obdobiu uvedenému v odseku 1 prvom pododseku písm. b) **bode i)** naďalej vplyv, ktorý má byť merateľný a overiteľný;
- e) započítať do objemu požadovaných úspor energie úspory energie, ktoré vyplývajú z politických opatrení, ak možno preukázať, že výsledkom týchto opatrení sú individuálne opatrenia vykonané od 1. januára 2018 do 31. decembra 2020, ktorých výsledkom budú úspory po 31. decembri 2020;
- f) vylúčiť z výpočtu objemu požadovaných úspor energie podľa odseku 1 prvého pododseku písm. a) a písm. b) **bodu i)** 30 % z overiteľného množstva energie získanej na alebo v budovách na vlastnú spotrebu v dôsledku politických opatrení, ktorými sa podporujú nové inštalácie technológií na získavanie energie z obnoviteľných zdrojov;

g) započítať do objemu požadovaných úspor energie podľa odseku 1 prvého pododseku písm. a) a písm. b) **bodu i)** úspory energie, ktoré presahujú úspory energie požadované v povinnom období od 1. januára 2014 do 31. decembra 2020, za predpokladu, že tieto úspory sú výsledkom individuálnych opatrení vykonaných v rámci politických opatrení uvedených v článkoch 9 a 10, ktoré členské štáty oznámili vo svojich národných akčných plánoch energetickej efektívnosti a o ktorých podali správu vo svojich správach o pokroku v súlade s článkom 26.

9. Členské štáty uplatnia a vypočítajú vplyv možností zvolených podľa odseku 8 na obdobie uvedené v odseku 1 prvom pododseku písm. a) a písm. b) **bode i)** oddelene:

- a) na účely výpočtu objemu úspor energie požadovaného počas povinného obdobia uvedeného v odseku 1 prvom pododseku písm. a) môžu členské štáty využiť možnosti uvedené v odseku 8 písm. a) až d). Všetky možnosti zvolené podľa odseku 8 zodpovedajú spolu najviac 25 % objemu úspor energie uvedeného v odseku 1 prvom pododseku písm. a);
- b) na účely výpočtu objemu úspor energie požadovaného v povinnom období uvedenom v odseku 1 prvom pododseku písm. b) **bode i)** môžu členské štáty využiť možnosti uvedené v odseku 8 písm. b) až g) za predpokladu, že individuálne opatrenia uvedené v odseku 8 písm. d) budú mať naďalej overiteľný a merateľný vplyv aj po 31. decembri 2020. Všetky možnosti zvolené podľa odseku 8 spolu nesmú viesť k zníženiu presahujúcemu 35 % objemu úspor energie vypočítaného v súlade s odsekmi 6 a 7.

Členské štáty bez ohľadu na to, či zo svojho základu výpočtu úplne alebo čiastočne vylúčia energiu používanú v doprave alebo či využijú niektorú z možností uvedených v odseku 8, zabezpečia, aby vypočítaný čistý objem nových úspor, ktorý sa má dosiahnuť v konečnej energetickej spotrebe v povinnom období uvedenom v odseku 1 prvom pododseku písm. b) **bode i)** od 1. januára 2021 do 31. decembra 2023, nebol nižší ako objem, ktorý je výsledkom uplatňovania ročnej miery úspor uvedenej v odseku 1 prvom pododseku písm. b) **bode i)**.

10. Členské štáty v aktualizáciách svojich integrovaných národných energetických a klimatických plánov predložených v súlade s článkom 14 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2018/1999, vo svojich následných integrovaných národných energetických a klimatických plánoch oznámených podľa článku 3 a článkov 7 až 12 nariadenia (EÚ) 2018/1999 a v súlade s prílohou III k nariadeniu (EÚ) 2018/1999 a v príslušných správach o pokroku opíšu výpočet objemu úspor energie, ktorý sa má dosiahnuť v období od 1. januára 2021 do 31. decembra 2030, a v prípade potreby vysvetlia, ako sa ročná miera úspor a základ výpočtu stanovili a ako a v akom rozsahu sa uplatnili možnosti uvedené v odseku 8 tohto článku.
11. Členské štáty oznamujú Komisii objem požadovaných úspor energie uvedený v odseku 1 prvom pododseku písm. *b*) a odseku 3 tohto článku, opis politických opatrení, ktoré treba vykonať na dosiahnutie požadovaného celkového objemu kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa, ako aj svoje metodiky výpočtu podľa prílohy V k tejto smernici, ako súčasť aktualizácií svojich integrovaných národných energetických a klimatických plánov predkladaných v súlade s článkom 14 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2018/1999 a ako súčasť svojich integrovaných národných energetických a klimatických plánov oznamovaných podľa článku 3 a článkov 7 až 12 nariadenia (EÚ) 2018/1999. Členské štáty použijú vzor správ, ktorý im poskytuje Komisia.
12. Keď na základe posúdenia integrovaných národných energetických a klimatických správ o pokroku podľa článku 29 nariadenia (EÚ) 2018/1999 alebo návrhu alebo konečnej verzie aktualizácie posledného oznámeného integrovaného národného energetického a klimatického plánu predloženého podľa článku 14 nariadenia (EÚ) 2018/1999, alebo posúdenia následného návrhu a konečných integrovaných národných energetických a klimatických plánov oznámených podľa článku 3 a článkov 7 až 12 nariadenia (EÚ) 2018/1999 Komisia dospeje k záveru, že politické opatrenia nezabezpečujú dosiahnutie požadovaného objemu kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa do konca povinného obdobia, môže vydať podľa článku 34 nariadenia (EÚ) 2018/1999 odporúčanie členským štátom, ktorých politické opatrenia považuje za nedostatočné na zabezpečenie splnenia povinností úspor energie.

13. Ak členský štát nedosiahol požadované kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa do konca každého povinného obdobia stanoveného v odseku 1, je povinný dosiahnuť zostávajúce úspory energie dodatočne k požadovaným kumulatívnym úsporám energie u konečného spotrebiteľa do konca nasledujúceho povinného obdobia.

Alternatívne, ak členský štát dosiahol kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa nad požadovanú úroveň do konca každého povinného obdobia stanoveného v odseku 1, je oprávnený preniesť oprávnené množstvo vo výške najviac 10 % takéhoto prebytku do nasledujúceho povinného obdobia bez zvýšenia cieľového záväzku.

14. Členské štáty ako súčasť svojich aktualizácií národných energetických a klimatických plánov predložených podľa článku 14 ods. 2 nariadenia 2018/1999, svojich príslušných národných energetických a klimatických správ o pokroku predložených podľa článku 17 uvedeného nariadenia a svojich následných integrovaných národných energetických a klimatických plánov oznámených podľa článku 3 a článkov 7 až 12 uvedeného nariadenia preukážu v prípade potreby s dôkazmi a výpočtami:
- a) že v prípade prekrývania vplyvu politických opatrení alebo individuálnych opatrení nedochádza k zdvojenému započítaniu úspor energie;
 - b) ako úspory energie dosiahnuté podľa odseku 1 prvého pododseku *písm. b) tohto článku* prispievajú k dosahovaniu ich národného príspevku podľa článku 4;
 - c) že sa zaviedli politické opatrenia na účely splnenia ich povinnosti úspor energie, že sú navrhnuté v súlade s týmto článkom a že tieto politické opatrenia sú oprávnené a vhodné na zabezpečenie dosiahnutia požadovaného objemu kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa do konca každého povinného obdobia.

Článok 9

Povinné schémy energetickej efektívnosti

1. Ak sa členské štáty rozhodnú splniť svoje povinnosti dosiahnuť objem úspor požadovaný podľa článku 8 ods. 1 prostredníctvom povinnej schémy energetickej efektívnosti, zabezpečia, aby povinné subjekty uvedené v odseku 3 tohto článku pôsobiace na území jednotlivých členských štátov splnili bez toho, aby bol dotknutý článok 8 ods. 8 a 9, svoju požiadavku kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa stanovenú v článku 8 ods. 1.

Ak je to vhodné, členské štáty môžu rozhodnúť, že povinné subjekty dosiahnu všetky alebo časť uvedených úspor ako príspevok do národného fondu energetickej efektívnosti v súlade s článkom 30 ods. 14.

2. ***Ak sa členské štáty rozhodnú splniť svoje povinnosti dosiahnuť objem úspor požadovaný podľa článku 8 ods. 1 prostredníctvom povinnej schémy energetickej efektívnosti, správou schémy môžu poveriť vykonávajúci orgán verejnej moci.***
3. Členské štáty určia na základe objektívnych a nediskriminačných kritérií povinné subjekty spomedzi prevádzkovateľov prenosovej sústavy, ***prevádzkovateľov distribučnej sústavy***, distribútorov energie, maloobchodných energetických spoločností a distribútorov pohonných hmôt alebo maloobchodných predajcov pohonných hmôt pôsobiacich na ich území. Objem úspor energie potrebný na splnenie povinnosti dosiahnu povinné subjekty u koncových odberateľov, ktorých určil členský štát, nezávisle od výpočtu vykonaného podľa článku 8 ods. 1, alebo ak tak členské štáty rozhodnú, prostredníctvom certifikovaných úspor dosiahnutých inými subjektmi, ako sa uvádza v odseku 11 písm. a) tohto článku.

4. Ak sú za povinné subjekty podľa odseku 3 určené maloobchodné energetické spoločnosti, členské štáty zabezpečia, aby maloobchodné energetické spoločnosti pri plnení svojej povinnosti nevytvárali prekážky, ktoré spotrebiteľom znemožňujú zmeniť jedného dodávateľa na druhého.
5. Členské štáty môžu od povinných subjektov vyžadovať, aby časť svojej povinnosti úspor energie dosiahli u ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov, **Ľudí v domácnostiach s nízkym príjmom** a v uplatniteľnom prípade ľudí žijúcich v sociálnom bývaní. Členské štáty môžu takisto od povinných subjektov vyžadovať, aby dosiahli ciele znižovania nákladov na energiu za **predpokladu, že ich výsledkom sú úspory energie u konečného spotrebiteľa a že sú vypočítané v súlade s prílohou V**, a úspory energie dosiahli prostredníctvom podpory opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti vrátane finančných podporných opatrení zmierňujúcich účinky cien uhlíka na MSP a **mikropodniky**.
6. Členské štáty môžu od povinných subjektov vyžadovať, aby spolupracovali so **sociálnymi službami, s regionálnymi orgánmi**, miestnymi orgánmi alebo obcami pri propagovaní opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti u ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov, **Ľudí v domácnostiach s nízkym príjmom** a v uplatniteľnom prípade ľudí žijúcich v sociálnom bývaní. Zahŕňa to určenie a riešenie osobitných potrieb konkrétnych skupín ohrozených energetickou chudobou alebo náchylnejších podliehať jej účinkom. Členské štáty v záujme ochrany ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov a v uplatniteľnom prípade ľudí žijúcich v sociálnych bytoch podnecujú povinné subjekty, aby vykonávali opatrenia, ako je obnova budov vrátane sociálneho bývania, výmena spotrebičov, finančná podpora a stimuly na opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti v súlade s vnútroštátnymi schémami financovania a podpory, alebo energetické audity. **Členské štáty zabezpečia oprávnenosť opatrení pre jednotlivé jednotky nachádzajúce sa v bytových domoch.**
7. Členské štáty **pri uplatňovaní odsekov 5 a 6** od povinných subjektov vyžadujú, aby každoročne podávali správy o úsporách energie, ktoré dosiahli povinné subjekty v dôsledku opatrení propagovaných u ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov, **Ľudí v domácnostiach s nízkym príjmom** a v uplatniteľnom prípade ľudí žijúcich v sociálnom bývaní, a takisto vyžadujú súhrnné štatistické informácie

o ich koncových odberateľoch s uvedením zmien v úsporách energie v porovnaní s údajmi, ktoré predložili predtým, a o poskytnutej technickej a finančnej podpore.

8. Členské štáty vyjadria objem úspor energie požadovaný od každého povinného subjektu buď ako primárnu energetickú spotrebu alebo ako konečnú energetickú spotrebu. Metóda zvolená na vyjadrenie objemu požadovaných úspor energie sa použije aj na výpočet úspor nárokovovaných povinnými subjektmi. Pri prepočte objemu úspor energie sa použije dolná výhrevnosť stanovená v prílohe VI k vykonávaciemu nariadeniu Komisie (EÚ) 2018/2066⁴² a faktor primárnej energie podľa článku 31, ak nemožno odôvodniť použitie iných konverzných faktorov.
9. Členské štáty zriadia systémy merania, kontroly a overovania, na overovanie a zdokumentovanie aspoň štatisticky významného podielu a reprezentatívnej vzorky opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti zavedených povinnými subjektmi. Meranie, kontrola a overovanie sa vykonáva nezávisle od povinných subjektov. Ak je subjekt povinným subjektom podľa národnej schémy povinnosti energetickej efektívnosti podľa článku 9 a v rámci systému ETS EÚ pre budovy a cestnú dopravu v súlade so smernicou 2003/87/ES, systém monitorovania a overovania zaručí, že pri výpočte a nahlasovaní úspor energie vyplývajúcich z opatrení subjektu na dosiahnutie úspor energie sa zohľadní cena uhlíka prevedená v čase uvoľnenia paliva na spotrebu v súlade so smernicou 2003/87/ES.
10. Členské štáty ako súčasť integrovaných národných energetických a klimatických správ o pokroku predkladaných podľa článku 17 nariadenia (EÚ) 2018/1999 informujú Komisiu o zavedených systémoch merania, kontrol a overovania vrátane používaných metód, zistených problémov a spôsobov, ako sa riešili.

⁴² Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2018/2066 z 19. decembra 2018 o monitorovaní a nahlasovaní emisií skleníkových plynov podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES, ktorým sa mení nariadenie Komisie (EÚ) č. 601/2012 (Ú. v. EÚ L 334, 31.12.2018, s. 1).

11. V rámci povinných schém energetickej efektívnosti členské štáty môžu povinným subjektom povoliť:
- a) aby do svojej povinnosti započítali certifikované úspory energie dosiahnuté poskytovateľmi energetických služieb alebo inými tretími stranami vrátane prípadov, keď povinné subjekty podporujú opatrenia prostredníctvom iných štátom schválených subjektov alebo prostredníctvom orgánov verejnej moci, ktoré môžu zahŕňať formálne partnerstvá a v ktorých sa môžu kombinovať aj iné zdroje financovania;
 - b) aby započítali úspory dosiahnuté v danom roku tak, ako keby boli dosiahnuté v niektorom zo štyroch predchádzajúcich či troch nasledujúcich rokov, pokiaľ toto obdobie nepresahuje povinné obdobia stanovené v článku 8 ods. 1.

Ak to členské štáty povolia, zabezpečia, aby sa na certifikáciu úspor energie uvedených v prvom pododseku písm. a) vzťahoval schvaľovací postup, ktorý je zavedený v členských štátoch, ktorý je jasný, transparentný a otvorený pre všetkých účastníkov trhu a ktorý je zameraný na minimalizáciu nákladov na certifikáciu.

Členské štáty posúdia a v prípade potreby prijímajú opatrenia na minimalizáciu vplyvu priamych a nepriamych nákladov spojených s povinnými schémami energetickej efektívnosti na konkurencieschopnosť energeticky náročných priemyselných odvetví vystavených medzinárodnej hospodárskej súťaži.

12. Členské štáty každoročne uverejnia úspory energie dosiahnuté každým povinným subjektom alebo každou podkategóriou povinného subjektu, ako aj spolu v rámci schémy.

Článok 10

Alternatívne politické opatrenia

1. Ak sa členské štáty rozhodnú splniť svoje povinnosti dosiahnuť úspory požadované podľa článku 8 ods. 1 alternatívnymi politickými opatreniami, zabezpečia bez toho, aby bol dotknutý článok 8 ods. 8 a 9, aby sa úspory energie požadované podľa článku 8 ods. 1 dosiahli u koncových odberateľov.

2. Pre všetky opatrenia, ktoré nesúvisia so zdaňovaním, členské štáty zavedú systémy merania, kontroly a overovania, v rámci ktorých sa overí a zdokumentuje aspoň štatisticky významný podiel a reprezentatívna vzorka opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti zavedených zúčastňujúcimi sa alebo poverenými subjektmi. Meranie, kontrola a overovanie sa vykonáva nezávisle od zúčastňujúcich sa alebo poverených subjektov.
3. Členské štáty ako súčasť integrovaných národných energetických a klimatických správ o pokroku predkladaných podľa článku 17 nariadenia (EÚ) 2018/1999 informujú Komisiu o zavedených systémoch merania, kontrol a overovania vrátane použitých metód, zistených problémov a spôsobov, ako sa riešili.
4. Členské štáty pri nahlasovaní daňového opatrenia musia preukázať, ako bola pri návrhu daňového opatrenia zabezpečená účinnosť cenového signálu, ako je sadzba dane a viditeľnosť postupom času. Ak dôjde k zníženiu sadzby dane, musia členské štáty zdôvodniť, ako sa daňovým opatrením naďalej zabezpečia nové úspory energie.

Článok 11

Systémy energetického manažérstva a energetické audity

1. Členské štáty zabezpečia, aby podniky s priemernou ročnou spotrebou všetkých svojich nosičov energie za predchádzajúce tri roky vyššou ako **85 TJ** implementovali systém energetického manažérstva. Systém energetického manažérstva musí byť certifikovaný nezávislým subjektom v súlade s príslušnými európskymi alebo medzinárodnými normami.

Členské štáty zabezpečia, aby podniky uvedené v prvom pododseku zaviedli systém energetického manažérstva najneskôr do ... [štyri roky po dni nadobudnutia účinnosti tejto smernice].

2. Členské štáty zabezpečia, aby podniky s priemernou ročnou spotrebou všetkých svojich nosičov energie za predchádzajúce tri roky vyššou ako 10 TJ, ktoré neimplementujú systém energetického manažerstva, podliehali energetickému auditu.

Takéto energetické audity:

- a) vykonávajú nezávislým a nákladovo efektívnym spôsobom kvalifikovaní alebo akreditovaní experti v súlade s článkom 28; alebo
- b) vykonávajú a dohliadajú na ne nezávislé orgány podľa vnútroštátnych právnych predpisov.

Členské štáty zabezpečia, aby podniky uvedené v prvom pododseku vykonali prvý energetický audit do ... [tri roky po dni nadobudnutia účinnosti tejto smernice] a aby sa následné energetické audity vykonávali aspoň každé štyri roky. ***Ak takéto podniky už vykonávajú energetické audity v súlade s prvým pododsekom, vykonávajú ich ďalej aspoň každé štyri roky v súlade s touto smernicou.***

Na základe ***odporúčaní vyplývajúcich z uvedených energetických auditov*** vypracujú dotknuté podniky konkrétny a uskutočniteľný akčný plán. ***V tomto akčnom pláne sa určia opatrenia na splnenie každého z odporúčaní auditu, pokiaľ to je technicky alebo ekonomicky uskutočniteľné. Akčný plán sa predloží vedeniu podniku.***

Členské štáty zabezpečia, aby sa ***akčné plány a miera implementácie odporúčaní*** uverejňovali vo výročnej správe podniku a ***verejne sa sprístupňovali v súlade s právom Únie a vnútroštátnym právom v oblasti ochrany obchodného tajomstva a dôvernosti.***

3. ***Ak má podnik uvedený v odseku 1 v ktoromkoľvek roku ročnú spotrebu vyššiu ako 85 TJ a ak má podnik uvedený v odseku 2 v ktoromkoľvek roku ročnú spotrebu viac ako 10 TJ, členské štáty zabezpečia, aby sa uvedené informácie sprístupnili vnútroštátnym orgánom zodpovedným za vykonávanie tohto článku. Na tento účel môžu členské štáty podporovať využívanie novej alebo existujúcej platformy na uľahčenie zberu požadovaných údajov na vnútroštátnej úrovni.***

4. **Členské štáty môžu nabádať podniky uvedené v odsekoch 1 a 2, aby vo svojich výročných správach vykazovali svoju ročnú spotrebu energie v kWh, množstvo spotreby vody za rok v kubických metroch a porovnanie ich spotreby energie a vody s predchádzajúcimi rokmi.**
5. Členské štáty podporujú, aby pre všetkých koncových odberateľov boli k dispozícii vysokokvalitné energetické audity, ktoré sú nákladovo efektívne a ktoré:
- vykonávajú nezávislým spôsobom kvalifikovaní alebo akreditovaní experti v súlade s kvalifikačnými kritériami; alebo
 - vykonávajú a na ktoré dohliadajú nezávislé orgány podľa vnútroštátnych právnych predpisov.

Energetické audity uvedené v prvom pododseku môžu vykonávať vnútropodnikoví experti alebo energetickí audítori pod podmienkou, že dotknutý členský štát zaviedol systém na zaistenie ich kvality, ktorého súčasťou je podľa potreby aj každoročný náhodný výber aspoň štatisticky významného percentuálneho podielu zo všetkých energetických auditov, ktoré vykonali vnútropodnikoví experti alebo energetickí audítori.

Na účely zabezpečenia vysokej kvality energetických auditov a systémov energetického manažerstva členské štáty stanovujú transparentné a nediskriminačné minimálne kritériá pre energetické audity v súlade s prílohou VI a s **ohľadom na príslušné európske alebo medzinárodné normy**. Členské štáty **určia príslušný orgán alebo subjekt**, ktorý zabezpečí **dodržiavanie harmonogramov vykonávania energetických auditov stanovených v odseku 2 tohto článku a správne uplatňovanie minimálnych kritérií stanovených v prílohe VI**.

Energetické audity nezahŕňajú ustanovenia, ktoré bránia tomu, aby sa zistenia auditu zaslali ktorémukolvek kvalifikovanému alebo akreditovanému poskytovateľovi energetických služieb, ak odberateľ nemá voči tomu námietky.

6. Členské štáty vypracujú programy s **cieľom stimulovať a poskytovať technickú podporu** MSP, na ktoré sa nevzťahujú odseky 1 alebo 2, aby absolvovali energetické audity a aby následne zrealizovali odporúčania vyplývajúce z týchto auditov.

Na základe transparentných a nediskriminačných kritérií a bez toho, aby bolo dotknuté právo Únie v oblasti štátnej pomoci, môžu členské štáty na **účely poskytovania energetických auditov** zriadiť **mechanizmy, ako sú centrá energetického auditu pre MSP a mikropodniky, za predpokladu, že takéto mechanizmy nebudú konkurovať súkromným auditorom. Môžu poskytovať aj iné** systémy podpory pre MSP, a to aj v prípade, že takéto MSP uzavreli dobrovoľné dohody, na pokrytie nákladov na energetické audity a na vykonávanie vysoko nákladovo efektívnych odporúčaní vyplývajúcich z energetických auditov, ak sa opatrenia navrhované v týchto odporúčaníach vykonávajú.

7. **Členské štáty zabezpečia, aby programy uvedené v odseku 6 zahŕňali podporu MSP, v rámci ktorej sa kvantifikujú viacnásobné prínosy opatrení energetickej efektívnosti pre ich fungovanie, vypracúvanie plánov energetickej efektívnosti a rozvoj sietí energetickej efektívnosti pre MSP s podporou nezávislých expertov.**

Členské štáty upozornia MSP, aj prostredníctvom svojich príslušných zastupujúcich sprostredkovateľských organizácií, na konkrétne príklady toho, ako by im systémy energetického manažérstva mohli pomôcť pri podnikaní. Komisia pomáha členským štátom podporou výmeny najlepších postupov v tejto oblasti.

8. Členské štáty vypracujú programy s cieľom podnietiť podniky iné ako MSP, na ktoré sa nevzťahuje odsek 1 alebo 2, aby absolvovali energetické audity a aby následne zrealizovali odporúčania vyplývajúce z týchto auditov.
9. Energetické audity sa považujú, že sú v súlade s odsekom 2, ak:
- a) sa vykonávajú nezávislým spôsobom na základe minimálnych kritérií stanovených v prílohe VI;
 - b) sa vykonávajú na základe dobrovoľných dohôd uzavretých medzi organizáciami zainteresovaných strán a orgánom, ktorý určil a na ktorý dohliada dotknutý členský štát, iným orgánom, na ktorý príslušné orgány delegovali príslušnú zodpovednosť, alebo Komisiou.

Prístup účastníkov trhu, ktorí poskytujú energetické služby, musí byť založený na transparentných a nediskriminačných kritériách.

10. Na podniky, ktoré uzatvárajú zmluvy o energetickej efektívnosti, sa nevzťahujú požiadavky stanovené v odsekoch 1 a 2 tohto článku za predpokladu, že zmluvy o energetickej efektívnosti **pokrývajú nevyhnutné prvky systému energetickeho manažérstva a že tieto zmluvy** spĺňajú požiadavky stanovené v prílohe XV.
11. Na podniky, ktoré implementujú systém environmentálneho manažérstva, ktorý je certifikovaný nezávislým subjektom podľa príslušných európskych alebo **medzinárodných** noriem, sa nevzťahujú požiadavky stanovené v odsekoch 1 a 2 tohto článku za predpokladu, že dotknutý systém environmentálneho manažérstva zahŕňa energetický audit na základe minimálnych kritérií stanovených v prílohe VI.
12. Energetické audity môžu byť vykonávané samostatne alebo ako súčasť širšieho environmentálneho auditu. Členské štáty môžu požadovať, aby súčasťou energetického auditu bolo posúdenie technickej a ekonomickej uskutočniteľnosti napojenia sa na existujúcu alebo plánovanú sieť centralizovaného zásobovania teplom alebo chladom.

Členské štáty môžu bez toho, aby bolo dotknuté právo Únie v oblasti štátnej pomoci, zavádzať schémy stimulov a podpory na realizáciu odporúčaní vyplývajúcich z energetických auditov a podobných opatrení.

Článok 12

Dátové centrá

1. **Členské štáty vyžadujú, aby vlastníci a prevádzkovatelia dátových centier na ich území s nainštalovaným príkonom informačných technológií na úrovni najmenej 500 kW do 15. mája 2024 a následne každoročne verejne sprístupňovali informácie uvedené v prílohe VII s výnimkou informácií, na ktoré sa vzťahuje právo Únie a vnútroštátne právo v oblasti ochrany obchodného tajomstva a dôvernosti.**
2. **Odsek 1 sa nevzťahuje na dátové centrá používané na účely obrany a civilnej ochrany alebo na dátové centrá, ktoré poskytujú svoje služby s konečným cieľom výlučne v oblasti obrany a civilnej ochrany.**

3. *Komisia zriadi európsku databázu dátových centier, ktorá bude obsahovať informácie, ktoré v súlade s odsekom 1 oznámili príslušné dátové centrá. Táto európska databáza je verejne prístupná na súhrnnej úrovni.*
4. *Členské štáty nabádajú vlastníkov a prevádzkovateľov dátových centier na svojom území s nainštalovaným príkonom informačných technológií rovným alebo väčším ako 1 MW, aby zohľadňovali najlepšie postupy uvedené v najnovšej verzii európskeho kódexu správania pre energetickú efektívnosť dátových centier.*
5. *Komisia do 15. mája 2025 posúdi dostupné údaje o energetickej efektívnosti dátových centier, ktoré jej boli predložené podľa odsekov 1 a 3, a v úzkej spolupráci s relevantnými zainteresovanými stranami predloží Európskemu parlamentu a Rade správu, ku ktorej v prípade potreby pripojí legislatívne návrhy obsahujúce ďalšie opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti vrátane opatrení na stanovenie minimálnych výkonnostných noriem, ak aj posúdenie uskutočniteľnosti prechodu na sektor dátových centier s nulovými emisiami. V takýchto návrhoch sa môže stanoviť časový rámec, v ktorom musia existujúce dátové centrá splniť minimálne výkonnostné normy.*

Článok 13

Meranie zemného plynu

1. Členské štáty zabezpečia, aby sa v miere, v akej je to technicky možné, finančne rozumné a primerané k možným úsporám energie, poskytl koncovým odberateľom zemného plynu individuálne meradlá za konkurencieschopné ceny, ktoré presne zobrazujú skutočnú spotrebu energie koncových odberateľov a poskytujú informácie o skutočnej dobe využívania.

Takéto individuálne meradlo za konkurencieschopné ceny sa poskytne vždy:

- a) keď sa nahrádza existujúce meradlo, pokiaľ je to technicky možné alebo nákladovo efektívne so zreteľom na odhadované potenciálne dlhodobé úspory;
- b) pri zriadení nového pripojenia v novej budove alebo pri uskutočnení významnej obnovy budovy v zmysle smernice 2010/31/EÚ.

2. Ak sa v rozsahu, v akom členské štáty inštalujú inteligentné meracie systémy a zavádzajú inteligentné meradlá pre zemný plyn v súlade so smernicou 2009/73/ES:

- a) zabezpečia, aby meracie systémy poskytovali koncovým odberateľom informácie o skutočnej dobe používania a aby sa pri stanovení minimálneho rozsahu funkcií meradiel a povinností uložených účastníkom trhu plne brali do úvahy ciele energetickej efektívnosti a výhody pre koncových odberateľov;
- b) zaistia bezpečnosť inteligentných meradiel a dátovej komunikácie a súkromie koncových odberateľov v súlade s príslušným právom Únie v oblasti ochrany údajov a súkromia;
- c) požadujú, aby sa pri inštalácii inteligentných meradiel odberateľom poskytlo náležité poradenstvo a informácie, najmä o plnom potenciáli týchto meradiel, pokiaľ ide o spôsob odčítania hodnoty na meradle a monitorovanie spotreby energie.

Článok 14

Meranie v prípade vykurovania, chladenia a teplej úžitkovej vody

1. Členské štáty zabezpečia, aby sa koncovým odberateľom centralizovaného zásobovania teplom, centralizovaného zásobovania chladom a teplej úžitkovej vody poskytli meradlá za konkurencieschopné ceny, ktoré presne zobrazujú ich skutočnú spotrebu energie.
2. Ak sa teplo, chlad alebo teplá úžitková voda do budovy dodáva z centrálného zdroja, ktorý obsluhuje niekoľko budov, alebo zo systému centralizovaného zásobovania teplom alebo chladom, meradlo je nainštalované pri výmenníku tepla alebo na odbernom mieste.

Článok 15

Pomerové meranie a rozdelenie nákladov v prípade vykurovania, chladenia a teplej úžitkovej vody

1. V bytových domoch a vo viacúčelových budovách, ktoré majú centrálny zdroj tepla alebo chladu alebo ktoré sú napojené na systém centralizovaného zásobovania teplom alebo chladom, sa na meranie spotreby tepla, chladu alebo teplej úžitkovej vody jednotlivo pre každú jednotku v budove nainštalujú individuálne meradlá, ak je to technicky možné a nákladovo efektívne z hľadiska primeranosti vzhľadom na možné úspory energie.

Ak použitie individuálnych meradiel nie je technicky možné alebo meranie spotreby tepla v každej jednotke budovy nie je nákladovo efektívne, použijú sa individuálne pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov na meranie spotreby tepla na každom vykurovacom telese, pokiaľ daný členský štát nepreukáže, že inštalácia takýchto pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov by bola nákladovo neefektívna. V uvedených prípadoch sa môžu zvažovať alternatívne nákladovo efektívne spôsoby merania spotreby tepla. Každý členský štát jednoznačne stanoví a uverejní všeobecné kritériá, metodiky a postupy na stanovenie technickej neuskutočiteľnosti a nákladovej neefektívnosti.

2. V nových bytových domoch a v bytových častiach nových viacúčelových budov, ktoré sú vybavené centrálnym zdrojom tepla pre teplú úžitkovú vodu alebo sú napojené na systémy centralizovaného zásobovania teplom, sa bez ohľadu na odsek 1 prvý pododsek nainštalujú individuálne meradlá na teplú úžitkovú vodu.
3. Ak sú bytové domy alebo viacúčelové budovy napojené na centralizované zásobovanie teplom alebo chladom, alebo ak prevládajú vlastné spoločné systémy vykurovania alebo chladenia takýchto budov, členské štáty zabezpečia zavedenie transparentných a verejne dostupných vnútroštátnych pravidiel rozdeľovania nákladov na vykurovanie, chladenie a spotrebu teplej úžitkovej vody v týchto budovách s cieľom zabezpečiť transparentnosť a presnosť vyúčtovania individuálnej spotreby. Tieto pravidlá v príslušných prípadoch zahŕňajú usmernenia, ktoré sa týkajú spôsobu rozdeľovania nákladov na energiu využitú na:

- a) teplú úžitkovú vodu;
- b) teplo vyžarované zo zariadenia budovy a na účely vykurovania spoločných priestorov, ak sú schodiská a chodby vybavené vykurovacími telesami;
- c) vykurovanie alebo chladenie bytov.

Článok 16

Požiadavka diaľkového odpočtu

1. Na účely článkov 14 a 15 umožňujú novo nainštalované meradlá a pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov diaľkový odpočet. Uplatňujú sa podmienky technickej uskutočniteľnosti a nákladovej efektívnosti stanovené v článku 15 ods. 1.
2. Meradlá a pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov, ktoré neumožňujú diaľkový odpočet, ale sú už nainštalované, sa do 1. januára 2027 vybavlia funkciou diaľkového odpočtu alebo sa vymenia za zariadenia umožňujúce diaľkový odpočet s výnimkou prípadov, keď daný členský štát preukáže, že to nie je nákladovo efektívne.

Článok 17

Informácie o vyúčtovaní zemného plynu

1. Ak koncoví odberatelia nemajú inteligentné meradlá pre zemný plyn uvedené v smernici 2009/73/ES, členské štáty zabezpečia, aby informácie o vyúčtovaní spotreby zemného plynu boli spoľahlivé, presné a založené na skutočnej spotrebe v súlade s bodom 1.1 prílohy VIII, ak je to technicky možné a ekonomicky opodstatnené.

Túto povinnosť je možné splniť prostredníctvom systému pravidelného individuálneho odčítavania meradla koncovými odberateľmi, ktorí hodnoty na meradle oznámia dodávateľovi energie. Vyúčtovanie bude založené na odhade spotreby alebo paušálnej sadzbe len v prípade, keď koncový odberateľ nenahlási hodnotu na meradle za dané zúčtovacie obdobie.

2. Meradlá nainštalované v súlade so smernicou 2009/73/ES umožňujú poskytovanie presných informácií o vyúčtovaní založených na skutočnej spotrebe. Členské štáty zabezpečia, aby mali koncoví odberatelia možnosť jednoduchého prístupu k doplňujúcim informáciám o spotrebe v predchádzajúcich obdobiach, ktoré im umožnia podrobnú vlastnú kontrolu.

Doplňujúce informácie o histórii spotreby zahŕňajú:

- a) súhrnné údaje aspoň za tri predchádzajúce roky alebo za obdobie od nadobudnutia platnosti zmluvy o dodávke, ak je kratšie;
- b) podrobné údaje o čase používania v ktoromkoľvek dni, týždni, mesiaci a roku.

Údaje uvedené v druhom pododseku písm. a) zodpovedajú obdobiám, za ktoré boli poskytnuté pravidelné informácie o vyúčtovaní;

Údaje uvedené v druhom pododseku písm. b) sú pre koncových odberateľov dostupné cez internet alebo rozhranie meradla za obdobie minimálne 24 predchádzajúcich mesiacov alebo za obdobie od nadobudnutia platnosti zmluvy o dodávke, ak je kratšie.

3. Bez ohľadu na to, či boli inteligentné meradlá nainštalované, členské štáty:
- a) vyžadujú, aby sa informácie o vyúčtovaní za energiu a o histórii spotreby koncového odberateľa v prípade, že sú dostupné, sprístupnili na žiadosť koncového odberateľa poskytovateľovi energetických služieb, ktorého určil koncový odberateľ;
 - b) zabezpečia, aby sa koncovým odberateľom ponúkla možnosť elektronických informácií o vyúčtovaní a elektronických vyúčtovaní a aby koncoví odberatelia na požiadanie dostali jasné a zrozumiteľné vysvetlenie o tom, akým spôsobom bolo ich vyúčtovanie zostavené, a to najmä v prípade, ak vyúčtovania nie sú založené na skutočnej spotrebe;
 - c) zabezpečia, aby sa vo vyúčtovaní uviedli dostatočné informácie, ktoré poskytnú koncovým odberateľom komplexný prehľad o aktuálnych nákladoch na energiu v súlade s prílohou VIII;
 - d) môžu stanoviť na žiadosť koncového odberateľa, aby sa informácie uvádzané na týchto vyúčtovaniach nepovažovali za výzvu na úhradu; členské štáty v takýchto

prípadoch zabezpečia, aby dodávatelia zdrojov energie poskytovali pružné úpravy na účely samotnej úhrady;

- e) požadujú, aby sa informácie a odhady týkajúce sa nákladov na energiu poskytovali odberateľom na požiadanie včas a v ľahko zrozumiteľnom formáte, ktorý im umožní porovnať ponuky na rovnocennom základe.

Článok 18

Informácie o vyúčtovaní a spotrebe tepla, chladu a teplej úžitkovej vody

1. V prípade, že meradlá alebo pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov sú nainštalované, členské štáty zabezpečia, aby informácie o vyúčtovaní a spotrebe boli spoľahlivé, presné a založené na skutočnej spotrebe alebo na odpočte pomerového rozdeľovača vykurovacích nákladov v súlade s prílohou IX bodmi 1 a 2 pre všetkých konečných spotrebiteľov.

Ak tak stanoví členský štát, uvedenú povinnosť možno okrem prípadu pomerovo meranej spotreby založenej na pomerových rozdeľovačoch vykurovacích nákladov podľa článku 15 splniť systémom pravidelného individuálneho odčítavania meradla koncovým odberateľom alebo konečným spotrebiteľom, ktorý oznamuje hodnoty na meradle. Iba ak koncový odberateľ alebo konečný spotrebiteľ nenahlási hodnotu na meradle za dané zúčtovacie obdobie, je vyúčtovanie založené na odhade spotreby alebo paušálnej sadzbe.

2. Členské štáty:
 - a) vyžadujú, aby sa informácie o vyúčtovaní za energiu a o histórii spotreby alebo odpočty pomerového rozdeľovača vykurovacích nákladov konečných spotrebiteľov, ak sú dostupné, na požiadanie konečného spotrebiteľa sprístupnili poskytovateľovi energetických služieb, ktorého určil konečný spotrebiteľ;
 - b) zabezpečia, aby bola koncovým odberateľom ponúknutá možnosť elektronických informácií o vyúčtovaní a elektronického vyúčtovania;
 - c) zabezpečia, aby všetkým konečným spotrebiteľom boli v súlade s prílohou IX bodom 3 spolu s vyúčtovaním poskytnuté jasné a zrozumiteľné informácie;

- d) podporia kybernetickú bezpečnosť a zabezpečia ochranu súkromia a údajov konečných spotrebiteľov v súlade s uplatniteľným právom Únie.

Členské štáty môžu stanoviť, aby sa na žiadosť konečného odberateľa poskytnutie informácií o vyúčtovaní nepovažovalo za výzvu na úhradu. Členské štáty v takýchto prípadoch zabezpečia, aby boli ponúkané flexibilné spôsoby samotnej úhrady.

3. Členské štáty rozhodnú o tom, kto má byť zodpovedný za poskytovanie informácií uvedených v odseku 1 a 2 konečným spotrebiteľom bez priameho alebo individuálneho zmluvného vzťahu s dodávateľom energie.

Článok 19

Náklady na prístup k informáciám o meraní a vyúčtovaní spotreby zemného plynu

Členské štáty zabezpečia, aby koneční odberatelia dostávali všetky svoje vyúčtovania a informácie o vyúčtovaní spotreby energie bezplatne a aby koneční odberatelia mali vhodný a bezplatný prístup k svojim údajom o spotrebe.

Článok 20

Náklady na prístup k informáciám o meraní, vyúčtovaní a spotrebe tepla, chladu a teplej úžitkovej vody

1. Členské štáty zabezpečia, aby koneční spotrebiteľia dostávali všetky svoje vyúčtovania a informácie o vyúčtovaní spotreby energie bezplatne a aby koneční spotrebiteľia mali primeraný a bezplatný prístup k svojim údajom o spotrebe.
2. Bez ohľadu na odsek 1 tohto článku sa rozdelenie nákladov na informácie o vyúčtovaní individuálnej spotreby tepla, chladu a teplej úžitkovej vody v bytových domoch a viacúčelových budovách podľa článku 15 vykonáva na báze neziskovosti. Náklady spojené so zadaním uvedenej úlohy tretej strane, akou je napríklad poskytovateľ služby alebo miestny dodávateľ energie, pokrývajúce meranie, rozdelenie a vyúčtovanie skutočnej individuálnej spotreby v uvedených budovách, sa môžu preniesť na konečných spotrebiteľov, pokiaľ sú tieto náklady primerané.

3. Členské štáty môžu v záujme zabezpečenia primeraných nákladov na poskytovanie služieb pomerového merania podľa odseku 2 stimulovať hospodársku súťaž v uvedenom odvetví služieb prijatím vhodných opatrení, ako je napríklad odporúčanie alebo iná podpora využívania verejného obstarávania alebo využívania interoperabilných zariadení a systémov, ktoré uľahčujú zmenu poskytovateľa služieb.

KAPITOLA IV

INFORMOVANIE SPOTREBITEĽOV A POSILNENIE ICH POSTAVENIA

Článok 21

Základné zmluvné práva týkajúce sa vykurovania, chladenia a teplej úžitkovej vody

1. Členské štáty bez toho, aby boli dotknuté pravidlá Únie o ochrane spotrebiteľa, predovšetkým smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ⁴³ a smernica Rady 93/13/EHS⁴⁴, zabezpečia, aby sa koncovým odberateľom, a ak sú výslovne uvedení, aj konečným spotrebiteľom, udelili práva stanovené v odsekoch 2 až 9 tohto článku.
2. Koncoví odberatelia majú právo na zmluvu so svojim dodávateľom, v ktorej sa špecifikujú:
 - a) totožnosť, adresa a *kontaktné údaje* dodávateľa;
 - b) poskytované služby a *zahrnuté* úrovne kvality služieb;
 - c) typy služieb údržby *zahrnutých do zmluvy bez dodatočných poplatkov*;
 - d) prostriedky, ktorými možno získať aktuálne informácie o všetkých uplatniteľných tarifách, poplatkoch za údržbu a balíčkoch produktov alebo služieb;

⁴³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ z 25. októbra 2011 o právach spotrebiteľov, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 93/13/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 1999/44/ES a ktorou sa zrušuje smernica Rady 85/577/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES (Ú. v. EÚ L 304, 22.11.2011, s. 64).

⁴⁴ Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 21.4.1993, s. 29).

- e) trvanie zmluvy, podmienky obnovenia a ukončenia zmluvy a služieb vrátane produktov a služieb, ktoré s danými službami tvoria balíček, a či je povolené bezplatné ukončenie zmluvy;
- f) akékoľvek kompenzácie a dohody o vrátení peňazí, ktoré sa uplatňujú, keď sa nedosiahnu zmluvne dohodnuté úrovne kvality služieb vrátane nesprávneho alebo omeškaného vyúčtovania;
- g) metóda iniciovania postupu mimosúdneho urovnania sporu v súlade s článkom 22;
- h) informácie týkajúce sa práv spotrebiteľa vrátane informácií o postupoch vybavovania sťažností a všetkých informácií uvedených v tomto odseku, ktoré sa jasne uvádzajú na vyúčtovaní alebo na webovom sídle podniku a **zahŕňajú kontaktné údaje alebo odkaz na webové sídlo jednotného kontaktného miesta uvedeného v článku 22 ods. 3 písm. e)**;
- i) **kontaktné údaje umožňujúce odberateľovi identifikovať príslušné jednotné kontaktné miesta uvedené v článku 22 ods. 3 písm. a).**

Dodávateľské podmienky musia byť spravodlivé a musia sa poskytnúť koncovým odberateľom vopred. Informácie uvedené v tomto odseku sa poskytujú pred uzavretím alebo potvrdením zmluvy. Ak je zmluva uzavretá cez sprostredkovateľov, táto informácia sa takisto poskytne pred uzavretím zmluvy.

Koncovým odberateľom a konečným spotrebiteľom sa poskytne zhrnutie kľúčových zmluvných podmienok **vrátane cien a taríf** zrozumiteľným spôsobom a výstižnými a jednoduchými jazykovými prostriedkami.

Koncoví odberatelia dostanú kópiu zmluvy a jasné informácie, transparentným spôsobom, o uplatňovaných cenách a tarífach a o štandardných podmienkach prístupu k službám vykurovania, chladenia a teplej úžitkovej vody a ich využitvaniu.

Členské štáty rozhodnú o tom, kto má byť zodpovedný za poskytovanie informácií uvedených v tomto odseku konečným spotrebiteľom bez priameho alebo individuálneho zmluvného vzťahu s dodávateľom, a to na základe žiadosti, primeraným spôsobom a bezplatne.

3. Koncoví odberatelia sa primeraným spôsobom upovedomujú o akomkoľvek zámere zmeniť zmluvné podmienky. Dodávatelia svojim koncovým odberateľom transparentným a zrozumiteľným spôsobom priamo oznámia akékoľvek úpravy cien dodávok, ako aj dôvody a podmienky danej úpravy a jej rozsah, a to vo vhodnom čase najneskôr dva týždne a v prípade odberateľov v domácnostiach najneskôr mesiac pred tým, než úprava začne platiť. **Koncoví odberatelia bezodkladne informujú konečných spotrebiteľov o nových podmienkach.**
4. Dodávatelia musia koncovým odberateľom ponúknuť široký výber platobných metód. Takéto platobné metódy nesmú viesť k nenáležitej diskriminácii medzi odberateľmi. Akékoľvek rozdiely v poplatkoch súvisiace s platobnými metódami alebo systémami predplatného musia byť objektívne, nediskriminačné a primerané a nesmú presahovať priame náklady príjemcu platieb, ktoré mu vznikajú pri používaní konkrétnej platobnej metódy alebo systému predplatného v súlade s článkom 62 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2366⁴⁵.
5. Odberatelia v domácnostiach, ktorí majú prístup k systémom predplatného, nesmú byť v súlade s odsekom 4 znevýhodnení systémom predplatného.
6. Koncovým odberateľom a v **relevantných prípadoch** konečným spotrebiteľom **sa ponúkajú** spravodlivé a transparentné všeobecné podmienky, ktoré sa im musia poskytnúť zrozumiteľne a jednoznačne a ktoré nesmú obsahovať mimozmluvné prekážky uplatnenia zákazníckych práv, ako napríklad nadmernú zmluvnú dokumentáciu. Konečným spotrebiteľom sa na ich žiadosť musí poskytnúť prístup k týmto všeobecným podmienkam. Koncoví odberatelia a koneční spotrebiteľia musia byť chránení pred nečestnými alebo zavádzajúcimi predajnými praktikami. Koncovým odberateľom so zdravotným postihnutím sa poskytnú všetky relevantné informácie o ich zmluve s dodávateľom v prístupných formátoch.
7. Koncoví odberatelia a koneční spotrebiteľia majú právo na dobrý štandard služby a vybavovania sťažností zo strany svojich dodávateľov. Dodávatelia sťažnosti vybavujú jednoducho, spravodlivo a rýchlo.

⁴⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2366 z 25. novembra 2015 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia smernice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EÚ a nariadenie (EÚ) č. 1093/2010 a ktorou sa zrušuje smernica 2007/64/ES (Ú. v. EÚ L 337, 23.12.2015, s. 35).F

8. *Príslušné orgány zabezpečia presadzovanie opatrení na ochranu spotrebiteľov stanovených v tejto smernici. Príslušné orgány konajú nezávisle od akýchkoľvek trhových záujmov.*
9. *V prípade plánovaného odpojenia sa dotknutým koncovým odberateľom poskytnú náležité informácie o alternatívnych opatreniach v dostatočnom predstihu, najneskôr jeden mesiac pred plánovaným odpojením a bez dodatočných nákladov.*

Článok 22

Informovanie a zvyšovanie povedomia

1. Členské štáty, v *relevantných prípadoch* v *spolupráci s regionálnymi a miestnymi orgánmi*, zabezpečujú, aby informácie o dostupných opatreniach na zlepšenie energetickej efektívnosti, individuálnych opatreniach a finančných a právnych rámcoch boli transparentné, *dostupné* a šírili sa vo veľkom rozsahu všetkým relevantným účastníkom trhu, ako sú koncoví odberatelia, koneční spotrebiteľia, spotrebiteľské organizácie, zástupcovia občianskej spoločnosti, komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov, občianske energetické spoločenstvá, miestne a regionálne orgány, energetické agentúry, poskytovatelia sociálnych služieb, stavbári, architekti, inžinieri, environmentálni a energetickí audítori a subjekty inštalujúce prvky budov v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 9 smernice 2010/31/EÚ.
2. Členské štáty prijímú vhodné opatrenia na podporu a uľahčenie efektívneho využívania energie koncovými odberateľmi a konečnými spotrebiteľmi. Uvedené opatrenia sú súčasťou národných stratégií, ako sú integrované národné energetické a klimatické plány stanovené v nariadení (EÚ) 2018/1999 alebo dlhodobé stratégie obnovy budov zavedené v súlade s článkom 2a smernice 2010/31/EÚ.

Na účely tohto článku tieto opatrenia zahŕňajú škálu nástrojov a politík na podporu zmeny správania, ako sú:

- a) fiškálne stimuly;
- b) prístup k financiam, poukazom, grantom alebo dotáciám;

- c) *verejne podporované posúdenia spotreby energie a cielečné poradenské služby a podpora pre odberateľov v domácnostiach, najmä ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov a v uplatniteľných prípadoch ľudí žijúcich v sociálnom bývaní;*
- d) *cielené poradenské služby pre MSP a mikropodniky;*
- e) poskytovanie informácií ľuďom so zdravotným postihnutím v prístupnej forme;
- f) vzorové projekty;
- g) činnosti na pracovisku;
- h) činnosti odbornej prípravy;
- i) digitálne nástroje;
- j) *stratégie zapojenia.*

3. Na účely tohto článku opatrenia uvedené v odseku 2 ■ zahŕňajú **vytvorenie podporného rámca pre účastníkov trhu**, ako sú účastníci uvedení v odseku 1, a **to najmä na:**

- a) vytvorenie jednotných kontaktných miest alebo podobných mechanizmov na poskytovanie technického, administratívneho a finančného poradenstva a pomoci v otázkach energetickej efektívnosti, **ako sú energetické kontroly pre domácnosti, energetická obnova budov, informácie o výmene starých a neúčinných vykurovacích systémov za moderné a účinnejšie zariadenia** a zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov a **skladovania energie** v budovách pre koncových odberateľov a konečných spotrebiteľov, predovšetkým odberateľov v domácnostiach a iných malých odberateľov **vrátane MSP a mikropodnikov;**
- b) **spoluprácu so súkromnými subjektmi, ktoré poskytujú služby, ako sú energetické audity a posúdenia spotreby energie, riešenia financovania a vykonávanie energetickej obnovy;**
- c) komunikáciu o **nákladovo efektívnych a jednoduchých zmenách vo využívaní energie;**

- d) šírenie informácií o opatreniach energetickej efektívnosti a nástrojoch financovania;
- e) zabezpečenie jednotných kontaktných miest, ktoré majú koncovým odberateľom a konečným spotrebiteľom poskytovať všetky potrebné informácie o ich právach, uplatniteľnom práve a mechanizmoch urovnávania sporov, ktoré majú v prípade sporu k dispozícii; takéto jednotné kontaktné miesta môžu byť súčasťou všeobecných informačných miest pre spotrebiteľov.

4. Členské štáty na účely tohto článku zriadia v spolupráci s príslušnými orgánmi a prípadne súkromnými zainteresovanými stranami špecializované jednotné kontaktné miesta alebo podobné mechanizmy na poskytovanie technického, administratívneho a finančného poradenstva v otázkach energetickej efektívnosti. Tieto jednotné kontaktné miesta alebo podobné mechanizmy:

- a) *poskytujú domácnostiam, MSP, mikropodnikom a verejným subjektom poradenstvo a zrozumiteľné informácie o technických a finančných možnostiach a riešeniach;*
- b) *poskytujú komplexnú podporu všetkým domácnostiam, pričom osobitná pozornosť sa venuje domácnostiam postihnutým energetickou chudobou a budovám s najhoršou energetickou hospodárnosťou, ako aj akreditovaným spoločnostiam a inštalátorm poskytujúcim dodatočné služby prispôbené rôznym typológiám bývania a geografickému rozsahu a poskytujú podporu v rôznych fázach projektu modernizácie, a to aj s cieľom uľahčiť uplatňovanie minimálnych noriem energetickej hospodárnosti stanovených v právnych predpisoch Únie;*
- c) *poskytujú poradenstvo týkajúce sa spôsobov správania pri spotrebe energie.*

5. Špecializované jednotné kontaktné miesta a mechanizmy uvedené v odseku 4 v relevantných prípadoch:

- a) *poskytujú informácie o kvalifikovaných odborníkoch v oblasti energetickej efektívnosti;*
- b) *získavajú typologicky agregované údaje z projektov energetickej efektívnosti, vymieňajú si skúsenosti a sprístupňujú ich verejnosti;*

c) prepájajú potenciálne projekty s účastníkmi trhu, najmä projekty menšieho miestneho rozsahu.

Komisia na účely prvého pododseku písm. b) pomáha členským štátom s cieľom uľahčiť výmenu najlepších postupov a posilniť cezhraničnú spoluprácu v oblasti najlepších postupov.

6. ***Jednotné kontaktné miesta uvedené v odseku 5 ponúkajú špecializované služby pre ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov a ľudí žijúcich v domácnostiach s nízkym príjmom.***

Komisia poskytne členským štátom usmernenia na rozvoj týchto jednotných kontaktných miest v záujme vytvorenia harmonizovaného prístupu v celej Únii. V týchto usmerneniach sa podporí spolupráca medzi verejnými subjektmi, energetickými agentúrami a komunitne vedenými iniciatívami.

7. Členské štáty vytvoria vhodné podmienky pre účastníkov trhu, aby mohli koncovým odberateľom poskytovať primerané a ciele informácie a poradenstvo o energetickej efektívnosti, a to aj ľuďom postihnutým energetickou chudobou, zraniteľným odberateľom a v uplatniteľnom prípade ľuďom žijúcim v sociálnom bývaní, ***MSP a mikropodnikom.***
8. Členské štáty zabezpečia, aby koncoví odberatelia, koneční spotrebitelia, ľudia postihnutí energetickou chudobou, zraniteľní odberatelia a v uplatniteľnom prípade ľudia žijúci v sociálnom bývaní mali prístup k jednoduchým, spravodlivým, transparentným, nezávislým, účinným a efektívnym mechanizmom na mimosúdne urovnávanie sporov týkajúcich sa práv a povinností stanovených v tejto smernici, a to prostredníctvom nezávislého mechanizmu, ako je ombudsman pre otázky energetiky alebo orgán spotrebiteľov, alebo prostredníctvom regulačného orgánu. Ak je koncový odberateľ spotrebiteľom v zmysle vymedzenia v článku 4 ods. 1 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/11/EÚ⁴⁶, takéto mechanizmy mimosúdneho urovnávania sporov musia spĺňať požiadavky uvedenej smernice. ***Na tento účel sa môžu použiť mechanizmy mimosúdneho urovnávania sporov, ktoré už existujú v členských štátoch, za predpokladu, že sú rovnako účinné.***

Členské štáty v prípade potreby zabezpečia, aby subjekty alternatívneho urovnávania sporov spolupracovali v snahe poskytnúť jednoduché, spravodlivé, transparentné, nezávislé, účinné a efektívne mechanizmy mimosúdneho urovnávania sporov v prípade sporov súvisiacich s produktmi alebo službami viazanými na akékoľvek produkty alebo

⁴⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/11/EÚ z 21. mája 2013 o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov, ktorou sa mení nariadenie (ES) č. 2006/2004 a smernica 2009/22/ES (smernica o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov) (Ú. v. EÚ L 165, 18.6.2013, s. 63).

služby, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tejto smernice, alebo tvoriace s nimi jeden balíček.

Účasť podnikov na mechanizmoch mimosúdneho urovnávania sporov pre odberateľov v domácnostiach je povinná, pokiaľ členský štát Komisii nepreukáže, že iné mechanizmy sú rovnako účinné.

9. Členské štáty bez toho, aby boli dotknuté základné princípy ich právnej úpravy v oblasti vlastníctva a prenájmu, prijímú potrebné opatrenia na odstránenie regulačných a neregulačných prekážok energetickej efektívnosti, pokiaľ ide o rozdielnosť motivácie vlastníkov a nájomníkov alebo vlastníkov budov alebo jednotiek budov s cieľom zabezpečiť, aby tieto subjekty neboli odrádzané od uskutočňovania investícií na zlepšenie efektívnosti, ktoré by inak uskutočnili, z dôvodu, že individuálne nezískajú všetky prínosy, alebo, že neexistujú pravidlá na rozdelenie nákladov a prínosov medzi tieto subjekty.

Opatrenia na odstránenie takýchto prekážok môžu zahŕňať poskytovanie stimulov, zrušenie alebo zmenu právnych alebo regulačných ustanovení, prijatie usmernení a výkladových oznámení, zjednodušenie administratívnych postupov vrátane vnútroštátnych pravidiel a opatrení regulujúcich rozhodovacie procesy v nehnuteľnostiach s viacerými vlastníkmi a **možnosť využiť možnosti financovania treťou stranou**. Opatrenia môžu byť kombinované s poskytovaním vzdelávania, odbornej prípravy a konkrétnych informácií a technickej pomoci v oblasti energetickej efektívnosti účastníkom trhu, ako sú uvedení v odseku 1.

Členské štáty prijímajú primerané opatrenia na podporu viacstranného dialógu medzi **relevantnými partnermi, ako sú miestne a regionálne orgány, sociálni partneri**, organizácie vlastníkov a nájomníkov, spotrebiteľské organizácie, **distribútori energie alebo maloobchodné energetické spoločnosti, spoločnosti poskytujúcich energetické služby**, komunity vyrábajúce energiu z **obnoviteľných zdrojov, občianske energetické spoločenstvá**, verejné orgány a agentúry, so zámerom vypracovať návrhy spoločne akceptovaných opatrení, stimulov a usmernení týkajúcich sa rozdielnej motivácie vlastníkov a nájomníkov alebo vlastníkov budov alebo jednotiek budov.

Každý členský štát nahlási takéto prekážky a vykonané opatrenia vo svojej dlhodobej stratégii obnovy budov zavedenej podľa článku 2a smernice 2010/31/EÚ a nariadenia (EÚ) 2018/1999.

10. Komisia nabáda na to, aby sa vymieňali a vo veľkej miere šíрили informácie o osvedčených postupoch a metodikách v oblasti energetickej efektívnosti, a *poskytuje technickú pomoc* na zmierňovanie rozdielnej motivácie v členských štátoch.

Článok 23

Partnerstvá v oblasti energetickej efektívnosti

1. *Komisia do ... [12 mesiacov po dni nadobudnutia účinnosti tejto smernice] posúdi, či sa existujúce partnerstvá venujú otázke energetickej efektívnosti. Ak z tohto posúdenia vyplynie, že existujúce partnerstvá sa otázke energetickej efektívnosti nevenujú dostatočne, Komisia zriadi partnerstvá v oblasti energetickej efektívnosti na úrovni Únie špecifické pre jednotlivé odvetvia inkluzívnym a reprezentatívnym spôsobom spojením kľúčových zainteresovaných strán vrátane sociálnych partnerov v odvetviach, ako sú informačné a komunikačné technológie, doprava, financovanie a stavebníctvo, pričom pre chýbajúce sektory vytvorí subpartnerstvá.*

Komisia v prípade zriadenia partnerstva vymenuje v relevantných prípadoch pre každé sektorovo špecifické partnerstvo Únie v oblasti energetickej efektívnosti predsedu.

2. *Cieľom partnerstiev uvedených v odseku 1 je uľahčiť dialógy medzi relevantnými aktérmi o klimatickom a energetickom prechode a povzbudzovať odvetvia, aby vypracovali plány energetickej efektívnosti s cieľom zmapovať dostupné opatrenia a technologické možnosti na dosiahnutie úspor energie, pripraviť sa na energiu z obnoviteľných zdrojov a dekarbonizovať odvetvia.*

Takéto plány by boli cenným prínosom pri pomoci odvetviám, pokiaľ ide o plánovanie investícií potrebných na dosiahnutie cieľov tejto smernice a nariadenia (EÚ) 2021/1119, ako aj pri uľahčovaní cezhraničnej spolupráce medzi aktérmi s cieľom posilniť vnútorný trh.

Článok 24

Posilnenie postavenia a ochrana zraniteľných odberateľov a zmiernovanie energetickej chudoby

1. **Bez toho, aby boli dotknuté ich vnútroštátne hospodárske a sociálne politiky a ich povinnosti vyplývajúce z práva Únie**, prijímú členské štáty primerané opatrenia na posilnenie postavenia a ochranu ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov, **Ľudí v domácnostiach s nízkym príjmom** a v uplatniteľnom prípade ľudí žijúcich v sociálnom bývaní.

Členské štáty pri vymedzení pojmu zraniteľný odberateľ podľa článku 3 ods. 3 smernice 2009/73/ES a článku 28 ods. 1 smernice (EÚ) 2019/944 zohľadnia konečných spotrebiteľov.

2. **Bez toho, aby boli dotknuté ich vnútroštátne hospodárske a sociálne politiky a ich povinnosti vyplývajúce z práva Únie**, a so zámerom zmierniť energetickú chudobu vykonajú členské štáty opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti a súvisiacej ochrany spotrebiteľa alebo informačné opatrenia, predovšetkým opatrenia stanovené v článku 8 ods. 3 a článku 22 tejto smernice, a to prioritne u ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov, **Ľudí v domácnostiach s nízkym príjmom** a v uplatniteľnom prípade ľudí žijúcich v sociálnom bývaní. **Tieto opatrenia sa monitorujú a nahlasujú v rámci existujúcich nahlasovacích povinností stanovených v článku 24 nariadenia (EÚ) 2018/1999.**

3. Členské štáty v **relevantných prípadoch** na podporu ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov, **Ľudí v domácnostiach s nízkym príjmom** a v uplatniteľnom prípade ľudí žijúcich v sociálnom bývaní:

- a) vykonajú opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti so zámerom zmierniť distribučné účinky z iných politík a opatrení, ako sú daňové opatrenia vykonávané v súlade s článkom 10 tejto smernice, alebo z obchodovania s emisiami v odvetví budov a dopravy v súlade so smernicou 2003/87/ES;

- b) čo najlepším spôsobom využijú verejné financovanie dostupné na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni vrátane prípadných finančných príspevkov, ktoré členské štáty dostávajú zo Sociálno-klimatického fondu podľa článkov 9 a 14 nariadenia (EÚ) 2023/955 a príjmov z aukcií kvót v rámci obchodovania s emisnými kvótami podľa systému EU ETS v súlade so smernicou 2003/87/ES na investície do opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti ako prioritných opatrení;
- c) realizujú skoré investície do opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti orientované do budúca pred tým, než sa prejavia distribučné účinky iných politík a opatrení;
- d) podporia technickú pomoc a zavádzanie podporných možností financovania a finančných nástrojov, ako sú schémy financovania prostredníctvom účtov za energie, miestne rezervy na úverové straty, záručné fondy, fondy zamerané na hĺbkovú obnovu a obnovu s minimálnymi energetickými ziskami;
- e) podporia technickú pomoc pre sociálnych aktérov na podporu aktívnej účasti zraniteľných odberateľov na trhu s energiou a pozitívne zmeny v ich spôsobe správania sa pri spotrebe energie;
- f) zabezpečia prístup k financiám, grantom alebo dotáciám viazaným na minimálne energetické zisky a ***uľahčia tak prístup k cenovo dostupným bankovým úverom alebo špecializovaným úverovým linkám.***

4. Členské štáty zriadia sieť expertov z rôznych odvetví, ako je zdravotníctvo, stavebníctvo a sociálne odvetvia, ktorej úlohou bude vypracovať stratégie na podporu miestnych a národných aktérov s rozhodovacími právomocami pri vykonávaní opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti a ***nástrojov technickej pomoci a financovania zameraných na zmiernenie*** energetickej chudoby, alebo touto úlohou poveria už existujúcu sieť. Členské štáty sa usilujú zabezpečiť, aby v zložení siete expertov bolo zaručené vyvážené zastúpenie mužov a žien a aby odrážala názory ***všetkých ľudí*** .

Členské štáty môžu sieť expertov zveriť ***poskytovanie poradenstva, pokiaľ ide o:***

- a) ■ vnútroštátne vymedzenie pojmov energetická chudoba, energeticky chudobní a zraniteľní odberatelia vrátane konečných spotrebiteľov, a súvisiace ukazovatele a kritériá;

- b) **vypracovanie alebo zlepšenie** relevantných ukazovateľov a dátových súborov týkajúcich sa otázky energetickej chudoby, ktoré by sa mali používať a nahlasovať;
- c) ■ metódy a opatrenia, ktorými sa zaručí cenová dostupnosť **životných nákladov**, podpora neutrality nákladov na bývanie alebo spôsoby, ktorými sa zaručí, že z verejných finančných prostriedkov investovaných do opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti bude plynúť prospech tak vlastníkom, ako aj nájomníkom budov a jednotiek budov, predovšetkým vzhľadom na ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov, ľudí v domácnostiach s nízkym príjmom a v uplatniteľnom prípade ľudí žijúcich v sociálnom bývaní;
- d) ■ opatrenia na zabránenie situáciám, keď sú konkrétne skupiny viac postihnuté alebo vystavené väčšiemu riziku postihnutia energetickou chudobou alebo náchylnejšie podliehať nepriaznivým vplyvom energetickej chudoby ■, napríklad z **dôvodu ich príjmu, rodovej príslušnosti, zdravotného stavu, príslušnosti k určitej menšine a demografických ukazovateľov**, alebo opatrenia na nápravu takýchto situácií.

KAPITOLA V

EFEKTÍVNOSŤ DODÁVKY ENERGIE

Článok 25

Posudzovanie a plánovanie vykurovania a chladenia

1. Každý členský štát ako súčasť svojho integrovaného národného energetického a klimatického *plánu a jeho aktualizácií* podľa nariadenia (EÚ) 2018/1999 postúpi Komisii komplexné posúdenie vykurovania a chladenia. Uvedené komplexné posúdenie musí obsahovať informácie stanovené v prílohe X k tejto smernici a priloží sa k nemu posúdenie vykonané podľa článku 15 ods. 7 smernice (EÚ) 2018/2001.
2. Členské štáty zabezpečia, aby *zainteresované strany, ktorých sa komplexné posúdenie uvedené v odseku 1 týka*, dostali príležitosť podieľať sa na vypracovaní plánov vykurovania a chladenia, komplexného posúdenia, ako aj politik a opatrení, *pričom zabezpečia, aby príslušné orgány nesprístupňovali alebo neuverejňovali obchodné tajomstvá, ktoré boli za obchodné tajomstvo označené*.
3. Členské štáty na účely komplexného posúdenia uvedeného v odseku 1 vykonajú analýzu nákladov a prínosov vzťahujúcu sa na ich územie na *základe* klimatických podmienok, ekonomickej realizovateľnosti a technickej vhodnosti. Prostredníctvom analýzy nákladov a prínosov možno určiť najlepšie riešenia z hľadiska efektívnosti využívania zdrojov a nákladovej efektívnosti na uspokojenie potrieb v oblasti vykurovania a chladenia, *zohľadňujúc pritom zásadu prvoradosti energetickej efektívnosti*. Uvedená analýza nákladov a prínosov môže byť súčasťou environmentálneho posudzovania podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/42/ES⁴⁷.

⁴⁷ Smernica 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie (Ú. v. ES L 197, 21.7.2001, s. 30).

Členské štáty určia príslušné orgány zodpovedné za vykonanie analýzy nákladov a prínosov, poskytnú podrobné metodiky a predpoklady v súlade s prílohou XI a stanovujú a uverejnia postupy vykonávania ekonomickej analýzy.

4. V prípade, že sa komplexným posúdením uvedeným v odseku 1 tohto článku a analýzou uvedenou v odseku 3 tohto článku identifikuje potenciál uplatňovania vysokoúčinnnej kombinovanej výroby a/alebo účinného centralizovaného zásobovania teplom a chladom z **odpadového tepla**, ktorých prínosy prevyšujú náklady, členské štáty prijímajú primerané opatrenia na rozvoj účinnej infraštruktúry centralizovaného zásobovania teplom a chladom, na **stimuláciu rozvoja zariadení na využívanie odpadového tepla, a to aj v priemysle**, a/alebo na zohľadnenie rozvoja vysokoúčinnnej kombinovanej výroby a využívania vykurovania a chladenia z odpadového tepla a obnoviteľných zdrojov energie v súlade s odsekom 1 tohto článku a s článkom 26 ods. 7 a 9.

Ak sa komplexným posúdením uvedeným v odseku 1 tohto článku a analýzou uvedenou v odseku 3 tohto článku neidentifikuje potenciál, ktorého prínosy prevyšujú náklady vrátane administratívnych nákladov na vykonanie analýzy nákladov a prínosov uvedenej v článku 26 ods. 7, dotknutý členský štát, v **relevantných prípadoch spolu s miestnymi a regionálnymi orgánmi**, môže vyňať zariadenia z požiadaviek stanovených v odsekoch 1 a 3 tohto článku.

5. Členské štáty prijímajú politiky a opatrenia, ktoré zabezpečia, že sa zrealizuje potenciál identifikovaný v komplexnom posúdení vykonanom podľa odseku 1. Tieto politiky a opatrenia zahŕňajú aspoň prvky stanovené v prílohe X. Každý členský štát tieto politiky a opatrenia oznamuje v rámci aktualizácie svojich integrovaných národných energetických a klimatických plánov predkladaných v súlade s článkom 14 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2018/1999, svojho následného integrovaného národného energetického a klimatického plánu oznamovaného podľa článku 3 a článkov 7 až 12 uvedeného nariadenia a v rámci príslušných národných energetických a klimatických správ o pokroku predkladaných v súlade s uvedeným nariadením.
6. Členské štáty **zabezpečia**, aby regionálne a miestne orgány ▀ vypracovali miestne plány vykurovania a chladenia aspoň v obciach s celkovým počtom obyvateľov vyšším ako **45 000**. Uvedené plány by mali minimálne:

- a) vychádzať z informácií a údajov poskytnutých v komplexnom posúdení vykonanom podľa odseku 1 a obsahovať odhady a mapovanie potenciálu na zvýšenie energetickej efektívnosti, a to aj prostredníctvom *prípravenosti nízko teplotného diaľkového vykurovania, vysoko účinnej kombinovanej výroby*, využívania odpadového tepla a energie z obnoviteľných zdrojov vo vykurovaní a chladení v predmetnej oblasti;
- b) *byť v súlade so zásadou prvoradosti energetickej efektívnosti;*
- c) zahŕňať stratégiu využitia identifikovaného potenciálu podľa písmena a);
- d) byť zostavené za účasti všetkých relevantných regionálnych alebo miestnych zainteresovaných strán a zabezpečovať účasť širokej verejnosti *vrátane prevádzkovateľov miestnej energetickej infraštruktúry;*
- e) *zohľadňovať relevantnú existujúcu energetickú infraštruktúru;*
- f) zohľadňovať spoločné potreby miestnych komunít a viacerých miestnych alebo regionálnych administratívnych jednotiek alebo regiónov;
- g) *posúdiť úlohu energetických komunít a spoločenstiev a iných iniciatív vedených spotrebiteľmi, ktoré môžu aktívne prispieť k realizácii miestnych projektov vykurovania a chladenia;*
- h) *zahŕňať analýzu vykurovacích a chladiacich zariadení a systémov v miestnych fondoch budov, berúc pritom do úvahy potenciál opatrení energetickej efektívnosti v danej oblasti a venujúc sa budovám vykazujúcim najhoršie výsledky a potrebám zraniteľných domácností;*
- i) *posudzovať, ako financovať realizáciu politik a opatrení, a identifikovať finančné mechanizmy, ktoré spotrebiteľom umožnia prechod na vykurovanie a chladenie z obnoviteľných zdrojov;*
- j) zahŕňať *trajektóriu na dosiahnutie cieľov plánov v súlade s klimatickou neutralitou* a monitorovanie pokroku pri vykonávaní identifikovaných politik a opatrení;

- k) mať za cieľ výmenu starých a neefektívnych vykurovacích a chladiacich zariadení vo verejných subjektoch za vysoko účinné alternatívy s cieľom postupne vyradiť fosílnu palivá;*
- l) posudzovať potenciálnu synergiu s plánmi susedných regionálnych alebo miestnych orgánov s cieľom podporiť spoločné investície a nákladovú efektívnosť.*

Členské štáty zabezpečia, aby *všetky príslušné strany vrátane* verejných a *súkromných zainteresovaných strán* mali príležitosť podieľať sa na vypracovaní plánov vykurovania a chladenia, komplexného posúdenia uvedeného v odseku 1, ako aj politik a opatrení uvedených v odseku 5.

Na tento účel členské štáty zostavia odporúčania na podporu regionálnych a miestnych orgánov pri vykonávaní politik a opatrení zameraných na energeticky efektívne vykurovanie a chladenie založené na energii z obnoviteľných zdrojov na regionálnej a miestnej úrovni s využitím identifikovaného potenciálu. Členské štáty podporujú regionálne a miestne orgány v čo najväčšej možnej miere a akýmikoľvek prostriedkami vrátane schém finančnej a technickej podpory. *Členské štáty zabezpečia, aby plány vykurovania a chladenia boli v súlade s ostatnými miestnymi požiadavkami na plánovanie v oblasti klímy, energetiky a životného prostredia, s cieľom vyhnúť sa administratívnejmu zat'azeniú miestnych a regionálnych orgánov a podporiť efektívne vykonávanie plánov.*

Miestne plány vykurovania a chladenia môže spoločne vykonávať skupina viacerých susediacich miestnych orgánov za predpokladu, že existuje vhodný geografický a administratívny kontext, ako aj vhodná infraštruktúra vykurovania a chladenia.

Miestne plány vykurovania a chladenia posudzuje príslušný orgán a v prípade potreby sa v súvislosti s nimi prijímajú vhodné vykonávacie opatrenia.

Článok 26

Dodávky vykurovania a chladenia

1. S cieľom **zabezpečiť efektívnejšiu spotrebu** primárnej energie a **zvýšiť** podiel energie z obnoviteľných zdrojov v dodávkach vykurovania a chladenia, **ktoré vstupujú do siete**, musí systém účinného centralizovaného zásobovania teplom a chladom spĺňať tieto kritériá:
 - a) do 31. decembra **2027** systém využíva aspoň 50 % energie z obnoviteľných zdrojov, 50 % odpadového tepla, 75 % tepla z kombinovanej výroby alebo 50 % kombinácie energie a tepla z týchto zdrojov;
 - b) od 1. januára **2028** systém využíva aspoň 50 % energie z obnoviteľných zdrojov, 50 % **odpadového tepla, 50 % energie z obnoviteľných zdrojov a** odpadového tepla, 80 % tepla z vysokoúčinnnej kombinovanej výroby alebo aspoň kombináciu takej tepelnej energie vstupujúcej do siete, pričom podiel energie z obnoviteľných zdrojov predstavuje aspoň 5 % a celkový podiel energie z obnoviteľných zdrojov, odpadového tepla a tepla z vysokoúčinnnej kombinovanej výroby predstavuje aspoň 50 %;
 - c) od 1. januára 2035 systém využíva aspoň 50 % energie z obnoviteľných zdrojov, **50 % odpadového tepla alebo 50 % energie z obnoviteľných zdrojov** a odpadového tepla, **alebo systém**, v ktorom **celkový** podiel energie z obnoviteľných zdrojov, **odpadového tepla alebo tepla z vysokoúčinnnej kombinovanej výroby** predstavuje aspoň 80 % a **zároveň celkový podiel energie z obnoviteľných zdrojov alebo odpadového tepla predstavuje aspoň 35 %**;
 - d) od 1. januára **2040** systém využíva aspoň 75 % energie z obnoviteľných zdrojov, **75 % odpadového tepla alebo 75 % energie z obnoviteľných zdrojov** a odpadového tepla, alebo systém **využíva aspoň 95 % energie z obnoviteľných zdrojov, odpadového tepla a tepla z vysokoúčinnnej kombinovanej výroby, pričom zároveň celkový podiel energie z obnoviteľných zdrojov alebo odpadového tepla** predstavuje aspoň 35 %;

- e) *od 1. januára 2045 systém využíva aspoň 75 % energie z obnoviteľných zdrojov, 75 % odpadového tepla alebo 75 % energie z obnoviteľných zdrojov a odpadového tepla;*
- f) *od 1. januára 2050 systém využíva len energiu z obnoviteľných zdrojov, len odpadové teplo alebo len kombináciu energie z obnoviteľných zdrojov a odpadového tepla.*
2. *Členské štáty si môžu ako alternatívu ku kritériám stanoveným v odseku 1 tohto článku zvoliť aj kritériá výkonnosti v oblasti udržateľnosti založené na množstve emisií skleníkových plynov zo systému centralizovaného zásobovania teplom a chladom na jednotku tepla alebo chladu dodaného odberateľom, pričom zohľadnia opatrenia vykonané na splnenie povinnosti podľa článku 24 ods. 4 smernice (EÚ) 2018/2001. Pri výbere týchto kritérií má mať účinný systém centralizovaného zásobovania teplom a chladom nasledujúce maximálne množstvo emisií skleníkových plynov na jednotku tepla alebo chladu dodaného odberateľom:*
- a) *do 31. decembra 2025: 200 gramov/kWh;*
- b) *od 1. januára 2026: 150 gramov/kWh;*
- c) *od 1. januára 2035: 100 gramov/kWh;*
- d) *od 1. januára 2045: 50 gramov/kWh;*
- e) *od 1. januára 2050: 0 gramov/kWh.*
3. *Členské štáty sa môžu rozhodnúť uplatňovať kritériá emisií skleníkových plynov na jednotku tepla alebo chladu v ktoromkoľvek danom období uvedenom v odseku 2 písm. a) až e) tohto článku. Ak sa tak rozhodnú, oznámia to Komisii do ... [tri mesiace po dni nadobudnutia účinnosti tejto smernice], pokiaľ ide o obdobie uvedené v odseku 2 písm. a) tohto článku, a najmenej šesť mesiacov pred začiatkom príslušných období uvedených v odseku 2 písm. b) až e) tohto článku. Takéto oznámenie zahŕňa opatrenia vykonané na splnenie povinnosti podľa článku 24 ods. 4 smernice (EÚ) 2018/2001, pokiaľ už neboli oznámené v rámci poslednej aktualizácie ich národného energetického a klimatického plánu.*

4. *Aby sa systém centralizovaného zásobovania teplom a chladom, ktorý sa buduje alebo ktorého dodávkové jednotky sa významne obnovujú, považoval za účinný, členské štáty zabezpečia*, aby spĺňal kritériá stanovené v odseku 1 alebo 2 platné v čase, keď začína svoju prevádzku alebo v nej po obnove pokračuje. Členské štáty navyše zabezpečia, aby pri budovaní systému centralizovaného zásobovania teplom a chladom alebo *pri významnej obnove jeho dodávkových jednotiek*:
- a) nedošlo k zvýšeniu miery používania fosílnych palív iných než zemný plyn v existujúcich zdrojoch tepla v porovnaní s ročnou spotrebou, ktorá sa stanoví ako priemer za predchádzajúce tri kalendárne roky úplnej prevádzky pred obnovou; a
 - b) ak sa systém vybuduje alebo významne obnoví do roku 2030, žiadne nové zdroje tepla v tomto systéme nevyužívali fosílnu palivá s výnimkou zemného plynu.
5. Členské štáty zabezpečia, aby od 1. januára 2025 a potom každých päť rokov prevádzkovatelia všetkých existujúcich systémov centralizovaného zásobovania *teplom a chladom* s celkovým výstupom tepla a chladu prekračujúcim 5 MW a ktoré nespĺňajú kritériá stanovené v odseku 1 písm. b) až e), vypracovali plán na *zabezpečenie efektívnejšej spotreby* primárnej energie, *zníženie distribučných strát* a *zvýšenie podielu* energie z obnoviteľných zdrojov v *dodávke tepla a chladu*. Plán má obsahovať opatrenia na splnenie kritérií stanovených v odseku 1 písm. b) až e) a musí ho schváliť príslušný orgán.
6. *Členské štáty zabezpečia, aby dátové centrá s celkovým menovitým energetickým vstupom prekračujúcim 1 MW využívali odpadové teplo alebo iné aplikácie na rekuperáciu odpadového tepla, pokiaľ nepreukážu, že to nie je technicky alebo ekonomicky uskutočniteľné v súlade s posúdením uvedeným v odseku 7.*
7. Členské štáty s cieľom posúdiť ekonomickú realizovateľnosť zvyšovania energetickej efektívnosti dodávok vykurovania a chladenia zabezpečia, aby sa vykonala analýza nákladov a prínosov na úrovni jednotlivých zariadení v súlade s prílohou XI v prípade, ak sú novo plánované alebo významne obnovené tieto zariadenia:

- a) tepelné zariadenie na výrobu elektriny s celkovým priemerným ročným energetickým vstupom prekračujúcim **10 MW** s cieľom posúdiť náklady a prínosy spojené so zabezpečením prevádzky tohto zariadenia ako zariadenia vysokoúčinnnej kombinovanej výroby;
- b) priemyselné zariadenie s celkovým priemerným ročným energetickým vstupom prekračujúcim **8 MW** s cieľom posúdiť využívanie odpadového tepla v predmetnej lokalite a mimo nej;
- c) servisné zariadenie s celkovým priemerným ročným energetickým vstupom prekračujúcim **7 MW**, ako sú zariadenia na úpravu odpadovej vody a zariadenia LNG, s cieľom posúdiť využívanie odpadového tepla v predmetnej lokalite a mimo nej;
- d) dátové centrum s celkovým menovitým energetickým vstupom prekračujúcim **1 MW** s cieľom posúdiť ***analýzu nákladov a prínosov okrem iného vrátane technickej uskutočniteľnosti, nákladovej efektívnosti, vplyvu na energetickú efektívnosť a miestny dopyt po teple vrátane sezónnych výkyvov*** používania odpadového tepla na uspokojenie ekonomicky zdôvodneného dopytu, ako aj napojenia daného zariadenia k sieti centralizovaného zásobovania teplom alebo účinného systému centralizovaného zásobovania chladom na základe obnoviteľných zdrojov energie alebo k ***iným aplikáciám na rekuperáciu odpadového tepla***.

V analýze uvedenej v prvom pododseku písm. d) sa zväžia riešenia chladiacich systémov, ktoré umožňujú odvádzanie alebo zachytávanie odpadového tepla pri využiteľnej teplotnej úrovni s minimálnymi podpornými energetickými vstupmi.

Členské štáty sa v prípade novo plánovaných alebo obnovovaných zariadení usilujú odstrániť prekážky využívania odpadového tepla a poskytujú podporu pre využívanie odpadového tepla.

Inštalácia vybavenia na zachytávanie oxidu uhličitého produkovaného spaľovacím zariadením s cieľom geologicky ho uložiť v súlade so smernicou 2009/31/ES sa nepovažuje za obnovu na účely písmen b) a c) tohto odseku.

Členské štáty požadujú, aby sa analýza nákladov a prínosov vykonala v spolupráci so spoločnosťami zodpovednými za prevádzku daného zariadenia.

8. Členské štáty môžu z uplatňovania odseku 7 vyňať:
- a) špičkové a záložné zariadenia na výrobu elektriny, pri ktorých sa plánuje prevádzka pod 1 500 prevádzkových hodín ročne ako kľzavý priemer za obdobie piatich rokov, pričom sa bude vychádzať z postupu overovania stanoveného členským štátom, ktorý zabezpečí, aby sa toto kritérium na udelenie výnimky splnilo;
 - b) zariadenia, ktoré je potrebné umiestniť blízko geologického úložiska schváleného podľa smernice 2009/31/ES;
 - c) dátové centrá, ktorých odpadové teplo sa využíva alebo sa využije v sieti centralizovaného zásobovania teplom alebo priamo na vykurovanie priestorov, prípravu teplej úžitkovej vody v domácnosti alebo na iné použitia v budove alebo skupine budov **alebo zariadení**, kde sa nachádza.

Členské štáty môžu tiež stanoviť hraničné hodnoty pre vyňatie jednotlivých zariadení z uplatňovania odseku 7 písm. c) a d) vyjadrené množstvom dostupného využiteľného odpadového tepla, dopytom po teple alebo vzdialenosťou medzi priemyselnými zariadeniami a sieťami centralizovaného zásobovania teplom.

Členské štáty oznámia Komisii výnimky prijaté podľa tohto odseku.

9. Členské štáty prijímú kritériá udeľovania povolení uvedené v článku 8 smernice (EÚ) 2019/944 alebo rovnocenné povoloľovacie kritériá, aby:
- a) zohľadnili výsledky komplexného posúdenia uvedeného v článku 25 ods. 1;
 - b) zabezpečili splnenie požiadaviek stanovených v odseku 7;
 - c) zohľadnili výsledky analýzy nákladov a prínosov uvedenej v odseku 7.

10. Členské štáty môžu vyňať jednotlivé zariadenia z povinnosti vyplývajúcej z kritérií udeľovania povolení alebo rovnocenných povoľovacích kritérií uvedených v odseku 9 zrealizovať možnosti, ktorých prínosy prevyšujú náklady, ak na to existujú naliehavé právne dôvody, dôvody týkajúce sa vlastníctva alebo finančné dôvody. Dotknuté členské štáty v uvedených prípadoch predložia Komisii odôvodnené rozhodnutie, a to do troch mesiacov od prijatia uvedeného rozhodnutia. Komisia môže vydať k danému rozhodnutiu stanovisko do troch mesiacov od jeho doručenia.
11. Odseky 7, 8, 9 a 10 tohto článku sa uplatňujú na zariadenia, na ktoré sa vzťahuje smernica 2010/75/EÚ, bez toho, aby boli dotknuté požiadavky stanovené v uvedenej smernici.
12. Členské štáty zbierajú informácie o analýzach nákladov a prínosov vykonaných v súlade s odsekom 7 písm. a) až d). Uvedené informácie by mali obsahovať aspoň údaje o dostupných množstvách dodaného tepla a parametroch tepla, počte každoročne plánovaných prevádzkových hodín a zemepisnom umiestnení lokalít. Tieto údaje sa uverejnia s náležitým ohľadom na ich možnú citlivosť.
13. Na základe harmonizovaných referenčných hodnôt účinnosti uvedených v prílohe III písm. f) členské štáty zabezpečia, aby pôvod elektriny pochádzajúcej z vysokoúčinnnej kombinovanej výroby mohol byť zaručený podľa objektívnych, transparentných a nediskriminačných kritérií stanovených každým členským štátom. Členské štáty zabezpečia, aby táto záruka pôvodu bola v súlade s požiadavkami stanovenými v prílohe XII a obsahovala aspoň informácie uvedené v prílohe XII. Členské štáty vzájomne uznávajú svoje záruky pôvodu, a to výlučne ako dôkaz o informáciách uvedených v tomto odseku. Každé odmietnutie uznať záruku pôvodu ako takýto dôkaz, najmä z dôvodov súvisiacich s predchádzaním podvodom, musí byť založené na objektívnych, transparentných a nediskriminačných kritériách. Členské štáty oznámia takéto odmietnutie Komisii a uvedú jeho dôvody. V prípade odmietnutia uznať záruku pôvodu môže Komisia prijať rozhodnutie, ktorým si od odmietajúcej strany vynúti, aby záruku uznala, najmä s ohľadom na objektívne, transparentné a nediskriminačné kritériá, na ktorých je takéto uznanie založené.

14. Členské štáty zabezpečia, aby každá dostupná podpora pre kombinovanú výrobu bola podmienená výrobou elektriny pochádzajúcej z vysokoúčinnnej kombinovanej výroby a efektívnym využívaním odpadového tepla na dosiahnutie úspor primárnej energie. Pomoc z verejných prostriedkov na kombinovanú výrobu, výrobu tepla pre centralizované zásobovanie teplom a siete centralizovaného zásobovania teplom podlieha v príslušných prípadoch pravidlám štátnej pomoci.

Článok 27

Premena, prenos a distribúcia energie

1. Národné energetické regulačné orgány uplatňujú zásadu prvoradosti energetickej efektívnosti v súlade s článkom 3 tejto smernice pri plnení regulačných úloh uvedených v smerniciach 2009/73/ES a (EÚ) 2019/944, pokiaľ ide o ich rozhodovanie o prevádzke plynárenskej a elektrizačnej infraštruktúry vrátane ich rozhodnutí o sieťových tarifách. ***Okrem zásady prvoradosti energetickej efektívnosti môžu národné energetické regulačné orgány zohľadniť nákladovú efektívnosť, efektívnosť systému, bezpečnosť dodávok a integráciu trhu, pričom dodržiavajú ciele Únie v oblasti klímy a udržateľnosti, ako sú stanovené v článku 18 nariadenia (EÚ) 2019/943 a v článku 13 nariadenia (ES) č. 715/2009.***

2. Členské štáty zabezpečia, aby prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav plynu a elektriny uplatňovali zásadu prvoradosti energetickej efektívnosti v súlade s článkom 3 tejto smernice pri plánovaní svojej siete, rozvoji siete a investičných rozhodnutiach.
- Národné regulačné orgány alebo iné určené vnútroštátne orgány overujú, či sa podľa metodík, ktoré používajú prevádzkovatelia prenosových sústav a prevádzkovatelia distribučných sústav, posudzujú v analýze nákladov a prínosov alternatívy a či sa zohľadňujú širšie prínosy riešení energetickej efektívnosti, flexibility na strane dopytu a investícií do aktív, ktoré prispievajú k zmierneniu zmeny klímy. Národné regulačné orgány a iné určené orgány tiež overujú, či prevádzkovatelia prenosovej sústavy alebo prevádzkovatelia distribučnej sústavy dodržiavajú zásadu prvoradosti energetickej efektívnosti pri schvaľovaní, overovaní alebo monitorovaní svojich projektov a plánov rozvoja siete podľa článku 22 smernice 2009/73/ES a článku 32 ods. 3 a článku 51 smernice (EÚ) 2019/944. Národné regulačné orgány môžu poskytnúť metodiky a usmernenia k tomu, ako posudzovať alternatívy v rámci analýzy nákladov a prínosov, v úzkej spolupráci s prevádzkovateľmi prenosových sústav a prevádzkovateľmi distribučných sústav, ktorí môžu prispieť kľúčovými technickými odbornými znalosťami.*

3. Členské štáty zabezpečia, aby prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav **monitorovali a kvantifikovali celkový rozsah strát v sieti a ak je to technicky a finančne realizovateľné, optimalizovali siete a zvyšovali efektívnosť** siete. Prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav nahlasujú dané opatrenia a očakávané úspory energie dosiahnuté prostredníctvom zníženia strát v sieti národným energetickým regulačným orgánom. ■ Členské štáty zabezpečia, aby prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav posudzovali opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti s ohľadom na ich existujúce systémy prenosu a distribúcie plynu alebo elektriny a zlepšovali energetickú efektívnosť pri návrhu a prevádzke infraštruktúry, **najmä v kontexte zavádzania inteligentných sústav**. Členské štáty podnecujú prevádzkovateľov prenosových a distribučných sústav, aby vyvíjali inovačné riešenia na zlepšenie energetickej efektívnosti existujúcich a **budúcich** systémov prostredníctvom regulácie založenej na stimuloch v **súlade so zásadami stanovovania taríf uvedenými v článku 18 nariadenia (EÚ) 2019/943 a článku 13 nariadenia (ES) č. 715/2009**.
4. Národné energetické regulačné orgány do výročnej správy zostavenej podľa článku 41 smernice 2009/73/ES a podľa článku 59 ods. 1 písm. i) smernice (EÚ) 2019/944 zahrnú osobitnú časť o pokroku dosiahnutom pri zlepšovaní energetickej efektívnosti vzhľadom na prevádzku plynárenskej a elektrizačnej infraštruktúry. V týchto správach národné energetické regulačné orgány uvedú posúdenie **celkovej efektívnosti** pri prevádzke plynárenskej a elektrizačnej infraštruktúry, opatrenia, ktoré vykonali prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav, a v prípade potreby poskytnú odporúčania na zlepšenie energetickej efektívnosti **vrátane nákladovo efektívnych alternatív, ktoré znižujú špičkové zaťaženie a celkovú spotrebu elektriny**.

5. Pokiaľ ide o elektrinu, členské štáty zabezpečia, aby regulácia siete a sieťové tarify spĺňali kritériá stanovené v prílohe XIII s prihliadnutím na sieťové predpisy a usmernenia vypracované v súlade s nariadením (EÚ) 2019/943 a **povinnosť stanovenú v článku 59 ods. 7 písm. a) smernice (EÚ) 2019/944 s cieľom umožniť, aby sa potrebné investície do sietí zrealizovali tak, aby sa nimi zabezpečila prevádzkyschopnosť sietí.**
6. Členské štáty môžu povoliť zložky systémov a tarifné štruktúry so sociálnym zameraním pre sieťové prenosy a distribúciu energie za predpokladu, že akékoľvek rušivé účinky na prenosové a distribučné sústavy sa udržiavajú na potrebnom minime a nie sú neprimerané sociálnym cieľom.
7. Národné regulačné orgány zabezpečia odstránenie tých stimulov v rámci taríf za prenos a distribúciu, ktoré poškodzujú energetickú efektívnosť výroby, prenosu, distribúcie a dodávky elektriny a plynu. **Členské štáty zabezpečia efektívnosť v dizajne a prevádzke existujúcej infraštruktúry v súlade s nariadením (EÚ) 2019/943, ako aj to, aby tarify umožňovali reakciu na strane dopytu.**
8. Prevádzkovatelia prenosovej sústavy a prevádzkovatelia distribučnej sústavy musia byť v súlade s prílohou XIII.
9. V prípade potreby môžu národné regulačné orgány vyžadovať od prevádzkovateľov prenosovej sústavy a prevádzkovateľov distribučnej sústavy, aby podporovali umiestnenie vysokoúčinnnej kombinovanej výroby v blízkosti oblastí dopytu po teple znížením poplatkov za pripojenie a systémových poplatkov.
10. Členské štáty môžu povoliť výrobcov elektriny z vysokoúčinnnej kombinovanej výroby, ktorí sa chcú pripojiť do sústavy, aby vyzvali na predkladanie ponúk v súvislosti s prácami súvisiacimi s pripojením.
11. Členské štáty pri predkladaní správ podľa smernice 2010/75/EÚ a bez toho, aby bol dotknutý článok 9 ods. 2 uvedenej smernice, zväžia zahrnutie informácií o úrovni energetickej efektívnosti zariadení spaľujúcich palivá s celkovým menovitým tepelným príkonom 50 MW alebo viac s ohľadom na príslušné najlepšie dostupné techniky vypracované v súlade so smernicou 2010/75/EÚ.

KAPITOLA VI
HORIZONTÁLNE USTANOVENIA

Článok 28

Dostupnosť kvalifikačných, akreditačných a certifikačných systémov

1. Členské štáty ***zriadia sieť, ktorou sa zabezpečí*** primeraná úroveň kompetencií v profesiách ***súvisiacich s*** energetickou efektívnosťou, ktorá zodpovedá potrebám trhu. Členské štáty v úzkej spolupráci so sociálnymi partnermi zabezpečia, aby certifikačné alebo rovnocenné kvalifikačné systémy vrátane, v prípade potreby, vhodných programov odbornej prípravy boli dostupné pre profesie ***súvisiace s*** energetickou efektívnosťou, a to aj pre poskytovateľov energetických služieb, poskytovateľov energetických auditov, energetických manažérov, nezávislých expertov, inštalatérov prvkov budov uvedených v smernici 2010/31/EÚ a ***poskytovateľov integrovaných obnovovacích prác***, a aby boli spoľahlivé a prispievali k národným cieľom energetickej efektívnosti a celkovým dekarbonizačným cieľom Únie.

Členské štáty zabezpečia, aby poskytovatelia certifikačných alebo rovnocenných kvalifikačných systémov vrátane, v prípade potreby, vhodných programov odbornej prípravy ***boli*** akreditovaní v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 765/2008⁴⁸ ***alebo schválení v súlade so zlučiteľnými vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo normami***.

2. ***Členské štáty podporujú účasť na programoch certifikácie, odbornej prípravy a vzdelávania s cieľom zabezpečiť primeranú úroveň kompetencií v profesiách súvisiacich s energetickou efektívnosťou, ktorá zodpovedá potrebám trhu.***
3. ***Komisia do ... [12 mesiacov po dni nadobudnutia účinnosti tejto smernice]:***

⁴⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 765/2008 z 9. júla 2008, ktorým sa stanovujú požiadavky akreditácie a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 339/93 (Ú. v. EÚ L 218, 13.8.2008, s. 30).

- a) *v spolupráci so skupinou expertov menovaných členskými štátmi zriadi rámec alebo podobu kampane na prilákanie väčšieho počtu ľudí do profesií súvisiacich s energetickou efektívnosťou, pričom zaistí dodržiavanie zásady nediskriminácie;*
- b) *posúdi realizovateľnosť zriadenia jednotnej prístupovej platformy, pričom ak je to možné, využije existujúce iniciatívy, s cieľom podporovať členské štáty pri prijímaní ich opatrení na zaistenie primeraného množstva kvalifikovaných odborníkov, ktorí sú potrební na zachovanie tempa napredovania v oblasti energetickej efektívnosti v záujme dosiahnutia cieľov Únie v oblasti klímy a energetiky; platforma by združovala expertov z členských štátov, sociálnych partnerov, vzdelávacie inštitúcie, akademickú obec a iné príslušné zainteresované strany s cieľom podporovať a propagovať najlepšie postupy v oblasti kvalifikačných schém a programov odbornej prípravy na zabezpečenie väčšieho počtu odborníkov v oblasti energetickej efektívnosti a rekvalifikáciu alebo zvyšovanie kvalifikácie existujúcich odborníkov s cieľom uspokojiť potreby trhu.*

4. Členské štáty zabezpečia, aby národné certifikačné systémy alebo rovnocenné kvalifikačné systémy vrátane, v prípade potreby, programov odbornej prípravy zohľadňovali existujúce európske alebo medzinárodné normy v oblasti *energetickej efektívnosti*.
5. Členské štáty sprístupnia verejnosti certifikačné alebo rovnocenné kvalifikačné systémy, alebo vhodné programy odbornej prípravy uvedené v odseku 1 a spolupracujú navzájom, ako aj s Komisiou v otázkach porovnávania a uznávania týchto systémov.

Členské štáty prijímú v súlade s článkom 29 ods. 1 primerané opatrenia na to, aby boli spotrebitelia informovaní o dostupnosti systémov.

6. Členské štáty do 31. decembra 2024 a potom **aspoň** každé štyri roky posúdia, či dané systémy zabezpečujú potrebnú úroveň kompetencií a **rovnaký prístup ku všetkým osobám v súlade so zásadou nediskriminácie** pre poskytovateľov energetických služieb, energetických audítorov, energetických manažérov, nezávislých expertov, inštalátorov prvkov budov uvedených v smernici 2010/31/EÚ a **poskytovateľov integrovaných obnovovacích prác**. Členské štáty tiež posúdia rozdiel medzi počtom dostupných a potrebných odborníkov. Členské štáty dané posúdenie a vyplývajúce odporúčania zverejnia a predložia ich prostredníctvom e-platformy zriadenej v súlade s článkom 28 nariadenia (EÚ) 2018/1999.

Článok 29

Energetické služby

1. Členské štáty podporujú trh s energetickými službami a prístup naň pre MSP prostredníctvom šírenia jasných a ľahko prístupných informácií o:
- a) dostupných zmluvách o energetických službách a ustanoveniach, ktoré by mali byť obsiahnuté v takýchto zmluvách, s cieľom zaručiť úspory energie a práva koncových odberateľov;
 - b) finančných nástrojoch, stimuloch, grantoch, revolvingových fondoch, zárukách, systémoch poistenia a pôžičkách na podporu projektov služieb v oblasti energetickej efektívnosti;
 - c) dostupných poskytovateľoch energetických služieb, **ako sú spoločnosti poskytujúce energetické služby**, ktorí sú kvalifikovaní alebo certifikovaní, a o ich kvalifikáciách alebo certifikáciách v súlade s článkom 28;
 - d) dostupných metodikách monitorovania a overovania a schémach kontroly kvality.
2. Členské štáty podnecujú rozvoj označení kvality okrem iného prostredníctvom obchodných združení, v relevantných prípadoch na základe európskych alebo medzinárodných noriem.

3. Členské štáty zverejňujú a pravidelne aktualizujú zoznam dostupných poskytovateľov energetických služieb, ktorí sú kvalifikovaní alebo certifikovaní, ako aj ich kvalifikácie alebo certifikácie podľa článku 28, alebo poskytujú rozhranie, v rámci ktorého môžu poskytovatelia energetických služieb poskytovať uvedené informácie.

4. Členské štáty **podporujú a zabezpečujú, aby sa tam, kde to je technicky a ekonomicky realizovateľné**, pri obnove veľkých budov vo **vlastníctve verejných subjektov** využívali zmluvy o energetickej efektívnosti. Pri obnove veľkých nebytových budov s **celkovou** úžitkovou podlahovou plochou viac ako **750 m²** členské štáty zabezpečia, aby verejné subjekty posudzovali realizovateľnosť využitia zmlúv o energetickej efektívnosti a **iných energetických služieb založených na hospodárnosti**.

Členské štáty môžu verejné subjekty podnecovať, aby kombinovali zmluvy o energetickej efektívnosti s rozšírenými energetickými službami vrátane reakcie na strane dopytu a skladovania s **cieľom zabezpečiť úspory energie a udržať dosiahnuté výsledky v priebehu času prostredníctvom nepretržitého monitorovania, účinnej prevádzky a údržby**.

5. Členské štáty podporujú verejný sektor pri využívaní ponúk energetických služieb najmä na obnovu budov tak, že:
- a) zabezpečia vzorové zmluvy pre zmluvy o energetickej efektívnosti obsahujúce aspoň položky uvedené v prílohe XIV a zohľadnia existujúce európske a medzinárodné normy, dostupné usmernenia k zadávaniu zákaziek a príručku Eurostatu o štatistickom spracovaní zmlúv o energetickej efektívnosti v účtoch verejnej správy;
 - b) poskytnú informácie o najlepších postupoch týkajúcich sa zmlúv o energetickej efektívnosti, a to vrátane analýzy nákladov a prínosov, využívajúcej prístup založený na životnom cykle v prípade, ak je taká analýza k dispozícii;
 - c) **propagujú a** verejne sprístupnia databázu vykonaných a prebiehajúcich projektov so zmluvami o energetickej efektívnosti, ktorá zahŕňa plánované a dosiahnuté úspory energie.
6. Členské štáty podporujú riadne fungovanie trhu s energetickými službami prostredníctvom týchto opatrení:
- a) určením a propagáciou jedného kontaktného miesta alebo viacerých kontaktných miest, kde môžu koncoví odberatelia získať informácie uvedené v odseku 1;

- b) odstránením regulačných a neregulačných prekážok, ktoré bránia zavádzaniu zmlúv o energetickej efektívnosti a iných modelov služieb v oblasti energetickej efektívnosti na určenie alebo vykonávanie opatrení na úsporu energie, alebo oboch;
 - c) vytvorením a podporou úlohy poradných orgánov a nezávislých trhových sprostredkovateľov vrátane jednotných kontaktných miest alebo podobných podporných mechanizmov s cieľom stimulovať vývoj trhu na stranách dopytu a dodávky a sprístupňovaním informácií o daných podporných mechanizmoch **verejnosti** a zabezpečením ich dostupnosti pre účastníkov trhu.
7. Na účely podpory správneho fungovania trhu s energetickými službami môžu členské štáty zriadiť individuálny mechanizmus alebo určiť ombudsmana s cieľom zabezpečiť účinné vybavovanie sťažností a mimosúdne urovnávanie sporov súvisiacich s energetickými službami a zmluvami o energetickej efektívnosti.
8. Členské štáty zabezpečia, aby distribútori energie, prevádzkovatelia distribučnej sústavy a maloobchodné energetické spoločnosti nevykonávali žiadne činnosti, ktoré môžu brániť dopytu po energetických službách alebo opatreniach na zlepšenie energetickej efektívnosti a ich poskytovaní alebo brzdiť rozvoj trhov s takými službami alebo opatreniami vrátane uzavretia trhu pre konkurentov alebo zneužívania dominantného postavenia.

Článok 30

Národný fond energetickej efektívnosti, financovanie a technická podpora

1. Členské štáty bez toho, aby boli dotknuté články 107 a 108 ZFEÚ, podporujú vytvorenie nástrojov financovania alebo používanie existujúcich nástrojov financovania pre opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti s cieľom maximalizovať prínosy financovania z viacerých zdrojov a kombinácie grantov, finančných nástrojov a technickej pomoci.
2. Komisia v prípade potreby priamo alebo prostredníctvom finančných inštitúcií pomáha členským štátom vytvárať nástroje financovania a nástroje pomoci pri vypracúvaní projektov na celoštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni s cieľom zvyšovať investície do energetickej efektívnosti v rôznych sektoroch ■ a chrániť a posilniť postavenie ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov, **ľudí v domácnostiach**

s nízkymi príjmom a v uplatniteľnom prípade ľudí žijúcich v sociálnom bývaní, a to aj zahrnutím hľadiska rovnosti, aby sa na nikoho nezabudlo.

3. Členské štáty prijímú opatrenia na **propagáciu** úverových produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti, ako sú zelené hypotéky a zelené úvery, zabezpečené aj nezabezpečené, a **zabezpečia**, aby ich finančné inštitúcie ponúkali široko a nediskriminačne a aby boli viditeľné a dostupné pre všetkých spotrebiteľov. Členské štáty prijímú opatrenia na uľahčenie vykonávania schém financovania prostredníctvom účtov za energie a daní, **pričom zohľadnia usmernenie Komisie poskytované v súlade s odsekom 10**. Členské štáty zabezpečia, aby boli banky a iné finančné inštitúcie informované o možnostiach účasti na financovaní opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti, a to aj prostredníctvom vytvorenia verejno-súkromných partnerstiev. **Členské štáty podporujú vytvorenie nástrojov na poskytovanie záruk za úvery na investície do energetickej efektívnosti**.
4. **Bez toho, aby boli dotknuté články 107 a 108 ZFEÚ, členské štáty podporujú vytváranie systémov finančnej podpory v záujme väčšieho využitia opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti v rámci významnej obnovy individuálnych a centralizovaných systémov zásobovania teplom a chladom.**
5. **Členské štáty podporujú vytváranie miestnych odborných znalostí a technickej pomoci, vo vhodných prípadoch prostredníctvom existujúcich sietí a zariadení, s cieľom poskytovať poradenstvo o najlepších postupoch na účely dosiahnutia dekarbonizácie miestneho centralizovaného zásobovania teplom a chladom, ako je napríklad prístup k špecializovanej finančnej podpore.**
6. Komisia uľahčuje výmenu najlepších postupov medzi príslušnými vnútroštátnymi alebo regionálnymi orgánmi alebo subjektmi, a to aj prostredníctvom každoročných stretnutí regulačných orgánov, verejných databáz s informáciami o vykonávaní opatrení členskými štátmi a porovnávaním krajín.
7. S cieľom mobilizovať súkromné financovanie opatrení energetickej efektívnosti a energetickej obnovy a **prispieť k dosiahnutiu cieľov energetickej efektívnosti Únie a národných príspevkov v súlade s článkom 4 tejto smernice, ako aj cieľov smernice 2010/31/EÚ**, vedie Komisia dialóg s verejnými aj súkromnými finančnými inštitúciami, **ako aj s relevantnými špecifickými odvetvami**, aby určila **potreby a** možné kroky, ktoré môže prijať.

8. Medzi kroky uvedené v odseku 7 patria tieto prvky:
- a) mobilizácia kapitálových investícií do energetickej efektívnosti zvážením širšieho vplyvu úspor energie;
 - b) uľahčenie vykonávania špecializovaných finančných nástrojov energetickej efektívnosti a systémov financovania v rozsahu, ktorý majú stanoviť finančné inštitúcie;**
 - c) zabezpečenie lepších údajov o energetickej hospodárnosti a finančnej výkonnosti prostredníctvom:
 - i) ďalšieho preskúmania, ako investície do energetickej efektívnosti zlepšujú hodnoty podkladových aktív;
 - ii) podporných štúdií na posúdenie peňažného vyjadrenia neenergetických prínosov investícií do energetickej efektívnosti.

9. Na účely mobilizácie súkromného financovania opatrení energetickej efektívnosti a energetickej obnovy členské štáty pri vykonávaní tejto smernice:

- a) zväžia spôsoby lepšieho využívania **systémov energetickeho manažérstva a energetických** auditov podľa článku 11 na ovplyvňovanie rozhodovania;
- b) optimálne využívajú možnosti a nástroje dostupné z rozpočtu Únie a navrhnuté v rámci iniciatívy Inteligentné financovanie inteligentných budov a v oznámení Komisie zo 14. októbra 2020 s názvom „Vlna obnovy pre Európu – ekologizácia našich budov, tvorba pracovných miest, zlepšovanie životných podmienok“.

10. Komisia do 31. decembra **2024** poskytne členským štátom a účastníkom trhu usmernenie, ako uvoľniť súkromné investície.

Účelom usmernenia je pomôcť členským štátom a účastníkom trhu pri príprave a realizácii investícií do energetickej efektívnosti, a **to aj** v rôznych programoch Únie, a musí zahŕňať návrhy primeraných finančných mechanizmov a **inovatívnych riešení financovania** s kombináciami grantov, finančných nástrojov a pomoci pri vypracúvaní projektov so zámerom rozšíriť existujúce iniciatívy a využiť **programy** Únie ako katalyzátor na mobilizáciu a aktiváciu financovania zo súkromných zdrojov.

11. Členské štáty môžu zriadiť **národný** fond energetickej efektívnosti. Účelom tohto fondu je vykonávanie opatrení energetickej efektívnosti na **podporu členských štátov pri dosahovaní ich národných príspevkov k energetickej efektívnosti a ich orientačných trajektórií uvedených v článku 4 ods. 2**. Národný fond energetickej efektívnosti **sa môže zriadiť ako špecializovaný fond v rámci už existujúceho vnútroštátneho nástroja na podporu kapitálových investícií**. Národný fond energetickej efektívnosti možno financovať z príjmov z aukcií kvót podľa systému EU ETS v odvetví budov a dopravy.
12. **Keď členské štáty zriadia národné fondy energetickej efektívnosti podľa odseku 11 tohto článku, zriadia finančné nástroje vrátane verejných záruk na účely zvýšenia súkromných investícií do energetickej efektívnosti a zavádzania úverových projektov a inovatívnych schém v oblasti energetickej efektívnosti uvedených v odseku 3 tohto článku. Podľa článku 8 ods. 3 a článku 24 národný fond energetickej efektívnosti prioritne podporuje vykonávanie opatrení u ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov, ľudí v domácnostiach s nízkym príjmom a v uplatniteľnom prípade ľudí žijúcich v sociálnom bývaní. Táto podpora zahŕňa financovanie opatrení energetickej efektívnosti pre MSP s cieľom dosiahnuť pákový efekt a stimulovať súkromné financovanie pre MSP.**
13. Členské štáty môžu povoliť verejným subjektom, aby plnili povinnosti stanovené v článku 6 ods. 1 prostredníctvom každoročných príspevkov do národného fondu energetickej efektívnosti, ktorý by bol rovnocenný s výškou investícií vyžadovaných na splnenie uvedených povinností.
14. Členské štáty môžu stanoviť, že povinné subjekty môžu splniť svoje povinnosti stanovené v článku 8 ods. 1 a 4 tým, že každoročne prispievajú do národného fondu energetickej efektívnosti sumou rovnajúcou sa výške investícií vyžadovaných na splnenie uvedených povinností.
15. Členské štáty môžu použiť svoje príjmy z ročných pridelených emisných kvót podľa rozhodnutia č. 406/2009/ES na rozvoj inovatívneho financovania v záujme zlepšenia energetickej efektívnosti.

16. *Komisia posúdi účinnosť a efektívnosť verejnej finančnej podpory v oblasti energetickej efektívnosti na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni a schopnosť členských štátov zvýšiť zavádzanie súkromných investícií do energetickej efektívnosti, pričom zohľadní aj potreby verejného financovania vyjadrené v národných energetických a klimatických plánoch. Komisia zhodnotí, či by mechanizmus energetickej efektívnosti na úrovni Únie, ktorého účelom by bolo poskytovať záruku Únie, technickú pomoc a súvisiace granty s cieľom umožniť vykonávanie finančných nástrojov a finančných a podporných schém na vnútroštátnej úrovni, mohol nákladovo efektívnym spôsobom podporiť dosiahnutie cieľov Únie v oblasti energetickej efektívnosti a klímy, a v prípade potreby navrhne zriadenie takéhoto mechanizmu.*

Na tento účel Komisia predloží Európskemu parlamentu a Rade do 30. marca 2024 správu, ku ktorej v prípade potreby pripojí legislatívne návrhy.

17. *Členské štáty zašlú Komisii do 15. marca 2025 a následne každé dva roky ako súčasť ich integrovaných národných energetických a klimatických správ o pokroku predkladaných podľa článku 17 a v súlade s článkom 21 nariadenia (EÚ) 2018/1999 tieto údaje:*

- a) objem verejných investícií do energetickej efektívnosti a priemerný pákový faktor, ktorý dosiahlo verejné financovanie na podporu opatrení energetickej efektívnosti;*
- b) objem úverových produktov v oblasti energetickej efektívnosti podľa jednotlivých produktov;*
- c) v relevantných prípadoch, národné programy financovania zavedené s cieľom zvýšiť energetickú efektívnosť a využívanie najlepších postupov, ako aj o inovatívne finančné schémy energetickej efektívnosti.*

Komisia na uľahčenie prípravy správy uvedenej v prvom pododseku tohto odseku zhrnie požiadavky stanovené v uvedenom pododseku v jednotnom vzore, ktorý sa stanoví vo vykonávacích aktoch prijatých podľa článku 17 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2018/1999.

18. *Na účely plnenia povinnosti uvedenej v odseku 17 prvom pododseku písm. b) a bez toho, aby boli dotknuté dodatočné vnútroštátne opatrenia, členské štáty zohľadnia existujúce nahlasovacie povinnosti, ktoré sa vzťahujú na finančné inštitúcie, vrátane:*

- a) pravidiel zverejňovania pre úverové inštitúcie stanovené v delegovanom nariadení Komisie (EÚ) 2021/2178⁴⁹;*
- b) požiadaviek na zverejňovanie rizík environmentálneho, sociálneho a správneho dosahu pre úverové inštitúcie podľa článku 449a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013⁵⁰.*

Na uľahčenie získania a agregácie údajov o objeme úverových produktov v oblasti energetickej efektívnosti na účely plnenia povinnosti uvedenej v odseku 17 prvom pododseku písm. b) Komisia do 15. marca 2024 poskytne členským štátom usmernenie týkajúce sa spôsobov prístupu k údajom o objeme úverových produktov v oblasti energetickej efektívnosti, ich získavania a agregácie na vnútroštátnej úrovni.

⁴⁹ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2178 zo 6. júla 2021, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852 upresnením obsahu a prezentácie informácií, ktoré majú zverejňovať podniky, na ktoré sa vzťahuje článok 19a alebo 29a smernice 2013/34/EÚ, pokiaľ ide o environmentálne udržateľné hospodárske činnosti, a upresnením metodiky na splnenie uvedenej povinnosti zverejňovania (Ú. v. EÚ L 443, 10.12.2021, s. 9).

⁵⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013 z 26. júna 2013 o prudenciálnych požiadavkách na úverové inštitúcie a o zmene nariadenia (EÚ) č. 648/2012 (Ú. v. EÚ L 176, 27.6.2013, s. 1).

Článok 31

Prevodné koeficienty a faktory primárnej energie

1. Na účely porovnania úspor energie a prevodu na porovnateľnú jednotku sa uplatnia hodnoty dolnej výhrevnosti uvedené v prílohe VI k nariadeniu (EÚ) 2018/2066 a faktory primárnej energie uvedené v odseku 2 tohto článku s výnimkou prípadov, keď možno odôvodniť použitie iných hodnôt alebo faktorov.
2. Faktor primárnej energie sa použije v prípade výpočtu úspor energie vyjadrených v primárnej energii metódou zdola nahor na základe konečnej energetickej spotreby.
3. Pri úsporách elektriny v kWh členské štáty uplatnia koeficient na správny výpočet výsledných úspor primárnej energetickej spotreby. Členské štáty uplatnia predvolený koeficient **1,9**, pokiaľ neuplatňujú svoju diskrečnú právomoc na stanovenie iného koeficientu na základe odôvodnených vnútroštátnych okolností.
4. Pri úsporách iných nosičov energie v kWh členské štáty uplatnia koeficient na to, aby presne vypočítali výsledné úspory primárnej energetickej spotreby.
5. Keď členské štáty stanovujú svoj vlastný koeficient ako predvolenú hodnotu stanovenú podľa tejto smernice, stanovujú uvedený koeficient pomocou transparentnej metodiky na základe vnútroštátnych, **regionálnych alebo miestnych** okolností ovplyvňujúcich primárnu energetickú spotrebu. Tieto okolnosti musia byť podložené, overiteľné a založené na objektívnych a nediskriminačných kritériách.

6. Pri stanovovaní vlastného koeficientu členské štáty zohľadnia energetický mix zahrnutý do aktualizácie svojich integrovaných národných energetických a klimatických plánov predložených podľa článku 14 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2018/1999 a svojich následných integrovaných národných energetických a klimatických plánov oznámených Komisii podľa článku 3 a článkov 7 až 12 uvedeného nariadenia. Ak sa odchyľujú od predvolenej hodnoty, členské štáty v týchto aktualizáciách a následných plánoch oznámia Komisii používaný koeficient spolu s metodikou výpočtu a podkladovými údajmi.
7. Komisia do 25. decembra **2026** a potom každé štyri roky zreviduje predvolené **koeficienty** na základe zaznamenaných údajov. Pri tejto revízii sa zohľadnia jej účinky na právne predpisy Únie, ako je smernica 2009/125/ES a nariadenie (EÚ) 2017/1369.

KAPITOLA VII

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 32

Sankcie

Členské štáty stanovujú pravidlá, pokiaľ ide o sankcie uplatniteľné pri porušení vnútroštátnych ustanovení prijatých podľa tejto smernice, a prijímajú všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie ich uplatňovania. Stanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce. Členské štáty o týchto pravidlách a opatreniach do ... [dva roky po dni nadobudnutia účinnosti tejto smernice] informujú Komisiu a bezodkladne jej oznámia každú nasledujúcu zmenu, ktorá ich ovplyvní.

Článok 33

Delegované akty

1. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 34 tejto smernice s cieľom preskúmať harmonizované referenčné hodnoty účinnosti **stanovené v nariadení (EÚ) 2015/2402**.
2. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 34 s cieľom zmeniť túto smernicu tak, že prispôsobí technickému pokroku hodnoty, metódy výpočtu, predvolené koeficienty primárnej energie a požiadavky uvedené v článku 31 a v prílohách II, III, V, VIII až XII a XIV.
3. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 34 s cieľom doplniť ■ túto smernicu tak, že po konzultáciách s relevantnými zainteresovanými stranami stanoví spoločnú schému Únie na hodnotenie udržateľnosti dátových centier nachádzajúcich sa na jej území. **Komisia prijme prvý takýto delegovaný akt do 31. decembra 2023**. V spoločnej schéme Únie sa vymedzia ukazovatele udržateľnosti dátových centier a ■ určia sa kľúčové ukazovatele **hospodárnosti** a metodika ich merania.

Článok 34

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.
2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 33 sa Komisii udeľuje na obdobie piatich rokov od ... [deň nadobudnutia účinnosti tejto smernice]. Komisia vypracuje správu týkajúcu sa delegovania právomoci najneskôr deväť mesiacov pred uplynutím tohto päťročného obdobia. Delegovanie právomoci sa automaticky predlžuje o rovnako dlhé obdobia, pokiaľ Európsky parlament alebo Rada nevznesú voči takémuto predĺženiu námietku najneskôr tri mesiace pred koncom každého obdobia.
3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 33 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.
4. Komisia pred prijatím delegovaného aktu konzultuje s expertmi určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.
5. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po jeho prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.
6. Delegovaný akt prijatý podľa článku 33 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

Článok 35

Preskúmanie a monitorovanie vykonávania

1. V kontexte svojej správy o stave energetickej únie, ktorá sa predkladá v súlade s článkom 35 nariadenia (EÚ) 2018/1999, podá Komisia správu o fungovaní trhu s uhlíkom v súlade s článkom 35 ods. 1 a článkom 35 ods. 2 písm. c) uvedeného nariadenia, pričom zohľadní účinky vykonávania tejto smernice.
2. Komisia do 31. októbra 2025 a následne každé štyri roky zhodnotí existujúce opatrenia na dosiahnutie zvýšenia energetickej efektívnosti a dekarbonizácie vo vykurovaní a chladení. V tomto zhodnotení sa zohľadňujú všetky tieto prvky:
 - a) trendy v energetickej efektívnosti a emisiách skleníkových plynov pri vykurovaní a chladení vrátane centralizovaného zásobovania teplom a chladom;
 - b) prepojenia medzi prijatými opatreniami;
 - c) zmeny energetickej efektívnosti a emisií skleníkových plynov pri vykurovaní a chladení;
 - d) existujúce a plánované politiky a opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti a politiky a opatrenia na znižovanie emisií skleníkových plynov na úrovni Únie a vnútroštátnej úrovni;
 - e) opatrenia, ktoré členské štáty stanovili vo svojich komplexných posúdeniach podľa článku 25 ods. 1 tejto smernice a oznámili v súlade s článkom 17 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2018/1999.

Komisia do 31. októbra 2025 a následne každé štyri roky predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o tomto hodnotení a v prípade potreby navrhne opatrenia na zabezpečenie dosiahnutia cieľov Únie v oblasti klímy a energetiky.

3. Členské štáty predkladajú Komisii každý rok pred 30. aprílom štatistiky o vnútroštátnej výrobe elektriny a tepla z vysokoúčinnnej a nízkoúčinnnej kombinovanej výroby v súlade so všeobecnými zásadami stanovenými v prílohe II, a to vo vzťahu k celkovej výrobe tepla a elektriny. Takisto predkladajú ročné štatistiky o inštalovaných výkonoch kombinovanej výroby tepla a elektriny a palív pre kombinovanú výrobu a o výrobe a inštalovanom výkone centralizovaného zásobovania teplom a chladom vo vzťahu k celkovým inštalovaným výkonom výroby tepla a elektriny. Členské štáty predkladajú štatistické údaje o úsporách primárnej energie dosiahnutých uplatňovaním kombinovanej výroby v súlade s metodikou stanovenou v prílohe III.
4. Komisia do 1. januára 2021 predloží Európskemu parlamentu a Rade správu vychádzajúcu z posúdenia potenciálu energetickej efektívnosti v oblasti premeny, transformácie, prenosu, prepravy a uskladňovania energie, ku ktorej v prípade potreby pripojí legislatívne návrhy.
5. Komisia s výhradou akýchkoľvek zmien ustanovení o maloobchodných trhoch v smernici 2009/73/ES uskutoční do 31. decembra 2021 posúdenie ustanovení, ktoré sa týkajú merania, informácií o vyúčtovaní a spotrebiteľoch v prípade zemného plynu, pričom o tom predloží správu Európskemu parlamentu a Rade, na účely ich prípadného zosúladenia s príslušnými ustanoveniami týkajúcimi sa elektriny v smernici (EÚ) 2019/944 s cieľom posilniť ochranu spotrebiteľa a umožniť koncovým odberateľom, aby častejšie dostávali jasné a aktuálne informácie o svojej spotrebe zemného plynu, a umožniť im regulovať svoju spotrebu energie. Po predložení uvedenej správy Komisia v prípade potreby čo najskôr prijme legislatívne návrhy.
6. Komisia do 31. októbra 2022 posúdi, či Únia dosiahla svoje hlavné ciele energetickej efektívnosti na rok 2020.
7. Komisia do 28. februára 2027 a potom každých päť rokov vyhodnotí vykonávanie tejto smernice a predloží správu Európskemu parlamentu a Rade.

Uvedené hodnotenie zahŕňa:

- a) posúdenie celkovej účinnosti tejto smernice a potreby ešte viac upraviť politiku Únie v oblasti energetickej efektívnosti v súlade s cieľmi Parížskej dohody a so zreteľom na hospodársky a inovačný vývoj;
- b) **podrobné posúdenie súhrnného makroekonomického vplyvu tejto smernice s dôrazom na vplyv na energetickú bezpečnosť Únie, ceny energie, minimalizáciu energetickej chudoby, hospodársky rast, konkurencieschopnosť, tvorbu pracovných miest, náklady na mobilitu a kúpnu silu domácností;**
- c) hlavné ciele energetickej efektívnosti Únie na rok 2030 stanovené v článku 4 ods. 1 so zámerom zrevidovať tieto ciele smerom nahor v prípade podstatného zníženia nákladov vyplývajúceho z hospodárskeho alebo technologického vývoja alebo v prípade potreby na účely dosiahnutia dekarbonizačných cieľov Únie stanovených na roky 2040 alebo 2050 alebo splnenia jej medzinárodných záväzkov v oblasti dekarbonizácie;
- d) posúdenie toho, či členské štáty majú v desaťročných obdobiach po roku 2030 naďalej dosahovať nové ročné úspory podľa článku 8 ods. 1 prvého pododseku písm. **b) bodu iv)**;
- e) posúdenie toho, či členské štáty majú naďalej každý rok zabezpečovať obnovu aspoň 3 % celkovej podlahovej plochy vykurovaných a/alebo chladených budov vo vlastníctve verejných subjektov podľa článku 6 ods. 1 z pohľadu revízie miery obnovy stanovenej v uvedenom článku;
- f) či členské štáty majú v desaťročných obdobiach po roku 2030 naďalej dosahovať podiel úspor energie u ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov a v uplatniteľnom prípade ľudí žijúcich v sociálnom bývaní podľa článku 8 ods. 3;
- g) posúdenie toho, či členské štáty majú naďalej dosahovať znižovanie konečnej energetickej spotreby podľa článku 5 ods. 1;

h) vplyvy tejto smernice na podporu hospodárskeho rastu, zvyšovanie priemyselnej výroby, zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie alebo prehlbené úsilie o dosiahnutie klimatickej neutrality.

Toto hodnotenie sa tiež venuje vplyvom na snahu o elektrifikáciu hospodárstva a zavádzanie vodíka vrátane toho, či by mohla byť opodstatnená akákoľvek zmena prístupu k čistým obnoviteľným zdrojom energie, a v prípade potreby sa v ňom navrhujú riešenia akýchkoľvek prípadných identifikovaných nepriaznivých vplyvov.

K uvedenej správe sa priloží *podrobné posúdenie potreby zmeny tejto smernice v záujme regulačného zjednodušenia a* v prípade potreby návrhy ďalších opatrení.

8. Komisia do 31. októbra 2032 posúdi, či Únia dosiahla svoje hlavné ciele energetickej efektívnosti na rok 2030.

Článok 36

Transpozícia

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s článkami 1, 2 a 3, článkom 4 ods. 1 až 4, článkom 4 ods. 5 prvým, druhým, štvrtým, piatym a šiestym pododsekom, článkom 4 ods. 6 a 7, článkami 5 až 11, článkom 12 ods. 2 až 5, článkami 21 až 25, článkom 26 ods. 1, 2 a 4 až 14, článkom 27, článkom 28 ods. 1 až 5, článkami 29 až 32 a prílohami I, III až VII, X, XI a XV do ... *[dva roky po dni nadobudnutia účinnosti tejto smernice]*.

Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s článkom 4 ods. 5 tretím pododsekom, článkom 12 ods. 1, článkom 26 ods. 3 a článkom 28 ods. 6 do dátumov v nich uvedených. Znenie týchto opatrení bezodkladne oznámi Komisii.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých opatreniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Takisto uvedú, že odkazy v platných zákonoch, iných právnych predpisoch a správnych opatreniach na smernicu zrušenú touto smernicou sa považujú za odkazy na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze a jeho znenie upravia členské štáty.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré prijímú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 37

Zmena nariadenia (EÚ) 2023/955

V článku 2 nariadenia (EÚ) 2023/955 sa bod 1 nahrádza takto:

- „1. „energetická chudoba“ je energetická chudoba v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 52 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/... *⁺⁺.***

* Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/... z ... o energetickej efektívnosti a o zmene nariadenia (EÚ) 2023/955 (Ú. v. EÚ L ..., ..., ...).“

⁺⁺ Ú. v.: vložte, prosím, do textu číslo smernice nachádzajúcej sa v dokumente PE-CONS 15/23 (2021/0203(COD)) a do poznámky pod čiarou vložte číslo, dátum, názov uvedenej smernice a odkaz na jej uverejnenie v úradnom vestníku.

Článok 38

Zrušenie

Smernica 2012/27/EÚ, zmenená aktami uvedenými v časti A prílohy XVI, sa zrušuje s účinnosťou od ... [2 roky po dni nadobudnutia účinnosti tejto smernice plus 1 deň] bez toho, aby boli dotknuté povinnosti členských štátov týkajúce sa lehôt na transpozíciu smerníc uvedených v časti B prílohy XVI do vnútroštátneho práva.

Odkazy na zrušenú smernicu sa považujú za odkazy na túto smernicu a znejú v súlade s tabuľkou zhody uvedenou v prílohe XVII.

Článok 39

Nadobudnutie účinnosti a *uplatňovanie*

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Články 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 a 20 a prílohy II, VIII, IX, XII, XIII a XIV sa uplatňujú od ... [2 roky po nadobudnutí účinnosti tejto smernice plus 1 deň].

Článok 37 sa uplatňuje od ... [dátum, od ktorého sa uplatňuje nariadenie (EÚ) 2023/955].

Článok 40

Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom.

V ...

Za Európsky parlament

predsedníčka

Za Radu

predseda/predsedníčka

Príloha I

NÁRODNÉ PRÍSPEVKY K CIEĽOM ENERGETICKEJ EFEKTÍVNOSTI ÚNIE V ROKU 2030 V KONEČNEJ ENERGETICKEJ SPOTREBE A/ALEBO PRIMÁRNEJ ENERGETICKEJ SPOTREBE

1. Výška národných príspevkov sa vypočíta na základe orientačného vzorca:

$$FEC_{C_{2030}} = C_{EU}(1 - Cieľ) FEC_{B_{2030}}$$

$$PEC_{C_{2030}} = C_{EU}(1 - Cieľ) PEC_{B_{2030}}$$

kde:

C_{EU} je korekčný faktor, Cieľ je úroveň ambície konkrétneho členského štátu, a $FEC_{B_{2030}}$ $PEC_{B_{2030}}$ je referenčný scenár EÚ z roku 2020 použitý ako základný scenár pre rok 2030.

2. Nasledujúci orientačný vzorec predstavuje objektívne kritériá odrážajúce faktory uvedené v článku 4 ods. 3 písm. d) bodoch i) až iv), z ktorých každé sa používa na vymedzenie úrovne ambícií konkrétnych členských štátov v % (Cieľ) a vo vzorci má rovnakú váhu (0,25):
- príspevok v *závislosti od včasne vykonaných opatrení* („ $F_{early-action}$ “);
 - príspevok v závislosti od HDP na obyvateľa („ F_{wealth} “);
 - príspevok v závislosti od energetickej náročnosti („ $F_{intensity}$ “);
 - príspevok podľa potenciálu nákladovo efektívnych úspor energie („ $F_{potential}$ “).

3. *$F_{early-action}$ sa pre každý členský štát vypočíta ako súčin jeho objemu úspor energie a zlepšenia energetickej náročnosti, ktoré každý členský štát dosiahol. Objem úspor energie každého členského štátu sa vypočíta na základe zníženia energetickej spotreby (vyjadrené v toe) oproti zníženiu energetickej spotreby na úrovni Únie, pričom sa porovnáva trojročný priemer za obdobie 2007 – 2009 a trojročný priemer za obdobie 2017 – 2019. Zlepšenie energetickej náročnosti každého členského štátu sa vypočíta na základe zníženia energetickej náročnosti (vyjadrené v toe/EUR) oproti zníženiu energetickej náročnosti na úrovni Únie, pričom sa porovnáva trojročný priemer za obdobie 2007 – 2009 a trojročný priemer za obdobie 2017 – 2019.*
4. F_{wealth} sa vypočíta pre každý členský štát na základe pomeru jeho trojročného priemerného reálneho HDP na obyvateľa podľa Eurostatu k trojročnému priemeru Únie za obdobie 2017 – 2019, vyjadreného ako parita kúpnej sily (PKS).
5. $F_{intensity}$ sa vypočíta pre každý členský štát na základe pomeru jeho trojročnej priemernej konečnej energetickej náročnosti (FEC alebo PEC na reálny HDP v PKS) k trojročnému priemeru Únie za obdobie 2017 – 2019.
6. $F_{potential}$ sa vypočíta pre každý členský štát na základe úspor konečnej alebo primárnej energie podľa scenára PRIMES MIX 55 % na rok 2030. Úspory sú vyjadrené vo vzťahu k prognózam referenčného scenára EÚ z roku 2020 na rok 2030.
7. Na každé kritérium stanovené v bode 2 písm. a) až d) sa uplatňuje dolná a horná hranica. Úroveň ambície pre **faktory** F_{wealth} , $F_{intensity}$ a $F_{potential}$ sa obmedzí na 50 % a 150 % priemernej úrovne ambície Únie v rámci daného faktora. **Úroveň ambície pre faktor $F_{early-action}$ sa obmedzí na 50 % a 100 % priemernej úrovne ambície Únie.**
8. Pokiaľ nie je uvedené inak, zdrojom vstupných údajov používaných na výpočet faktorov je Eurostat.
9. F_{total} sa vypočíta ako vážený súčet všetkých štyroch faktorov ($F_{early-action}$, F_{wealth} , $F_{intensity}$ a $F_{potential}$). Cieľ sa potom vypočíta ako súčin celkového faktora F_{total} a cieľa Únie.

10. **Komisia vypočíta** korekčný faktor primárnej a konečnej energie C_{EU} , **ktorý** sa použije na **úpravu súčtu výsledkov vzorca** pre všetky národné príspevky vo vzťahu k **príslušným** cieľom **Únie** na rok 2030. Faktor C_{EU} je pre všetky členské štáty rovnaký.
-

Príloha II

VŠEOBECNÉ ZÁSADY VÝPOČTU MNOŽSTVA ELEKTRINY VYROBENEJ KOMBINOVANOU VÝROBOU

Časť I

Všeobecné zásady

Hodnoty používané pri výpočte množstva elektriny vyrobenej kombinovanou výrobou sa určujú na základe očakávanej alebo skutočnej prevádzky zariadenia v bežných podmienkach používania. V prípade zariadení kombinovanej výroby veľmi malých výkonov môže byť tento výpočet založený na atestovaných hodnotách.

1. Množstvo elektriny vyrobenej kombinovanou výrobou sa považuje za rovné celkovej ročnej výrobe elektriny vyrobenej v danom zariadení meranej na výstupe z hlavných generátorov, ak sú splnené tieto podmienky:
 - a) v zariadeniach kombinovanej výroby typu 2, 4, 5, 6, 7 a 8 uvedených v časti II s celkovou ročnou účinnosťou stanovenou členskými štátmi na úrovni najmenej 75 %;
 - b) v zariadeniach kombinovanej výroby typu 1 a 3 uvedených v časti II s celkovou ročnou účinnosťou stanovenou členskými štátmi na úrovni najmenej 80 %.
2. V zariadeniach kombinovanej výroby s celkovou ročnou účinnosťou nižšou ako hodnota uvedená v bode 1 písm. a), konkrétne v zariadeniach kombinovanej výroby typov 2, 4, 5, 6, 7 a 8 uvedených v časti II, alebo s celkovou ročnou účinnosťou nižšou ako hodnota uvedená v bode 1 písm. b), konkrétne v zariadeniach kombinovanej výroby typu 1 a 3 uvedených v časti II, sa množstvo elektriny vyrobenej kombinovanou výrobou vypočíta podľa tohto vzorca:

$$E_{KVET}=H_{KVET}*C$$

kde:

E_{KVET} je množstvo elektriny vyrobenej kombinovanou výrobou;

C je pomer elektriny a tepla;

H_{KVET} je množstvo využiteľného tepla vyrobeného kombinovanou výrobou (vypočítané na tento účel ako celková výroba tepla znížená o akékoľvek množstvo tepla vyrobené v samostatných kotloch alebo odberom ostrej pary z parného generátora pred turbínou).

Výpočet množstva elektriny vyrobenej kombinovanou výrobou je založený na skutočnom pomere elektriny a tepla. Ak skutočný pomer elektriny a tepla zariadenia kombinovanej výroby nie je známy, je možné pre zariadenia typu 1, 2, 3, 4 a 5 uvedené v časti II používať ďalej uvedené predvolené hodnoty najmä na štatistické účely za predpokladu, že vypočítané množstvo elektriny vyrobenej kombinovanou výrobou je menšie alebo sa rovná celkovému množstvu elektriny vyrobenej v zariadení:

Typ zariadenia	Predvolená hodnota pomeru elektriny a tepla, C
Plynová turbína s kombinovaným cyklom a s regeneráciou tepla	0,95
Protitlaková parná turbína	0,45
Kondenzačná parná turbína s odberom pary	0,45
Spaľovacia turbína s regeneráciou tepla	0,55
Spaľovací motor	0,75

Ak členské štáty zavedú predvolené hodnoty pomerov elektriny a tepla pre zariadenia typov 6, 7, 8, 9, 10 a 11 uvedené v časti II, tieto predvolené hodnoty uverejnia a oznámia ich Komisii.

3. Ak je časť energetického obsahu paliva na vstupe do procesu kombinovanej výroby získaná späť v chemikáliách a znova použitá, túto časť je možné odčítať od množstva paliva na vstupe pred výpočtom celkovej účinnosti použitým v bodoch 1 a 2.
4. Členské štáty môžu určiť pomer elektriny a tepla ako pomer elektriny a využiteľného tepla pomocou prevádzkových údajov konkrétneho zariadenia pri prevádzke v režime kombinovanej výroby na nižšom výkone.
5. Členské štáty môžu na účel výpočtov podľa bodov 1 a 2 použiť iné než ročné intervaly predkladania správ.

Časť II

Technológie kombinovanej výroby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica

1. Plynová turbína s kombinovaným cyklom a s regeneráciou tepla
2. Protitlaková parná turbína
3. Kondenzačná parná turbína s odberom pary
4. Spaľovacia turbína s regeneráciou tepla
5. Spaľovací motor
6. Mikroturbína
7. Stirlingov motor
8. Palivový článok
9. Parný stroj
10. Rankinov organický cyklus
11. Akýkoľvek iný typ technológie alebo kombinácie zahŕňajúcej kombinovanú výrobu.

Pri zavádzaní a uplatňovaní všeobecných zásad výpočtu množstva elektriny vyrobenej kombinovanou výrobou použijú členské štáty podrobné usmernenia, ktoré sa ustanovujú rozhodnutím Komisie 2008/952/ES⁵¹.

⁵¹ Rozhodnutie Komisie 2008/952/ES z 19. novembra 2008, ktorým sa zavádzajú podrobné usmernenia na vykonávanie a uplatňovanie prílohy II k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2004/8/ES (Ú. v. EÚ L 338, 17.12.2008, s. 55).

Príloha III

METODIKA URČOVANIA ÚČINNOSTI PROCESU KOMBINOVANEJ VÝROBY

Hodnoty používané na výpočet účinnosti kombinovanej výroby a úspor primárnej energie sa určujú na základe očakávanej alebo skutočnej prevádzky zariadenia v bežných podmienkach používania.

a) Vysokoúčinná kombinovaná výroba

Na účely tejto smernice musí spĺňať vysokoúčinná kombinovaná výroba tieto kritériá:

- výroba kombinovanou výrobou v zariadeniach kombinovanej výroby prináša úspory primárnej energie vypočítané v súlade s písmenom b) vo výške najmenej 10 % v porovnaní s referenčnými hodnotami pre samostatnú výrobu tepla a elektriny,
- výroba v malých zariadeniach kombinovanej výroby a v zariadeniach kombinovanej výroby veľmi malých výkonov prinášajúca úspory primárnej energie sa môže považovať za vysokoúčinnú kombinovanú výrobu,
- *pokiaľ ide o zariadenia kombinovanej výroby vybudované alebo významne obnovené po transpozícii tejto prílohy*, priame emisie oxidu uhličitého z kombinovanej výroby, pri ktorej sa používajú fosílna palivá, sú nižšie ako 270 g CO₂ na 1 kWh energie z kombinovanej výroby (vrátane vykurovania/chladenia, elektriny a mechanickej energie),
- *zariadenia kombinovanej výroby v prevádzke pred ... [nadobudnutie účinnosti tejto smernice] môžu byť do 1. januára 2034 od tejto požiadavky oslobodené, ak majú plán postupného zníženia emisií na prahovú hodnotu menej ako 270 gCO₂ na 1 kWh do 1. januára 2034 a tento plán oznámili relevantnými prevádzkovateľom a príslušným orgánom.*

- Členské štáty pri výstavbe alebo významnej obnove zariadenia kombinovanej výroby zabezpečia, aby v existujúcich zdrojoch tepla nedošlo v porovnaní s priemernou ročnou spotrebou za predchádzajúce tri kalendárne roky plnej prevádzky pred obnovou k zvýšeniu využívania iných fosílnych palív ako zemného plynu a aby žiadne nové zdroje tepla v tomto systéme nevyužívali iné fosílné palivá ako zemný plyn.

b) Výpočet úspor primárnej energie

Výška úspor primárnej energie, ktorá vznikla kombinovanou výrobou vymedzenou v súlade s prílohou II, sa vypočíta podľa tohto vzorca:

$$PES = \left(1 - \frac{1}{\frac{CHPH\eta}{RefH\eta} + \frac{CHPE\eta}{RefE\eta}} \right) \times 100 \%$$

kde:

PES sú úspory primárnej energie;

KVET $H\eta$ je tepelná účinnosť kombinovanej výroby definovaná ako ročné vyrobené množstvo využiteľného tepla delené množstvom paliva na vstupe použitým na výrobu súčtu množstva využiteľného tepla a elektriny kombinovanou výrobou;

Ref $H\eta$ je referenčná hodnota účinnosti samostatnej výroby tepla;

KVET $E\eta$ je elektrická účinnosť kombinovanej výroby definovaná ako ročné množstvo elektriny vyrobené kombinovanou výrobou delené množstvom paliva na vstupe použitým na výrobu súčtu množstva využiteľného tepla a elektriny kombinovanou výrobou. V prípade, že zariadenie kombinovanej výroby vyrába mechanickú energiu, je možné zvýšiť ročné množstvo elektriny vyrobené kombinovanou výrobou o dodatočný prvok predstavujúci množstvo elektriny, ktoré zodpovedá množstvu mechanickej energie. Tento dodatočný prvok nezakladá právo vydávať záruky pôvodu v súlade s článkom 26 ods. 13.

Ref $E\eta$ je referenčná hodnota účinnosti samostatnej výroby elektriny.

c) Výpočet úspor energie pomocou alternatívneho výpočtu

Členské štáty môžu vypočítať úspory primárnej energie z ďalej uvedenej výroby tepla a elektriny a mechanickej energie bez toho, aby uplatnili prílohu II, s cieľom vylúčiť časti tepla a elektriny, ktoré neboli vyrobené kombinovanou výrobou, ale ktoré sú súčasťou toho istého procesu. Takúto výrobu je možné považovať za vysokoúčinnú kombinovanú výrobu za predpokladu, že spĺňa kritériá účinnosti stanovené v písmene a) tejto prílohy a že v prípade zariadení kombinovanej výroby s elektrickým výkonom vyšším ako 25 MW je jej celková účinnosť vyššia ako 70 %. Množstvo elektriny vyrobenej kombinovanou výrobou, ktorá bola vyrobená uvedeným typom výroby, sa však pre potreby vydania záruky pôvodu a na štatistické účely určí v súlade s prílohou II.

Ak sa úspory primárnej energie pre daný proces počítajú už uvedeným alternatívnym výpočtom, úspory primárnej energie sa vypočítajú pomocou vzorca uvedeného v písmene b) tejto prílohy, pričom hodnota „KVET H η “ sa nahradí hodnotou „H η “ a hodnota „KVET E η “ sa nahradí hodnotou „E η “, kde:

H η je tepelná účinnosť procesu definovaná ako ročné vyrobené množstvo tepla delené množstvom paliva na vstupe použitým na výrobu súčtu množstva tepla a množstva elektriny,

E η je elektrická účinnosť procesu definovaná ako ročné vyrobené množstvo elektriny delené množstvom paliva na vstupe použitým na výrobu súčtu množstva tepla a množstva elektriny.

V prípade, že zariadenie kombinovanej výroby vyrába mechanickejšiu energiu, je možné zvýšiť ročné množstvo elektriny vyrobenej kombinovanou výrobou o dodatočný prvok predstavujúci množstvo elektriny, ktoré zodpovedá množstvu mechanickej energie. Tento dodatočný prvok nezakladá právo vydávať záruky pôvodu v súlade s článkom 26 ods. 13.

Členské štáty môžu na účel výpočtov podľa písmen b) a c) tejto prílohy použiť iné než ročné intervaly predkladania správ.

V prípade zariadení kombinovanej výroby veľmi malých výkonov môže byť výpočet úspor primárnej energie založený na atestovaných údajoch.

d) Referenčné hodnoty účinnosti samostatnej výroby tepla a elektriny

Harmonizované referenčné hodnoty účinnosti sa skladajú z matice hodnôt rozlíšených podľa relevantných faktorov vrátane roku výroby a druhu paliva a zakladajú sa na podloženej analýze zohľadňujúcej okrem iného údaje o použití v prevádzke za reálnych podmienok, palivový mix a klimatické podmienky, ako aj použité technológie kombinovanej výroby.

Referenčné hodnoty účinnosti samostatnej výroby tepla a elektriny v súlade so vzorcom stanoveným v písmene b) určujú prevádzkovú účinnosť samostatnej výroby tepla a elektriny, ktorá sa má nahradiť kombinovanou výrobou.

Referenčné hodnoty účinnosti sa vypočítajú podľa týchto zásad:

- i) v prípade zariadení kombinovanej výroby sa porovnanie so samostatnou výrobou elektriny opiera o zásadu porovnania rovnakých druhov paliva;
- ii) každé zariadenie kombinovanej výroby sa porovnáva s najlepšou dostupnou a ekonomicky zdôvodnenou technológiou samostatnej výroby tepla a elektriny na trhu v roku výroby zariadenia kombinovanej výroby;
- iii) referenčné hodnoty účinnosti zariadení kombinovanej výroby starších ako 10 rokov sa určia ako referenčné hodnoty 10-ročných zariadení;
- iv) referenčné hodnoty účinnosti samostatnej výroby elektriny a výroby tepla odrážajú klimatické rozdiely medzi členskými štátmi.

Príloha IV

POŽIADAVKY NA ENERGETICKÚ EFEKTÍVNOSŤ PRI VEREJNOM OBSTARÁVANÍ

Verejní obstarávatelia a obstarávatelia, ktorí obstarávajú produkty, služby, budovy a práce, pri postupoch zadávania verejných zákaziek a koncesíí:

- a) obstarávajú iba tie produkty, ktoré spĺňajú kritérium stanovené v článku 7 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2017/1369, ak ide o produkt, na ktorý sa vzťahuje delegovaný akt prijatý podľa uvedeného nariadenia, smernica 2010/30/EÚ alebo súvisiaci vykonávací akt Komisie;
- b) obstarávajú iba tie produkty, ktoré sú v súlade s referenčnými hodnotami energetickej efektívnosti stanovenými vo vykonávacom opatrení podľa smernice 2009/125/ES, ak ide o produkt, na ktorý sa nevzťahuje písmeno a) a vzťahuje sa naň uvedené vykonávacie opatrenie;
- c) vynakladajú maximálne úsilie na to, aby obstarávali iba také produkty a služby, ktoré spĺňajú aspoň technické špecifikácie stanovené na „základnej“ úrovni v príslušných kritériách Únie týkajúcich sa zeleného verejného obstarávania **alebo existujúcich rovnocenných národných kritériách**, a to okrem iného v kritériách pre dátové centrá, serverovne a cloudové služby, osvetlenie pozemných komunikácií a dopravnú signalizáciu, počítače, monitory, tablety a smartfóny, ak sa na produkt alebo službu vzťahujú kritériá Únie týkajúce sa zeleného verejného obstarávania **alebo existujúce rovnocenné národné kritériá**, ktoré majú význam z hľadiska energetickej efektívnosti produktu alebo služby;
- d) obstarávajú iba pneumatiky, ktoré spĺňajú kritérium triedy najvyššej energetickej úspornosti palív v zmysle nariadenia (EÚ) 2020/740, čo verejným subjektom nebráni nakupovať pneumatiky s najvyššou triedou priľnavosti za mokra alebo najvyššou triedou vonkajšieho hluku valenia, ak je to odôvodnené z hľadiska bezpečnosti alebo verejného zdravia;

- e) vo svojich výzvach na predkladanie ponúk týkajúcich sa zákaziek na poskytovanie služieb požadujú od poskytovateľov služieb, aby na účely poskytovania predmetných služieb používali iba produkty, ktoré sú v súlade s písmenami a), b) a d); táto požiadavka sa uplatňuje len na nové produkty, ktoré poskytovatelia služieb obstarali čiastočne alebo úplne na účely poskytovania predmetnej služby;
- f) obstarávajú budovy, ktoré spĺňajú aspoň **úroveň takmer nulovej potreby energie bez toho, aby bol dotknutý** článok 6 tejto smernice, alebo uzatvárajú nové zmluvy o prenájme takýchto budov, okrem prípadov, ak predmetom obstarávania je:
- i) uskutočniť hĺbkovú obnovu alebo demoláciu;
 - ii) v prípade verejných subjektov budovu ďalej predať bez toho, aby ju využíval na vlastné účely verejný subjekt; alebo
 - iii) zachovať budovu ako úradne chránenú ako súčasť označeného prostredia alebo pre jej osobitnú architektonickú alebo **historickú** hodnotu.

Súlad s požiadavkami stanovenými v písmene f) tohto článku sa overí prostredníctvom energetických certifikátov uvedených v článku 11 smernice 2010/31/EÚ.

Príloha V

SPOLOČNÉ METÓDY A ZÁSADY NA VÝPOČET VPLYVU POVINNÝCH SCHÉM ENERGETICKEJ EFEKTÍVNOSTI ALEBO INÝCH POLITICKÝCH OPATRENÍ PODĽA ČLÁNKOV 8, 9 A 10 A ČLÁNKU 30 ODS. 14

1. Metódy na výpočet úspor energie okrem úspor vyplývajúcich z daňových opatrení na účely článkov 8, 9 a 10 a článku 30 ods. 14.

Povinné, zúčastňujúce sa alebo poverené subjekty alebo vykonávajúce orgány verejnej moci môžu na výpočet úspor energie použiť tieto metódy:

- a) predpokladané úspory na základe výsledkov predchádzajúcich nezávisle monitorovaných energetických zlepšení v podobných zariadeniach; tento všeobecný prístup sa označuje ako prístup „*ex ante*“;
- b) merané úspory, pri ktorých sa úspory zo zavedenia opatrenia alebo balíka opatrení určujú zaznamenávaním skutočného zníženia spotreby energie, pričom sa náležite zohľadnia faktory, ako je doplnkovosť, miera využívania, úrovne výroby a počasie, ktoré môže ovplyvňovať spotrebu; tento všeobecný prístup sa označuje ako prístup „*ex post*“;
- c) pomerné úspory, pri ktorých sa používajú technické odhady úspor; tento prístup sa môže použiť len v prípade, ak je získanie dostatočne podrobných meraných údajov pre konkrétne zariadenie náročné alebo neprimerane nákladné, napríklad nahradenie kompresora alebo elektromotora s iným menovitým výkonom v kWh, ako je ten, pri ktorom sa merali nezávislé informácie o úsporách, alebo v prípade, keď tieto odhady vykonávajú podľa vnútroštátne stanovených metodík a referenčných hodnôt kvalifikovaní alebo akreditovaní experti, ktorí sú nezávislí od príslušných povinných, zúčastňujúcich sa alebo poverených subjektov;

- d) *pri výpočte úspor energie na účely článku 8 ods. 3, ktoré možno započítať do plnenia povinnosti uvedenej v danom článku, môžu členské štáty odhadnúť úspory energie ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov, ľudí v domácnostiach s nízkym príjmom alebo v uplatniteľných prípadoch ľudí žijúcich v sociálnom bývaní na základe technických odhadov, pri ktorých sa uplatnia štandardizované podmienky alebo parametre miery využívania a tepelného pohodlia, ako sú parametre vymedzené vo vnútroštátnych stavebných predpisoch; členské štáty by mali Komisii oznámiť spôsob, akým sa pohodlie zohľadňuje pri opatreniach v budovách, spolu s vysvetlením metodiky ich výpočtu;*
- e) úspory na základe prieskumu, pri ktorých sa určuje reakcia spotrebiteľov na rady, informačné kampane, systémy označovania energetickým štítkom alebo certifikácie alebo na inteligentné meranie; tento prístup sa používa len pri úsporách vyplývajúcich zo zmien správania spotrebiteľa; nepoužije sa pri úsporách vyplývajúcich zo zavedenia fyzických opatrení.

2. Pri určovaní úspor energie v prípade opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti na účely článkov 8, 9 a 10 a článku 30 ods. 14 sa uplatňujú tieto zásady:

- a) členské štáty preukážu, že **jedným z cieľov politického opatrenia, či už novým, alebo existujúcim, je dosiahnutie** úspor energie u konečného spotrebiteľa podľa článku 8 ods. 1, a poskytnú dôkazy a dokumentáciu vrátane dobrovoľných dohôd preukazujúce, že úspory energie sa dosiahli politickým opatrením;
- b) preukazuje sa, že ide o dodatočné úspory nad rámec tých, ktoré by sa dosiahli aj bez činnosti povinných, zúčastňujúcich sa alebo poverených subjektov alebo vykonávajúcich orgánov verejnej moci; na účely určenia úspor, ktoré možno nárokovať ako dodatočné, členské štáty zohľadnia, ako by sa spotreba energie a dopyt po nej vyvíjali za absencie daného politického opatrenia, pričom vezmú do úvahy aspoň tieto faktory: trendy spotreby energie, zmeny správania spotrebiteľov, technologický pokrok a zmeny spôsobené inými opatreniami vykonávanými na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni;
- c) úspory vyplývajúce z uplatňovania záväzného práva Únie sa považujú za úspory, ktoré by sa dosiahli v každom prípade, takže sa nesmú nárokovať ako úspory

energie na účely článku 8 ods. 1; odchylné od uvedenej požiadavky, úspory súvisiace s obnovou existujúcich budov ***vrátane úspor, ktoré vyplývajú z vykonávania minimálnych noriem energetickej hospodárnosti v budovách v súlade so smernicou 2010/31/EÚ***, možno nárokovať ako úspory energie na účely článku 8 ods. 1 za predpokladu, že kritérium podstatnosti uvedené v bode 3 písm. h) tejto prílohy je splnené; opatrenia, ktorými sa podporujú zlepšenia energetickej efektívnosti vo verejnom sektore podľa článkov 5 a 6, možno zohľadniť na účely splnenia úspor energie požadovaných podľa článku 8 ods. 1 za predpokladu, že ich výsledkom sú overiteľné a merateľné alebo odhadnuteľné úspory energie u konečného spotrebiteľa; výpočet úspor energie musí byť v súlade s touto prílohou;

- d) ***úspory energie u konečného spotrebiteľa, ktoré vyplývajú z vykonávania opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti prijatých na základe predpisov pre stav núdze podľa článku 122 ZFEÚ, možno nárokovať na účely článku 8 ods. 1 za predpokladu, že predstavujú overiteľné a merateľné alebo odhadnuteľné úspory energie u konečného spotrebiteľa, s výnimkou úspor energie vyplývajúcich z uplatňovania prídeltov alebo obmedzení;***
- e) opatrenia prijaté podľa nariadenia (EÚ) 2018/842 možno považovať za podstatné, no členské štáty musia preukázať, že ich výsledkom sú overiteľné a merateľné alebo odhadnuteľné úspory energie u konečného spotrebiteľa; výpočet úspor energie musí byť v súlade s touto prílohou;

- f) členské štáty započítavajú iba **úspory** energie u **konečného spotrebiteľa** dosiahnuté na základe politických opatrení v sektoroch **alebo zariadeniach, na ktoré sa vzťahuje kapitola IVa smernice 2003/87/ES, ak vyplývajú z vykonávania článku 9 alebo 10 tejto smernice a idú nad rámec požiadaviek stanovených v smernici 2003/87/ES alebo nad rámec vykonávania opatrení súvisiacich s bezodplatným pridelovaním kvót podľa uvedenej smernice; členské štáty preukážu, že politické opatrenia vedú k overiteľným a merateľným alebo odhadnutelným úsporám energie u konečného spotrebiteľa; výpočet úspor energie musí byť v súlade s touto prílohou; ak subjekt predstavuje povinný subjekt podľa národnej povinnej schémy energetickej efektívnosti v zmysle článku 9 tejto smernice a podľa systému EU ETS pre budovy a cestnú dopravu v súlade s kapitolou IVa smernice 2003/87/ES, systémom monitorovania a overovania sa zabezpečí, aby sa pri výpočte a vykazovaní úspor energie vyplývajúcich z jeho opatrení na úsporu energie zohľadnila cena uhlíka prenesená pri uvoľnení paliva na spotrebu podľa uvedenej kapitoly;**
- g) uznávať sa môžu len úspory, ktoré prekračujú tieto úrovne:
- i) emisné normy Únie pre nové osobné vozidlá a nové ľahké úžitkové vozidlá v nadväznosti na vykonávanie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/631⁵²; na preukázanie doplnkovosti k požiadavkám Únie na emisie CO₂ z nových vozidiel musia členské štáty poskytnúť **dôvody**, svoje predpoklady a svoju metodiku výpočtu;
 - ii) požiadavky Únie týkajúce sa stiahnutia určitých energeticky významných výrobkov z trhu v súlade s vykonávaním vykonávacích opatrení podľa smernice 2009/125/ES; na preukázanie doplnkovosti musia členské štáty poskytnúť dôkazy, svoje predpoklady a svoju metodiku výpočtu;

⁵² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/631 zo 17. apríla 2019, ktorým sa stanovujú emisné normy CO₂ pre nové osobné vozidlá a nové ľahké úžitkové vozidlá a ktorým sa zrušujú nariadenia (ES) č. 443/2009 a (EÚ) č. 510/2011 (Ú. v. EÚ L 111, 25.4.2019, s. 13).

- h) povoľujú sa politiky zamerané na podporu vyšších úrovní energetickej efektívnosti výrobkov, zariadení, dopravných systémov, vozidiel a palív, budov a prvkov budov, procesov či trhov s výnimkou **politických opatrení**:
- i) týkajúcich sa využívania technológií priameho spaľovania fosílnych palív **prvýkrát** zavedených od 1. januára 2026, a
 - ii) **na subvencovanie využívania technológií priameho spaľovania fosílnych palív v bytových budovách od 1. januára 2026;**
- i) úspory energie vo výrobkoch, zariadeniach, dopravných systémoch, vo vozidlách, v budovách alebo pri prácach, ktoré sa dosiahli v dôsledku politických opatrení **prvýkrát vykonaných od 1. januára 2024** a týkajúcich sa využívania priameho spaľovania fosílnych palív, sa nezapočítavajú do plnenia povinnosti úspor energie **podľa článku 8 ods. 1 písm. b); v prípade politických opatrení podporujúcich kombinácie technológií nie je podiel úspor energie, ktoré súvisia s technológiou spaľovania fosílnych palív, oprávnený od 1. januára 2024;**
- j) **ako výnimka z písmena i) na obdobie od 1. januára 2024 do 31. decembra 2030 sa úspory energie vyplývajúce z technológií priameho spaľovania fosílnych palív, ktorými sa zlepšuje energetická efektívnosť v energeticky náročných podnikoch v odvetví priemyslu, môžu považovať za úspory energie na účely článku 8 ods. 1 písm. b) a c) len do 31. decembra 2030 za predpokladu, že:**
- i) **podnik vykonal energetický audit podľa článku 11 ods. 2 a implementačný plán vrátane:**
 - **prehľadu všetkých nákladovo efektívnych opatrení energetickej efektívnosti s dobou návratnosti päť rokov alebo menej na základe jednoduchých metodík doby návratnosti poskytnutých členským štátom,**

- *časového rámca na vykonanie všetkých odporúčaných opatrení energetickej efektívnosti s dobou návratnosti päť rokov alebo menej,*
 - *výpočtu očakávaných úspor energie vyplývajúcich z odporúčaných opatrení energetickej efektívnosti, a*
 - *opatrení energetickej efektívnosti týkajúcich sa využívania technológií priameho spaľovania fosílnych palív s relevantnými informáciami, ktoré sú potrebné na:*
 - > *preukázanie, že identifikované opatrenie nezvyšuje množstvo potrebnej energie alebo kapacitu zariadenia,*
 - > *odôvodnenie toho, že zavádzanie udržateľných technológií nefosílnych palív nie je technicky uskutočniteľné,*
 - > *preukázanie, že technológia priameho spaľovania fosílnych palív je v súlade s najaktuálnejšími zodpovedajúcimi právnymi predpismi Únie o emisných parametroch a že zabraňuje efektu zablokovania na určitej technológii tým, že sa zabezpečí budúca kompatibilita s klimaticky neutrálnymi alternatívnymi nefosílnymi palivami a technológiami;*
- ii) pokračovanie vo využívaní technológií priameho spaľovania fosílnych palív je opatrením energetickej efektívnosti na zníženie spotreby energie s dobou návratnosti päť rokov alebo menej, a to na základe jednoduchých metodík doby návratnosti poskytnutých zo strany členského štátu, odporúčaným ako výsledok energetického auditu podľa článku 11 ods. 2 a zahrnutým do implementačného plánu;*
- iii) využívanie technológií priameho spaľovania fosílnych palív je v súlade s najaktuálnejšími zodpovedajúcimi právnymi predpismi Únie o emisných parametroch, nevedie k efektu zablokovania sa na určitej technológii a zabezpečuje budúcu kompatibilitu s klimaticky neutrálnymi alternatívnymi palivami a technológiami;*

- iv) využívanie technológií priameho spaľovania fosílnych palív v podniku nevedie k zvýšenej spotrebe energie ani nezvyšuje kapacitu zariadenia v tomto podniku;*
 - v) boli predložené dôkazy o tom, že nebolo technicky uskutočniteľné žiadne riešenie s alternatívnym, udržateľným nefosílnym palivom;*
 - vi) využívanie technológií priameho spaľovania fosílnych palív vedie k overiteľným a merateľným alebo odhadnuteľným úsporám energie u konečného spotrebiteľa vypočítaným v súlade s touto prílohou;*
 - vii) dôkazy sú uverejnené na webovom sídle alebo sa verejne sprístupnia pre všetkých zainteresovaných občanov;*
- k) opatrenia, ktorými sa podporujú technológie na získavanie energie z obnoviteľných zdrojov v malom rozsahu na budovách alebo v nich, môžu byť oprávnené, aby boli zohľadnené na účely splnenia požadovaných úspor energie podľa článku 8 ods. 1 za predpokladu, že ich výsledkom sú overiteľné a merateľné alebo odhadnuteľné úspory energie u konečného spotrebiteľa; výpočet úspor energie musí byť v súlade s touto prílohou;
- l) opatrenia, ktorými sa podporuje zavádzanie solárnych tepelných technológií, možno zohľadniť na účely splnenia požadovaných úspor energie podľa článku 8 ods. 1 za predpokladu, že ich výsledkom sú overiteľné a merateľné alebo odhadnuteľné úspory energie u konečného spotrebiteľa; **teplo, ktoré vyprodukuje solárne tepelné technológie zo slnečného žiarenia**, môže byť vylúčené z ich spotreby energie u konečného spotrebiteľa;
- m) v prípade politík, ktoré urýchľujú zavedenie a využívanie efektívnejších výrobkov a vozidiel, s výnimkou tých, ktoré sa **prvýkrát vykonali od 1. januára 2024** a ktoré sa týkajú využívania priameho spaľovania fosílnych palív, možno nárokovať celé úspory, pokiaľ sa preukáže, že k takémuto využívaniu došlo pred uplynutím priemernej predpokladanej životnosti výrobku alebo vozidla alebo jeho zvyčajného intervalu náhrady, a úspory sa nárokujú len za obdobie do konca priemernej predpokladanej životnosti výrobku alebo vozidla, ktoré sa má nahradiť;

- n) pri podpore prijímania opatrení energetickej efektívnosti členské štáty v prípade potreby zabezpečia, aby sa zachovali štandardy kvality produktov, služieb a zavádzaných opatrení, alebo ak tieto štandardy neexistujú, aby sa zaviedli;
- o) s cieľom zohľadniť klimatické rozdiely medzi regiónmi si môžu členské štáty vybrať, či upraví úspory na štandardizovanú hodnotu alebo udelia rôzne úspory energie v súlade s teplotnými rozdielmi medzi regiónmi;
- p) pri výpočte úspor energie sa zohľadní životnosť opatrení a miera, v akej úspory časom klesajú; uvedený výpočet počíta úspory, ktoré sa dosiahnu každým individuálnym opatrením v období od dátumu začatia jeho vykonávania do konca každého povinného obdobia; ako alternatívu môžu členské štáty prijať inú metódu, pri ktorej sa očakáva dosiahnutie aspoň rovnakého celkového objemu úspor; pri použití inej metódy členské štáty zabezpečia, aby celkový objem úspor energie vypočítaný s použitím uvedenej metódy nepresiahol objem úspor energie, ktoré by boli výsledkom výpočtu, ak by sa počítali úspory z každého individuálneho opatrenia v období od začatia jeho vykonávania do roku 2030; členské štáty vo svojich integrovaných národných energetických a klimatických plánoch oznamovaných podľa článku 3 a článkov 7 až 12 nariadenia (EÚ) 2018/1999 podrobne opíšu danú inú metódu a ustanovenia prijaté na zaistenie splnenia záväznej požiadavky výpočtu.

3. Členské štáty zabezpečia splnenie týchto požiadaviek na politické opatrenia prijaté podľa článku 10 a článku 30 ods. 14:

- a) politické opatrenia a individuálne opatrenia prinášajú overiteľnú úsporu energie u konečného spotrebiteľa;
- b) zodpovednosť každého zúčastňujúceho sa subjektu, povereného subjektu alebo vykonávajúceho orgánu verejnej moci je jasne vymedzená;
- c) úspory energie, ktoré sa dosahujú alebo majú dosiahnuť, sa určia transparentne;
- d) objem úspor energie, ktoré sa vyžadujú politickým opatrením alebo ktoré sa ním majú dosiahnuť, sa vyjadrí buď ako primárna energetická spotreba alebo ako konečná energetická spotreba, pričom sa použijú koeficienty dolnej výhrevnosti alebo faktory primárnej energie uvedené v článku 31;

- e) predloží sa a verejne sa sprístupní výročná správa o úsporách energie, ktoré dosiahli poverené subjekty, zúčastňujúce sa subjekty a vykonávajúce orgány verejnej moci, ako aj údaje o ročnom trende úspor energie;
- f) ak pokrok nie je uspokojivý, vykoná sa monitorovanie výsledkov a prijatie vhodných opatrení;
- g) úspory energie z individuálneho opatrenia si nenárokuje viac než jeden subjekt;
- h) je preukázané, že na dosiahnutie nárokových úspor energie sú podstatné činnosti zúčastňujúceho sa subjektu, povereného subjektu alebo vykonávajúceho orgánu verejnej moci;
- i) činnosti zúčastňujúceho sa subjektu, povereného subjektu alebo vykonávajúceho orgánu verejnej moci nemajú nepriaznivé účinky na ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov a v uplatniteľnom prípade na ľudí žijúcich v sociálnom bývaní.

4. Pri určovaní úspor energie vyplývajúcich z politických opatrení, ktoré súvisia so zdaňovaním, zavedených podľa článku 10 sa uplatňujú tieto zásady:

- a) uznávajú sa len úspory energie vyplývajúce z daňových opatrení, ktoré prekračujú minimálne úrovne zdaňovania uplatňované na palivá, ako sa požaduje v smernici Rady 2003/96/ES⁵³ alebo 2006/112/ES⁵⁴;

⁵³ Smernica Rady 2003/96/ES z 27. októbra 2003 o reštrukturalizácii právneho rámca spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2003, s. 51).

⁵⁴ Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 11.12.2006, s. 1).

- b) krátkodobá cenová pružnosť pre výpočet vplyvu opatrení v oblasti zdaňovania energie vyjadruje citlivosť dopytu po energii na zmeny cien a odhaduje sa na základe aktuálnych a reprezentatívnych oficiálnych zdrojov údajov vzťahujúcich sa na členský štát a v relevantnom prípade na základe sprievodných štúdií nezávislého inštitútu; ak sa použije iná ako krátkodobá cenová pružnosť, členské štáty vysvetlia, ako boli do základného scenára použitého na odhad úspor energie zahrnuté zlepšenia energetickej efektívnosti v dôsledku vykonávania iných právnych predpisov Únie alebo ako sa zabránilo dvojitému započítaniu úspor energie z iných právnych predpisov Únie;
- c) úspory energie zo sprievodných nástrojov daňovej politiky vrátane daňových stimulov či odvodov do fondu sa započítajú osobitne;
- d) na posúdenie úspor energie vyplývajúcich z daňových opatrení by sa mali použiť odhady krátkodobej pružnosti, aby sa zabránilo prekryvaniu s právom Únie a inými politickými opatreniami;
- e) členské štáty určia distribučné účinky daňových a rovnocenných opatrení na ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov a v uplatniteľnom prípade ľudí žijúcich v sociálnom bývaní, a preukážu účinky zmierňujúcich opatrení vykonávaných v súlade s článkom 24 ods. 1, 2 a 3;
- f) členské štáty poskytnú dôkazy vrátane metodík výpočtu, že v prípade prekryvania vplyvu opatrení v oblasti zdaňovania energie alebo uhlíka alebo obchodovania s emisiami v slade so smernicou 2003/87/ES nedochádza k dvojitému započítaniu úspor energie.

5. Oznámenie metodiky

Členské štáty v súlade s nariadením (EÚ) 2018/1999 oznámia Komisii svoju navrhovanú podrobnú metodiku na realizáciu povinných schém energetickej efektívnosti a alternatívnych opatrení uvedených v článkoch 9 a 10 a v článku 30 ods. 14 tejto smernice. S výnimkou prípadu zdaňovania toto oznámenie obsahuje informácie o:

- a) úrovni úspor energie požadovanej podľa článku 8 ods. 1 prvého pododseku alebo úspor, ktorých dosiahnutie sa očakáva za celé obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2030;
- b) spôsobe postupného zavádzania vypočítaného objemu nových úspor energie požadovaných podľa článku 8 ods. 1 prvého pododseku alebo očakávaných úspor energie počas povinného obdobia;
- c) povinných, zúčastňujúcich sa alebo poverených subjektoch alebo vykonávajúcich orgánoch verejnej moci;
- d) cieľových odvetviach;
- e) politických opatreniach a individuálnych opatreniach vrátane predpokladaného celkového objemu kumulatívnych úspor energie v prípade každého opatrenia;
- f) politických opatreniach alebo programoch, alebo opatreniach financovaných z národného fondu energetickej efektívnosti vykonávaných prioritne medzi ľuďmi postihnutými energetickou chudobou, zraniteľnými odberateľmi a v uplatniteľnom prípade ľuďmi žijúcimi v sociálnom bývaní;
- g) podiele a objeme úspor energie, ktoré sa majú dosiahnuť medzi ľuďmi postihnutými energetickou chudobou, zraniteľnými odberateľmi a v uplatniteľnom prípade ľuďmi žijúcimi v sociálnom bývaní;
- h) v uplatniteľnom prípade o použitých ukazovateľoch, priemernom aritmetickom podiele a výsledku politických opatrení stanovených podľa článku 8 ods. 3;
- i) v uplatniteľnom prípade o vplyvoch a nepriaznivých účinkoch politických opatrení vykonávaných podľa článku 8 ods. 3 na ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov a v uplatniteľnom prípade ľudí žijúcich v sociálnom bývaní;
- j) trvaní povinného obdobia pre danú povinnú schému energetickej efektívnosti;
- k) v uplatniteľnom prípade o objeme úspor energie alebo cieľových hodnotách zníženia nákladov, ktoré majú dosiahnuť povinné subjekty medzi ľuďmi postihnutými

energetickou chudobou, zraniteľnými odberateľmi a v uplatniteľnom prípade ľuďmi žijúcimi v sociálnom bývaní;

- l) činnostiach stanovených v politickom opatrení;
- m) metodike výpočtu vrátane toho, ako sa určila doplnkovosť a podstatnosť a ktoré metodiky a referenčné hodnoty sa používajú pre predpokladané a pomerné úspory, a v uplatniteľnom prípade o použitých hodnotách dolnej výhrevnosti a prevodných koeficientoch;
- n) životnosti opatrení a o tom, ako sa počíta alebo z čoho vychádza;
- o) prístupe k riešeniu klimatických rozdielov v členskom štáte;
- p) systémoch monitorovania a overovania pre opatrenia podľa článkov 9 a 10 a spôsobe zaistenia ich nezávislosti od povinných, zúčastňujúcich sa alebo poverených subjektov;
- q) v prípade zdaňovania o:
 - i) cieľových odvetviach a segmente daňovníkov;
 - ii) vykonávajúcim orgáne verejnej moci;
 - iii) úsporách, ktorých dosiahnutie sa očakáva;
 - iv) trvaní daňového opatrenia;
 - v) metodike výpočtu vrátane použitej cenovej pružnosti a spôsobu, akým sa určila; a
 - vi) spôsobe, akým sa zabránilo prekryvaniu so systémom EU ETS v súlade so smernicou 2003/87/ES a odstránilo riziko dvojitého započítania.

Príloha VI

MINIMÁLNE KRITÉRIÁ PRE ENERGETICKÉ AUDITY VRÁTANE TÝCH AUDITOV, KTORÉ SA VYKONÁVAJÚ V RÁMCI SYSTÉMOV ENERGETICKÉHO MANAŽÉRSTVA

Energetické audity uvedené v článku 11:

- a) sa zakladajú na aktuálnych, nameraných, vysledovateľných prevádzkových údajoch o spotrebe energie a (v prípade elektriny) profiloch zaťaženia;
- b) obsahujú podrobné preskúmanie profilu spotreby energie budov alebo skupín budov, priemyselných činností alebo zariadení vrátane dopravy;
- c) identifikujú opatrenia energetickej efektívnosti na zníženie spotreby energie;
- d) identifikujú potenciál nákladovo efektívneho využívania alebo výroby energie z obnoviteľných zdrojov;
- e) vychádzajú vždy, keď je to možné, z analýzy nákladov založenej na životnom cykle namiesto jednoduchých období návratnosti s cieľom zohľadniť dlhodobé úspory, zostatkové hodnoty dlhodobých investícií a diskontné sadzby;
- f) sú vyvážené a dostatočne reprezentatívne, aby umožňovali vytvorenie spoľahlivého obrazu o celkovom hospodárení s energiou a spoľahlivo určili najvýznamnejšie príležitosti na zlepšenie.

Energetické audity umožňujú podrobné a overené výpočty pre navrhované opatrenia, aby bolo možné poskytovať jednoznačné informácie o potenciálnych úsporách.

Údaje použité v rámci energetického auditu sa uchovávajú, aby bola možná spätná analýza v čase a sledovanie hospodárnosti.

Príloha VII

MINIMÁLNE POŽIADAVKY NA MONITOROVANIE A UVEREJŇOVANIE ENERGETICKEJ HOSPODÁRNOSTI DÁTOVÝCH CENTIER

Pokiaľ ide o energetickú hospodárnosť dátových centier uvedených v článku **12**, monitorujú a uverejňujú sa tieto minimálne informácie:

- a) názov dátového centra, meno vlastníka a prevádzkovateľov dátového centra, **dátum uvedenia** dátového centra **do prevádzky** a obec, v ktorej sa dátové centrum nachádza;
- b) podlahová plocha dátového centra, inštalovaný výkon, ročná prichádzajúca a odchádzajúca dátová prevádzka a množstvo údajov uložených a spracúvaných v dátovom centre;
- c) hospodárnosť dátového centra počas posledného celého kalendárneho roka v súlade s kľúčovými ukazovateľmi hospodárnosti, ktoré sa okrem iného týkajú spotreby energie, využívania energie, nastavených hodnôt teploty, využívania odpadového tepla, využívania vody a využívania energie z obnoviteľných zdrojov, **pričom vo vhodných prípadoch sa do nadobudnutia účinnosti delegovaného aktu podľa článku 33 ods. 3 vychádza z dokumentu CEN/CENELEC EN 50600-4 „Informačné technológie – zariadenia a infraštruktúra dátových centier“.**

Príloha VIII

MINIMÁLNE POŽIADAVKY NA VYÚČTOVANIE A INFORMÁCIE O VYÚČTOVANÍ NA ZÁKLADE SKUTOČNEJ SPOTREBY ZEMNÉHO PLYNU

1. Minimálne požiadavky na vyúčtovanie

1.1. Vyúčtovanie na základe skutočnej spotreby

Aby koncoví odberatelia mohli regulovať vlastnú spotrebu energie, vyúčtovanie by sa malo uskutočňovať na základe skutočnej spotreby aspoň raz ročne a informácie o vyúčtovaní by sa mali sprístupniť aspoň raz štvrťročne, a to na požiadanie alebo v prípade, že si zákazníci zvolili možnosť dostávať vyúčtovanie v elektronickej podobe, inak dvakrát ročne. Plyn používaný len na varenie môže byť z tejto požiadavky vyňatý.

1.2. Minimálne informácie uvádzané vo vyúčtovaní

Členské štáty zabezpečia, aby sa tam, kde je to vhodné, koncovým odberateľom vo vyúčtovaní, v zmluvách, transakciách a potvrdeniach na distribučných staniách alebo spolu s týmito dokumentmi jednoznačným a zrozumiteľným spôsobom sprístupnili tieto informácie:

- a) skutočné súčasné ceny a skutočná spotreba energie;
- b) porovnania súčasnej spotreby energie koncového odberateľa so spotrebou za rovnaké obdobie v predchádzajúcom roku, pokiaľ možno v grafickej forme;
- c) kontaktné informácie organizácií koncových odberateľov, energetických agentúr alebo podobných orgánov vrátane adries webových sídiel, na ktorých je možné získať informácie o dostupných opatreniach na zlepšenie energetickej efektívnosti, porovnateľné profily konečných spotrebiteľov a objektívne technické špecifikácie pre zariadenia využívajúce energiu.

Okrem toho členské štáty vždy, keď to je možné a užitočné, zabezpečia, aby sa koncovým odberateľom sprístupnili porovnania s priemerným normalizovaným alebo referenčným koncovým odberateľom v rovnakej kategórii spotrebiteľov, a to jednoznačným a zrozumiteľným spôsobom vo vyúčtovaní, v zmluvách, transakciách a potvrdeniach na distribučných staniciach, spolu s týmito dokumentmi alebo tým, že sa v nich uvedie odkaz na tieto informácie.

1.3. Poučenie o energetickej efektívnosti sprevádzajúce vyúčtovania a ďalšie spätné informácie pre koncových odberateľov

Pri zasielaní zmlúv a zmien v zmluvách, ako aj vo vyúčtovaniach, ktoré odberatelia dostávajú, alebo prostredníctvom webových sídiel určených jednotlivým spotrebiteľom distribútori energie, prevádzkovatelia distribučných sústav a maloobchodné energetické spoločnosti informujú svojich odberateľov jasným a zrozumiteľným spôsobom o kontaktných informáciách nezávislých zákazníckych poradenských centier, energetických agentúr alebo podobných inštitúcií vrátane ich internetových adries, kde môžu získať informácie o dostupných opatreniach energetickej efektívnosti, referenčných profiloch pre svoju spotrebu energie a technických špecifikáciách spotrebičov využívajúcich energiu, ktoré môžu slúžiť na zníženie spotreby týchto spotrebičov.

Príloha IX

MINIMÁLNE POŽIADAVKY NA VYÚČTOVANIE A INFORMÁCIE O SPOTREBE V PRÍPADE VYKUROVANIA, CHLADENIA A TEPLEJ ÚŽITKOVEJ VODY

1. Vyúčtovanie na základe skutočnej spotreby alebo odpočtov pomerového rozdeľovača vykurovacích nákladov

Aby mohli koneční spotrebitelia regulovať svoju spotrebu energie, musí sa vyúčtovanie vykonávať na základe skutočnej spotreby alebo odpočtov pomerového rozdeľovača vykurovacích nákladov najmenej raz za rok.

2. Minimálna frekvencia vyúčtovania alebo informácií o spotrebe

Do 31. decembra 2021 sa v prípade, že sú nainštalované meradlá alebo pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov umožňujúce diaľkový odpočet, informácie o vyúčtovaní alebo spotrebe, ktoré sa zakladajú na skutočnej spotrebe alebo hodnotách odčítaných z pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov, poskytujú konečným spotrebiteľom najmenej štvrťročne na požiadanie alebo ak sa koncoví odberatelia rozhodli pre elektronické vyúčtovanie, inak dvakrát ročne.

Od 1. januára 2022 sa v prípade, že sú nainštalované meradlá alebo pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov umožňujúce diaľkový odpočet, informácie o vyúčtovaní alebo spotrebe, ktoré sa zakladajú na skutočnej spotrebe alebo hodnotách odčítaných z pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov, poskytujú konečným spotrebiteľom aspoň raz mesačne. Tieto informácie môžu byť sprístupnené aj na internete a aktualizované tak často, ako to umožňujú použité meracie zariadenia a systémy. Vykurovanie a chladenie možno mimo obdobia vykurovania alebo chladenia z uvedenej požiadavky vyňať.

3. Minimálne informácie uvádzané vo vyúčtovaní

Členské štáty zabezpečia, aby sa konečným spotrebiteľom v rámci vyúčtovania alebo spolu s ním jasne a zrozumiteľne sprístupnili nasledujúce informácie, ak sa zakladajú na skutočnej spotrebe alebo hodnotách odčítaných z pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov:

- a) skutočné súčasné ceny a skutočná spotreba energie alebo celkové náklady na vykurovanie a hodnoty odčítané z pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov;
- b) použitý palivový mix a súvisiace ročné emisie skleníkových plynov, a to aj pre konečných spotrebiteľov napojených na centralizované zásobovanie teplom alebo chladom, a vysvetlenie jednotlivých uplatnených daní, odvodov a sadzieb;
- c) grafické porovnanie aktuálnej spotreby energie konečných spotrebiteľov so spotrebou za rovnaké obdobie v predchádzajúcom roku a v prípade vykurovania a chladenia korigované na klimatické podmienky;
- d) kontaktné informácie organizácií koncových odberateľov, energetických agentúr alebo podobných subjektov vrátane adries webových sídel, na ktorých je možné získať informácie o dostupných opatreniach na zlepšenie energetickej efektívnosti, porovnateľné profily konečných spotrebiteľov a objektívne technické špecifikácie pre zariadenia využívajúcich energiu;
- e) informácie o súvisiacich postupoch podávania sťažností, službách ombudsmana alebo mechanizmoch alternatívneho riešenia sporov platných v členských štátoch;
- f) porovnania s priemerným normalizovaným alebo referenčným konečným spotrebiteľom v rovnakej kategórii spotrebiteľov; v prípade elektronického vyúčtovania sa takéto porovnania môžu namiesto toho dať k dispozícii online a na vyúčtovaniach sa na ne môžu uviesť odkazy.

Členské štáty môžu obmedziť rozsah požiadavky na poskytovanie informácií o emisiách skleníkových plynov podľa prvého pododseku písm. b) tak, aby zahŕňali iba dodávky zo systémov centralizovaného zásobovania teplom s celkovým menovitým tepelným príkonom väčším ako 20 MW.

Vyúčtovania, ktoré sa nezakladajú na skutočnej spotrebe alebo hodnotách odčítaných z pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov, obsahujú jasné a zrozumiteľné vysvetlenie výpočtu sumy uvedenej vo vyúčtovaní a aspoň informácie uvedené v písmenách d) a e).

Príloha X

POTENCIÁL EFEKTÍVNOSTI PRI VYKUROVANÍ A CHLADENÍ

Komplexné posúdenie národného potenciálu vykurovania a chladenia uvedené v článku 25 ods. 1 obsahuje tieto prvky, z ktorých zároveň aj vychádza:

Časť I

PREHEAD O VYKUROVANÍ A CHLADENÍ

1. Dopyt po vykurovaní a chladení z hľadiska posudzovanej užitočnej energie⁵⁵ a kvantifikovanej konečnej energetickej spotreby v GWh za rok⁵⁶ podľa sektorov:
 - a) domácnosti;
 - b) služby;
 - c) priemysel;
 - d) akýkoľvek iný sektor, ktorý jednotlivo spotrebuje viac ako 5 % z celkového domáceho dopytu po využiteľnom vykurovaní a chladení.
2. Určenie alebo, v prípade písmena a) bodu i), určenie alebo odhad súčasných dodávok vykurovania a chladenia:
 - a) podľa technológie, v GWh za rok⁵⁷, ak je to možné v sektoroch uvedených v bode 1, rozlišujúc medzi energiou získanou z fosílnych palív a obnoviteľných zdrojov:

⁵⁵ Množstvo tepelnej energie potrebnej na uspokojenie dopytu konečných spotrebiteľov po vykurovaní a chladení.

⁵⁶ Mali by sa použiť najnovšie dostupné údaje.

⁵⁷ Mali by sa použiť najnovšie dostupné údaje.

- i) na mieste v bytových priestoroch a v priestoroch poskytovania služieb získané pomocou:
 - výlučne tepelných kotlov,
 - vysokoúčinnnej kombinovanej výroby tepla a elektriny,
 - tepelných čerpadiel,
 - iných technológií a zdrojov na mieste;
 - ii) na mieste v priestoroch, kde sa neposkytujú služby, a v nebytových priestoroch získané pomocou:
 - výlučne tepelných kotlov,
 - vysokoúčinnnej kombinovanej výroby tepla a elektriny,
 - tepelných čerpadiel,
 - iných technológií a zdrojov na mieste;
 - iii) mimo miesta získané pomocou:
 - vysokoúčinnnej kombinovanej výroby tepla a elektriny,
 - odpadového tepla,
 - iných technológií a zdrojov mimo miesta;
- b) určenie zariadení, ktoré vyrábajú odpadové teplo alebo chlad a ich potenciálne dodávky tepla alebo chladu, v GWh za rok:
- i) zariadenia na výrobu tepelnej energie, ktoré sú schopné dodávať odpadové teplo s celkovým tepelným príkonom vyšším ako 50 MW alebo môžu byť na takéto dodávky dodatočne vybavené;
 - ii) zariadenia na kombinovanú výrobu tepla a elektriny využívajúce technológie uvedené v časti II prílohy II s celkovým tepelným príkonom vyšším ako 20 MW;

- iii) spaľovne odpadu;
 - iv) zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov s celkovým tepelným príkonom vyšším ako 20 MW okrem zariadení uvedených v bodoch i) a ii), ktoré vyrábajú teplo alebo chlad s využitím energie z obnoviteľných zdrojov;
 - v) priemyselné zariadenia s celkovým tepelným príkonom vyšším ako 20 MW, ktoré môžu dodávať odpadové teplo;
- c) nahlásený podiel energie z obnoviteľných zdrojov a z odpadového tepla alebo chladu na konečnej energetickej spotrebe v sektore centralizovaného zásobovania teplom a chladom⁵⁸ za posledných päť rokov v súlade so smernicou (EÚ) 2018/2001.

3. ***Súhrnné údaje o zariadeniach kombinovanej výroby v existujúcich siet'ach centralizovaného zásobovania teplom a chladom s piatimi kapacitnými rozsahmi, ktoré zahŕňajú:***

- a) primárnu energetickú spotrebu;***
- b) celkovú efektívnosť;***
- c) úspory primárnej energie;***
- d) emisné faktory CO₂.***

⁵⁸ Po stanovení metodiky výpočtu množstva energie z obnoviteľných zdrojov využívanej na chladenie a centralizované zásobovanie chladom v súlade s článkom 35 smernice (EÚ) 2018/2001 sa určenie „chladenia s využitím obnoviteľných zdrojov energie“ vykonáva v súlade s uvedenou smernicou. Dovtedy sa vykonáva podľa príslušnej vnútroštátnej metodiky.

4. ***Súhrnné údaje o existujúcich sieťach centralizovaného zásobovania teplom a chladom z kombinovanej výroby v piatich kapacitných rozsahoch, ktoré zahŕňajú:***
- a) *celkovú primárnu energetickú spotrebu;*
 - b) *primárnu energetickú spotrebu zariadení kombinovanej výroby;*
 - c) *podiel kombinovanej výroby na centralizovanom zásobovaní teplom alebo chladom;*
 - d) *straty v systéme centralizovaného zásobovania teplom;*
 - e) *straty v systéme centralizovaného zásobovania chladom;*
 - f) *hustota pripojenia;*
 - g) *podieľy systémov z hľadiska rôznych skupín prevádzkových teplôt.*
5. Mapa obsahujúca celé územie štátu, v ktorej sa pri zachovaní utajenia citlivých obchodných informácií vyznačia:
- a) oblasti dopytu po vykurovaní a chladení na základe analýzy v bode 1, pričom sa použijú konzistentné kritériá s dôrazom na oblasti s veľkou mierou dopytu po energii v obciach a mestských aglomeráciách;
 - b) existujúce miesta dodávky vykurovania a chladenia určené podľa bodu 2 písm. b) a zariadenia na prenos centralizovaného zásobovania teplom;
 - c) plánované miesta dodávky vykurovania a chladenia opísané v bode 2 písm. b) a ***určené nové oblasti*** centralizovaného zásobovania teplom a ***chladom***.
6. Prognóza trendu dopytu po vykurovaní a chladení s výhľadom na nasledujúcich 30 rokov v GWh a pri zohľadnení najmä odhadov na nasledujúcich 10 rokov, zmena dopytu týkajúceho sa budov a rôznych sektorov priemyslu a vplyv politik a stratégií týkajúcich sa

riadenia dopytu, ako sú dlhodobé stratégie obnovy budov podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/844⁵⁹.

⁵⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/844 z 30. mája 2018, ktorou sa mení smernica 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov a smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti (Ú. v. EÚ L 156, 19.6.2018, s. 75).

Časť II

CIELE, STRATÉGIE A POLITICKÉ OPATRENIA

7. Plánovaný príspevok členského štátu k svojim národným zámerom, cieľovým hodnotám a príspevkom v prípade piatich rozmerov energetickej únie stanovených v článku 3 ods. 2 písm. b) nariadenia (EÚ) 2018/1999, ktoré sa dosiahnu prostredníctvom efektívnosti pri vykurovaní a chladení, najmä v súvislosti s článkom 4 písm. b) bodmi 1 až 4 a s článkom 15 ods. 4 písm. b) uvedeného nariadenia, pričom sa uvedie, ktoré z týchto prvkov sú dodatočné v porovnaní s integrovanými národnými energetickými a klimatickými plánmi oznamovanými podľa článku 3 a článkov 7 až 12 uvedeného nariadenia.
8. Všeobecný prehľad existujúcich politík a opatrení opísaných v najnovšej správe predloženej v súlade s článkami 3, 20 a 21 a článkom 27 písm. a) nariadenia (EÚ) 2018/1999.

Časť III

ANALÝZA EKONOMICKÉHO POTENCIÁLU EFEKTÍVNOSTI PRI VYKUROVANÍ A CHLADENÍ

9. Analýza ekonomického potenciálu⁶⁰ rôznych technológií vykurovania a chladenia sa vykonáva na celom území štátu analýzou nákladov a prínosov uvedenou v článku 25 ods. 3, pričom sa ňou určia alternatívne scenáre pre efektívnejšie technológie a technológie vykurovania a chladenia s využitím obnoviteľných zdrojov energie, prípadne rozlišujú medzi energiou získanou z fosílnych palív a obnoviteľných zdrojov.

Mali by sa zväziť tieto technológie:

- a) priemyselné odpadové teplo a chlad;
- b) spaľovanie odpadu;
- c) vysokoúčinná kombinovaná výroba;

⁶⁰ V analýze ekonomického potenciálu by sa malo uvádzať množstvo energie (v GWh), ktoré je možné vyrobiť za rok každou analyzovanou technológiou. Zohľadniť by sa mali aj obmedzenia a vzájomné súvislosti v rámci energetického systému. Pri analýze sa môžu využívať modely založené na predpokladoch predstavujúcich prevádzkovanie bežných typov technológií alebo systémov.

- d) obnoviteľné zdroje energie, ako je geotermálna energia, slnečná tepelná energia a biomasa, okrem tých, ktoré sa využívajú na vysokoúčinnú kombinovanú výrobu;
- e) tepelné čerpadlá;
- f) zníženie tepelných strát a strát chladu z existujúcich centralizovaných sietí;
- g) centralizované zásobovanie teplom a chladom.**

10. Analýza ekonomického potenciálu zahŕňa tieto kroky a aspekty:

- a) Aspekty:
 - i) analýza nákladov a prínosov na účely článku 25 ods. 3 zahŕňa ekonomickú analýzu, ktorá zohľadňuje sociálno-ekonomické a environmentálne faktory⁶¹, a finančnú analýzu vykonanú s cieľom posúdiť projekty z hľadiska investorov, pričom ekonomická aj finančná analýza používajú čistú súčasnú hodnotu ako kritérium posudzovania;
 - ii) základný scenár by mal slúžiť ako referenčný bod a zohľadňovať existujúce politiky v čase vypracovania tohto komplexného posúdenia⁶² a mal by byť spojený s údajmi získanými podľa časti I a časti II bodu 6 tejto prílohy;
 - iii) alternatívne scenáre k základnému scenáru zohľadňujú ciele v oblasti energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov stanovené v nariadení (EÚ) 2018/1999, pričom v každom scenári sa uvádzajú tieto prvky v porovnaní so základným scenárom:
 - ekonomický potenciál technológií preskúmaný pomocou kritéria čistej súčasnej hodnoty,
 - zníženie emisií skleníkových plynov,
 - úspory primárnej energie v GWh za rok,

⁶¹ Vrátane posúdenia uvedeného v článku 15 ods. 7 smernice (EÚ) 2018/2001.

⁶² Koncový dátum na zohľadnenie politik v prípade základného scenára je koniec roka, ktorý predchádza roku, do konca ktorého sa má komplexné posúdenie vykonať. To znamená, že nie je potrebné zohľadňovať politiky prijaté do jedného roka pred termínom na predloženie komplexného posúdenia.

- vplyv na podiel obnoviteľných zdrojov energie v národnom energetickom mixe.

Scenáre, ktoré nie sú realizovateľné z technických dôvodov, finančných dôvodov alebo z dôvodu vnútroštátnych právnych predpisov, možno vylúčiť v skorej fáze analýzy nákladov a prínosov, ak je to opodstatnené na základe dôkladných, jednoznačných a podložených úvah.

V analyzovaných scenároch by sa pri posudzovaní a rozhodovaní mali zohľadňovať náklady a úspory energie v dôsledku zvýšenej pružnosti dodávok energie a optimálneho prevádzkovania elektrických sietí vrátane ušetrených nákladov a úspor zo znížených investícií do infraštruktúry.

b) Náklady a prínosy

Náklady a prínosy uvedené v písmene a) zahŕňajú aspoň tieto náklady a prínosy:

i) náklady:

- kapitálové náklady na zariadenia a vybavenie,
- kapitálové náklady na pridružené energetické siete,
- variabilné a fixné prevádzkové náklady,
- náklady na energiu,
- environmentálne náklady a náklady týkajúce sa zdravia a bezpečnosti, a to v maximálnom rozsahu,
- náklady týkajúce sa pracovného trhu, energetická bezpečnosť a konkurencieschopnosť, a to v maximálnom rozsahu;

ii) prínosy:

- hodnota výstupu pre spotrebiteľa (vykurovanie, chladenie a elektrina),
- externé prínosy, ako sú prínosy z hľadiska životného prostredia, emisií skleníkových plynov, ako aj prínosy z hľadiska zdravia a bezpečnosti, a to v maximálnom rozsahu,
- vplyv na pracovný trh, energetická bezpečnosť a konkurencieschopnosť, a to v maximálnom rozsahu.

c) Relevantné alternatívy základného scenára:

Zohľadňujú sa všetky relevantné alternatívy základného scenára vrátane úlohy efektívneho individuálneho vykurovania a chladenia. Analýza nákladov a prínosov sa môže vzťahovať na posúdenie projektu alebo skupiny projektov v rámci širšieho posúdenia na miestnej, regionálnej alebo národnej úrovni, a to s cieľom určiť na účely plánovania v porovnaní so základným scenárom čo najviac nákladovo efektívne a prínosné riešenie vykurovania alebo chladenia pre danú geografickú oblasť.

d) Vymedzenia a integrovaný prístup:

- i) geografické vymedzenie zahŕňa vhodnú presne ohraničenú geografickú oblasť;
- ii) analýzy nákladov a prínosov zohľadňujú všetky relevantné centralizované alebo decentralizované zdroje dodávok, ktoré sú k dispozícii v rámci systému a geografického vymedzenia, vrátane technológií posudzovaných podľa časti III bodu 9 tejto prílohy, a trendy a charakteristiky dopytu po vykurovaní a chladení.

e) Predpoklady:

- i) členské štáty poskytnú na účely analýz nákladov a prínosov predpokladané ceny hlavných vstupných a výstupných faktorov a predpokladanú diskontnú sadzbu;

- ii) diskontná sadzba použitá v ekonomickej analýze na výpočet čistej súčasnej hodnoty sa zvolí na základe európskych alebo vnútroštátnych usmernení;
- iii) členské štáty používajú vnútroštátne, európske alebo medzinárodné prognózy vývoja cien energie, ak je to vhodné v ich celoštátnom, regionálnom alebo miestnom kontexte;
- iv) ceny použité v ekonomickej analýze odrážajú sociálno-ekonomické náklady a prínosy; externé náklady, ako sú environmentálne účinky a účinky týkajúce sa zdravia, by sa mali zahrnúť v maximálnom rozsahu, to znamená keď existuje trhovú cenu alebo keď je už zahrnutá do európskych alebo vnútroštátnych právnych predpisov.

- f) Analýza citlivosti: táto analýza sa uskutoční s cieľom posúdiť náklady a prínosy projektu alebo skupiny projektov a založí sa na premenných faktoroch, ktoré majú významný vplyv na výsledok výpočtov, ako sú rôzne ceny energie, úrovne dopytu, diskontné sadzby a ostatné.

Časť IV

POTENCIÁLNE NOVÉ STRATÉGIE A POLITICKÉ OPATRENIA

11. Prehľad nových legislatívnych a nelegislatívnych politických opatrení⁶³ s cieľom využiť ekonomický potenciál určený v súlade s bodmi 9 a 10, spolu s prognózami na:
- a) zníženie emisií skleníkových plynov;
 - b) úspory primárnej energie v GWh za rok;
 - c) vplyv na podiel vysokoúčinnnej kombinovanej výroby;
 - d) vplyv na podiel obnoviteľných zdrojov energie v národnom energetickom mixe a v sektore vykurovania a chladenia;
 - e) prepojenia na vnútroštátne finančné plánovanie a úspory nákladov pre verejný rozpočet a účastníkov trhu;
 - f) odhadované opatrenia verejnej podpory, ak existujú, s ich ročným rozpočtom a určenie potenciálneho prvkú pomoci.

⁶³ Tento prehľad zahŕňa aj finančné opatrenia a programy, ktoré sa môžu prijať počas obdobia komplexného posúdenia bez toho, aby bolo dotknuté samostatné oznámenie systémov verejnej podpory na posúdenie štátnej pomoci.

Príloha XI

ANALÝZY NÁKLADOV A PRÍNOSOV

V analýzach nákladov a prínosov sa poskytujú informácie na účely opatrení uvedených v článku 25 ods. 3 a článku 26 ods. 7:

Ak sa plánuje zariadenie vyrábajúce iba elektrinu alebo zariadenie bez regenerácie tepla, porovnajú sa plánované zariadenia alebo plánovaná obnova a rovnocenné zariadenie vyrábajúce rovnaké množstvo elektriny alebo procesného tepla, ktoré však spätne získava odpadové teplo a dodáva teplo prostredníctvom vysokoúčinnej kombinovanej výroby alebo sietí účinného centralizovaného zásobovania teplom a chladom či oboch.

V rámci daného geografického vymedzenia sa v posúdení zohľadní plánované zariadenie a všetky príslušné existujúce alebo potenciálne miesta dopytu po teple alebo chlade, ktoré by sa z neho mohli zásobovať, pričom sa vezmú do úvahy racionálne možnosti, napríklad technická uskutočniteľnosť a vzdialenosť.

Hranice systému sa stanovujú tak, aby boli zahrnuté plánované zariadenie a tepelné a chladiace zaťaženie, ako je budova (budovy) a priemyselné procesy. V rámci týchto hraníc systému sa celkové náklady na poskytnutie tepla a elektriny určujú pre obidva prípady a porovnávajú sa.

Tepelné alebo chladiace zaťaženie zahŕňa existujúce tepelné alebo chladiace zaťaženie, ako sú priemyselné zariadenia alebo existujúce systémy centralizovaného zásobovania teplom alebo chladom, a v mestských oblastiach aj tepelné alebo chladiace zaťaženie a náklady, ktoré by existovali, ak by skupina budov alebo časť mesta boli vybavené novou sieťou centralizovaného zásobovania teplom alebo chladom alebo by boli do takej siete pripojené alebo oboje.

Analýzy nákladov a prínosov vychádzajú z opisu plánovaného zariadenia a z porovnateľného zariadenia (zariadení), pričom tento opis zahŕňa elektrický a tepelný výkon, podľa potreby, typ paliva, plánované využívanie a plánovaný ročný počet prevádzkových hodín, umiestnenie a dopyt po elektrine a teple.

Pri posudzovaní využívania odpadového tepla sa zohľadnia súčasné technológie. V posúdení sa zohľadní priame využitie odpadového tepla alebo jeho prispôsobenie na vyššie teplotné úrovne, alebo oboje. V prípade rekuperácie odpadového tepla na mieste sa posúdi aspoň používanie výmenníkov tepla, tepelných čerpadiel a technológií premeny tepla na elektrickú energiu. V prípade rekuperácie odpadového tepla mimo miesta sa ako potenciálne miesta dopytu posudzujú aspoň priemyselné zariadenia, poľnohospodárske lokality a siete centralizovaného zásobovania teplom.

Na účely porovnania sa zohľadní dopyt po tepelnej energii a druhy vykurovania a chladenia použité v blízkych miestach dopytu po teple alebo chlade. Porovnanie sa vzťahuje na náklady súvisiace s infraštruktúrou pre plánované zariadenie a pre zariadenie, s ktorým sa porovnáva.

Analýzy nákladov a prínosov na účely článku 26 ods. 7 obsahujú ekonomickú analýzu zahŕňajúcu finančnú analýzu, v ktorej sa odrážajú skutočné transakcie peňažných tokov v dôsledku investovania do jednotlivých zariadení a ich prevádzky.

Projekty s kladným výsledkom nákladov a prínosov sú tie, v prípade ktorých súčet diskontovaných prínosov v ekonomickej a finančnej analýze prevyšuje súčet diskontovaných nákladov (prevaha prínosov nad nákladmi).

Členské štáty stanovujú pre potreby ekonomickej analýzy hlavné zásady, pokiaľ ide o metodiku, predpoklady a časový horizont.

Členské štáty môžu požadovať, aby spoločnosti zodpovedné za prevádzku tepelných zariadení na výrobu elektriny, priemyselné spoločnosti, siete centralizovaného zásobovania teplom a chladom alebo iné subjekty, ktorých sa dotýka dané systémové a geografické vymedzenie, prispievali údajmi, ktoré sa použijú pri posudzovaní nákladov a prínosov individuálneho zariadenia.

Príloha XII

ZÁRUKA PÔVODU ELEKTRINY VYROBENEJ Z VYSOKOÚČINNEJ KOMBINOVANEJ VÝROBY

1. Členské štáty prijímú opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby:
 - a) záruka pôvodu elektriny vyrobenej z vysokoúčinnnej kombinovanej výroby:
 - umožnila výrobcom preukázať, že elektrina, ktorú predávajú, je vyrobená vysokoúčinnnou kombinovanou výrobou, a aby sa na tieto účely vydávala na žiadosť výrobcu,
 - bola presná, dôveryhodná a chránená voči podvodom,
 - bola vydávaná, prenášaná a rušená elektronicky;
 - b) sa tá istá jednotka energie z vysokoúčinnnej kombinovanej výroby počítala iba raz.
2. Záruka pôvodu uvedená v článku 26 ods. 13 obsahuje prinajmenšom tieto informácie:
 - a) identifikačné údaje, umiestnenie, typ a výkon (tepelný a elektrický) zariadenia, v ktorom sa energia vyrobila;
 - b) dátumy a miesta výroby;
 - c) dolnú výhrevnosť palivového zdroja, z ktorého sa elektrina vyrobila;
 - d) množstvo a využitie tepla vyrobeného spolu s elektrinou;
 - e) množstvo elektriny z vysokoúčinnnej kombinovanej výroby v súlade s prílohou III, na ktoré sa táto záruka pôvodu vzťahuje;

- f) úspory primárnej energie vypočítané v súlade s prílohou III na základe harmonizovaných referenčných hodnôt účinnosti uvedených v prílohe III písm. f);
- g) menovitú elektrickú a tepelnú účinnosť zariadenia;
- h) či a do akej miery zariadenie využilo investičnú podporu;
- i) či a do akej miery jednotka energie akýmkoľvek iným spôsobom využila národné systémy podpory a o aký druh systému podpory ide;
- j) dátum sprevádzkovania zariadenia; a
- k) dátum a krajinu vydania a jedinečné identifikačné číslo.

Záruka pôvodu sa vzťahuje na štandardné množstvo 1 MWh. Vzťahuje sa na čistú výrobu elektriny meranú na hranici zariadenia a dodanú do sústavy.

Príloha XIII

KRITÉRIÁ ENERGETICKEJ EFEKTÍVNOSTI PRE REGULÁCIU ENERGETICKÝCH SIETÍ A TARIFY ELEKTRICKÝCH SIETÍ

1. Sieťové tarify sú **transparentné, nediskrimináciačné a v súlade s článkom 18 nariadenia (EÚ) 2019/943 a** odrážajú úspory nákladov v sieťach dosiahnuté na strane dopytu a na základe opatrení reakcie strany dopytu a distribuovanej výroby vrátane úspor zo znižovania nákladov na dodávku alebo investícií do sietí a optimálnejšej prevádzky siete.
2. Sieťová regulácia a tarify nebránia prevádzkovateľom siete ani maloobchodným energetickým spoločnostiam sprístupniť systémové služby pre opatrenia strany dopytu, pre riadenie dopytu a pre distribuovanú výrobu na organizovaných trhoch s elektrinou vrátane mimoburzových trhov a búrz s elektrinou na obchodovanie s energiou, výkonom, vyrovnávacími a podpornými službami vo všetkých časových rámcoch vrátane termínovaných trhov, denných a vnútrodných trhov, najmä:
 - a) presunom zaťaženia koncových odberateľov z času špičky na čas mimo špičky, berúc do úvahy dostupnosť energie z obnoviteľných zdrojov, energie z kombinovanej výroby a distribuovanej výroby;
 - b) úsporami energie z riadenia dopytu zo strany rozptýlených spotrebiteľov prostredníctvom **nezávislých** agregátorov;
 - c) znížením dopytu na základe opatrení energetickej efektívnosti prijatých poskytovateľmi energetických služieb vrátane spoločností poskytujúcich energetické služby;
 - d) pripojením a využívaním zdrojov výroby na nižších úrovniach napätia;
 - e) pripojením zdrojov výroby umiestnených bližšie k miestu spotreby; a
 - f) uskladnením energie.

3. Sieťové alebo maloobchodné tarify môžu podporovať dynamickú cenotvorbu pre opatrenia v rámci reakcie strany dopytu, ktoré prijímajú koncoví odberatelia, ako sú napríklad:
- a) tarify podľa doby využívania;
 - b) cenotvorba v čase kritickej špičky;
 - c) cenotvorba v reálnom čase; a
 - d) zľavy v čase špičky.
-

Príloha XIV

POŽIADAVKY NA ENERGETICKÚ EFEKTÍVNOSŤ PRE PREVÁDZKOVATEĽOV PRENOSOVÝCH SÚSTAV A PREVÁDZKOVATEĽOV DISTRIBUČNÝCH SÚSTAV

Prevádzkovatelia prenosových sústav a prevádzkovatelia distribučných sústav:

- a) stanovia a zverejnia svoje štandardné pravidlá vzťahujúce sa na znášanie a rozdelenie nákladov na technické úpravy, akými sú napríklad pripojenie do sústavy, posilnenie sústavy a zavedenie nových sústav, zlepšenie prevádzky sústavy a pravidlá nediskriminačného uplatňovania predpisov sústavy, ktoré sú nevyhnutné na začlenenie nových výrobcov dodávajúcich elektrinu vyrobenú vysokoúčinnou kombinovanou výrobou do prepojenej sústavy;
- b) poskytnú každému novému výrobcovi elektriny z vysokoúčinnej kombinovanej výroby, ktorý chce byť pripojený do sústavy, komplexné a nevyhnutné informácie, o ktoré tento výrobca požiada, vrátane:
 - i) komplexného a podrobného odhadu nákladov spojených s pripojením;
 - ii) primeraného a presného harmonogramu prijímania a spracúvania žiadostí o pripojenie do sústavy;
 - iii) primeraného orientačného harmonogramu pre každé navrhované pripojenie do sústavy; celý proces pripájania do sústavy by nemal presiahnuť 24 mesiacov, pričom sa prihliada na praktickú uskutočniteľnosť a nediskriminačný prístup;
- c) zabezpečia štandardizované a zjednodušené postupy pre zapojenie rozptýlených výrobcov elektriny vysokoúčinnou kombinovanou výrobou s cieľom uľahčiť ich pripojenie do sústavy.

Štandardné pravidlá uvedené v prvom odseku písm. a) sa zakladajú na objektívnych, transparentných a nediskriminačných kritériách s osobitným zohľadnením všetkých nákladov

a prínosov spojených s pripojením týchto výrobcov do sústavy. Tieto pravidlá sa môžu vzťahovať na rôzne typy pripojenia.

Príloha XV

MINIMÁLNE POLOŽKY, KTORÉ SA MAJÚ ZAHRNÚŤ DO ZMLÚV O ENERGETICKEJ EFEKTÍVNOSTI ALEBO DO ŠPECIFIKÁCIÍ SÚVISIACICH VÝZIEV NA PREDKLADANIE PONÚK

- Zistenia a odporúčania stanovené v analýzach a *energetické audity* vykonané pred uzatvorením zmluvy, ktoré sa vzťahujú na využitie energie v budove, s cieľom zaviesť opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti.
- Jasný a transparentný zoznam opatrení efektívnosti, ktoré sa majú realizovať, alebo výsledkov v oblasti efektívnosti, ktoré sa majú dosiahnuť.
- Garantované úspory, ktoré sa majú dosiahnuť realizáciou opatrení v zmluve.
- Trvanie a dôležité medzníky zmluvy, podmienky a výpovedná lehota.
- Jasný a transparentný zoznam povinností každej zmluvnej strany.
- Referenčný dátum alebo dátumy stanovené na dosiahnutie úspor.
- Jasný a transparentný zoznam krokov, ktoré sa majú podniknúť v záujme realizácie opatrenia alebo balíka opatrení, a v príslušných prípadoch súvisiace náklady.
- Povinnosť v plnej miere realizovať opatrenia v zmluve a dokumentácia všetkých zmien uskutočnených počas projektu.
- Predpisy upravujúce zahrnutie rovnocenných požiadaviek do všetkých subdodávateľských zmlúv s tretími stranami.
- Jasné a transparentné informácie o finančných dôsledkoch projektu a rozdelenie podielu oboch zmluvných strán na dosiahnutých peňažných úsporách, to znamená odmena poskytovateľovi služieb.
- Jasné a transparentné ustanovenia o meraní a overovaní dosiahnutých garantovaných úspor, kontrolách kvality a zárukách.

- Ustanovenia objasňujúce postup pri meniacich sa rámcových podmienkach, ktoré ovplyvňujú obsah a výsledok zmluvy, to znamená meniace sa ceny energií a intenzita používania zariadenia.

 - Podrobné informácie o povinnostiach každej zmluvnej strany a sankciách v prípade ich porušenia.
-

PRÍLOHA XVI

Časť A

Zrušená smernica so zoznamom jej neskorších zmien (v zmysle článku 39)

Smernica Európskeho parlamentu a Rady

2012/27/EÚ

(Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 1)

Smernica Rady 2013/12/EÚ

(Ú. v. EÚ L 141, 28.5.2013, s. 28)

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) iba článok 2

2018/844

(Ú. v. EÚ L 156, 19.6.2018, s. 75)

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ)

2018/2002

(Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 210)

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) iba článok 54

2018/1999

(Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 1)

Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) iba článok 1

2019/504

(Ú. v. EÚ L 85I, 27.3.2019, s. 66)

Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/826
(Ú. v. EÚ L 137, 23.5.2019, s. 3)

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) iba článok 70
2019/944
(Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 125)

Časť B

**Lehoty na transpozíciu do vnútroštátneho práva
(v zmysle článku 39)**

Smernica	Lehota na transpozíciu
2012/27/EÚ	5. jún 2014
(EÚ) 2018/844	10. marec 2020
(EÚ) 2018/2002	25. jún 2020 s výnimkou článku 1 bodov 5 až 10 a prílohy, bodov 3 a 4 25. október 2020, pokiaľ ide o článok 1 body 5 až 10 a prílohu body 3 a 4
(EÚ) 2019/944	31. december 2019, pokiaľ ide o článok 70 bod 5 písm. a) 25. október 2020, pokiaľ ide o článok 70 bod 4 31. december 2020, pokiaľ ide o článok 70 body 1 až 3, 5 písm. b) a 6

PRÍLOHA XVII

TABUĽKA ZHODY

Smernica 2012/27/EÚ	Táto smernica
článok 1	článok 1
článok 2 úvodná časť	článok 2 úvodná časť
článok 2 bod 1	článok 2 bod 1
–	článok 2 body 2, 3 a 4
článok 2 bod 2	článok 2 bod 5
článok 2 bod 3	článok 2 bod 6
-	článok 2 bod 7
článok 2 bod 4	článok 2 bod 8
článok 2 bod 5	článok 2 bod 9
článok 2 bod 6	článok 2 bod 10
článok 2 bod 7	článok 2 bod 11
článok 2 bod 8	článok 2 bod 12
článok 2 bod 9	–
článok 2 bod 10	článok 2 bod 13
–	článok 2 body 14 a 15
článok 2 bod 11	článok 2 bod 16
článok 2 bod 12	článok 2 bod 17
článok 2 bod 13	článok 2 bod 18

článok 2 bod 14	článok 2 bod 19
článok 2 bod 15	článok 2 bod 20
článok 2 bod 16	článok 2 bod 21
článok 2 bod 17	článok 2 bod 22
článok 2 bod 18	článok 2 bod 23
článok 2 bod 19	článok 2 bod 24
článok 2 bod 20	článok 2 bod 25
článok 2 bod 21	článok 2 bod 26
článok 2 bod 22	článok 2 bod 27
článok 2 bod 23	článok 2 bod 28
článok 2 bod 24	článok 2 bod 29
-	článok 2 bod 30
-	článok 2 bod 31
článok 2 bod 25	článok 2 bod 32
článok 2 bod 26	—
článok 2 bod 27	článok 2 bod 33
článok 2 bod 28	článok 2 bod 34
článok 2 bod 29	článok 2 bod 35
článok 2 bod 30	článok 2 bod 36
článok 2 bod 31	článok 2 bod 37
článok 2 bod 32	článok 2 bod 38

článok 2 bod 33

článok 2 bod 39

článok 2 bod 34	článok 2 bod 40
článok 2 bod 35	článok 2 bod 41
článok 2 bod 36	článok 2 bod 42
článok 2 bod 37	článok 2 bod 43
článok 2 bod 38	článok 2 bod 44
článok 2 bod 39	článok 2 bod 45
článok 2 bod 40	–
článok 2 bod 41	článok 2 bod 46
článok 2 bod 42	článok 2 bod 47
článok 2 bod 43	článok 2 bod 48
–	článok 2 bod 49
článok 2 bod 44	článok 2 bod 50
článok 2 bod 45	článok 2 bod 51
–	článok 2 body 52, 53, 54, 55 a 56
–	článok 3
–	článok 4 ods. 1
článok 3 ods. 1 prvý pododsek	článok 4 ods. 2 prvý pododsek
	článok 4 ods. 2 druhý pododsek
článok 3 ods. 1 druhý pododsek úvodná časť	článok 4 ods. 3 prvý pododsek úvodná časť
článok 3 ods. 1 druhý pododsek písm. a) a b)	článok 4 ods. 3 prvý pododsek písm. a) a b)
článok 3 ods. 1 druhý pododsek písm. c)	–

článok 3 ods. 1 druhý pododsek písm. d)	článok 4 ods. 3 prvý pododsek písm. c)
článok 3 ods. 1 tretí pododsek úvodná časť	–
–	článok 4 ods. 3 prvý pododsek písm. d) úvodná časť
–	článok 4 ods. 3 prvý pododsek písm. d) body i), ii) a iii)
článok 3 ods. 1 tretí pododsek písm. a)	článok 4 ods. 3 prvý pododsek písm. d) bod iv)
–	článok 4 ods. 3 prvý pododsek písm. e) úvodná časť
článok 3 ods. 1 tretí pododsek písm. b)	článok 4 ods. 3 prvý pododsek písm. e) bod i)
článok 3 ods. 1 tretí pododsek písm. c)	článok 4 ods. 3 prvý pododsek písm. e) bod ii)
článok 3 ods. 1 tretí pododsek písm. d)	článok 4 ods. 3 prvý pododsek písm. e) bod iii)
článok 3 ods. 1 tretí pododsek písm. e)	–
-	článok 4 ods. 3 prvý pododsek písm. e) bod iv)
článok 3 ods. 2 a 3	–
článok 3 ods. 4	článok 35 ods. 6
článok 3 ods. 5 a 6	–
–	článok 4 ods. 4
–	článok 4 ods. 5
	článok 4 ods. 6

článok 4 ods. 7

článok 5

článok 5 ods. 1 prvý pododsek	článok 6 ods. 1 prvý pododsek
článok 5 ods. 1 druhý pododsek	článok 6 ods. 1 piaty pododsek
-	článok 6 ods. 1 druhý a tretí pododsek
článok 5 ods. 1 tretí pododsek	článok 6 ods. 1 štvrtý pododsek
článok 5 ods. 1 štvrtý a piaty pododsek	-
článok 5 ods. 2	článok 6 ods. 2
-	článok 6 ods. 2 druhý pododsek
článok 5 ods. 3	článok 6 ods. 3
článok 5 ods. 4	článok 6 ods. 4
článok 5 ods. 5	článok 6 ods. 5
článok 5 ods. 5 prvý pododsek písm. b)	článok 6 ods. 5 druhý pododsek písm. c)
-	článok 6 ods. 5 druhý pododsek písm. b)
článok 5 ods. 6	článok 6 ods. 6
-	článok 6 ods. 6 druhý pododsek písm. a)
článok 5 ods. 6 druhý pododsek	článok 6 ods. 6 druhý pododsek písm. b)
článok 5 ods. 6 tretí pododsek	článok 6 ods. 6 tretí pododsek
článok 5 ods. 7	-
článok 6 ods. 1 prvý pododsek	článok 7 ods. 1 prvý pododsek
článok 6 ods. 1 druhý pododsek	článok 7 ods. 1 prvý pododsek
-	článok 7 ods. 1 druhý pododsek
	-

článok 6 ods. 2, 3 a 4

–

–

článok 7 ods. 1 úvodná časť písm. a) a b)

–

článok 7 ods. 1 druhý pododsek

článok 7 ods. 1 tretí pododsek

článok 7 ods. 2, 3 a 4

článok 7 ods. 5, 6, 7 a 8

článok 8 ods. 1 úvodná časť písm. a) a b)

článok 8 ods. 1 písm. c)

článok 8 ods. 5

článok 8 ods. 1 piaty pododsek

článok 7 ods. 1 štvrtý pododsek

–

článok 7 ods. 2

článok 7 ods. 3

článok 7 ods. 4

článok 7 ods. 5

článok 7 ods. 6

článok 7 ods. 7

článok 7 ods. 8

článok 7 ods. 9

článok 7 ods. 10

článok 7 ods. 11

článok 7 ods. 12

článok 7a ods. 1

článok 7a ods. 2

článok 7a ods. 3

-

–

článok 7a ods. 4 a 5

–

článok 8 ods. 1 štvrtý pododsek

článok 8 ods. 3 a 4

článok 8 ods. 6

článok 8 ods. 7

článok 8 ods. 8

článok 8 ods. 9

článok 8 ods. 10

–

–

–

článok 8 ods. 2

–

článok 8 ods. 11, 12 a 13

článok 8 ods. 14

článok 9 ods. 1

článok 9 ods. 3

článok 9 ods. 4

článok 9 ods. 2

článok 9 ods. 5, 6 a 7

článok 9 ods. 8 a 9

článok 9 ods. 10

článok 7a ods. 6 a 7

článok 7b ods. 1 a 2

článok 9 ods. 11 a 12

článok 10 ods. 1 a 2

–	článok 10 ods. 3 a 4
–	článok 11 ods. 1 a 2
-	článok 11 ods. 3 a 4
článok 8 ods. 1 a 2	článok 11 ods. 5, 6 a 7
článok 8 ods. 3 a 4	–
–	článok 11 ods. 8
článok 8 ods. 5	článok 11 ods. 9
–	článok 11 ods. 10
článok 8 ods. 6	článok 11 ods. 11
článok 8 ods. 7	článok 11 ods. 12
-	článok 12
článok 9	článok 13
článok 9a	článok 14
článok 9b	článok 15
článok 9c	článok 16
článok 10	článok 17
článok 10a	článok 18
článok 11	článok 19
článok 12	článok 20
–	článok 21
–	článok 22 ods. 1

článok 12 ods. 1	článok 22 ods. 2
článok 12 ods. 2 úvodná časť a písm. a) body i) až v)	článok 22 ods. 2 druhý pododsek písm. a) až g)
	článok 22 ods. 2 druhý pododsek písm. h)
článok 12 ods. 2 písm. b)	článok 22 ods. 3 tretí pododsek
–	článok 22 ods. 3 tretí pododsek písm. a) a b)
článok 12 ods. 2 písm. b) body i) a ii)	článok 22 ods. 3 tretí pododsek písm. c) a d)
–	článok 22 ods. 3 tretí pododsek písm. e)
–	článok 22 ods. 4 až 9
–	
–	článok 23
–	článok 24
článok 13	článok 32
článok 14 ods. 1	článok 25 ods. 1
–	článok 25 ods. 2
článok 14 ods. 2	článok 25 ods. 5
článok 14 ods. 3	článok 25 ods. 3 prvý pododsek
–	článok 25 ods. 3 druhý pododsek
článok 14 ods. 4	článok 25 ods. 4
–	článok 25 ods. 6
–	článok 26 ods. 1, 2, 3, 4, 5 a 6

článok 14 ods. 5 úvodná časť a písm. a)	článok 26 ods. 7 úvodná časť a písm. a)
článok 14 ods. 5 písm. b), c) a d)	–
–	článok 26 ods. 7 písm. b), c) a d) a druhý pododsek
článok 14 ods. 5 druhý a tretí pododsek	článok 26 ods. 7 tretí a štvrtý pododsek
článok 14 ods. 6 písm. a)	článok 26 ods. 8 písm. a)
článok 14 ods. 6 písm. b)	–
článok 14 ods. 6 písm. c)	článok 26 ods. 8 písm. b)
–	článok 26 ods. 8 písm. c)
článok 14 ods. 6 druhý a tretí pododsek	článok 26 ods. 8 druhý a tretí pododsek
článok 14 ods. 7, 8 a 9	článok 26 ods. 9, 10 a 11
–	článok 26 ods. 12
článok 14 ods. 10 a 11	článok 26 ods. 13 a 14
článok 15 ods. 1 prvý pododsek	článok 27 ods. 1
článok 15 ods. 1 druhý a tretí pododsek	–
–	článok 27 ods. 2, 3 a 4
článok 15 ods. 1 štvrtý pododsek	článok 27 ods. 5
článok 15 ods. 2 a 2a	–
článok 15 ods. 3, 4 a 5 prvý pododsek	článok 27 ods. 6, 7 a 8
článok 15 ods. 5 druhý pododsek	–

článok 15 ods. 6 prvý pododsek	–
článok 15 ods. 6 druhý pododsek	článok 27 ods. 9
článok 15 ods. 7	článok 27 ods. 10
článok 15 ods. 9 prvý pododsek	článok 27 ods. 11
článok 15 ods. 9 druhý pododsek	–
článok 16 ods. 1 a 2	–
–	článok 28 ods. 1, 2, 3 a 5
článok 16 ods. 3	článok 28 ods. 4
článok 17 ods. 1 prvý pododsek	–
článok 17 ods. 1 druhý pododsek	článok 30 ods. 3
článok 17 ods. 2	článok 22 ods. 7
článok 17 ods. 3	–
článok 17 ods. 4	–
článok 17 ods. 5	článok 22 ods. 10
článok 18 ods. 1 úvodná časť	článok 29 ods. 1 úvodná časť
článok 18 ods. 1 písm. a) body i) a ii)	článok 29 ods. 1 písm. a) a b)
–	článok 29 ods. 1 písm. c) a d)
článok 18 ods. 1 písm. b)	článok 29 ods. 2
článok 18 ods. 1 písm. c)	článok 29 ods. 3

–	článok 29 ods. 4
článok 18 ods. 1 písm. d) body i) a ii)	článok 29 ods. 5 písm. a) a b)
–	článok 29 ods. 5 písm. c)
článok 18 ods. 2 písm. a) a b)	článok 29 ods. 6 písm. a) a b)
článok 18 ods. 2 písm. c) a d)	–
–	článok 29 ods. 6 písm. c)
–	článok 29 ods. 7
článok 18 ods. 3	článok 29 ods. 8
článok 19 ods. 1 písm. a)	článok 22 ods. 5 prvý pododsek
článok 19 ods. 1 písm. b)	článok 7 ods. 7 prvý pododsek
článok 19 ods. 1 druhý pododsek	článok 22 ods. 9 druhý pododsek
článok 19 ods. 2	–
článok 20 ods. 1 a 2	článok 30 ods. 1 a 2
–	článok 30 ods. 3, 4 a 5
článok 20 ods. 3, 3a, 3b a 3c	článok 30 ods. 6, 7, 8 a 9
článok 20 ods. 3d	článok 30 ods. 10 prvý pododsek
–	článok 30 ods. 10 druhý pododsek
článok 20 ods. 4, 5, 6 a 7	článok 30 ods. 11, 13, 14 a 15
–	článok 30 ods. 12
–	článok 30 ods. 16
–	článok 30 ods. 17 a 18

článok 21

príloha IV poznámka pod čiarou 3

-

príloha IV poznámka pod čiarou 3

článok 31 ods. 1

článok 31 ods. 2, 3 a 4

článok 31 ods. 5

článok 31 ods. 6 a 7

článok 22 ods. 1 a 2	článok 33 ods. 1 a 2
–	článok 33 ods. 3
článok 23	článok 34
článok 24 ods. 4a, 5 a 6	článok 35 ods. 1, 2 a 3
článok 24 ods. 7, 8, 9, 10 a 12	–
článok 24 ods. 13 a 14	článok 35 ods. 4 a 5
článok 24 ods. 15 úvodná časť	článok 35 ods. 7 úvodná časť
článok 24 ods. 15 písm. a)	–
článok 24 ods. 15 písm. b)	článok 35 ods. 7 písm. a)
-	článok 35 ods. 7 písm. b), c), d), e), f), g) a h)
-	článok 35 ods. 7 druhý pododsek
článok 24 ods. 8	článok 35 ods. 7 tretí pododsek
článok 25	–
článok 26	-
článok 28	článok 36
-	článok 37
článok 27 prvý odsek	článok 38 prvý odsek
článok 27 druhý odsek	–
článok 27 tretí odsek	článok 38 druhý odsek
článok 28 ods. 1 prvý pododsek	článok 36 ods. 1 prvý pododsek
článok 28 ods. 1 druhý pododsek	–

článok 28 ods. 1 tretí a štvrtý pododsek

článok 28 ods. 2

článok 36 ods. 1 druhý pododsek

článok 36 ods. 2

článok 29	článok 39
-	článok 39 druhý odsek
-	článok 39 tretí odsek
článok 30	článok 40
-	príloha I
príloha I	príloha II
príloha II	príloha III
príloha III	príloha IV
príloha IV	-
príloha V	príloha V
príloha VI	príloha VI
-	príloha VII
príloha VII	príloha VIII
príloha VIIa	príloha IX
príloha VIII	príloha X
príloha IX	príloha XI
príloha X	príloha XII
príloha XI	príloha XIII
príloha XII	príloha XIV
príloha XIII	príloha XV
príloha XV	-

–

príloha XVI

–

príloha XVII
